

Bruksela, 3 lipca 2023 r.
(OR. en)

11344/23

FIN 734

PISMO PRZEWODNIE

Od:	Sekretarz generalna Komisji Europejskiej (podpisała dyrektor Martine DEPREZ)
Data otrzymania:	29 czerwca 2023 r.
Do:	Thérèse BLANCHET, sekretarz generalna Rady Unii Europejskiej
Nr dok. Kom.:	COM(2023) 391 final
Dotyczy:	Komunikat Komisji do Parlamentu europejskiego, Rady i Trybunału Obrachunkowego - Skonsolidowane roczne sprawozdanie finansowe Unii Europejskiej za rok budżetowy 2022

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument COM(2023) 391 final.

Zał.: COM(2023) 391 final

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 28.6.2023 r.
COM(2023) 391 final

KOMUNIKAT KOMISJI

**DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY I
TRYBUNAŁU OBRACHUNKOWEGO**

**SKONSOLIDOWANE ROCZNE SPRAWOZDANIE FINANSOWE UNII
EUROPEJSKIEJ**

ZA ROK BUDŻETOWY 2022

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	2
NAJWAŻNIEJSZE DANE FINANSOWE ROKU	3
OŚWIADCZENIE KSIĘGOWEGO DOŁĄCZONE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA ROCZNEGO	38
SPRAWOZDANIE FINANSOWE ORAZ INFORMACJE DODATKOWE	39
BILANS	41
SPRAWOZDANIE Z FINANSOWYCH WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI	42
RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH.....	43
ZESTAWIENIE ZMIAN W AKTYWACH NETTO	44
INFORMACJA DODATKOWA DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	45
SPRAWOZDANIA Z WYKONANIA BUDŻETU ORAZ INFORMACJE DODATKOWE	162
GLOSARIUSZ.....	239
WYKAZ SKRÓTÓW.....	243

WPROWADZENIE

W 2022 r. Unia Europejska po raz kolejny dowiodła swojej siły jedności w reagowaniu na bezprecedensowe wyzwania. Europejska solidarność była

naszą odpowiedzią na brutalną wojnę Rosji. Z jednej strony wspieraliśmy naszych ukraińskich partnerów i dążyliśmy do łagodzenia skutków tej bezprawnej i samowolnej wojny, która wywarła wpływ na codzienne życie milionów Ukraińców. Z drugiej strony zajęliśmy się jej bezpośrednimi i pośrednimi konsekwencjami dla naszych obywateli, przedsiębiorstw i państw członkowskich. Dlatego zmobilizowaliśmy wszystkie dostępne środki w budżecie UE i w ramach Europejskiego Instrumentu na rzecz Pokoju, aby uzupełnić wsparcie udzielane bezpośrednio przez państwa członkowskie.

Obecna sytuacja geopolityczna uwypukliła znaczenie dostaw energii ze zrównoważonych i zdywersyfikowanych źródeł. W tym kontekście nasze specjalne narzędzie służące odbudowie gospodarki, NextGenerationEU, okazało się ważnym instrumentem dalszego przyspieszenia transformacji ekologicznej i cyfrowej. Narzędzie NextGenerationEU miało jednocześnie zasadnicze znaczenie dla odegrania przez UE roli zbliżonej do emitenta długu państwowego na dużą skalę. Wdrażając jednolitą strategię zaciągania pożyczek przez UE, Komisja wysłała bardzo ważny sygnał do rynków finansowych: pokazała solidarność UE i wzbudziła zaufanie do odporności strefy euro.

Ponadto w ramach programu SURE (wsparcie w celu zmniejszenia zagrożeń związanych z bezrobociem w sytuacji nadzwyczajnej) w dalszym ciągu wspierano państwa członkowskie, aby utrzymać zatrudnienie osób i miejsca pracy dotknięte pandemią. Na koniec 2022 r., tj. ostatniego roku obowiązywania programu, państwa członkowskie miały podpisane umowy

pożyczki na kwotę 98,4 mld EUR, z których wszystkie wypłacono, wspierając ponad 30 mln osób i 2,5 mln przedsiębiorstw w 19 różnych państwach członkowskich.

Oprócz szybkiego reagowania na kryzys i ciągłego dostosowywania się do sytuacji politycznej i finansowej Unia Europejska dotrzymała obietnicy i osiągnęła swoje [ogólne cele polityki](#). W 2022 r., drugim roku obowiązywania WRF na lata 2021–2027, wykorzystała jak najlepiej budżet na rok 2022, wykonując zobowiązania w wysokości 357,1 mld EUR.

Dzięki budżetowi UE Unia Europejska mogła stawić czoła stojącym przed nią wyzwaniom. Mam przyjemność przedstawić roczne sprawozdanie finansowe Unii Europejskiej za rok 2022, w którym szczegółowo to zilustrowano. Sprawozdanie zawiera pełny przegląd finansów UE, w tym informacje na temat zobowiązań warunkowych, zobowiązań finansowych i innych zobowiązań Unii, a także na temat stanu wykonania budżetu UE za ubiegły rok. Skonsolidowane sprawozdanie roczne Unii Europejskiej wchodzi w skład pakietu, który Komisja przedstawia w ramach zintegrowanej sprawozdawczości finansowej i sprawozdawczości w zakresie rozliczalności, i stanowi podstawowy element złożonego systemu transparentności podatkowej i rozliczalności.

Johannes Hahn

Komisarz ds. budżetu i zasobów ludzkich

NAJWAŻNIEJSZE DANE FINANSOWE ROKU

Celem niniejszej sekcji dotyczącej najważniejszych danych finansowych, która została przygotowana na podstawie zasad określonych w wytycznej nr 2 MSRSP dotyczącej zalecanych praktyk „Omówienie i analiza sprawozdania finansowego”, jest ułatwienie czytelnikom zrozumienia sposobu, w jaki działalność operacyjna, finansowa i inwestycyjna UE jest odzwierciedlana w poszczególnych elementach skonsolidowanego sprawozdania finansowego UE. Informacje przedstawione w niniejszej sekcji nie zostały poddane badaniu.

Należy zauważyć, że w związku z zaokrągleniem danych liczbowych do mln EUR może się wydawać, że niektóre dane finansowe w poniższych tabelach nie sumują się.

SPIS TREŚCI

1.	NAJWAŻNIEJSZE DANE LICZBOWE I INFORMACJE ROKU	5
2.	WIELOLETNIE RAMY FINANSOWE NA LATA 2021–2027 I NextGenerationEU	7
2.1.	WRF na lata 2021–2027 i NextGenerationEU – Najważniejsze dane liczbowe	7
2.2.	NextGenerationEU – przegląd	8
2.3.	Sytuacja finansowa NGEU na dzień 31 grudnia 2022 r.	9
3.	ZESTAWIENIE WYKONANIA BUDŻETU	17
3.1.	Dochody	17
3.2.	Wydatki	18
4.	INSTRUMENTY FINANSOWE I GWARANCJE BUDŻETOWE	21
4.1.	Instrumenty finansowe finansowane z budżetu UE	21
4.2.	Gwarancje budżetowe: aktywa finansowe przechowywane w funduszach gwarancyjnych	21
4.3.	Kredyty i powiązane pożyczki zaciągnięte na programy pomocy finansowej	22
4.4.	Budżetowe zobowiązania warunkowe na programy pomocy finansowej	25
5.	ANALIZA SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH	27
5.1.	PRZYCHODY	27
5.2.	KOSZTY	28
5.3.	AKTYWA	29
5.4.	ZOBOWIĄZANIA	31
6.	RAMY POLITYCZNE I FINANSOWE UE, ZARZĄDZANIE I ROZLICZALNOŚĆ	34
6.1.	RAMY POLITYCZNE I FINANSOWE	34
6.2.	ZARZĄDZANIE I ROZLICZALNOŚĆ	35

1. NAJWAŻNIEJSZE DANE LICZBOWE I INFORMACJE ROKU

Skonsolidowane sprawozdania finansowe

Skonsolidowane sprawozdania finansowe UE obejmują ponad 50 jednostek (w tym Parlament Europejski, Radę, Komisję i agencje UE). Sporządza się je w oparciu o przyjęty przez księgowego Komisji system rachunkowości memoriałowej bazujący na Międzynarodowych Standardach Rachunkowości Sektora Publicznego (MSRSP).

Jak widać w poniższym bilansie i jak szczegółowo opisano w analizie sprawozdań finansowych (sekcja 5), na skonsolidowane sprawozdanie finansowe UE za 2022 r. szczególny wpływ miały wzrost kwoty pożyczek w związku z dalszym wdrażaniem NextGenerationEU oraz europejskiego instrumentu tymczasowego wsparcia w celu zmniejszenia zagrożeń związanych z bezrobociem w sytuacji nadzwyczajnej (SURE), a także dodatkowe wsparcie finansowe udzielone Ukrainie:

w mld EUR

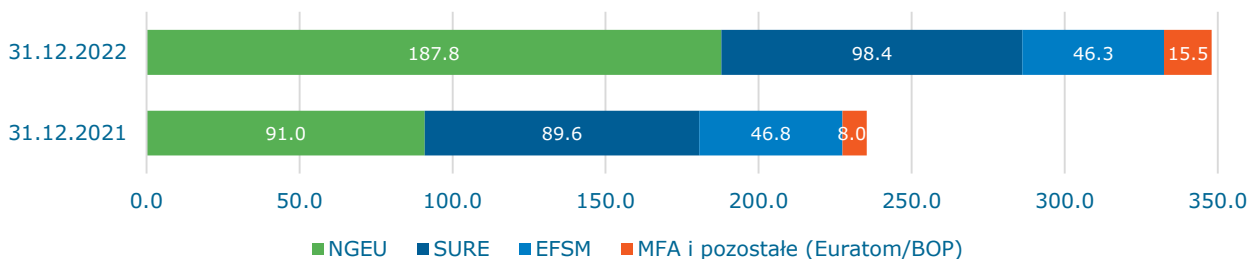
	2022	2021
AKTYWA		
Aktywa finansowe	235,4	188,6
Płatności zaliczkowe	100,5	93,4
Należności	48,2	72,4
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	46,5	44,9
Rzeczowe aktywa trwałe i inne składniki aktywów	15,2	14,7
Ogółem	445,9	414,1
ZOBOWIĄZANIA		
Świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia	80,6	122,5
Zobowiązania finansowe	352,3	246,1
Zobowiązania	55,3	46,4
Rozliczenia międzyokresowe	86,2	78,1
Pozostałe zobowiązania	2,8	3,3
Ogółem	577,2	496,4
AKTYWA NETTO		
Kapitały rezerwowe	1,3	1,3
Kwoty, do wniesienia których należy wezwać państwa członkowskie	(132,6)	(83,6)
Ogółem	(131,3)	(82,3)

➔ zob. Analiza sprawozdania finansowego, sekcja 5

Kluczowe osiągnięcia w 2022 r.

Kontynuacja udanych emisji obligacji

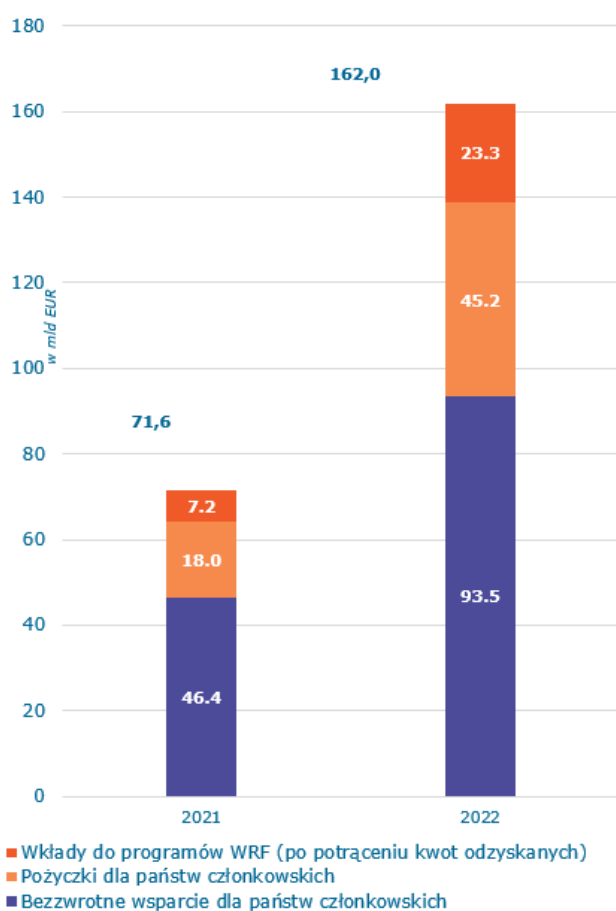
112,6 mld EUR dodatkowego finansowania na programy polityki Unii i pomoc finansową:

➔ zob. sekcja 4

Realizacja celów NGEU

**Wpłaty z NGEU ogółem
wzrosły do wysokości 162,0 mld EUR**

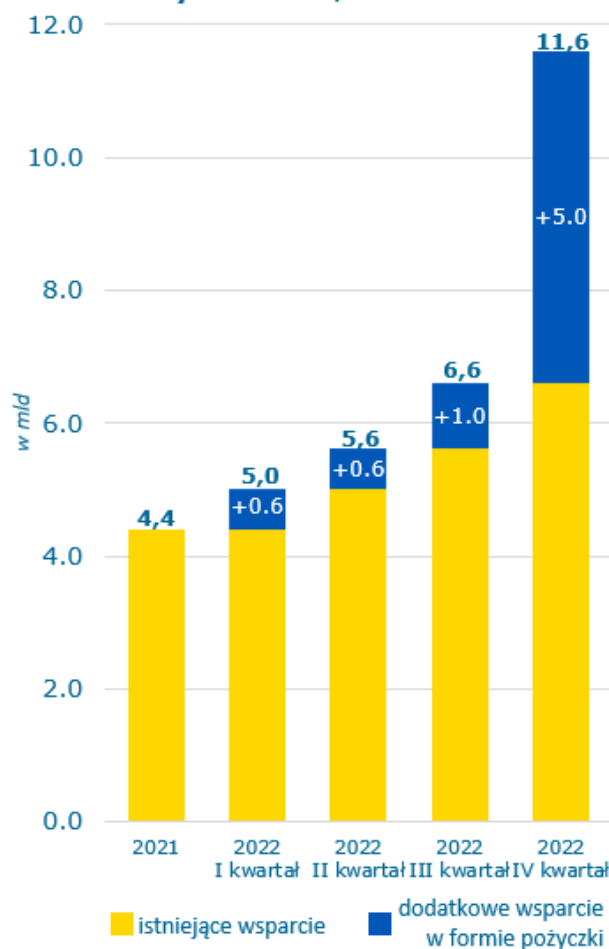

■ Wkłady do programów WRF (po potrąceniu kwot odzyskanych)
■ Pożyczki dla państw członkowskich
■ Bezzwrotne wsparcie dla państw członkowskich

➔ zob. sekcja 2

Udzielanie pomocy finansowej Ukrainie

**Wsparcie w formie pożyczki dla
Ukrainy w ramach pomocy
makrofinansowej wzrosło do
wysokości 11,6 mld EUR**

■ istniejące wsparcie ■ dodatkowe wsparcie w formie pożyczki

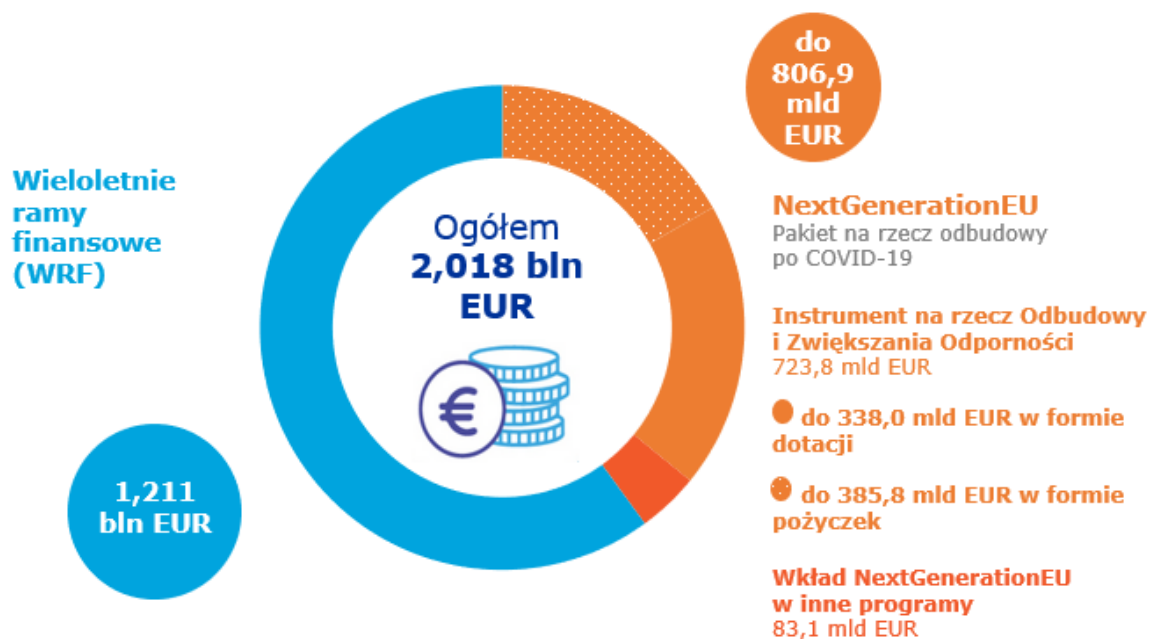
➔ zob. sekcja 4

2. WIELOLETNIE RAMY FINANSOWE NA LATA 2021–2027 I NextGenerationEU

2.1. WRF na lata 2021–2027 i NextGenerationEU – Najważniejsze dane liczbowe

Budżet długoterminowy UE na lata 2021–2027 wraz ze środkami w ramach narzędzia służącego odbudowie gospodarki – NextGenerationEU („NGEU”) – wynosi 2,018 bln EUR w cenach bieżących (1,8 bln EUR w cenach z 2018 r.).

Pakiet składa się z budżetu długoterminowego – tj. wieloletnich ram finansowych („WRF”) na lata 2021–2027, wynoszącego 1,211 bln EUR w cenach bieżących (1,074 bln EUR w cenach z 2018 r.), połączonego ze środkami w ramach tymczasowego narzędzia służącego odbudowie gospodarki, NGEU, wynoszącymi do 806,9 mld EUR w cenach bieżących (750 mld EUR w cenach z 2018 r.).

Uwaga: wszystkie kwoty podane są w cenach

Budżet opracowano w odpowiedzi na priorytety i najpilniejsze potrzeby Europy:

- ponad 50 % całkowitej kwoty kolejnego budżetu długoterminowego i NGEU będzie wspierało modernizację Unii Europejskiej poprzez badania naukowe i innowacje, sprawiedliwą transformację klimatyczną i cyfrową, gotowość oraz działania związane z odbudową i zwiększaniem odporności;
- 30 % budżetu UE zostanie spożytkowane na przeciwdziałanie zmianie klimatu, co jest najwyższym jak dotąd odsetkiem największego budżetu UE w historii;
- 20 % środków finansowych w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF), który stanowi 90 % środków z NGEU, zostanie zainwestowane w transformację cyfrową;
- w latach 2026 i 2027 10 % rocznych wydatków z budżetu długoterminowego zostanie wykorzystane do zatrzymania i cofnięcia utraty różnorodności biologicznej; oraz

- po raz pierwszy w historii nowe i wzmocnione priorytety stanowią najwyższy odsetek budżetu długoterminowego – 32 %.

Po rozpoczęciu wojny napastniczej Rosji przeciwko Ukrainie budżet UE stał się kluczowym instrumentem wspierającym reagowanie kryzysowe UE i budowę autonomii strategicznej. Mówiąc bardziej konkretnie, w ramach podejścia „Drużyna Europy” UE wspólnie ze swoimi państwami członkowskimi i instytucjami finansowymi uruchomiła do końca 2022 r. blisko 50 mld EUR na ogólne wsparcie dla Ukrainy, co było jednoznacznym wyrazem nieślabnącej solidarności UE z narodem ukraińskim.

Obejmowało ono:

- 18,9 mld EUR w ramach pomocy finansowej, wsparcia budżetowego i pomocy humanitarnej, udzielone z budżetu UE oraz bezpośrednio przez państwa członkowskie UE w formie dotacji, pożyczek i gwarancji;
- pakiet o wartości 18 mld EUR na wsparcie ukraińskiej gospodarki, który ma zostać wypłacony w 2023 r.; oraz
- 3,2 mld EUR pomocy wojskowej udzielonej w ramach Europejskiego Instrumentu na rzecz Pokoju i 7 mld EUR bezpośrednio przez państwa członkowskie UE (ani Europejski Instrument na rzecz Pokoju ani bezpośrednie wsparcie ze strony państw członkowskich nie są częścią budżetu UE).

2.2. NextGenerationEU – przegląd

NGEU z budżetem w wysokości 806,9 mld EUR ma w zamierzeniu pomóc w naprawieniu bezpośrednich szkód gospodarczych i społecznych spowodowanych pandemią COVID-19, a tym samym w odbudowywaniu Europy po COVID-19, która będzie bardziej ekologiczna, cyfrowa, odporna i lepiej przystosowana do obecnych i przyszłych wyzwań.

Większość środków jest przekazywana za pośrednictwem Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności. Część tych środków, sięgająca 338,0 mld EUR, jest udostępniana w formie bezzwrotnego wsparcia, czyli dotacji. Pozostała część tych środków, sięgająca 385,8 mld EUR, jest wykorzystywana do udzielania pożyczek przez Unię poszczególnym państwom członkowskim. Pożyczki te będą spłacane przez te państwa członkowskie dopiero po zakończeniu obecnego okresu wieloletnich ram finansowych i przez długi czas, przy czym ostateczny okres zapadalności pożyczek niespłaconych w dniu 31 grudnia 2022 r. rozpoczyna się dopiero w 2052 r. (zob. sekcja **2.3.3**).

Ponadto NGEU wzmacnia kilka następujących dotychczasowych programów i strategii politycznych UE:

- politykę spójności w ramach Wsparcia na rzecz odbudowy służącej spójności oraz terytoriom Europy (REACT-EU), aby pomóc w niwelowaniu gospodarczych skutków pandemii COVID-19 w pierwszych latach odbudowy;
- Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji w celu zapewnienia, by transformacja w kierunku neutralności klimatycznej była korzystna dla wszystkich;
- Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w celu dalszego wspierania rolników;
- InvestEU w celu wsparcia działań inwestycyjnych naszych przedsiębiorstw;
- „Horyzont Europa” w celu zapewnienia UE zdolności do finansowania większej doskonałości w zakresie badań naukowych; oraz
- rescEU, aby zagwarantować, że Unijny Mechanizm Ochrony Ludności umożliwia reagowanie na sytuacje wyjątkowe występujące na dużą skalę.

Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności

723,8 mld EUR

● do 338,0 w formie
dotacji

● do 385,8 w formie
pożyczek

ZWIĘKSZENIE MOCY

Czyste technologie i odnawialne
źródła energii

RENOWACJA

Efektywność energetyczna
budynków

ŁADOWANIE I TANKOWANIE

Zrównoważony transport i stacje
ładowania

ŁĄCZNOŚĆ

Wprowadzenie usług szybkich sieci
szerokopasmowych

MODERNIZACJA

Cyfryzacja administracji publicznej

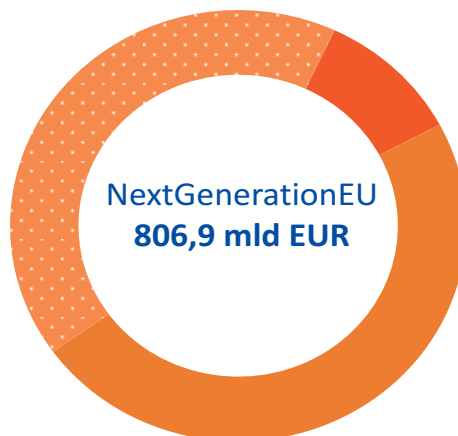
ZWIĘKSZENIE SKALI

Chmury danych i zrównoważone
procesory

ZMIANA KWALIFIKACJI I

PODNOŚCENIE UMIEJĘTNOŚCI

Kształcenie i szkolenie w zakresie
umiejętności cyfrowych

Wkład z NextGenerationEU w inne

programy

83,1 mld EUR

REACT-EU (EFRR/ERDF)

50,6

FUNDUSZ NA RZECZ SPRAWIEDLIWEJ TRANSFORMACJI

10,9

ROZWÓJ OBSZARÓW WIEJSKICH (ERDF)

8,1

INVESTEU

6,1

„HORYZONT EUROPA”

5,4

RESCEU

2,0

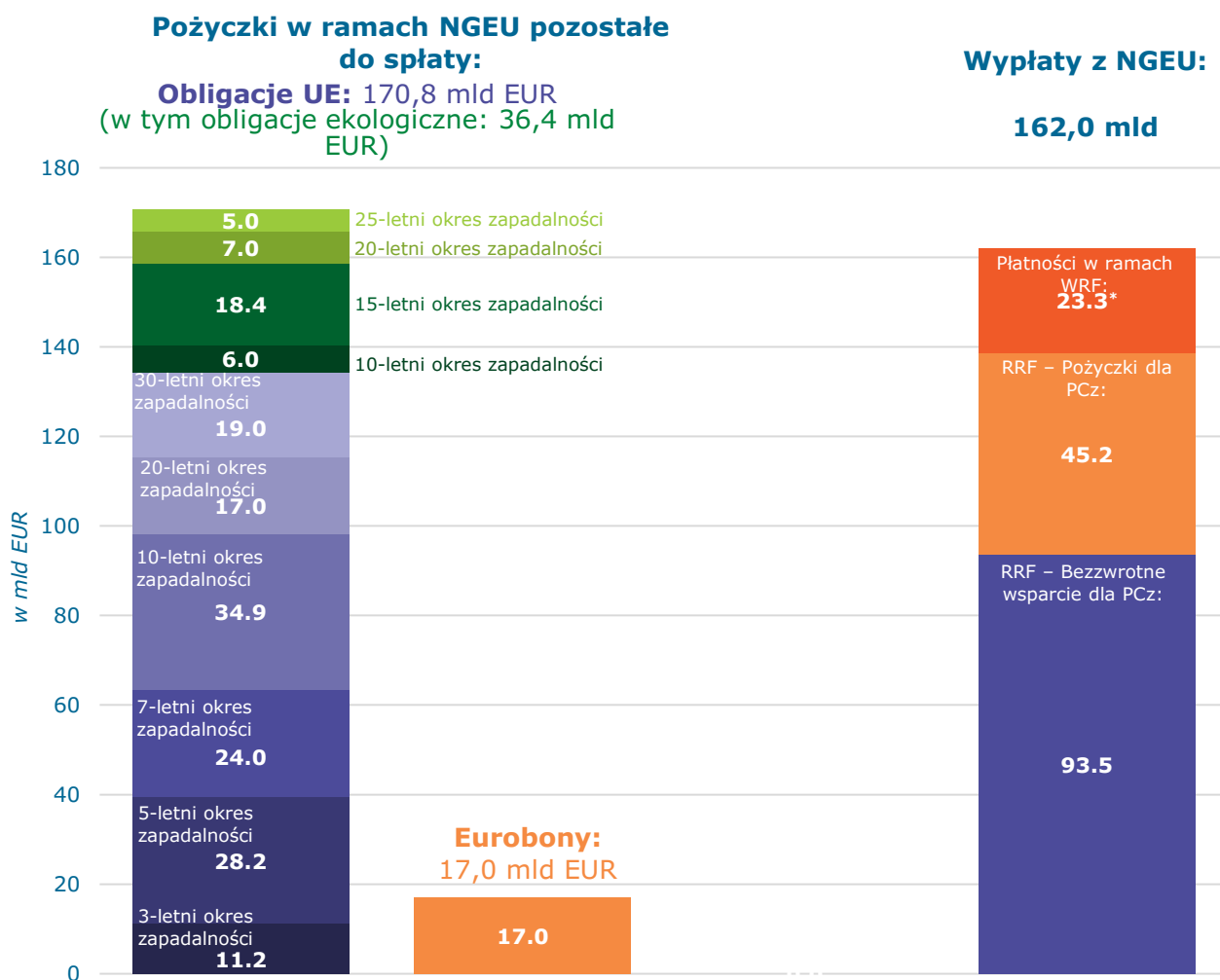
W następstwie rosyjskiej wojny napastniczej przeciwko Ukrainie i wynikłego z niej kryzysu energetycznego, Komisja przedstawiła ponadto plan REPowerEU, tj. plan Komisji Europejskiej mający na celu uniezależnienie Europy od rosyjskich paliw kopalnych na długo przed rokiem 2030. W ramach planu REPowerEU państwa członkowskie dodają rozdział REPowerEU do swoich krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności – które stanowią plany działania w zakresie finansowania w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności – w celu sfinansowania kluczowych inwestycji i reform na rzecz dywersyfikacji dostaw energii i zmniejszenia zależności od rosyjskich paliw kopalnych. Plan REPowerEU nie zwiększa ogólnej puli środków przeznaczonych na Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, ale przyspieszy wykorzystanie obecnej zdolności pożyczkowej w drodze oferowania państwom członkowskim możliwości ubiegania się o dodatkowe pożyczki w ramach NGEU na cele przewidziane w planie REPowerEU. Plan REPowerEU uzupełniają dotacje finansowane ze sprzedaży na aukcji uprawnień do emisji oraz z transferów z pobrexitowej rezerwy dostosowawczej.

2.3. Sytuacja finansowa NGEU na dzień 31 grudnia 2022 r.

2.3.1. Przegląd

Od momentu uruchomienia operacji finansowania w ramach NGEU w dniu 15 czerwca 2021 r. do końca 2022 r. Komisja pozyskała 170,8 mld EUR długoterminowego finansowania (kwota nominalna), głównie w drodze emisji obligacji w ramach transakcji konsorcjalnych (w 2021 r.: 71,0 mld EUR). Według stanu na grudzień 2022 r. Komisja ma ponadto do spłaty 17,0 mld EUR w postaci krótkoterminowych eurobonów. Do końca 2022 r. Komisja wypłaciła łącznie 162,0 mld EUR wsparcia finansowego (w 2021 r.: 71,6 mld EUR). Większość tej kwoty – 138,7 mld EUR – wypłacono w ramach RRF, przy czym 93,5 mld EUR wypłacono w formie bezzwrotnego wsparcia, a 45,2 mld EUR w formie pożyczek. Kolejne 23,3 mld EUR (po potrąceniu kwot odzyskanych w wysokości 0,2 mld EUR) wypłacono jako płatności przewidziane w WRF w ramach istniejących programów. Ponadto środki płynne w kwocie 20,5 mld EUR są ulokowane na rachunku bankowym NGEU w EBC oraz na rachunku centralnej jednostki Komisji ds. zarządzania środkami finansowymi aż do ich wypłaty do budżetu na rzecz programów WRF.

NGEU – Pożyczki pozostałe do spłaty i wypłaty na dzień 31 grudnia 2022 r.

* Kolejne 0,6 mld EUR środków ulokowano na centralnym rachunku administracji finansowej Komisji aż do ich wypłaty do budżetu na rzecz programów WRF (w tym 0,2 mld EUR odzyskanych środków wcześniej wypłaconych w ramach NGEU).

2.3.2. Zaciągnięte pożyczki

Aby zaspokoić potrzeby w zakresie finansowania NGEU, Komisja emituje papiery wartościowe na międzynarodowych rynkach kapitałowych. Opierając się na jednolitym podejściu do finansowania, Komisja łączy wykorzystanie różnych instrumentów i technik finansowania z otwartą i przejrzystą komunikacją skierowaną do uczestników rynku.

W 2022 r. coroczna decyzja w sprawie zaciągnięcia pożyczki umożliwiła Komisji wyemitowanie finansowania długoterminowego do maksymalnej kwoty 140 mld EUR oraz finansowania krótkoterminowego w maksymalnej pozostałej do spłaty kwocie wynoszącej 60 mld EUR¹.

Finansowanie długoterminowe – transakcje konsorcjalne i sprzedaż obligacji UE na aukcji

¹ Decyzja wykonawcza Komisji C(2021) 9336 final.

Na dzień 31 grudnia 2022 r. pozostała do spłaty (nominalna) kwota długoterminowego finansowania wynosiła 170,8 mld EUR (w 2021 r.: 71,0 mld EUR). 36,4 mld EUR z tej kwoty dotyczyło obligacji ekologicznych (w 2021 r.: 12 mld EUR). Okresy zapadalności pożyczek przypadają na lata 2025–2052 w sposób następujący:

w mld EUR

Okres zapadalności	Wyemitowane/pozyskane	Łączna kwota spłacona na koniec roku	Pozostająca kwota należna na koniec roku
2025	11,2	0,0	11,2
2026	18,9	0,0	18,9
2027	9,3	0,0	9,3
2028	14,0	0,0	14,0
2029	10,0	0,0	10,0
2031	20,0	0,0	20,0
2032	14,9	0,0	14,9
2033	6,0	0,0	6,0
2037	18,4	0,0	18,4
2041	13,0	0,0	13,0
2042	4,0	0,0	4,0
2043	7,0	0,0	7,0
2048	5,0	0,0	5,0
2051	14,0	0,0	14,0
2052	5,0	0,0	5,0
	170,8	0,0	170,8

Finansowanie krótkoterminowe – Sprzedaż eurobonów na aukcji

Sprzedaż eurobonów na aukcji zapewnia Komisji jako emitentowi dodatkową elastyczność i wzmacnia płynność jej papierów wartościowych. Według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r. pozostała do spłaty (nominalna) kwota finansowania krótkoterminowego, pozyskanego w drodze sprzedaży na aukcji eurobonów o okresie zapadalności trzech lub sześciu miesięcy, wyniosła 17,0 mld EUR (w 2021 r.: 20,0 mld EUR).

2.3.3. Wypłaty

W 2022 r. Komisja pozytywnie oceniła plany odbudowy i zwiększania odporności pięciu pozostałych państw członkowskich (Bułgarii, Węgier, Niemczech, Polski i Szwecji), które to plany następnie zatwierdziła Rada. W rezultacie do końca 2022 r. zatwierdzono plany odbudowy i zwiększania odporności wszystkich 27 państw członkowskich. Całkowita kwota bezzwrotnego wsparcia zatwierdzonego w ramach planów 27 państw członkowskich wyniosła 335,1 mld EUR (w 2021 r.: 291,2 mld EUR), co odpowiada prawie całej puli środków finansowych bezzwrotnego wsparcia w ramach NGEU w wysokości 338,0 mld EUR². 234,4 mld EUR z tej kwoty obejmowały umowy w sprawie finansowania podpisane z państwami członkowskimi (w 2021 r.: 195,4 mld EUR). Całkowita kwota wsparcia finansowego w formie pożyczek zatwierdzonego w ramach planów wyniosła 165,3 mld EUR (w 2021 r.: 153,9 mld EUR), z czego umowy pożyczki podpisane do końca roku opiewały na kwotę 153,9 mld EUR (w 2021 r.: 153,2 mld EUR).

Bezzwrotne wsparcie

Do końca 2022 r. Komisja wypłaciła łącznie 93,5 mld EUR bezzwrotnego wsparcia na rzecz 22 państw członkowskich (w 2021 r.: 46,4 mld EUR na rzecz 20 państw członkowskich). 36,6 mld EUR z tej kwoty dotyczyło płatności zaliczkowych (w 2021 r.: 36,4 mld EUR), a 56,9 mld EUR dotyczyło płatności dokonanych po osiągnięciu kamieni milowych i wartości docelowych przez państwa członkowskie (w 2021 r.: 10,0 mld EUR).

² Maksymalny wkład finansowy obliczony dla każdego państwa członkowskiego po aktualizacji z dnia 30 czerwca 2022 r. zgodnie z art. 11 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/241 (przed odliczeniem wydatków na wsparcie), zob. https://commission.europa.eu/document/c22c182c-f53e-453f-b45a-dacdcf2d69dd_en.

w mld EUR

Państwo członkowskie	Maksymalna kwota bezzwrotnego wsparcia*	Podpisane zobowiązania i zobowiązanie budżetowe 31.12.2022 [†]	Wyplacone jako płatności zaliczkowe 31.12.2022	Płatności za osiągnięcie kamienia milowego 31.12.2022	Wyplacono ogółem na 31.12.2022
Austria	3,8	2,2	0,4	-	0,4
Belgia	4,5	3,6	0,8	-	0,8
Bułgaria	5,7	4,6	-	1,4	1,4
Chorwacja	5,5	4,6	0,8	1,4	2,2
Cypr	0,9	0,8	0,1	0,1	0,2
Czechy	7,7	3,5	0,9	-	0,9
Dania	1,4	1,3	0,2	-	0,2
Estonia	0,9	0,8	0,1	-	0,1
Finlandia	1,8	1,7	0,3	-	0,3
Francja	37,5	24,3	5,1	7,4	12,5
Niemcy	28,0	16,3	2,3	-	2,3
Grecja	17,4	13,5	2,3	1,7	4,0
Węgry	5,8	4,6	-	-	-
Irlandia	0,9	0,9	-	-	-
Włochy	69,0	47,9	9,0	20,0	29,0
Łotwa	1,8	1,6	0,2	0,2	0,4
Litwa	2,1	2,1	0,3	-	0,3
Luksemburg	0,1	0,1	0,0	-	0,0
Malta	0,3	0,2	0,0	-	0,0
Niderlandy	4,7	3,9	-	-	-
Polska	22,5	20,3	-	-	-
Portugalia	15,5	9,8	1,8	0,6	2,4
Rumunia	12,1	10,2	1,9	1,8	3,6
Słowacja	6,0	4,6	0,8	0,4	1,2
Słowenia	1,5	1,3	0,2	-	0,2
Hiszpania	77,2	46,6	9,0	22,0	31,0
Szwecja	3,2	2,9	-	-	-
Ogółem	338,0	234,4	36,6	56,9	93,5

* Maksymalny wkład finansowy obliczony dla każdego państwa członkowskiego po aktualizacji z dnia 30 czerwca 2022 r. zgodnie z art. 11 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/241 (przed odliczeniem wydatków na wsparcie), zob. https://commission.europa.eu/document/c22c182c-f53e-453f-b45a-dacdcf2d69dd_en.

[†] Zobowiązania budżetowe uwzględniają wszystkie umorzenia, w tym te związane ze zobowiązaniami zaciągniętymi przed 2022 r. Z całkowitej kwoty zobowiązań budżetowych w 2022 r. przeznaczono do wypłaty 136,4 mld EUR.

W 2022 r. Komisja wypłaciła bezzwrotne wsparcie w łącznej wysokości 47,2 mld EUR. Kwota ta obejmowała głównie pierwszą płatność za osiągnięcie kamienia milowego na rzecz Francji (7,4 mld EUR), pierwszą i drugą płatność za osiągnięcie kamienia milowego na rzecz Włoch (po 10,0 mld EUR) oraz drugą płatność za osiągnięcie kamienia milowego na rzecz Hiszpanii (12,0 mld EUR).

Pożyczki

Do końca 2022 r. Komisja wypłaciła 45,2 mld EUR wsparcia finansowego w formie pożyczek na rzecz pięciu państw członkowskich (w 2021 r.: 18,0 mld EUR na rzecz czterech państw członkowskich). 19,9 mld EUR z tej kwoty dotyczyło płatności zaliczkowych (w 2021 r.: 18,0 mld EUR), a 25,2 mld EUR dotyczyło transz pożyczek wypłaconych po osiągnięciu kamieni milowych i wartości docelowych przez państwa członkowskie (w 2021 r.: zero).

w mld EUR

Państwo członkowskie	Maksymalna kwota wsparcia finansowego w formie pożyczki	Łączna kwota umów podpisanych na 31.12.2022	Wyplacone jako płatności zaliczkowe 31.12.2022	Płatności za osiągnięcie kamienia milowego 31.12.2022	Łączna kwota pozostająca do spłaty na 31.12.2022
Cypr	0,2	0,2	0,0	-	0,0
Grecja	12,7	12,7	1,7	1,8	3,5
Włochy	122,6	122,6	15,9	22,0	37,9
Portugalia	2,7	2,7	0,4	0,6	1,0
Rumunia	14,9	14,9	1,9	0,8	2,7
Polska	11,5	0,0	-	-	-
Słowenia	0,7	0,7	-	-	-
Zatwierdzono	165,3	153,9	19,9	25,2	45,2
Rezerwa	220,5	-	-	-	-
	385,8	153,9	19,9	25,2	45,2

W 2022 r. Komisja przekazała wsparcie finansowe w formie pożyczek w łącznej wysokości 27,2 mld EUR. Kwota ta obejmowała płatności zaliczkowe na poczet pożyczki w wysokości 1,9 mld EUR na rzecz Rumunii, wypłatę pierwszych transz pożyczki na rzecz Grecji (1,8 mld EUR), Włoch (11,0 mld EUR), Portugalii (0,6 mld EUR) i Rumunii (0,8 mld EUR), a także wypłatę drugiej transzy pożyczki na rzecz Włoch (11,0 mld EUR).

Zgodnie z umowami pożyczki państwa członkowskie będą co roku dokonywały spłaty 5 % wypłaconych kwot, począwszy od upływu dziesięciu lat od dnia dokonania wypłaty. Cypr, Grecja, Włochy i Portugalia zaczną zatem spłacać zaciągnięte pożyczki od 2032 r., a Rumunia od 2033 r. Harmonogram spłat nominalnych kwot należnych na koniec roku jest następujący:

w mln EUR

Państwo członkowskie	Okres spłaty	Roczna kwota do spłaty	Łączna kwota do spłaty
Cypr	2032-2051	1	26
Grecja	2032-2052	175	3 500
Włochy	2032-2052	1 897	37 938
Portugalia	2032-2052	48	960
Rumunia	2033-2052	137	2 732
		2 258	45 156

Wkład NGEU w inne programy w ramach budżetu UE

Do końca 2022 r. płatności netto ogółem wypłacone na rzecz innych programów w ramach WRF wyniosły 23,3 mld EUR (w 2021 r.: 7,2 mld EUR). Wkład ten, z którego potrącono kwoty odzyskane w wysokości 0,2 mld EUR, był głównie związany z REACT-EU, w ramach którego finansowane są Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Europejski Fundusz Społeczny (EFS, w tym FEAD):

w mld EUR

Program w ramach WRF	Alokacja ogółem	Zobowiązania netto ogółem 31.12.2022 [†]	Płatności netto ogółem 31.12.2022
REACT-EU	50,6	50,5	18,2
– z czego EFRR	30,0	29,9	13,6
– z czego EFS (w tym FEAD)	20,6	20,6	4,6
Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji	10,9	5,0	0,2
Rozwój obszarów wiejskich (EFRROW)	8,1	8,1	1,3
InvestEU	6,1	3,6	1,4
„Horyzont Europa”	5,4	3,5	1,9
RescEU	2,0	0,9	0,3

w mld EUR

Program w ramach WRF	Alokacja ogółem	Zobowiązania netto ogółem 31.12.2022 [†]	Płatności netto ogółem 31.12.2022
Ogółem	83,1	71,6	23,3

W 2022 r. Komisja dokonała płatności na rzecz innych programów w ramach WRF w łącznej wysokości 16,1 mld EUR. Kwota ta obejmowała głównie płatności związane z REACT-EU (11,2 mld EUR, z czego 8,7 mld EUR w ramach EFRR i 2,5 mld EUR w ramach EFS, w tym FEAD), programem „Horyzont Europa” (1,9 mld EUR), InvestEU (1,2 mld EUR), a także rozwojem obszarów wiejskich (1,2 mld EUR).

2.3.4. Płynność

Pożyczki udzielane w ramach NGEU nie podlegają stosowanej w przeszłości rygorystycznej zasadzie pożyczek wzajemnych. Zamiast tego w przypadku NGEU opracowano zdywersyfikowaną i zbiorową strategię finansowania, która wymagała wdrożenia skutecznego zarządzania płynnością. Celem zarządzania płynnością NGEU jest zapewnienie, by kwoty znajdujące się na rachunku bankowym NGEU były wystarczające do zaspokojenia wszystkich przyszłych potrzeb w zakresie wypłat oraz utrzymania określonego bufora bezpieczeństwa, a jednocześnie by uniknąć nadmiernych sald. Do celów zarządzania płynnością Komisja opracowała narzędzie informatyczne, które pozwala na codzienne monitorowanie rachunku NGEU. Na koniec 2022 r. kwota środków znajdująca się na rachunku pozabudżetowym NGEU wyniosła 19,9 mld EUR. 0,6 mld EUR środków ulokowano ponadto na centralnym rachunku administracji finansowej Komisji, aż do ich wypłaty do budżetu na rzecz programów WRF (w tym 0,2 mld odzyskanych środków wcześniej wypłaconych w ramach NGEU).

W następstwie sukcesu zróżnicowanej strategii finansowania NGEU i coraz częstszego korzystania z pożyczek, aby zapewnić finansowanie priorytetów polityki UE, w 2022 r. Komisja podjęła decyzję o rozpoczęciu od 2023 r. stosowania jednolitego podejścia do finansowania jako głównej metody finansowania. W ramach tego podejścia Komisja będzie od tej pory emitować – w imieniu UE – wyłącznie „obligacje UE” zamiast osobno denominowanych obligacji poszczególnych programów. Program odbudowy NGEU i nowy program pomocy makrofinansowej + dla Ukrainy w wysokości 18 mld EUR na 2023 r. są pierwszymi programami, które odniosą korzyści z nowego podejścia do finansowania.

3. ZESTAWIENIE WYKONANIA BUDŻETU

3.1. Dochody

Całkowita kwota środków na płatności w budżecie początkowym UE wynosiła 170 603 mln EUR, a z zasobów własnych sfinansowana miała zostać kwota 157 701 mln EUR. Szacunki dotyczące dochodów i wydatków w budżecie początkowym są zazwyczaj korygowane w trakcie roku budżetowego w budżetach korygujących. Korekty zasobów własnych opartych na DNB gwarantują, że dochody przewidziane w budżecie będą dokładnie odpowiadać zapisanym w budżecie wydatkom. Zgodnie z zasadą równowagi dochody i wydatki budżetowe (środki na płatności) muszą się równoważyć.

W 2022 r. przyjęto pięć budżetów korygujących. Przy uwzględnieniu tych budżetów ostateczne przyjęte dochody w 2022 r. wyniosły 170 038 mln EUR, a łączna kwota finansowana z zasobów własnych wyniosła 153 928 mln EUR. W 2022 r. wkłady państw członkowskich zmniejszono głównie o nadwyżkę z poprzedniego roku (3 227 mln EUR). Poziom środków na płatności pozostał zbliżony do poziomu przyjętego w przegłosowanym budżecie początkowym.

Dochody pochodzą z sześciu źródeł (tytułów):

Tytuł 1: Zasoby własne

Pobór tradycyjnych zasobów własnych był wyższy od kwot przewidzianych w budżecie. Wynikało to głównie z wyższej niż zakładano kwoty poboru w ostatnich miesiącach roku.

Ostateczne płatności państw członkowskich z tytułu VAT, DNB i tworzyw sztucznych były bardzo zbliżone do ostatecznych szacunków budżetowych. Różnice między szacowanymi kwotami a kwotami faktycznie wpłaconymi wynikają z różnic między kursami euro stosowanymi do sporządzenia budżetu a kursami obowiązującymi w dniu faktycznego dokonania płatności przez państwa członkowskie spoza strefy euro.

Tytuł 2: Nadwyżki, salda i dostosowania

Nadwyżka z poprzedniego roku budżetowego wyniosła 3 227 mln EUR. Kwotę tę zapisano w budżecie na rok 2022 za pośrednictwem budżetu korygującego, a udział wkładów z tytułu zasobów własnych państw członkowskich odpowiednio zmniejszono.

Przepisy odnoszące się do sald VAT i DNB są określone w art. 10b rozporządzenia o udostępnianiu zasobów własnych (rozporządzenie Rady (UE, Euratom) nr 609/2014). Zgodnie z tymi przepisami łączną sumę sald oblicza się w taki sposób, aby wpływ na budżet UE był zerowy („system kompensowania”), a procedura nie wiąże się ze zmianą budżetu. W związku z tym Komisja zwraca się bezpośrednio do państw członkowskich o zapłatę kwot netto zgodnie z przepisami rozporządzenia o udostępnianiu zasobów własnych.

Tytuł 3: Dochody administracyjne

Tytuł ten obejmuje głównie dochody z podatków i opłat nakładanych na wynagrodzenia pracowników.

Tytuł 4: Dochody finansowe, odsetki za zwłokę i grzywny

Główna część środków przewidzianych w tym tytule wynika z grzywien związanych z wprowadzeniem w życie reguł konkurencji.

Tytuł 5: Gwarancje budżetowe, operacje zaciągania i udzielania pożyczek

Środki przewidziane w tym tytule znacznie wzrosły wraz z pojawieniem się NextGenerationEU (NGEU). Środki w ramach NGEU przewidziane w tym tytule stanowią dochody przeznaczone na określony cel. Tytuł 5 obejmuje dochody związane z gwarancjami, odsetkami i spłatami udzielonych pożyczek. W ramach tego tytułu dokonuje się transferu środków (na bezzwrotne wsparcie w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz na wzmocnienie programów WRF) z dochodów przeznaczonych na określony cel, które państwa członkowskie otrzymują w ramach Instrumentu Unii Europejskiej na rzecz Odbudowy (EURI).

Tytuł 6: Dochody, wkłady i zwroty związane z politykami Unii

Tytuł ten dotyczy głównie dochodów z tytułu korekt finansowych związanych z funduszami strukturalnymi i rolnymi (funduszami ESI, EFRG i EFRROW). Dotyczy on również udziału państw trzecich w programach badawczych, rozliczania rachunków w funduszach rolnych oraz innych wkładów i zwrotów na rzecz programów lub działalności UE. Znaczną część tej kwoty stanowią dochody przeznaczone na określony cel, co wiąże się z wpisaniem dodatkowych środków po stronie wydatków.

Dochody budżetowe w 2022 r. wyniosły ogółem 245 265 mln EUR:

3.2. Wydatki

3.2.1. Wykonanie budżetu

W 2022 r. – drugim roku WRF na lata 2021–2027 – ostatecznie przyjęty budżet wynosił 182,2 mld EUR środków na zobowiązania i 170,0 mld EUR środków na płatności. Ponadto 295,0 mld EUR środków na

zobowiązania było dostępnych jako dochód przeznaczony na określony cel, z czego 277,8 mld EUR dotyczyło NGEU³, a 4,5 mld EUR środków na zobowiązania przeniesiono z 2021 r. Środki na płatności związane z dochodem przeznaczonym na określony cel w 2022 r. wynosiły 87,0 mld EUR, z czego 64,3 mld EUR dotyczyło NGEU, a 4,3 mld EUR środków na płatności przeniesiono z 2021 r.

Na wykonanie budżetu na 2022 r. wciąż miało częściowy wpływ późne przyjęcie rozporządzenia w sprawie WRF (w grudniu 2020 r.), które spowodowało, że akty prawne dotyczące nowej generacji programów przyjęto dopiero w 2021 r. Na wykonanie budżetu na 2022 r. duży wpływ miała ponadto inwazja Rosji na Ukrainę i konieczność podjęcia zdecydowanych działań w celu zapewnienia Ukrainie kompleksowego wsparcia humanitarnego i finansowego, pomocy uchodźcom i krajom ich przyjmującym oraz reagowania na kryzys, który pociągnął za sobą skutki wykraczające poza granice Ukrainy.

Wykorzystanie wszystkich środków na zobowiązania w 2022 r. wyniosło 357,1 mld EUR:

- 179,4 mld EUR z ostatecznie przyjętego budżetu;
- 4,5 mld EUR ze środków z 2021 r. przeniesionych lub udostępnionych ponownie;
- 173,2 mld EUR ze środków pochodzących z dochodów przeznaczonych na określony cel;
 - z czego 162,7 mld EUR z NGEU.

Wykorzystanie wszystkich środków na płatności w 2022 r. wyniosło 243,3 mld EUR:

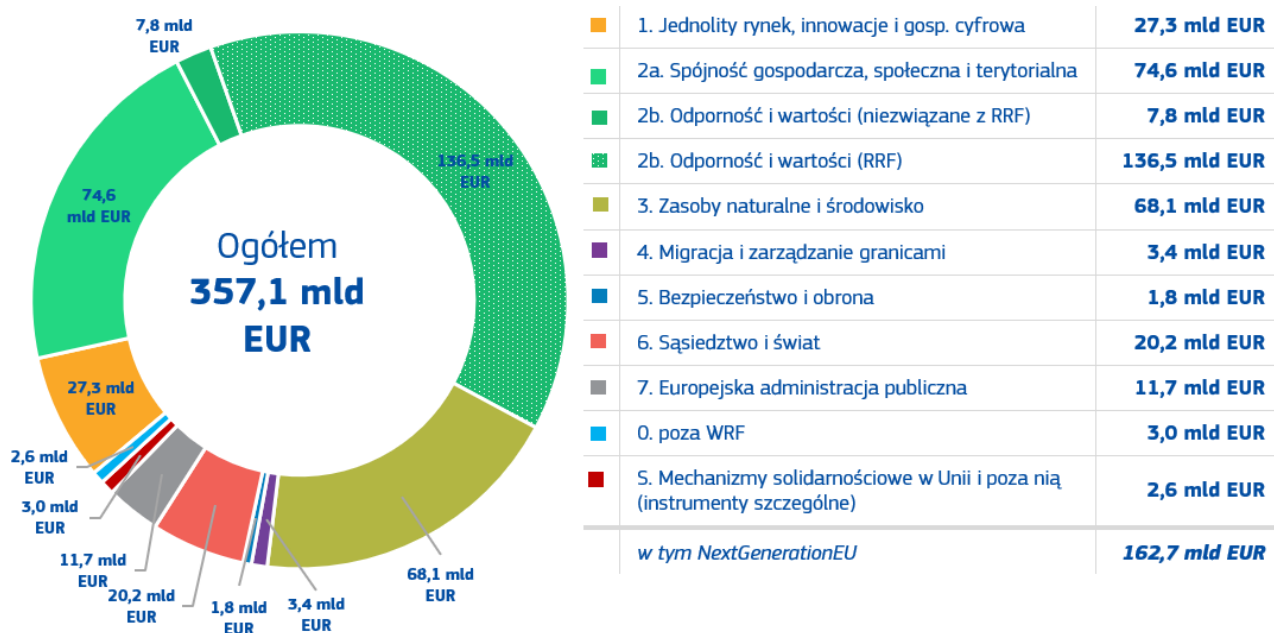
- 167,3 mld EUR z ostatecznie przyjętego budżetu;
- 4,2 mld EUR ze środków z 2021 r. przeniesionych lub udostępnionych ponownie;
- 71,8 mld EUR ze środków pochodzących z dochodów przeznaczonych na określony cel;
 - z czego 63,5 mld EUR z NGEU.

W przypadkach przewidzianych w rozporządzeniu finansowym lub podstawach prawnych środki z budżetu przyjętego w głosowaniu, których nie wykorzystano w 2022 r., przeniesiono na rok 2023: 1,5 mld EUR środków na zobowiązania i 2,5 mld EUR środków na płatności.

Analogicznie, zgodnie z rozporządzeniem finansowym, na 2023 r. przeniesiono 121,5 mld EUR środków na zobowiązania z dochodów przeznaczonych na określony cel, z czego 115,1 mld EUR dotyczyło NGEU, oraz 15,2 mld EUR środków na płatności z dochodów przeznaczonych na określony cel, z czego 0,8 mld EUR dotyczyło NGEU.

Wykonanie środków na zobowiązania na 2022 r. ogółem w podziale na cele polityki UE przedstawiono poniżej:

³ Kompleksowy przegląd NextGenerationEU (NGEU) znajduje się również w sekcjach 2.2 i 2.3 powyżej.

W 2022 r. poziom wykonania w odniesieniu do wszystkich rodzajów środków (budżetowych, środków przeniesionych z poprzedniego roku i dochodów przeznaczonych na określony cel) wynosił 74 % w przypadku zobowiązań i 93 % w przypadku płatności. Wskaźniki wykonania, w tym w odniesieniu do środków przeniesionych na 2023 r. (zgodnie z rozporządzeniem finansowym lub podstawami prawnymi), osiągnęły – w stosunku do budżetu na 2022 r. przyjętego w głosowaniu – poziom 99 % w przypadku środków na zobowiązania i 100 % w przypadku środków na płatności.

W 2022 r. roczna transza zobowiązań w ramach NGEU⁴ wyniosła 144,6 mld EUR. Przeniesiono ponadto 21,1 mld EUR zobowiązań z 2021 r. W 2022 r. na zobowiązania było dostępne łącznie 165,7 mld EUR, z czego wykorzystano 162,7 mld EUR, tj. 98 %. Wykorzystanie pozostałych 114 mld EUR z całkowitej puli NGEU planowane jest na 2023 r. (oraz na kolejne lata w przypadku środków administracyjnych, które mogą być wykorzystywane do 2027 r.). Zgodnie z art. 3 ust. 4 rozporządzenia (UE) 2020/2094 w sprawie EURI⁵ do dnia 31 grudnia 2022 r. zaciągnięto ponad 60 % zobowiązań prawnych w odniesieniu do odpowiednich programów w ramach NGEU (z wyjątkiem pożyczek w ramach InvestEU i Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF)). Poziom wykonania środków na płatności w ramach NGEU osiągnął 99 %.

⁴Kwota zatwierdzona na NGEU na 2022 r. dotyczyła wsparcia w 2022 r. w formie bezzwrotnego wsparcia dla państw członkowskich w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF), Wsparcia na rzecz odbudowy służącej spójności oraz terytoriom Europy (REACT-EU) oraz dodatkowego finansowanie przeznaczonego na inne programy lub fundusze europejskie (rozwój obszarów wiejskich, Fundusz InvestEU, Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, „Horyzont Europa” i RescEU). W rozporządzeniu w sprawie EURI określono przewidziane prawem terminy w odniesieniu do zobowiązań prawnych, natomiast rozdzielanie programowania ustala się na podstawie planowanego harmonogramu rocznych zobowiązań, które wymieniono szczegółowo w podstawach prawnych danych programów.

⁵ Rozporządzenie Rady (UE) 2020/2094 z dnia 14 grudnia 2020 r. ustanawiające Instrument Unii Europejskiej na rzecz Odbudowy (EURI) w celu wsparcia odbudowy w następstwie kryzysu związanego z COVID-19.

3.2.2. Zobowiązania pozostające do spłaty

Na koniec 2022 r. zobowiązania pozostające do spłaty (powszechnie określane jako RAL – reste à liquider) – które odpowiadają kwotom zaangażowanym, ale jeszcze niespłaconym – wynosiły 452,8 mld EUR. Nastąpił wzrost zobowiązań pozostających do spłaty w porównaniu z 2021 r. (o 111,2 mld EUR).

Głównym czynnikiem napędzającym wzrost RAL w 2022 r. było wykonanie NGEU (części bezzwrotnej) – obejmujące 189,1 mld EUR (42 %) łącznej kwoty zobowiązań pozostających do spłaty na koniec 2022 r. Ponieważ środki w ramach NGEU zostaną udostępnione do dnia 31 grudnia 2023 r. i wypłacone do dnia 31 grudnia 2026 r., zgodnie z art. 3 ust. 4 i art. 3 ust. 9 rozporządzenia w sprawie EURI, w 2023 r. utrzyma się tendencja nominalnego wzrostu powiązanych z NGEU zobowiązań pozostających do spłaty.

3.2.3. Wynik budżetu

Wynik budżetu (nadwyżka) zmniejszył się z 3,2 mld EUR w 2021 r. do 2,5 mld EUR w 2022 r. Do głównych czynników przekładających się na wynik budżetu (nadwyżka) w 2022 r. należały wyższe niż oczekiwano dochody z ceł.

4. INSTRUMENTY FINANSOWE I GWARANCJE BUDŻETOWE

4.1. Instrumenty finansowe finansowane z budżetu UE

Instrumenty finansowe finansowane z budżetu UE mają również postać instrumentów gwarancyjnych, instrumentów kapitałowych i instrumentów pożyczkowych. Oczekuje się, że w wieloletnich ramach finansowych na lata 2021–2027 stosowanie gwarancji budżetowych wzrośnie w porównaniu z wykorzystaniem instrumentów finansowych w pełni finansowanych lub udostępnianych z budżetu UE. W szczególności w ramach Programu InvestEU grupa EBI i inne instytucje finansowe otrzymają 26,2 mld EUR w postaci gwarancji UE na wsparcie różnych celów polityki Unii w drodze operacji finansowych i inwestycyjnych. W przeciwieństwie do tradycyjnej metody wykonywania budżetu, która polega na udzielaniu dotacji i subwencji, podejście to opiera się na tym, że każde euro wydane z budżetu z wykorzystaniem instrumentów finansowych beneficjent końcowy otrzymuje ponad 1 euro wsparcia finansowego, co wynika z efektu dźwigni.

W ramach tego rodzaju wykonania budżetu środki pieniężne albo zostały już wypłacone na rachunki powiernicze zarządzane przez uprawnione podmioty i pozostają dostępne (jako środki pieniężne i ich ekwiwalenty, dłużne papiery wartościowe lub inwestycje w fundusze rynku pieniężnego lub zbiorcze portfele aktywów), aby pokryć uruchomienie gwarancji w przyszłości, albo zostały zainwestowane w kapitał. Znaczenie instrumentów finansowych finansowanych z budżetu UE w ramach zarządzania bezpośredniego i pośredniego oraz związane z tymi instrumentami kwoty zwiększyły się w ostatnich latach.

4.2. Gwarancje budżetowe: aktywa finansowe przechowywane w funduszach gwarancyjnych

W ramach tego rodzaju wykonania budżetu UE udziela kontrahentom gwarancji, w przypadku których finansowanie jest zapewniane jedynie częściowo za pośrednictwem funduszy gwarancyjnych ustanowionych przez Komisję. Tworzy to zobowiązanie warunkowe na rzecz budżetu UE, jeżeli kwota rezerw jest niewystarczająca do pokrycia uruchomienia gwarancji. UE udzieliła grupie EBI gwarancji na pożyczki udzielane poza UE (tzw. upoważnienie EBI do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich) oraz na operacje dłużne i kapitałowe objęte gwarancją EFIS. UE udzieliła również gwarancji grupie EBI i innym instytucjom finansowym na operacje objęte gwarancją EFZR, gwarancją ISWMR na działania zewnętrzne oraz Programem InvestEU.

Od 2021 r. zasilanie rezerw odbywa się w ramach wspólnego funduszu rezerw. Wspólny fundusz rezerw ustanowiono rozporządzeniem finansowym⁶ w celu przechowywania rezerw (tj. posiadanych środków) przewidzianych na pokrycie zobowiązań finansowych wynikających z instrumentów finansowych, gwarancji budżetowych i pożyczek w ramach pomocy finansowej, począwszy od momentu obowiązywania WRF na lata 2021–2027. Obejmuje on również niektóre aktywa rezerw na zobowiązania finansowe z poprzednich WRF.

Wspólny fundusz rezerw został utworzony i funkcjonuje jako jeden portfel, który obecnie łączy w sobie rezerwy na wszystkie gwarancje budżetowe UE i niektóre programy pomocy finansowej. Zasoby wspólnego funduszu rezerw są podzielone na moduły w celu monitorowania kwot odnoszących się do

⁶ Art. 212 rozporządzenia finansowego Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r.

gwarancji budżetowych i programów pomocy finansowej, które to gwarancje i programy stanowią wkład we wspólny fundusz rezerw.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r. Komisja posiada aktywa finansowe we wspólnym funduszu rezerw podzielone na następujące moduły:

- Fundusz Gwarancyjny dla działań zewnętrznych – 2,5 mld EUR;
- EFIS – 8,5 mld EUR
- EFZR – 0,7 mld EUR
- ISWMR EFZR+ – 1,1 mld EUR
- Moduł unijny InvestEU – 1,7 mld EUR
- Moduł InvestEU dla państw członkowskich: Republika Czeska – 14 mln
- Moduł InvestEU dla państw członkowskich: Finlandia – 18 mln
- Działania łączone InvestEU – 18 mln.

Ponadto na rachunku centralnej jednostki Komisji ds. zarządzania środkami finansowymi ulokowano 342 mln EUR jako zabezpieczenie przed utratą płynności na wypadek konieczności natychmiastowego uruchomienia gwarancji.

4.3. Kredyty i powiązane pożyczki zaciągnięte na programy pomocy finansowej

Operacje zaciągania i udzielania pożyczek na programy pomocy finansowej podejmowane na szczeblu UE są operacjami pozabudżetowymi. Z wyjątkiem NGEU pozyskane środki są pożyczane państwu będącemu beneficjentem na zasadach pożyczki wzajemnej (ang. back-to-back), tj. z takim samym kuponem odsetkowym, terminem zapadalności i w takiej samej kwocie. W rezultacie UE obsługuje zaciągnięte pożyczki pieniędzmi otrzymanymi z pożyczek udzielonych. Niemniej jednak obsługa pożyczek jest prawnym obowiązkiem UE, która zadba o to, aby wszystkie płatności były dokonywane w pełnej kwocie i w sposób terminowy. Komisja wprowadziła procedury, aby zapewnić spłatę zaciągniętych pożyczek nawet w przypadku niewywiązania się dłużnika z zobowiązań.

Komisja udziela wsparcia finansowego państwom członkowskim i państwom trzecim w formie pożyczek dwustronnych finansowanych z rynków kapitałowych i objętych gwarancją budżetu UE na podstawie decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady. W 2022 r. Komisja, działając w imieniu UE, obsługuje pięć głównych programów, w ramach których może udzielać pożyczek:

- wsparcie SURE
- wsparcie europejskiego mechanizmu stabilizacji finansowej (EFSM),
- pomoc makrofinansowa (MFA)
- wsparcie bilansu płatniczego (BOP),
- Euratom; oraz
- NGEU – więcej informacji znajduje się w sekcji **2** powyżej.

Na dzień 31 grudnia 2022 r. kwota nominalna pożyczek udzielonych na pomoc finansową, z wyjątkiem NGEU (zob. sekcja 2), wynosiła:

w mld EUR

	Pożyczki udzielone ogółem	Wypłacone ogółem na koniec roku	Łączna kwota spłacona na koniec roku	Pozostająca kwota należna na koniec roku
SURE				
Belgia	8,2	8,2	-	8,2
Bułgaria	1,0	1,0	-	1,0
Chorwacja	1,6	1,6	-	1,6
Cypr	0,6	0,6	-	0,6
Czechy	4,5	4,5	-	4,5
Estonia	0,2	0,2	-	0,2
Grecja	6,2	6,2	-	6,2
Węgry	0,7	0,7	-	0,7
Irlandia	2,5	2,5	-	2,5
Włochy	27,4	27,4	-	27,4
Łotwa	0,5	0,5	-	0,5
Litwa	1,1	1,1	-	1,1
Malta	0,4	0,4	-	0,4
Polska	11,2	11,2	-	11,2
Portugalia	6,2	6,2	-	6,2
Rumunia	3,0	3,0	-	3,0
Słowacja	0,6	0,6	-	0,6
Słowenia	1,1	1,1	-	1,1
Hiszpania	21,3	21,3	-	21,3
	98,4	98,4	-	98,4
EFSM				
Irlandia	22,5	22,5	-	22,5
Portugalia	24,3	24,3	(0,5)	23,8
	46,8	46,8	(0,5)	46,3
MFA				
Ukraina	12,2	12,2	(0,6)	11,6
Tunezja	1,4	1,4	-	1,4
Jordania	1,1	0,9	-	0,9
Inne	1,4	1,3	(0,2)	1,1
	16,1	15,8	(0,8)	15,0
BOP				
Łotwa	2,9	2,9	(2,7)	0,2
	2,9	2,9	(2,7)	0,2
EURATOM				
Energoatom i K2R4 – Ukraina	0,4	0,4	(0,1)	0,3
Inne	0,4	0,4	(0,4)	-
	0,8	0,8	(0,5)	0,3
Ogółem	165,0	164,7	(4,5)	160,2

Harmonogram spłat pozostających kwot należnych na koniec roku jest następujący:

w mld EUR

	SURE	EFSM	MFA	Wsparcie bilansu płatniczego	EURATOM	OGÓŁEM
2023	-	3,5	0,1	-	-	3,6
2024	-	2,6	0,6	-	-	3,2
2025	8,0	2,4	-	0,2	-	10,6
2026	8,0	6,2	0,1	-	-	14,3
2027	-	3,0	0,2	-	0,1	3,3
2028	10,0	2,3	0,2	-	0,1	12,6
2029	8,2	1,4	0,9	-	-	10,4
2030	10,0	-	0,1	-	0,1	10,2
2031	-	7,3	1,2	-	0,1	8,6
2032	-	3,0	0,7	-	-	3,7
2033	-	2,1	0,5	-	-	2,6
2034	-	-	0,7	-	-	0,7
2035	8,5	2,0	2,0	-	-	12,5
2036	9,0	5,7	1,3	-	-	16,0
2037	8,7	-	0,9	-	-	9,6
2038	-	1,8	-	-	-	1,8
2039	-	-	-	-	-	-
2040	7,0	-	0,5	-	-	7,5
2041	-	-	-	-	-	-
2042	-	3,0	2,0	-	-	5,0
2043	-	-	-	-	-	-
2044	-	-	-	-	-	-
2045	-	-	-	-	-	-
2046	5,0	-	-	-	-	5,0
2047	6,0	-	-	-	-	6,0
2048	-	-	-	-	-	-
2049	-	-	-	-	-	-
2050	10,0	-	-	-	-	10,0
2051	-	-	-	-	-	-
2052	-	-	0,5	-	-	0,5
2053	-	-	2,5	-	-	2,5
Ogółem	98,4	46,3	15,0	0,2	0,3	160,2

SURE

SURE stworzono w 2020 r., aby udzielać pomocy finansowej państwom członkowskim zmagającym się z poważnymi trudnościami gospodarczymi spowodowanymi na ich terytorium przez pandemię COVID-19 lub poważnie zagrożonym wystąpieniem tych trudności. Instrument ten uzupełnia krajowe środki wprowadzone przez dotknięte państwa członkowskie. Maksymalna kwota pomocy finansowej nie może przekraczać 100 mld EUR dla wszystkich państw członkowskich.

Na koniec 2022 r. państwa członkowskie miały podpisane umowy pożyczki na kwotę 98,4 mld EUR, z czego do końca 2022 r. wypłacono całą kwotę. W 2022 r. Komisja wypłaciła nowe pożyczki w wysokości 8,7 mld EUR. Okres zapadalności pożyczek jest różny i wynosi 5–30 lat.

EFSM

EFSM stworzono, aby udzielać pomocy finansowej wszystkim państwom członkowskim zmagającym się z poważnymi trudnościami gospodarczymi i finansowymi spowodowanymi przez wyjątkowe okoliczności, na które państwa te nie mają wpływu, lub poważnie zagrożonym wystąpieniem tych trudności. EFSM wykorzystano w latach 2011–2014 do udzielenia pomocy finansowej Irlandii i Portugalii, pod warunkiem przeprowadzenia reform. Program ten wygaś i nie można już zaciągać dodatkowych pożyczek, chociaż sam program nadal funkcjonuje w odniesieniu do określonych zadań, takich jak wydłużenie okresów zapadalności dotychczas udzielonych pożyczek oraz udzielanie kredytów pomostowych. W 2022 r. udzielone Portugalii pożyczki w wysokości 2,2 mld EUR – zapadające w kwietniu 2022 r. – przedłużono o 4,5 roku, przy czym spłacone zostało 0,5 mld EUR.

MFA

Program pomocy makrofinansowej stanowi formę pomocy finansowej, której zakres UE rozszerzyła na kraje partnerskie spoza UE zmagające się z kryzysem bilansu płatniczego. Pomoc przyjmuje formę średnio- i długoterminowych pożyczek lub dotacji, lub połączenia obu, i jest dostępna jedynie dla państw korzystających z wypłat z programu Międzynarodowego Funduszu Walutowego (MFW).

Ukraina

W 2022 r. Parlament Europejski i Rada uzgodniły trzy pakiety pomocy finansowej dla Ukrainy⁷, o łącznej wartości 7,2 mld EUR, w celu wzmocnienia natychmiastowej odporności kraju w następstwie niesprokowanej i nieuzasadnionej wojny napastniczej Rosji. Wszystkie pożyczki na rzecz Ukrainy wypłacono do końca 2022 r. Okres zapadalności tych nowych pożyczek jest różny i wynosi 10–30 lat.

Na koniec 2022 r. kwota pozostałych do spłaty pożyczek udzielonych Ukrainie w ramach pomocy makrofinansowej wynosiła 11,6 mld EUR (kwota nominalna).

Aby kontynuować w 2023 r. wsparcie UE dla Ukrainy Parlament Europejski i Rada przyjęły w dniu 14 grudnia 2022 r. nowy pakiet pomocy finansowej w wysokości 18 mld EUR (rozporządzenie (UE) 2022/2463). Komisja i Ukraina podpisały protokół ustaleń i umowę pożyczki na początku 2023 r., a do dnia 31 maja 2023 r. wypłacono pożyczki w wysokości 7,5 mld EUR. Komisja planuje wypłacić pozostałą kwotę do końca 2023 r. w miesięcznych transzach w wysokości 1,5 mld EUR.

BOP

Wsparcie bilansu płatniczego to program pomocy opracowany dla państw członkowskich spoza strefy euro, które mają trudności związane z bilansem płatniczym lub są zagrożone wystąpieniem takich trudności. Pomoc w ramach wsparcia bilansu płatniczego przyjmuje formę średnioterminowych pożyczek, których udziela się pod warunkiem wdrożenia polityk mających na celu rozwiązanie podstawowych problemów gospodarczych. Zazwyczaj pomoc ze strony UE na wsparcie bilansu płatniczego jest oferowana we współpracy z MFW i innymi instytucjami międzynarodowymi lub państwami. W 2022 r. nie przeprowadzono żadnych nowych operacji ani nie spłacono żadnych pożyczek.

Euratom

Europejska Wspólnota Energii Atomowej (Euratom, reprezentowana przez Komisję) pożycza środki finansowe zarówno państwom członkowskim, jak i państwom spoza UE, a także podmiotom z tych państw na finansowanie projektów dotyczących instalacji energetycznych.

⁷ Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/313 w sprawie udzielenia Ukrainie pomocy nadzwyczajnej w wysokości 1,2 mld EUR, decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/1201 w sprawie udzielenia Ukrainie pomocy nadzwyczajnej w wysokości 1,0 mld EUR, decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/1628 w sprawie udzielenia Ukrainie pomocy nadzwyczajnej w wysokości 5,0 mld EUR.

4.4. Budżetowe zobowiązania warunkowe na programy pomocy finansowej

Zaciągane przez UE pożyczki stanowią bezpośrednie i bezwarunkowe zobowiązanie UE i są gwarantowane przez państwa członkowskie UE (budżetowe zobowiązania warunkowe). Pożyczki zaciągnięte na sfinansowanie pożyczek udzielanych państwom spoza UE objęte są wspólnym funduszem rezerw. W razie niewywiązania się ze zobowiązań przez państwo członkowskie będące beneficjentem, do obsługi zadłużenia wykorzystane zostanie, w miarę możliwości, dostępne saldo zasobów finansowych Komisji. Gdyby w danym momencie nie było to możliwe, Komisja pobrałaby niezbędne środki od państw członkowskich. Państwa członkowskie UE są prawnie zobowiązane, zgodnie z przepisami UE dotyczącymi zasobów własnych (art. 14 rozporządzenia Rady (UE, Euratom) nr 609/2014), do udostępnienia środków wystarczających na wypełnienie zobowiązań UE. W związku z tym inwestorzy są narażeni tylko na ryzyko kredytowe UE, a nie na ryzyko kredytowe beneficjenta finansowanych pożyczek. Stosowanie systemu pożyczek wzajemnych sprawia, że budżet UE nie jest narażony na jakiekolwiek ryzyko stopy procentowej ani ryzyko walutowe.

Pożyczki udzielane państwom członkowskim w ramach instrumentu SURE są wspierane systemem dobrowolnych gwarancji ze strony państw członkowskich wynoszących 25 % maksymalnej kwoty pomocy finansowej. Wkład każdego państwa członkowskiego w ogólną kwotę gwarancji odpowiada jego relatywnemu udziałowi w całkowitym dochodzie narodowym brutto (DNB) Unii Europejskiej w oparciu o budżet UE na 2020 r.

Pożyczki w wysokości 6 mld EUR udzielone Ukrainie w 2022 r. w ramach nadzwyczajnej pomocy makrofinansowej są objęte systemem gwarancji państw członkowskich w odniesieniu do 61 % ekspozycji, przy czym pierwsze 9 % wszelkich strat ma zostać pokryte z budżetu UE (ze wspólnego funduszu rezerw). Zob. informacja dodatkowa **2.4.1.1** w skonsolidowanym rocznym sprawozdaniu finansowym UE.

W przypadku każdego programu dotyczącego danego kraju łączną przyznaną kwotę, liczbę rat, w których nastąpi wypłata, oraz maksymalny (średni) okres zapadalności pakietu pożyczek określają decyzje Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji. Następnie Komisja i przedmiotowe państwo uzgadniają parametry pożyczki/finansowania, w szczególności terminy zapadalności transz. Ponadto wszystkie transze pożyczki, z wyjątkiem pierwszej, są uzależnione od przestrzegania warunków polityki obowiązujących w kontekście unijnej pomocy finansowej, co jest kolejnym czynnikiem wpływającym na ramy czasowe operacji finansowych. Oznacza to, że ramy czasowe i terminy wykupu emisji zależą od powiązanej działalności UE w zakresie udzielania pożyczek. Finansowanie jest denominowane wyłącznie w euro, a terminy zapadalności wynoszą od 3 do 30 lat.

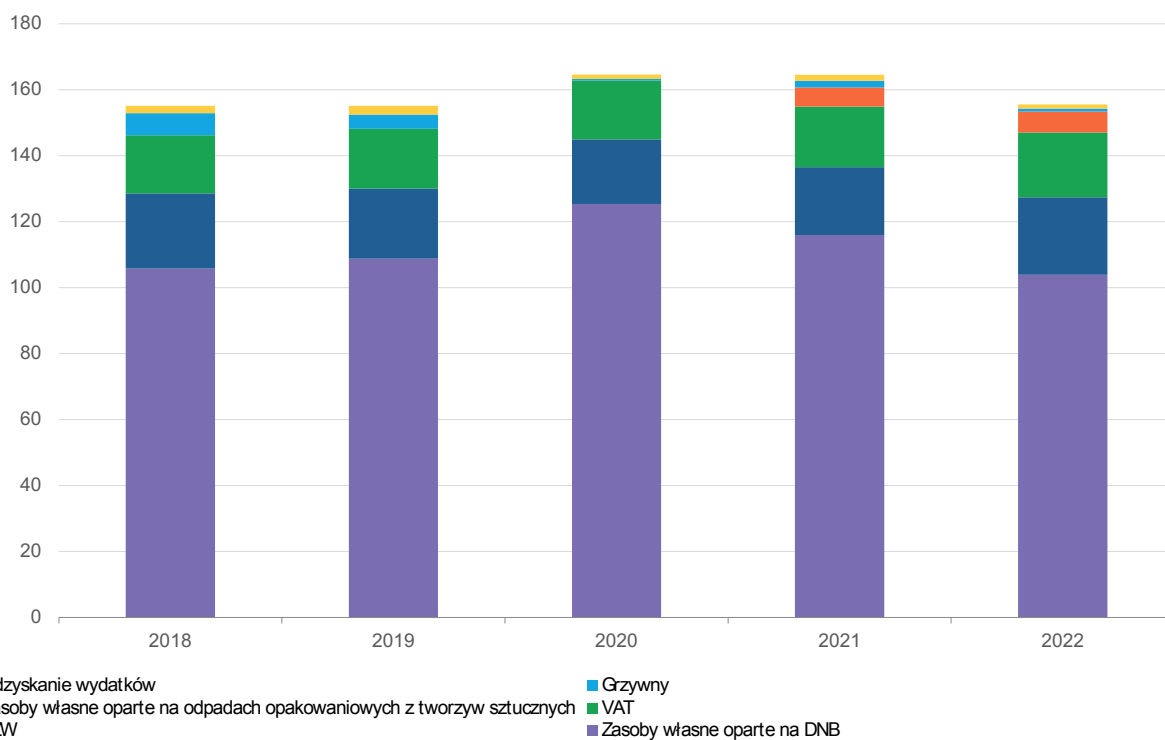
5. ANALIZA SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH

5.1. PRZYCHODY

Skonsolidowane przychody UE obejmują kwoty związane z transakcjami wymiany oraz transakcjami innymi niż transakcje wymiany, przy czym te drugie są najbardziej znaczące. Pięcioletnia tendencja dotycząca głównych kategorii przychodów z transakcji innych niż transakcje wymiany (obejmujących zasoby własne oparte na DNB, tradycyjne zasoby własne, zasoby własne oparte na VAT, nowe zasoby własne oparte na opakowaniach z tworzyw sztucznych, grzywny i odzyskanie wydatków) jest następująca:

Zmiany poziomu przychodów z głównych transakcji innych niż transakcje wymiany na przestrzeni pięciu lat*

w mld EUR

*Dane liczbowe z lat 2020–2022: z wyłączeniem przychodów związanych z wystąpieniem Zjednoczonego Królestwa z UE

Ponieważ dochody budżetowe powinny odpowiadać wydatkom budżetowym (lub je przekraczać), wyżej przedstawiona tendencja w zakresie przychodów wynika przede wszystkim z płatności dokonywanych każdego roku.

Skonsolidowane przychody – główne zmiany w 2022 r.

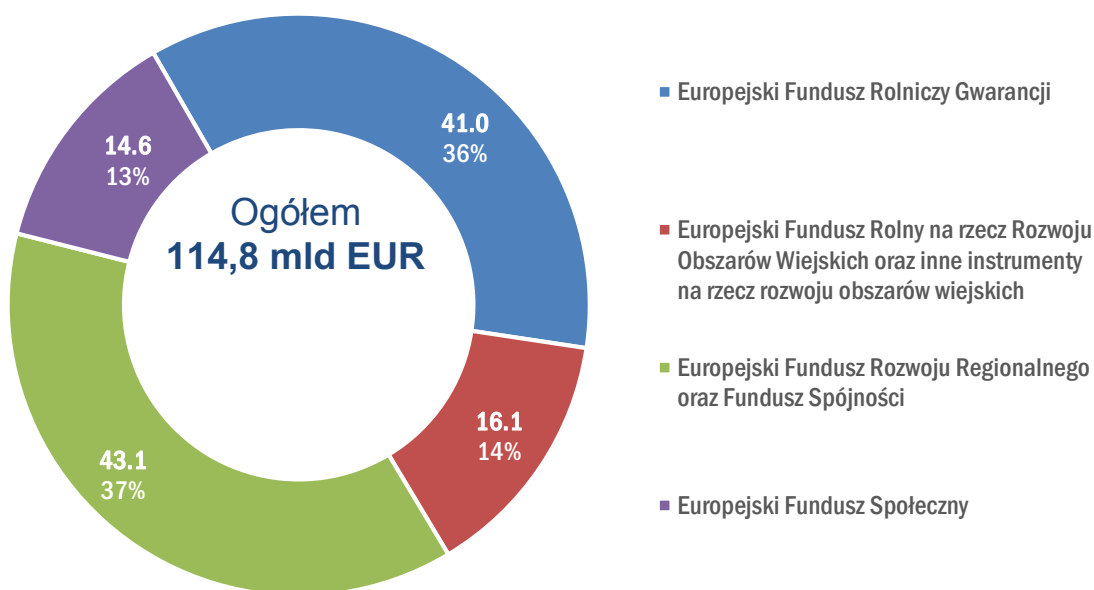
W 2022 r. skonsolidowane przychody, obejmujące wszystkie kategorie przychodów, wyniosły 171,2 mld EUR, podczas gdy w roku poprzednim kwota ta wyniosła 178,9 mld EUR. Głównymi zmianami będącymi przyczynami spadku o 7,7 mld EUR, tj. o 4,3 %, były:

- wzrost tradycyjnych zasobów własnych z 20,6 mld EUR w 2021 r. do 23,5 mld EUR w 2022 r. Wzrost o 2,9 mld euro, tj. o 14,1 %, wynika głównie z mającej ostatnio miejsce odbudowy gospodarczej;
- wzrost wkładów VAT z 18,3 mld EUR w 2021 r. do 19,7 mld EUR w 2022 r.;
- przychody z tytułu DNB (dochodu narodowego brutto), które są głównym elementem przychodów operacyjnych UE, spadły z 116,0 mld EUR w 2021 r. do 103,9 mld EUR w 2022 r. Spadek o 12,1 mld EUR, tj. o 10,4 %, związany jest ze wzrostem innych kategorii przychodów, ponieważ przychody z tytułu DNB finansują tę część budżetu, która nie jest objęta innymi źródłami dochodów; oraz
- zmniejszenie przychodów finansowych o 2,5 mld EUR, głównie ze względu na spadek naliczonych odsetek za zwłokę w płatnościach w sprawach celnych.

5.2. KOSZTY

Główny składnik kosztów ujętych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym stanowią koszty w ramach zarządzania dzielonego, co obejmuje następujące fundusze: (i) Europejski Fundusz Rolniczy Gwarancji (EFRG), (ii) Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i inne instrumenty na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, (iii) Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Fundusz Spójności oraz (iv) Europejski Fundusz Społeczny (EFS). Z funduszy tych pochodziło 114,8 mld EUR, tj. 43,6 % łącznych kosztów w kwocie 263,1 mld EUR poniesionych w 2022 r. (w 2021 r.: 119,9 mld EUR, tj. 54,3 % kosztów ogółem). Podział kosztów w ramach zarządzania dzielonego oraz ich względne znaczenie przedstawiono poniżej:

Główne koszty w ramach zarządzania dzielonego w roku budżetowym 2022

Zmniejszenie kosztów w ramach zarządzania dzielonego wynika głównie ze zmniejszonych kosztów związanych z EFRR i Funduszem Spójności (o 3,8 mld EUR) oraz EFS (o 2,1 mld EUR). Odzwierciedla to przejście z poprzedniego okresu programowania WRF na lata 2014–2020 do obecnych WRF na lata 2021–2027: koszty zadeklarowane za poprzedni okres programowania spadają, natomiast koszty związane z bieżącym okresem programowania są na niskim poziomie ze względu na powolne rozpoczęcie jego realizacji. Koszty związane z EFRROW i innymi instrumentami na rzecz rozwoju obszarów wiejskich oraz EFRG wzrosły odpowiednio o 0,6 mld EUR i 0,2 mld EUR.

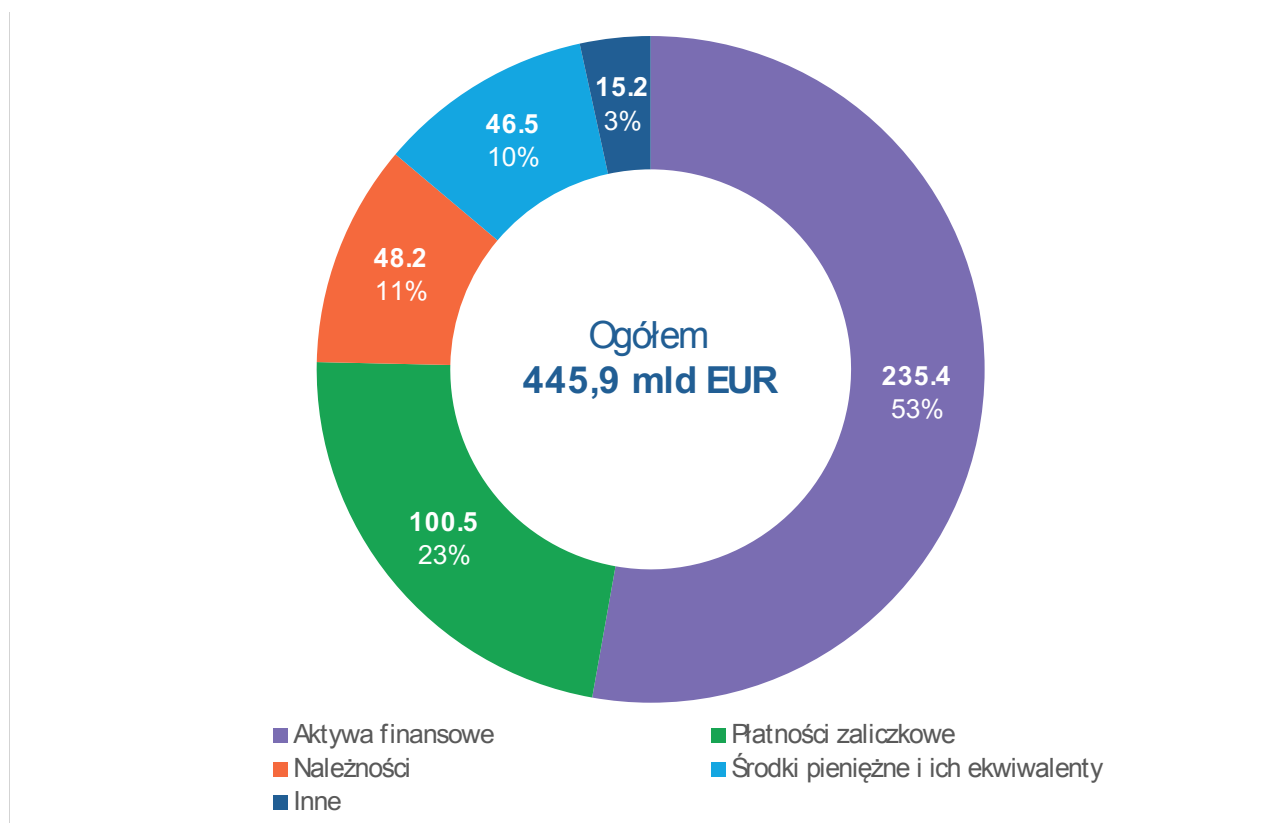
Po pomyślnym uruchomieniu w 2021 r. NGEU (zob. sekcja **2**) koszty w ramach zarządzania bezpośredniego, które odzwierciedlają wykonanie budżetu przez Komisję, agencje wykonawcze i fundusze powiernicze, nadal wzrastały z 63,0 mld EUR w 2021 r. do 94,0 mld EUR w 2022 r. Wzrost o 31,0 mld EUR wynika głównie z bezzwrotnego wsparcia udzielonego w ramach RRF NGEU, które wyniosło 69,5 mld EUR (w 2021 r.: 42,9 mld EUR).

Koszty w ramach zarządzania pośredniego odzwierciedlają wykonanie budżetu przez agencje UE, organy UE, państwa trzecie, organizacje międzynarodowe i inne podmioty. Koszty w ramach zarządzania pośredniego wyniosły w 2022 r. 13,6 mld EUR (w 2021 r.: 10,9 mld EUR). Wzrost ten wynika przede wszystkim ze wzrostu kosztów w obszarze działań zewnętrznych.

5.3. AKTYWA

Według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r. aktywa wyniosły ogółem 445,9 mld EUR (w 2021 r.: 414,1 mld EUR) – wzrost wynika z dalszego udzielania pożyczek w ramach instrumentu SURE oraz pożyczek i zaliczek wypłaconych w ramach instrumentu NGEU. Najbardziej znaczące pozycje stanowiły aktywa finansowe inne niż środki pieniężne i ich ekwiwalenty (235,4 mld EUR), płatności zaliczkowe (100,5 mld EUR), należności (48,2 mld EUR) oraz środki pieniężne i ich ekwiwalenty (46,5 mld EUR). Pozostałe aktywa o wartości 15,2 mld EUR obejmowały głównie rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne.

Struktura aktywów na dzień 31 grudnia 2022 r.

Wzrost aktywów ogółem o 31,8 mld EUR, tj. o 7,7 % w stosunku do roku poprzedniego wynika przede wszystkim z następujących efektów:

- wartość niespłaconych pożyczek wzrosła z 163,6 mld EUR w 2021 r. do 204,4 mld EUR w 2022 r. Wzrost o 40,8 mld EUR, tj. o 24,9 %, odzwierciedla przede wszystkim udzielanie dalszych pożyczek na programy pomocy finansowej dla państw członkowskich w ramach RRF (27,2 mld EUR) i SURE (8,7 mld EUR) oraz udzielanie nowych pożyczek w ramach programu pomocy makrofinansowej (7,5 mld EUR), z czego 7,2 mld EUR wypłacono na rzecz Ukrainy;
- łączna kwota płatności zaliczkowych wzrosła z 93,4 mld EUR w 2021 r. do 100,5 mld EUR w 2022 r. Spadek o 7,9 mld EUR kwoty bezzwrotnego wsparcia finansowego udzielonego w ramach RRF został z nadwyżką zrównoważony przez wzrost płatności zaliczkowych w obszarze spójności (EFRR, EFS, Fundusz Spójności), w ramach których, oprócz pierwszych płatności zaliczkowych wypłaconych na okres programowania 2021–2027 (5,4 mld EUR), dokonano nowych płatności zaliczkowych na okres 2014–2020, które odnoszą się głównie do początkowych płatności zaliczkowych REACT-EU (3,5 mld EUR);
- kwota środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wzrosła z 44,9 mld EUR w 2021 r. do 46,5 mld EUR w 2022 r. Wzrost o 1,6 mld EUR, tj. o 3,6 %, wynika głównie z płynności związanej z NGEU (kwoty 19,9 mld EUR ulokowanej na rachunku NGEU oraz 0,6 mld EUR środków ulokowanych na

centralnym rachunku administracji finansowej Komisji aż do ich wypłaty do budżetu na rzecz programów WRF); oraz

- należności spadły z 72,4 mld EUR do 48,2 mld EUR. Głównymi przyczynami spadku o 24,2 mld EUR, tj. o 33,4 %, było zmniejszenie się należności związanej z umową o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa z UE.

Wystąpienie Zjednoczonego Królestwa z UE

31 stycznia 2020 r. Zjednoczone Królestwo wystąpiło z Unii Europejskiej. Warunki jego wystąpienia określono w Umowie o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej, zwanej również „umową o wystąpieniu”. W ramach tego porozumienia Zjednoczone Królestwo zgodziło się wywiązać ze wszystkich zobowiązań finansowych podjętych w czasie, gdy było członkiem UE. Umowa weszła w życie z dniem 31 stycznia 2020 r. Zjednoczone Królestwo będzie w dalszym ciągu wносить wkład do budżetu UE i korzystać z programów i wydatkowania UE sprzed 2021 r., tak jakby było państwem członkowskim. Zjednoczone Królestwo otrzyma również z powrotem część określonych środków pieniężnych, które wpłaciło do budżetu UE, lub środków pieniężnych, które wpłynęły do budżetu UE w związku z okresem członkostwa. UE dwa razy w roku składa Zjednoczonemu Królestwu sprawozdania dotyczące należnych kwot, a Zjednoczone Królestwo wpłaca te kwoty co miesiąc. Sprawozdania są aktualizowane każdego roku na podstawie rzeczywistych danych liczbowych.

Obowiązki wynikające z umowy o wystąpieniu stanowią zobowiązania i należności względem UE, które muszą zostać obliczone i uwzględnione w rocznym sprawozdaniu finansowym UE i obejmują w szczególności następujące obszary:

- zasoby własne (art. 136),
- zobowiązania pozostające do spłaty (art. 140),
- grzywny za naruszenie zasad konkurencji (art. 141),
- zobowiązania Unii (art. 142),
- warunkowe zobowiązania finansowe i instrumenty finansowe (art. 143 i 144),
- aktywa netto Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali (art. 145),
- inwestycje UE w Europejski Fundusz Inwestycyjny, EFI (art. 146).
- Zobowiązania warunkowe w związku ze sprawami sądowymi (art. 147).

w mln EUR

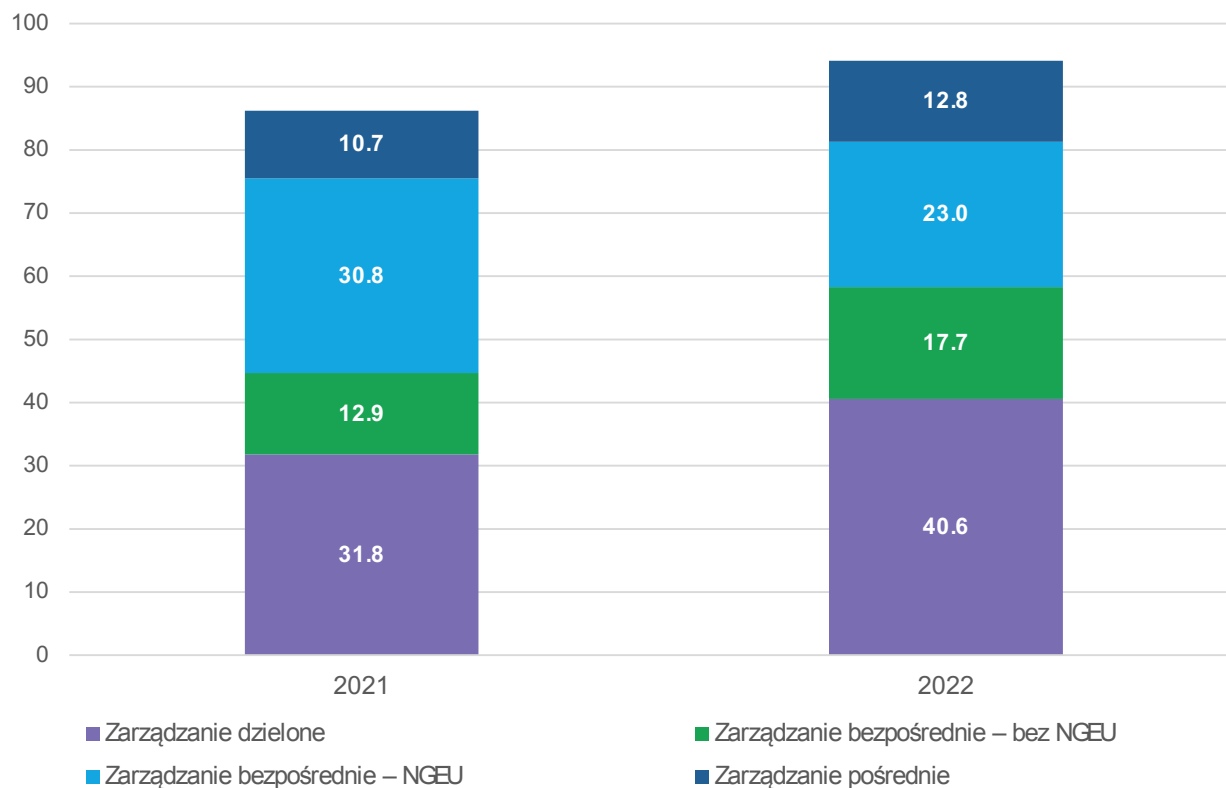
	Art. 140	Art. 142	Inne	31.12.2022	31.12.2021
<i>Należne ze strony Zjednoczonego Królestwa</i>	17 029	9 587	68	26 683	43 982
<i>Należne na rzecz Zjednoczonego Królestwa</i>	–	–	(2 812)	(2 812)	(2 229)
Ogółem	17 029	9 587	(2 744)	23 871	41 753
<i>Trwałe</i>	8 465	9 298	(2 953)	14 810	30 839
<i>Obrotowe</i>	8 563	288	209	9 061	10 913

Płatności zaliczkowe

Kwota płatności zaliczkowych, z wyłączeniem innych zaliczek dla państw członkowskich i wkładów do funduszu powierniczego Bêkou oraz funduszu powierniczego dla Afryki, wyniosła w 2022 r. 94,1 mld EUR (w 2021 r.: 86,2 mld EUR) i niemal w całości związana była z działaniami Komisji. Wzrost o 7,9 mld EUR, tj. o 9,2 %, wynika ze zwiększenia kwoty płatności zaliczkowych związanych z zarządzaniem dzielonym z 31,8 mld EUR w 2021 r. do 40,6 mld EUR w 2022 r.:

Płatności zaliczkowe dokonywane przez Komisję według metody zarządzania

w mld EUR

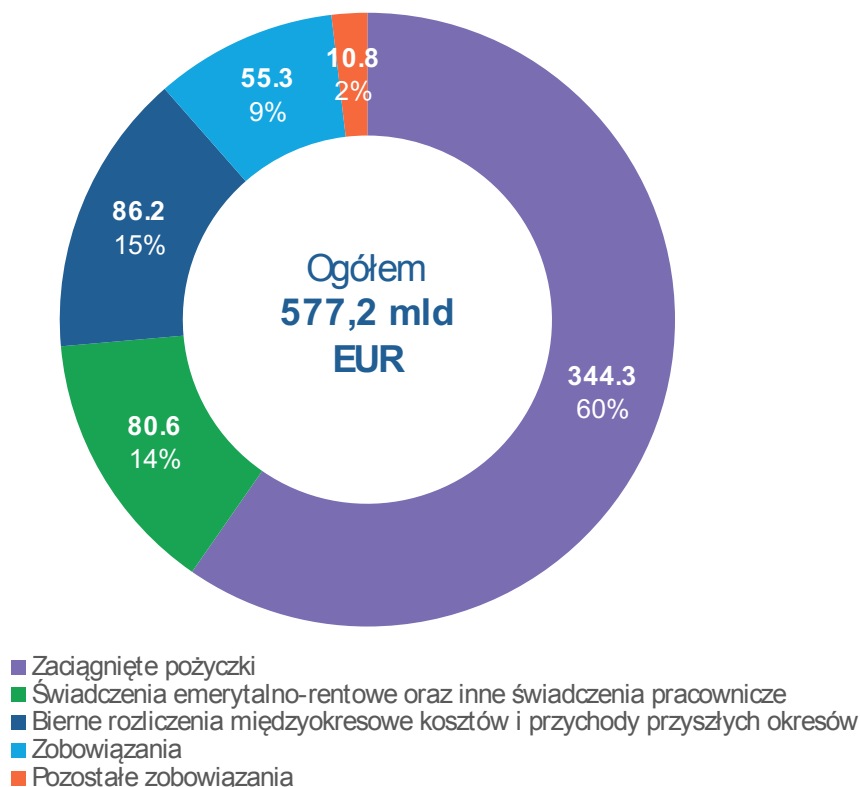

Znaczny wpływ na poziom płatności zaliczkowych udzielonych w ramach programów WRF ma dany etap cyklu WRF – na przykład na początku okresu obowiązywania WRF spodziewane są wypłaty dużych zaliczek dla państw członkowskich w ramach polityki spójności i kwoty te pozostają do dyspozycji państw członkowskich do czasu zamknięcia programów. Wypłacane są również roczne płatności zaliczkowe, które należy wykorzystać w danym roku lub odzyskać w następnym roku w ramach rocznego zamknięcia cyklu sprawozdania finansowego. Komisja dokłada wszelkich starań, aby zapewnić utrzymanie płatności zaliczkowych na odpowiednim poziomie. Trzeba znaleźć równowagę między zapewnieniem wystarczającego finansowania projektów a terminowym ujmowaniem wydatków.

5.4. ZOBOWIĄZANIA

Na dzień 31 grudnia 2022 r. zobowiązania wynosiły ogółem 577,2 mld EUR (w 2021 r.: 496,4 mld EUR) – wzrost wynika z głównie pożyczek zaciągniętych w 2022 r. w ramach instrumentów SURE i NGEU. Najbardziej znaczącymi zobowiązaniami były pożyczki zaciągnięte na potrzeby NGEU i pomocy finansowej (344,3 mld EUR), bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów i przychody przyszłych okresów (86,2 mld EUR), zobowiązania emerytalno-rentowe i inne zobowiązania z tytułu świadczeń po okresie zatrudnienia (80,6 mld EUR) oraz zobowiązania wobec osób trzecich (55,3 mld EUR).

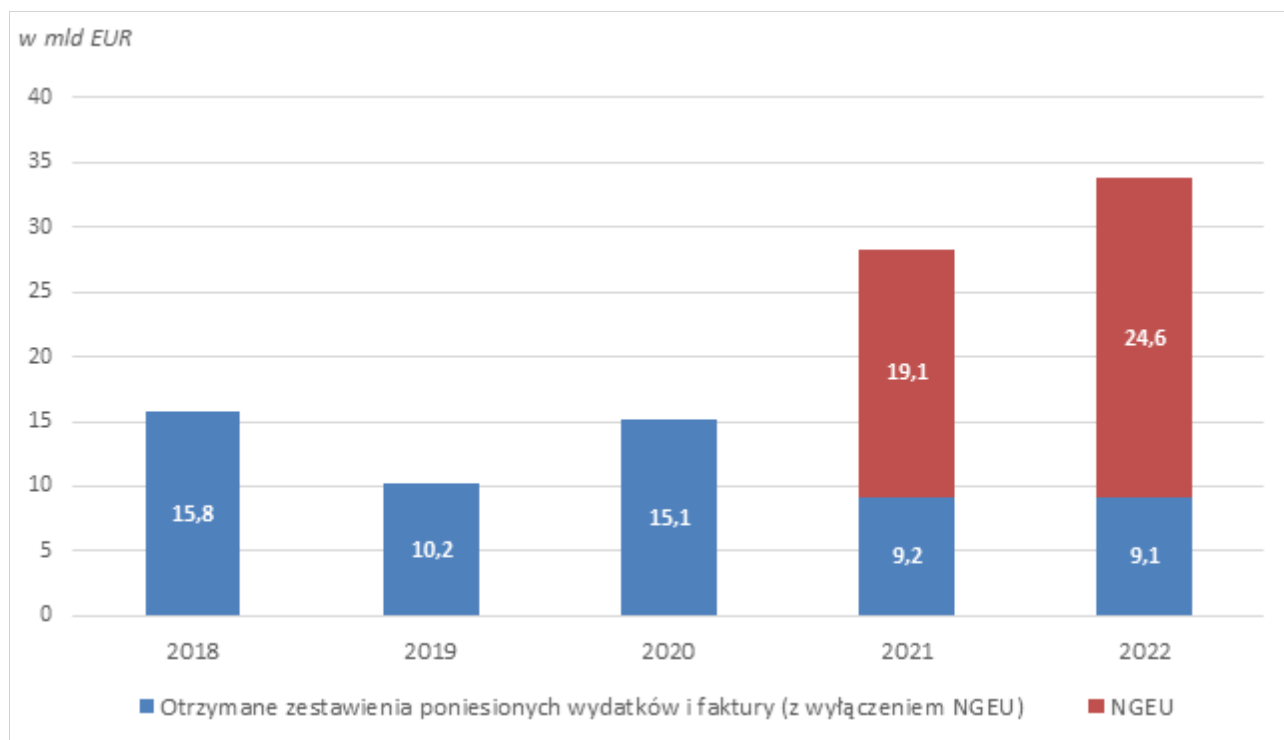
Struktura zobowiązań na dzień 31 grudnia 2022 r.

Wzrost o 80,8 mld EUR, tj. o 16,3 % w stosunku do roku poprzedniego, wynikał przede wszystkim z następujących efektów:

- zaciągnięte pożyczki wzrosły z 236,7 mld EUR w 2021 r. do 344,3 mld EUR w 2022 r. Wzrost o 107,6 mld EUR, tj. o 45,5 %, dotyczy głównie nowych emisji w ramach NGEU po odliczeniu spłat (96,9 mld EUR) oraz dodatkowych pożyczek w ramach SURE (8,7 mld EUR) i pomocy makrofinansowej (7,5 mld EUR);
- bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów i przychody przyszłych okresów wzrosły z 78,1 mld EUR w 2021 r. do 86,2 mld EUR w 2022 r. Wzrost o 8,1 mld EUR, tj. o 10,4 %, dotyczy głównie RRF, ponieważ państwa członkowskie dokonują postępów we wdrażaniu reform, a inwestycje i kamienie milowe uznaje się za ukończone bądź osiągnięte;
- zobowiązania wzrosły z 46,4 mld EUR w 2021 r. do 55,3 mld EUR w 2022 r. Wzrost o 8,9 mld EUR, tj. o 19,2 %, związany jest również przede wszystkim z RRF (wzrost o 5,5 mld EUR) oraz z zobowiązaniami z tytułu zasobów własnych (wzrost o 3,7 mld EUR); oraz
- wzrost powyższych zobowiązań został częściowo zrównoważony przez spadek o 41,9 mld EUR, tj. o 34,2 %, zobowiązań emerytalno-rentowych i innych zobowiązań z tytułu świadczeń po okresie zatrudnienia, które zmniejszyły się z 122,5 mld EUR w 2021 r. do 80,6 mld EUR w 2022 r. Przyczyną tego spadku były głównie zyski aktuarialne wynikające ze zmian w podstawowych założeniach finansowych będących skutkiem gwałtownego wzrostu w ciągu roku rzeczywistych stóp dyskontowych.

Zestawienia poniesionych wydatków i faktury otrzymane i ujęte w bilansie w pozycji „Zobowiązania”

Aktywa netto

Przewaga zobowiązań nad aktywami na dzień 31 grudnia 2022 r. wyniosła 131,3 mld EUR (w 2021 r.: 82,3 mld EUR). Znaczny wzrost o 49,0 mld EUR wynika głównie z zaciągniętych pożyczek w związku z bezzwrotnym wsparciem w ramach NGEU w 2022 r. (czego skutkiem były koszty zarządzania bezpośredniego w kwocie 69,5 mld EUR, co stanowi wzrost o 26,6 mld EUR w stosunku do poprzedniego roku). Należy zauważyć, że przewaga zobowiązań nad aktywami nie oznacza, że instytucje i organy Unii znajdują się w trudnej sytuacji finansowej, tylko że niektóre zobowiązania będą finansowane z przyszłych budżetów rocznych. Wiele kosztów ujmowanych jest zgodnie z zasadami rachunkowości memoriałowej w bieżącym roku, choć mogą one zostać faktycznie poniesione w następnych latach i sfinansowane z przyszłych budżetów, a powiązane przychody zostaną ujęte dopiero w przyszłych okresach. Poza pożyczkami zaciągniętymi na potrzeby NGEU, które mają zostać spłacone w latach 2028–2052, oraz zobowiązaniami z tytułu świadczeń pracowniczych, które będą wypłacane przez kilka dziesięcioleci, najbardziej znaczące kwoty, na które należy zwrócić uwagę, dotyczą działań związanych z EFRG, w przypadku którego większa część kwot jest zazwyczaj wypłacana w pierwszym kwartale następnego roku.

6. RAMY POLITYCZNE I FINANSOWE UE, ZARZĄDZANIE I ROZLICZALNOŚĆ

Unia Europejska (UE) jest unią, której państwa członkowskie przyznają kompetencje do osiągnięcia ich wspólnych celów. Unia opiera się na wartościach poszanowania godności osoby ludzkiej, wolności, demokracji, równości, praworządności, jak również poszanowania praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości. Wartości te są wspólne państwom członkowskim w społeczeństwie opartym na pluralizmie, niedyskryminacji, tolerancji, sprawiedliwości, solidarności oraz na równości kobiet i mężczyzn.

6.1. RAMY POLITYCZNE I FINANSOWE

Traktaty UE

Nadrzędne cele i zasady, którymi kierują się Unia i instytucje europejskie, określono w [Traktatach](#). Unia i jej instytucje mogą działać wyłącznie w granicach kompetencji przyznanych im na mocy traktatów na potrzeby osiągnięcia celów określonych w tych Traktatach, przy czym muszą czynić to zgodnie z zasadą pomocniczości i proporcjonalności⁸. Aby

osiągnąć cele i realizować swoją politykę Unia zapewnia sobie niezbędne środki finansowe. Komisja odpowiada za promowanie ogólnego interesu Unii, co obejmuje wykonanie budżetu i zarządzanie programami we współpracy z państwami członkowskimi oraz zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansami.

UE realizuje cele ustanowione w Traktacie za pomocą różnych instrumentów, jednym z których jest budżet UE. Pozostałe narzędzia to na przykład wspólne ramy legislacyjne lub wspólne strategie polityczne.

Wieloletnie ramy finansowe i programy wydatków

Strategie polityczne wspierane ze środków z budżetu UE są realizowane zgodnie z [wieloletnimi ramami finansowymi \(WRF\)](#) i odpowiednimi przepisami sektorowymi określającymi instrumenty i programy wydatków. Przekładają one priorytety polityczne UE na warunki finansowe w wystarczająco długim okresie, aby były one skuteczne i zapewniły spójną długoterminową perspektywę beneficjentom

środków unijnych i współfinansującym organom krajowym. Określa się roczne maksymalne kwoty (pułapy) dla łącznych wydatków UE oraz dla głównych kategorii wydatków (działów). Suma pułapów dla wszystkich działów daje łączny pułap środków na zobowiązania. Rada przyjmuje WRF za jednomyślną zgodą wszystkich państw członkowskich oraz za zgodą Parlamentu Europejskiego. 17 grudnia 2020 r. przyjęto obecne wieloletnie ramy finansowe na lata 2021–2027. Wieloletnie ramy finansowe na lata 2021–2027 uzupełnia tymczasowe narzędzie NextGenerationEU, służące odbudowie gospodarki (zob. sekcja 2).

Budżet roczny

[Budżet roczny](#) jest sporządzany przez Komisję. Parlament Europejski i Rada uzgadniają (zazwyczaj do połowy grudnia) budżet na kolejny rok zgodnie z procedurą przewidzianą w art. 314 TFUE. Zgodnie z zasadą równowagi budżetowej łączne dochody muszą odpowiadać łącznym wydatkom (środkom na płatności) w danym roku budżetowym.

Głównymi [źródłami finansowania](#) budżetu UE są przychody z tytułu zasobów własnych, które są uzupełniane innymi przychodami. Istnieją cztery rodzaje zasobów własnych: tradycyjne zasoby własne (głównie cła), zasoby własne oparte na podatku od wartości dodanej (VAT), zasoby własne oparte na odpadach opakowaniowych z tworzyw sztucznych niepoddawanych recyklingowi (wprowadzone w 2021 r.) oraz zasoby własne oparte na dochodzie narodowym brutto (DNB). Inne przychody wynikające

⁸ Zgodnie z zasadą pomocniczości Unia podejmuje działania tylko wówczas i tylko w takim zakresie, w jakim cele zamierzonego działania nie mogą zostać osiągnięte w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, i jeśli ze względu na rozmiary lub skutki proponowanego działania możliwe jest lepsze ich osiągnięcie na poziomie Unii. Zgodnie z zasadą proporcjonalności zakres i forma działania Unii nie wykraczają poza to, co jest konieczne do osiągnięcia celów Traktatów (zob. art. 5 TUE).

z działań UE (np. grzywny za naruszenie zasad konkurencji) stanowią na ogół mniej niż 10 % łącznej kwoty przychodów.

Tryby zarządzania

Budżet UE jest wykonywany w trzech trybach zarządzania, które określają sposób wypłacania środków pieniężnych i zarządzania nimi:

- **Zarządzanie dzielone:** Komisja zarządza znaczną częścią budżetu (ok. 3/4 budżetu) w ramach systemu zarządzania dzielonego we współpracy z państwami członkowskimi, w szczególności w obszarach funduszy strukturalnych i rolnictwa.
- **Zarządzanie bezpośrednie:** Komisja może również sama zarządzać programami i może powierzyć wdrażanie określonych programów agencjom wykonawczym.
- **Zarządzanie pośrednie:** Zarządzanie decyzjami dotyczącymi wydatków może odbywać się również w sposób pośredni za pośrednictwem innych organów unijnych lub spoza Unii. Rozporządzenie finansowe lub umowy o przyznanie wkładu określają niezbędne mechanizmy kontroli i sprawozdawczości dla tych podmiotów, a także nadzór Komisji w przypadku powierzenia zadań związanych z wykonywaniem budżetu agencjom krajowym, Grupie Europejskiego Banku Inwestycyjnego, państwu trzecim, organizacji międzynarodowym (np. Bankowi Światowemu lub Organizacji Narodów Zjednoczonych) i innym podmiotom (np. agencjom zdecentralizowanym UE, wspólnym przedsięwzięciom).

Instrumenty finansowe i gwarancje budżetowe

Tradycyjną metodę wykonania budżetu – polegającą na udzielaniu dotacji i subwencji – uzupełnia się w drodze emisji **instrumentów finansowych** w formie gwarancji, a także instrumentów kapitałowych i pożyczek. UE angażuje się ponadto w operacje zaciągania i udzielania pożyczek na konkretne programy pomocy finansowej – aby wspierać państwa członkowskie i państwa trzecie – w formie pożyczek dwustronnych

finansowanych za pomocą długu wyemitowanego na rynkach kapitałowych i objętych gwarancją budżetu UE. W grudniu 2022 r. Parlament i Rada ustanowiły jednolite podejście do finansowania w odniesieniu do zaciągania pożyczek przez UE. W ramach tego podejścia Komisja – zamiast osobno denominowanych obligacji poszczególnych programów – będzie emitować „obligacje UE” sygnowane jedną marką.

Rozporządzenie finansowe

Rozporządzenie finansowe (RF)⁹ mające zastosowanie do budżetu ogólnego stanowi centralny dokument architektury regulacyjnej finansów UE. Określono w nim szczegółowo przepisy finansowe mające zastosowanie do wykonania budżetu UE oraz rolę poszczególnych podmiotów zaangażowanych w zapewnienie należytego wykorzystania środków finansowych i w osiągnięcie wyznaczonych celów. Zawiera ono również przepisy szczegółowe mające zastosowanie

do instrumentów finansowych, gwarancji budżetowych i pomocy finansowej.

6.2. ZARZĄDZANIE I ROZLICZALNOŚĆ

6.2.1. Struktura instytucjonalna

UE dysponuje ramami instytucjonalnymi, które wykorzystuje do propagowania swoich wartości, realizacji celów, służenia swoim interesom, interesom swoich obywateli oraz interesom państw członkowskich, jak również zapewniania spójności, skuteczności i ciągłości swoich polityk oraz działań. Strukturę organizacyjną tworzą instytucje, agencje i inne organy UE. W rozporządzeniu finansowym oraz mających zastosowanie regułach rachunkowości określono, które z tych podmiotów wchodzi w zakres

⁹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, a także uchylające rozporządzenie Rady (UE, Euratom) nr 966/2012, Dz.U. L 193 z 30 lipca 2018, s. 1.

skonsolidowanego sprawozdania finansowego UE (wykaz podmiotów objętych zakresem konsolidacji znajduje się w informacji dodatkowej 9 skonsolidowanego rocznego sprawozdania finansowego UE).

Parlament Europejski pełni, wspólnie z Radą, funkcje prawodawczą i budżetową. Komisja odpowiada politycznie przed Parlamentem Europejskim. Rada pełni również funkcje kształtowania polityki i koordynacji zgodnie z ogólnym kierunkiem polityki i priorytetami Unii określonymi przez Radę Europejską.

Komisja Europejska to organ wykonawczy Unii Europejskiej. Promuje ogólny interes Unii i prowadzi odpowiednie inicjatywy w celu jego realizacji. Zapewnia przestrzeganie Traktatów oraz nadzoruje stosowanie prawa Unii przez państwa członkowskie pod kontrolą Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Pełni rolę koordynującą, wykonawczą i zarządczą, wykonuje budżet i zarządza programami.

Komisja wykonuje budżet w dużej mierze we współpracy z państwami członkowskimi¹⁰. Wspólnie zapewniają wykorzystanie środków zgodnie z zasadami należytego zarządzania finansami. Przepisy określają również obowiązki państw członkowskich w zakresie kontroli i audytu, gdy dzielą się one zadaniami w zakresie wykonania budżetu oraz wynikającą z nich odpowiedzialnością. Przewidują one także obowiązki i szczegółowe zasady dla każdej instytucji UE w odniesieniu do jej własnych wydatków.

6.2.2. Struktura zarządzania Komisji

Ustalenia Komisji dotyczące zarządzania oraz sposoby zapewnienia, aby Komisja funkcjonowała jako nowoczesna, rozliczalna i zorientowana na wyniki instytucja opisano w komunikacie¹¹ w sprawie zarządzania w Komisji Europejskiej.

Komisja wykonuje swoje funkcje pod przewodnictwem kolegium komisarzy, które wyznacza priorytety i ponosi ogólną odpowiedzialność polityczną za prace Komisji. Jako kolegium Komisja prowadzi prace pod przewodnictwem politycznym przewodniczącego, który w ramach swojej nominacji przedstawia Parlamentowi Europejskiemu cele, które zamierza osiągnąć, w formie wytycznych politycznych. Przewodniczący Komisji decyduje o wewnętrznej organizacji Komisji tak, aby zapewnić spójność, skuteczność i kolegalność jej działania.

Kolegium powierza operacyjne wykonanie budżetu i zarządzanie finansami **dyrektorom generalnym i szefom służb**, którzy odpowiadają za strukturę administracyjną Komisji. Takie zdecentralizowane podejście tworzy kulturę administracyjną, która zachęca urzędników do wzięcia odpowiedzialności za działania, nad którymi sprawują kontrolę, i wymaga od nich udzielenia zapewnienia w odniesieniu do działań, za które są odpowiedzialni.

Koordynację, nadzór, doradztwo i kierunki strategiczne zapewnia Rada Zarządzania Korporacyjnego pod nadzorem przewodniczącego i w ścisłej współpracy z członkiem Komisji odpowiedzialnym za budżet, zasoby ludzkie i administrację, a także przy udziale służb realizujących prace na rzecz przewodniczącego oraz służb centralnych.

W ramach ustaleń wewnętrznych określa się spójny zestaw solidnych narzędzi kontroli i zarządzania, które pozwalają **kolegium komisarzy** przyjąć odpowiedzialność polityczną za pracę Komisji¹².

6.2.3. Zarządzanie finansami w Komisji

¹⁰ Zob. art. 317 TFUE.

¹¹ C(2020) 4240 z 24.6.2020.

¹² W rezultacie pojęcie „Komisja Europejska” oznacza zarówno instytucję – kolegium – tworzoną przez członków Komisji, jak i administrację kierowaną przez dyrektorów generalnych jej departamentów (oraz szefów innych struktur administracyjnych, takich jak służby, biura i agencje wykonawcze).

W Komisji role i obowiązki związane z zarządzaniem finansami są wyraźnie określone (np. w rozporządzeniu finansowym i regulaminie wewnętrznym¹³) i odpowiednio wykonywane. Jako delegowani urzędnicy zatwierdzający dyrektorzy generalni i szefowie służb Komisji są odpowiedzialni za należyte zarządzanie finansami UE, zgodność z przepisami rozporządzenia finansowego, zarządzanie ryzykiem i ustanowienie odpowiednich ram kontroli wewnętrznej.

Kompetencje urzędników zatwierdzających obejmują cały proces zarządzania, poczynając od określenia, co należy zrobić, aby zrealizować cele polityki ustalone przez daną instytucję, aż po zarządzanie działaniami pod względem operacyjnym i z punktu widzenia należytego zarządzania finansami. Zadania mogą następnie zostać oddelegowane dyrektorom, kierownikom działu i innym urzędnikom, którzy tym samym stają się subdelegowanymi urzędnikami zatwierdzającymi. Każdy delegowany urzędnik zatwierdzający może korzystać ze wsparcia jednego lub dwóch dyrektorów odpowiedzialnych za zarządzanie ryzykiem i kontrolę wewnętrzną w celu prowadzenia nadzoru wdrażania systemów kontroli wewnętrznej i monitorowania tego procesu.

Centralne służby Komisji zapewniają wytyczne oraz doradztwo i promują najlepsze praktyki, w tym za pośrednictwem prac Rady Zarządzania Korporacyjnego.

Rozporządzenie finansowe zawiera wymóg sporządzenia przez każdego urzędnika zatwierdzającego rocznego sprawozdania z działalności zawierającego opis osiągnięć oraz działań w zakresie kontroli wewnętrznej i działań związanych z zarządzaniem finansami w danym roku. Roczne sprawozdanie z działalności zawiera oświadczenie, że zasoby wykorzystano zgodnie z zasadami należytego zarządzania finansami oraz że wprowadzono procedury kontroli dające niezbędne gwarancje legalności i prawidłowości operacji leżących u podstaw rozliczeń. Sprawozdanie roczne z zarządzania i wykonania dotyczące budżetu UE¹⁴ jest głównym instrumentem, za pośrednictwem którego **kolegium komisarzy przyjmuje na siebie odpowiedzialność za finansowe zarządzanie budżetem UE**.

Księgowy Komisji jest odpowiedzialny na szczeblu centralnym za zarządzanie zasobami finansowymi, procedury odzyskiwania należności, ustanawianie reguł rachunkowości na podstawie Międzynarodowych Standardów Rachunkowości Sektora Publicznego (MSRSP), zatwierdzanie systemów rachunkowości oraz sporządzanie sprawozdań Komisji i skonsolidowanego sprawozdania rocznego UE. Ponadto księgowy ma obowiązek podpisania rocznego sprawozdania finansowego z oświadczeniem, że przedstawia ono rzetelnie, we wszystkich istotnych aspektach, sytuację finansową, wyniki operacji oraz przepływy pieniężne Unii. Roczne sprawozdanie finansowe jest przyjmowane przez kolegium komisarzy. Księgowy sprawuje niezależną funkcję i ponosi główną odpowiedzialność, jeżeli chodzi o sprawozdawczość finansową w Komisji.

Audytu wewnętrznego Komisji to także funkcja scentralizowana i niezależna, która polega na udzielaniu niezależnych porad i wydawaniu opinii oraz zaleceń dotyczących jakości i funkcjonowania systemów kontroli wewnętrznej w Komisji, agencjach UE i innych autonomicznych organach.

Komitet ds. Audytu zapewnia niezależność audytora wewnętrznego i monitoruje jakość audytów wewnętrznych oraz działania następcze podejmowane przez służby Komisji w stosunku do zaleceń z audytów wewnętrznych i zewnętrznych, a także w stosunku do ustaleń i zaleceń Europejskiego Trybunału Obrachunkowego w związku z absolutorium dotyczących wiarygodności skonsolidowanych rocznych sprawozdań finansowych UE. Rola doradcza komitetu przyczynia się do ogólnej dalszej poprawy skuteczności i efektywności Komisji pod względem osiągania jej celów oraz ułatwia nadzór Kolegium nad stosowanymi przez Komisję praktykami zarządzania, zarządzania ryzykiem oraz kontroli wewnętrznej.

6.2.4. Kontrola zewnętrzna i procedura udzielania absolutorium

¹³ Od połowy 2019 r. (w następstwie zmiany art. 12 regulaminu wewnętrznego) zarządzanie Europejskim Funduszem Rozwoju (EFR) powierzono wspólnie pięciu departamentom (INTPA (DEVCO), ECHO, EAC, EACEA i JRC).

¹⁴ https://ec.europa.eu/info/publications/integrated-financial-and-accountability-reporting_pl.

Zgodnie z zasadami należytego zarządzania finansami zarządzanie funduszami musi być efektywne, skuteczne i ekonomiczne. W celu zapewnienia wystarczającej pewności, że fundusze unijne są odpowiednio wykorzystywane we właściwy sposób, opracowano ramy rozliczalności oparte na wyczerpującej sprawozdawczości, audycie zewnętrznym i politycznej kontroli.

Po wydaniu zalecenia przez **Radę Parlament Europejski** podejmuje decyzję o udzieleniu lub nieudzieleniu ostatecznej zgody znanej jako „udzielenie absolutorium budżetowego” w odniesieniu do sposobu wykonania przez Komisję budżetu UE w danym roku. Roczna procedura udzielania absolutorium zapewnia, że Komisja ponosi odpowiedzialność polityczną za wykonanie budżetu UE.

Co roku **Europejski Trybunał Obrachunkowy** bada wiarygodność sprawozdań, kontroluje legalność i prawidłowość wszystkich przychodów i wydatków oraz upewnia się co do należytego zarządzania finansami i rzetelności aspektów jakościowych budżetowania, w tym kwestii wykonania. Począwszy od 2021 r., ze względu na duże znaczenie NextGenerationEU, opinię Europejskiego Trybunału Obrachunkowego na temat legalności i prawidłowości wydatków w ramach tradycyjnego budżetu UE uzupełnia się o odrębną opinię na temat legalności i prawidłowości wydatków w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności. Publikacja rocznego sprawozdania Europejskiego Trybunału Obrachunkowego stanowi punkt wyjścia procedury udzielania absolutorium. Audytorzy przygotowują również sprawozdania specjalne dotyczące konkretnych wydatków lub obszarów polityki lub problemów związanych z zarządzaniem lub budżetem.

Decyzja o udzieleniu absolutorium opiera się również na zintegrowanej sprawozdawczości finansowej i sprawozdawczości w zakresie rozliczalności Komisji, na przesłuchaniach komisarzy w Parlamencie Europejskim oraz odpowiedziach udzielonych na pytania pisemne skierowane do Komisji.

OŚWIADCZENIE KSIĘGOWEGO DOŁĄCZONE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA ROCZNEGO

Skonsolidowane sprawozdanie roczne Unii Europejskiej za 2022 r. sporządzono na podstawie informacji przedstawionych przez instytucje i organy na mocy art. 246 ust. 2 rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do budżetu ogólnego Unii Europejskiej. Niniejszym oświadczam, że sprawozdanie to zostało sporządzone zgodnie z tytułem XIII tego rozporządzenia finansowego oraz z zasadami, regułami i metodami rachunkowości określonymi w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego.

Księgowi tych instytucji i organów przekazali mi wszystkie informacje niezbędne w celu sporządzenia sprawozdania prezentującego aktywa i zobowiązania Unii Europejskiej oraz wykonanie budżetu, jak również potwierdzili ich wiarygodność.

Niniejszym poświadczam, że w oparciu o wyżej wymienione informacje oraz kontrole, które uznałem za niezbędne przed podpisaniem sprawozdania finansowego Komisji Europejskiej, mam wystarczającą pewność, że sprawozdanie rzetelnie przedstawia, we wszystkich istotnych aspektach, sytuację finansową, wyniki operacji oraz przepływy pieniężne Unii Europejskiej.

Rosa ALDEA BUSQUETS

Księgowy Komisji

19 czerwca 2023

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ORAZ INFORMACJE DODATKOWE

Należy zauważyć, że w związku z zaokrągleniem danych liczbowych do mln EUR może się wydawać, że niektóre dane finansowe w poniższych tabelach nie sumują się.

SPIS TREŚCI

BILANS.....	41
SPRAWOZDANIE Z FINANSOWYCH WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI.....	42
RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	43
ZESTAWIENIE ZMIAN W AKTYWACH NETTO	44
INFORMACJA DODATKOWA DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO.....	45
1. ISTOTNE ZASADY (POLITYKI) RACHUNKOWOŚCI.....	46
2. INFORMACJE DODATKOWE DO BILANSU.....	63
3. INFORMACJE DODATKOWE DO SPRAWOZDANIA Z FINANSOWYCH WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI.....	107
4. ZOBOWIĄZANIA I AKTYWA WARUNKOWE	117
5. ZOBOWIĄZANIA BUDŻETOWE I PRAWNE	124
6. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM FINANSOWYM.....	129
7. UJAWNIECIE INFORMACJI NA TEMAT PODMIOTÓW POWIĄZANYCH	155
8. ZDARZENIA PO DNIU BILANSOWYM	158
9. ZAKRES KONSOLIDACJI.....	159

BILANS

w mln EUR

	Informacja	31.12.2022	31.12.2021
AKTYWA TRWAŁE			
Wartości niematerialne i prawne	2.1	900	769
Rzeczowe aktywa trwałe	2.2	12 922	12 669
Inwestycje rozliczane zgodnie z metodą praw własności	2.3	1 313	1 192
Aktywa finansowe	2.4	226 431	181 874
Płatności zaliczkowe	2.5	47 482	60 792
Należności z tytułu transakcji wymiany i należności z tytułu	2.6	18 870	40 642
		307 917	297 938
AKTYWA OBROTOWE			
Aktywa finansowe	2.4	8 981	6 744
Płatności zaliczkowe	2.5	53 014	32 656
Należności z tytułu transakcji wymiany i należności z tytułu	2.6	29 329	31 796
Zapasy	2.7	82	84
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	2.8	46 544	44 860
		137 950	116 141
AKTYWA OGÓŁEM			
		445 867	414 078
ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE			
Świadczenia emerytalno-rentowe oraz inne świadczenia	2.9	(80 617)	(122 466)
Rezerwy	2.10	(2 199)	(2 950)
Zobowiązania finansowe	2.11	(323 985)	(214 974)
		(406 801)	(340 391)
ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE			
Rezerwy	2.10	(571)	(398)
Zobowiązania finansowe	2.11	(28 316)	(31 149)
Zobowiązania	2.12	(55 341)	(46 372)
Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów i przychody	2.13	(86 164)	(78 068)
		(170 392)	(155 987)
ZOBOWIĄZANIA OGÓŁEM			
		(577 193)	(496 377)
AKTYWA NETTO			
		(131 325)	(82 299)
Kapitały rezerwowe	2.14	1 312	1 325
Kwoty, do wniesienia których należy wezwać państwa	2.15	(132 637)	(83 624)
AKTYWA NETTO			
		(131 325)	(82 299)

* 23 listopada 2022 r. Parlament Europejski przyjął budżet, który zapewnia zapłatę zobowiązań krótkoterminowych Unii z zasobów własnych, które zostaną pobrane przez państwa członkowskie lub do wniesienia których wezwane zostaną państwa członkowskie w następnym roku. Dodatkowo zgodnie z art. 83 regulaminu pracowniczego (rozporządzenie (EWG, Euratom, EWWiS) nr 259/68 z dnia 29 lutego 1968 r. z późn. zm.) państwa członkowskie wspólnie gwarantują wypłacanie świadczeń emerytalnych i rentowych.

SPRAWOZDANIE Z FINANSOWYCH WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI

w mln EUR

	Inform	2022	2021
PRZYCHODY			
Przychody z transakcji innych niż transakcje wymiany			
Zasoby własne oparte na DNB	3.1	103 880	115 955
Tradycyjne zasoby własne	3.2	23 495	20 590
Zasoby własne oparte na VAT	3.3	19 666	18 340
Zasoby własne oparte na odpadach opakowaniowych	3.4	6 337	5 831
Grzywny	3.5	915	1 990
Odzyskanie wydatków	3.6	1 219	1 794
Umowa o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa	3.7	-	1 122
Inne	3.8	11 395	6 737
		166 908	172 357
Przychody z transakcji wymiany			
Przychody finansowe	3.9	2 602	5 092
Inne	3.10	1 669	1 497
		4 271	6 589
Przychody ogółem		171 179	178 946
KOSZTY			
Wydatkowane przez państwa członkowskie	3.11		
Europejski Fundusz Rolniczy Gwarancji		(41 031)	(40 829)
Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów		(16 073)	(15 451)
Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego oraz Fundusz		(43 083)	(46 932)
Europejski Fundusz Społeczny		(14 649)	(16 727)
Inne		(3 482)	(4 835)
Wydatkowane przez Komisję, agencje wykonawcze	3.12	(94 027)	(63 000)
Wydatkowane przez inne agencje i organy UE	3.13	(3 615)	(3 154)
Wydatkowane przez państwa trzecie i organizacje	3.13	(5 281)	(4 512)
Wydatkowane przez inne podmioty	3.13	(4 738)	(3 225)
Koszty personelu oraz rent i emerytur	3.14	(14 209)	(12 417)
Koszty finansowe	3.15	(7 637)	(4 201)
Umowa o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa	3.7	(6 961)	-
Inne koszty	3.16	(8 342)	(5 762)
Koszty ogółem		(263 128)	(221 046)
WYNIK EKONOMICZNY ZA ROK		(91 949)	(42 100)

RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

w mln EUR

	2022	2021
Wynik ekonomiczny za rok	(91 949)	(42 100)
Działalność operacyjna		
Amortyzacja wartości niematerialnych i prawnych	135	116
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	1 284	1 054
Odpisy z tytułu utraty wartości inwestycji (lub ich odwrócenie)	–	–
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu udzielonych pożyczek	(40 787)	(70 259)
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu płatności zaliczkowych	(7 049)	(30 699)
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu należności z tytułu transakcji wymiany i należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany	24 239	2 055
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu zapasów	2	(4)
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań z tytułu świadczeń emerytalno-rentowych oraz innych świadczeń pracowniczych	(41 850)	6 447
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu rezerw	(578)	(2 057)
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań finansowych (innych niż pożyczki zaciągnięte w ramach NGEU)	14 050	60 075
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań	8 969	13 964
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów i przychodów przyszłych okresów	8 096	13 484
Nadwyżka budżetowa za poprzedni rok ujęta jako przychód niepieniężny	(3 227)	(1 769)
Aktualizacja wyceny zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych (w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności nie uwzględniono zmian stanu pozycji niepieniężnych)	46 048	(3 257)
Pozostałe zmiany stanu pozycji niepieniężnych	102	(1 757)
Działalność inwestycyjna		
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	(1 803)	(2 307)
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu inwestycji rozliczanych zgodnie z metodą praw własności	(121)	(604)
(Zwiększenie)/zmniejszenie aktywów finansowych niebędących instrumentami pochodnymi wycenianych według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt*	(5 850)	(4 636)
(Zwiększenie)/zmniejszenie aktywów finansowych będących instrumentami pochodnymi wycenianych według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt	(156)	(629)
Działalność finansowa		
Zwiększenie/(zmniejszenie) pożyczek zaciągniętych w ramach NGEU	92 128	91 000
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE NETTO	1 684	28 118
Zwiększenie/(zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	1 684	28 118
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek roku	44 860	16 742
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec roku	46 544	44 860

ZESTAWIENIE ZMIAN W AKTYWACH NETTO

w mln EUR

	Kwoty, do wniesienia których należy wezwać państwa członkowskie Skumulowana nadwyżka/(Skumulowany deficyt)	Inne kapitały rezerwowe	Kapitał z aktualizacji wyceny	Aktywa netto
STAN NA 31.12.2020	(38 480)	4 566	496	(33 418)
Wpływ zmienionej reguły rachunkowości UE nr 11 (zob. informacja dodatkowa 1)	1 719	(3 043)	(496)	(1 820)
STAN NA 01.01.2021	(36 761)	1 523	–	(35 238)
Aktualizacja wyceny zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych	(3 257)	–	–	(3 257)
Inne	262	(198)	–	63
Wynik budżetowy za 2020 r. zapisany na dobro państw członkowskich	(1 769)	–	–	(1 769)
Wynik ekonomiczny za rok	(42 100)	–	–	(42 100)
STAN NA 31.12.2021	(83 624)	1 325	–	(82 299)
Aktualizacja wyceny zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych	46 048	–	–	46 048
Inne	115	(13)	–	102
Wynik budżetowy za 2021 r. zapisany na dobro państw członkowskich	(3 227)	–	–	(3 227)
Wynik ekonomiczny za rok	(91 949)	–	–	(91 949)
STAN NA 31.12.2022	(132 637)	1 312	–	(131 325)

INFORMACJA DODATKOWA DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Należy zauważyć, że kwoty dotyczące Zjednoczonego Królestwa zamieszczone w poniższych tabelach dotyczące WRF do końca 2020 r. nadal widnieją pod nagłówkiem „państwa członkowskie”, co odzwierciedla fakt, że pomimo wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z Unii w dniu 1 lutego 2020 r., zgodnie z umową o wystąpieniu nadal miało ono w tym okresie finansową relację z Unią równoważną relacji państwa członkowskiego.

1. ISTOTNE ZASADY (POLITYKI) RACHUNKOWOŚCI

1.1. PODSTAWA PRAWNA I ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Księgi rachunkowe UE prowadzi się zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniającym rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylającym rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012 (Dz.U. L 193 z 30.7.2018, s. 1), zwanym dalej „rozporządzeniem finansowym” (RF).

Zgodnie z art. 80 rozporządzenia finansowego UE sporządza swoje sprawozdanie finansowe w oparciu o system rachunkowości memoriałowej bazujący na Międzynarodowych Standardach Rachunkowości Sektora Publicznego (MSRSP). Wspomniane zasady rachunkowości przyjęte przez księgowego Komisji muszą być stosowane przez wszystkie instytucje i organy UE objęte zakresem konsolidacji, aby zapewnić wewnętrzną spójność skonsolidowanych sprawozdań finansowych UE.

Stosowanie nowych i zmienionych reguł rachunkowości Unii Europejskiej

Zmienione reguły rachunkowości UE obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2022 r. lub później

Brak jest nowych reguł rachunkowości UE dotyczących okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2022 r. lub później.

Nowe reguły rachunkowości UE przyjęte, lecz jeszcze nie obowiązujące w dniu 31 grudnia 2022 r.

Nie ma nowych reguł rachunkowości UE, które zostały przyjęte, lecz jeszcze nie obowiązywały 31 grudnia 2022 r.

1.2. ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Celem sprawozdania finansowego jest dostarczenie przydatnych dla szerokiego kręgu odbiorców informacji o sytuacji finansowej, wynikach i przepływach pieniężnych danej jednostki. W przypadku UE, będącej podmiotem sektora publicznego, bardziej konkretnym celem jest dostarczenie informacji przydatnych w procesie decyzyjnym oraz wykazanie, że podmiot rozlicza się z powierzonych mu środków. Niniejszy dokument został sporządzony w oparciu o wyżej wymienione cele.

Ogólne założenia (lub zasady rachunkowości), których należy przestrzegać przy sporządzaniu sprawozdania finansowego, są określone w regule rachunkowości UE nr 1 „Sprawozdania finansowe” i są identyczne z zasadami opisanymi w Międzynarodowych Standardach Rachunkowości Sektora Publicznego (MSRSP) nr 1; obejmują one: rzetelną prezentację, zasadę memoriału, założenie kontynuowania działalności, ciągłość prezentacji, istotność, agregowanie, kompensowanie i porównywalność informacji.

Cechy jakościowe sprawozdawczości finansowej to przydatność, wierne odzwierciedlenie (wiarygodność), zrozumiałość, terminowość, porównywalność i sprawdzalność.

1.3. KONSOLIDACJA

Zakres konsolidacji

Skonsolidowane sprawozdania finansowe UE obejmują wszystkie znaczące jednostki kontrolowane, wspólne ustalenia umowne i jednostki stowarzyszone. Pełna lista jednostek objętych konsolidacją, na której aktualnie figurują 54 jednostki kontrolowane i 1 jednostka stowarzyszona (w 2021 r.: 55 jednostek kontrolowanych i 1 jednostka stowarzyszona), znajduje się w informacji dodatkowej **9**. Jednostki kontrolowane obejmują instytucje Unii (uwzględniając Komisję, ale nie Europejski Bank Centralny) oraz agencje UE (z wyjątkiem agencji wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa). Za jednostkę kontrolowaną uznaje się również Europejską Wspólnotę Węgla i Stali w likwidacji. Jedyną jednostką stowarzyszoną UE jest Europejski Fundusz Inwestycyjny (EFI).

Jednostki objęte zakresem konsolidacji, które nie mają jednak istotnego znaczenia dla skonsolidowanych sprawozdań finansowych UE jako całości, nie muszą podlegać konsolidacji ani być rozliczane zgodnie z metodą praw własności, jeżeli będzie się to wiązało z nadmiernym nakładem czasu lub nadmiernymi kosztami dla UE. Jednostki te określa się mianem „mniejszych jednostek” i umieszcza na osobnej liście w informacji dodatkowej **9**. W 2022 r. osiem jednostek zostało zaklasyfikowanych jako takie mniejsze jednostki (w 2021 r.: osiem jednostek).

Jednostki kontrolowane

Aby określić zakres konsolidacji, stosuje się koncepcję kontroli. Do jednostek kontrolowanych zalicza się jednostki, przez które UE jest narażona na zmienne świadczenia, lub ma prawo do zmiennych świadczeń, na podstawie swojego udziału, lub ma możliwość wpływania na charakter i wysokość tych świadczeń dzięki swojej władzy nad daną jednostką. Wykonywanie tego typu uprawnień musi być możliwe na bieżąco i musi dotyczyć określonej działalności jednostki. Jednostki kontrolowane są w pełni objęte konsolidacją. Konsolidacja rozpoczyna się od samego początku objęcia kontroli, a kończy się z momentem zakończenia sprawowania kontroli.

Najpowszechniejszymi wskaźnikami sprawowania kontroli w ramach UE są: utworzenie jednostki na mocy traktatów założycielskich lub prawa wtórnego, finansowanie jednostki z budżetu UE, posiadanie praw głosu w organach zarządzających, przeprowadzanie kontroli przez Trybunał Obrachunkowy i udzielanie absolutorium przez Parlament Europejski. Dla każdej jednostki dokonuje się oceny, aby móc zdecydować, czy co najmniej jedno z wyżej wymienionych kryteriów jest wystarczające do stwierdzenia faktu sprawowania kontroli.

Wszystkie istotne transakcje i salda pomiędzy jednostkami kontrolowanymi przez UE podlegają wyeliminowaniu, a niezrealizowane zyski i straty z takich transakcji nie są istotne, więc nie zostały wyeliminowane.

Wspólne ustalenia umowne

Wspólne ustalenie umowne to umowa, w ramach której UE i druga strona lub większa ich liczba sprawują wspólną kontrolę. Wspólna kontrola jest to określony podział kontroli nad ustaleniem umownym w drodze obowiązującego ustalenia umownego, który występuje tylko wówczas, gdy decyzje dotyczące istotnej działalności wymagają jednomyślnej zgody stron sprawujących wspólną kontrolę. Wspólne umowy mogą mieć formę wspólnych przedsięwzięć albo wspólnych operacji. Wspólne przedsięwzięcie to wspólne ustalenie umowne zorganizowane za pośrednictwem oddzielnego narzędzia, w ramach którego strony sprawujące wspólną kontrolę nad ustaleniem umownym mają udział w aktywach netto wynikających z tego ustalenia umownego. Udziały we wspólnych przedsięwzięciach wykazywane są zgodnie z metodą praw własności (zob. informacja dodatkowa **1.5.4**). Wspólna operacja jest wspólnym ustaleniem umownym, w którym strony sprawujące współkontrolę nad ustaleniem umownym mają prawa do aktywów i obowiązki dotyczące zobowiązań powiązanych z ustaleniem umownym. Udziały we wspólnych operacjach wykazywane są poprzez ujmowanie w sprawozdaniach finansowych UE jej aktywów i zobowiązań, przychodów i kosztów oraz udziału we wspólnych aktywach, zobowiązaniach i przychodach oraz wspólnie ponoszonych kosztach.

Jednostki stowarzyszone

Jednostki stowarzyszone to jednostki, na które UE bezpośrednio lub pośrednio wywiera znaczący wpływ, lecz nie ma nad nimi wyłącznej lub wspólnej kontroli. Przyjmuje się, że znaczący wpływ występuje wtedy,

gdy UE posiada bezpośrednio lub pośrednio przynajmniej 20 % praw głosu. Udziały w jednostkach stowarzyszonych wykazywane są metodą praw własności (zob. informacja dodatkowa **1.5.4**).

Jednostki nieobjęte konsolidacją, których środkami zarządza Komisja

Środkami wspólnego systemu ubezpieczenia chorobowego dla pracowników UE, Europejskiego Funduszu Rozwoju oraz funduszu gwarancyjnego dla uczestników zarządza w imieniu tych podmiotów Komisja. Z uwagi na to, że jednostki te nie są kontrolowane przez UE, nie są one jednak ujęte w jej skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

1.4. PODSTAWA SPORZĄDZENIA SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Sprawozdania finansowe sporządzane są corocznie zgodnie z art. 243 rozporządzenia finansowego. Rok obrachunkowy rozpoczyna się dnia 1 stycznia i kończy dnia 31 grudnia.

1.4.1. Waluta i zasady przeliczania

Waluta funkcjonalna i sprawozdawcza

O ile nie określono inaczej, sprawozdanie finansowe prezentowane jest w mln euro, przy czym euro jest walutą funkcjonalną UE.

Transakcje i salda

Transakcje w walutach obcych przelicza się na euro według kursu obowiązującego w dniu transakcji. Dodatkowo i ujemne różnice kursowe wynikające z rozliczenia transakcji w walutach obcych oraz z ponownego przeliczenia według kursów wymiany obowiązujących na koniec roku pieniężnych składników aktywów i zobowiązań denominowanych w walutach obcych ujmuje się w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności.

Inne metody przeliczania stosuje się w przypadku rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych i prawnych, które zachowują wartość w euro według kursu na dzień zakupu.

Stan na koniec roku aktywów i zobowiązań pieniężnych denominowanych w walutach obcych przelicza się na euro według poniższych kursów wymiany Europejskiego Banku Centralnego (EBC) obowiązujących na dzień 31 grudnia:

Kurs wymiany EUR

Waluta	31.12.2022	31.12.2021	Waluta	31.12.2022	31.12.2021
BGN	1,9558	1,9558	PLN	4,6808	4,5969
CZK	24,1160	24,8580	RON	4,9495	4,949
DKK	7,4365	7,4364	SEK	11,1218	10,2503
GBP	0,8869	0,8403	CHF	0,9847	1,0331
HRK	7,5345	7,5156	JPY	140,6600	130,3800
HUF	400,8700	369,1900	USD	1,0666	1,1326

1.4.2. Wykorzystanie szacunków

Zgodnie z MSRSP i ogólnie przyjętymi zasadami rachunkowości kwoty wykazane w sprawozdaniu finansowym muszą opierać się na szacunkach i założeniach kierownictwa, których podstawą są możliwie jak najbardziej wiarygodne dostępne informacje. Istotne szacunki dotyczą m.in.: kwot zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych, ryzyka finansowego związanego z należnościami oraz kwotami

ujawnionymi w informacjach dodatkowych dotyczących instrumentów finansowych, odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu oraz zobowiązań z tytułu umów gwarancji finansowej, naliczonych przychodów i biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów, rezerw, stopnia utraty wartości w przypadku wartości niematerialnych i prawnych, rzeczowych aktywów trwałych, możliwej do uzyskania wartości netto zapasów, aktywów i zobowiązań warunkowych. Rzeczywiste wyniki mogą nie pokrywać się z tymi szacunkami. Zmiany w zakresie szacunków znajdują odzwierciedlenie w okresie, w którym stają się one wiadome, jeżeli dana zmiana wywiera wyłącznie wpływ na dany okres, lub w tym okresie i w przyszłych okresach, jeżeli wywiera ona wpływ na ten okres i okresy przyszłe.

1.5. BILANS

1.5.1. Wartości niematerialne i prawne

Składnik wartości niematerialnych i prawnych to możliwy do zidentyfikowania niepieniężny składnik aktywów, nieposiadający postaci fizycznej. Składnik wartości niematerialnych i prawnych uznaje się za możliwy do zidentyfikowania, jeżeli można go wyodrębnić (tj. można odseparować go od danego podmiotu lub wydzielić go z tego podmiotu, np. w rezultacie jego sprzedaży, przeniesienia, udzielenia licencji na korzystanie z niego, jego wynajęcia lub wymiany, indywidualnie albo w połączeniu z powiązaną umową, możliwym do zidentyfikowania składnikiem aktywów lub zobowiązaniem, niezależnie od tego, czy taki jest zamiar danego podmiotu) albo jeżeli jest on przedmiotem wiążących ustaleń (m.in. praw wynikających z umów lub innych praw przewidzianych w obowiązujących przepisach), niezależnie od tego, czy takie prawa można przenieść lub wyodrębnić z danego podmiotu lub odseparować je od innych praw i obowiązków).

Zakupione wartości niematerialne i prawne wykazywane są według kosztu historycznego pomniejszonego o zakumulowaną amortyzację i straty z tytułu utraty wartości. Wartości niematerialne i prawne powstałe w wyniku procesów wewnętrznych są kapitalizowane, gdy spełnione są odpowiednie kryteria określone w zasadach rachunkowości UE, a koszty dotyczą wyłącznie etapu wytworzenia danego składnika aktywów. Koszty, które można kapitalizować, obejmują wszystkie koszty, które da się bezpośrednio przyporządkować i które są niezbędne do opracowania, wytworzenia i przygotowania danego składnika aktywów, aby mógł on funkcjonować w sposób zgodny z zamierzeniami kierownictwa. Koszty powiązane z działalnością naukowo-badawczą, koszty prac rozwojowych oraz koszty utrzymania, których nie można kapitalizować, ujmuje się jako koszty okresu, w którym zostały poniesione.

Wartości niematerialne i prawne amortyzuje się metodą liniową przez szacowany okres ich użytkowania (3 do 11 lat). Szacowany okres użytkowania wartości niematerialnych i prawnych odpowiada ich okresowi ekonomicznej użyteczności lub okresowi użyteczności określonemu w drodze umowy.

1.5.2. Rzeczowe aktywa trwałe

Wszystkie rzeczowe aktywa trwałe wykazywane są według kosztu historycznego pomniejszonego o umorzenie i odpisy z tytułu utraty wartości. Koszt obejmuje wydatki, które da się bezpośrednio przyporządkować do nabycia, budowy lub przekazania składnika aktywów.

Późniejsze koszty są uwzględniane w wartości bilansowej składnika aktywów lub ujmowane jako odrębny składnik aktywów, jedynie gdy jest prawdopodobne, że przyszłe korzyści ekonomiczne lub świadczenia związane z danym składnikiem aktywów wpłyną do UE oraz pod warunkiem że możliwa jest wiarygodna wycena kosztu tego składnika aktywów. Koszty związane z naprawą i utrzymaniem wykazywane są

w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności w okresie obrachunkowym, w którym zostały poniesione.

Grunty nie podlegają amortyzacji, jako że uznaje się, że mają one nieokreślony okres użytkowania. Środki trwałe w budowie nie podlegają amortyzacji, ponieważ aktywa te nie są jeszcze dostępne do użytku. Inne składniki aktywów amortyzowane są metodą liniową w celu alokacji ich kosztu pomniejszonego o ich wartość końcową przez szacunkowy okres ich użytkowania w następujący sposób:

Rodzaj aktywów	Stawka amortyzacji metodą liniową
<i>Budynki</i>	4 % do 10 %
<i>Sprzęt kosmiczny</i>	8 % do 25 %
<i>Urządzenia i wyposażenie techniczne</i>	10 % do 25 %
<i>Meble i środki transportu</i>	10 % do 25 %
<i>Sprzęt komputerowy</i>	25 % do 33 %
<i>Inne</i>	10 % do 33 %

Zyski i straty ze zbycia ustala się, porównując wpływy, pomniejszone o koszty sprzedaży, z wartością bilansową zbywanego składnika aktywów, i ujmuje się je w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności.

Leasing

Umowa leasingowa jest to umowa, na mocy której w zamian za opłatę lub serie opłat leasingodawca przekazuje leasingobiorcy prawo do użytkowania danego składnika aktywów przez uzgodniony okres. Umowy leasingowe klasyfikuje się jako umowy dotyczące leasingu finansowego albo umowy dotyczące leasingu operacyjnego.

Umowy dotyczące leasingu finansowego to umowy, w których na leasingobiorcę przenosi się zasadniczo całość ryzyka i wszystkie korzyści związane z prawem własności. Zawierając umowę dotyczącą leasingu finansowego jako leasingobiorca, aktywa objęte umową dotyczącą leasingu finansowego uznaje się za aktywa, a obowiązki wynikające z leasingu za zobowiązania od momentu, w którym okres leasingu rozpoczyna bieg. Aktywa i zobowiązania ujmuje się jako kwoty odpowiadające wartości godziwej składnika aktywów objętego umową leasingową lub – jeżeli ich wartość jest niższa – wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych określanych w momencie rozpoczęcia leasingu. W okresie leasingu aktywa posiadane na podstawie leasingu finansowego amortyzuje się przez okres użytkowania składnika aktywów lub przez okres leasingu, w zależności od tego, który z nich jest krótszy. Minimalne opłaty leasingowe dzieli się między koszty finansowania (część odsetkowa) a zmniejszenie kwoty niezaspokojonych zobowiązań (część kapitałowa). Koszty finansowania przydziela się do każdego okresu przypadającego w okresie leasingu, aby wygenerować stałą okresową stopę procentową w odniesieniu do pozostałego bilansu zobowiązania, które przedstawia się – w stosownych przypadkach – jako obrotowe/trwałe. Warunkowe opłaty leasingowe księguje się jako koszty w okresie, w których je poniesiono.

Leasing operacyjny to leasing inny niż leasing finansowy, tj. leasing, w ramach którego leasingodawca ponosi zasadniczo całość ryzyka i wszystkie korzyści wynikające z prawa własności do składnika aktywów. W przypadku zawarcia umowy dotyczącej leasingu operacyjnego w charakterze leasingobiorcy raty leasingu operacyjnego ujmuje się metodą liniową jako koszt w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności przez okres leasingu, przy czym w bilansie nie przedstawia się ani składnika aktywów będącego przedmiotem leasingu, ani zobowiązania leasingowego.

1.5.3. Utrata wartości aktywów niefinansowych

Utrata wartości to strata przyszłych korzyści ekonomicznych lub świadczeń związanych ze składnikiem aktywów wykraczająca poza systematyczne ujmowanie straty przyszłych korzyści ekonomicznych lub świadczeń związanych ze składnikiem aktywów w postaci amortyzacji lub umorzenia (w stosownych przypadkach). Aktywa o nieokreślonym okresie użytkowania nie podlegają amortyzacji ani umorzeniu i są corocznie kontrolowane pod kątem utraty wartości. Składniki aktywów podlegające amortyzacji/umorzeniu analizuje się pod kątem utraty wartości za każdym razem, gdy w dniu

sprawozdawczym istnieje wskazanie, że dany składnik aktywów może podlegać utracie wartości. Stratę z tytułu utraty wartości ujmuje się w kwocie, o którą wartość bilansowa składnika aktywów przewyższa jego wartość odzyskiwalną. Wartość odzyskiwalna to wartość godziwa składnika aktywów pomniejszona o koszty sprzedaży lub wartość użytkowa, w zależności od tego, która z tych wartości jest wyższa.

Wartości końcowe i okresy użytkowania wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych aktywów trwałych poddawane są przeglądowi i w razie konieczności korygowane, co najmniej raz do roku. Jeżeli przyczyny utraty wartości ujętej w poprzednich latach nie mają już zastosowania, odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości są odpowiednio odwracane.

1.5.4. Inwestycje rozliczane zgodnie z metodą praw własności

Udziały w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach

Inwestycje rozliczane zgodnie z metodą praw własności początkowo ujmuje się według kosztu, przy czym początkową wartość bilansową zwiększa się lub zmniejsza następnie, aby ująć dalsze wkłady, udział UE w nadwyżce lub deficycie jednostki, w której dokonano inwestycji, oraz wszelkie przypadki utraty wartości i wypłaty dywidendy. Wartość bilansowa inwestycji w sprawozdaniu finansowym na dzień bilansowy jest równa kosztowi początkowemu wraz ze wszystkimi zmianami. Udział UE w nadwyżce lub deficycie jednostki, w której dokonano inwestycji, ujmuje się w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności, a jej udział w zmianach w kapitale własnym jednostki, w której dokonano inwestycji, ujmuje się w kapitałach rezerwowych w aktywach netto. Otrzymane wypłaty z inwestycji obniżają wartość bilansową aktywów.

Jeżeli udział UE w deficycie inwestycji rozliczanej zgodnie z metodą praw własności jest równy jej udziałowi w tej inwestycji lub go przekracza, UE przestaje ujmować swój udział w przyszłych stratach („nieujęte straty”). Po zredukowaniu udziału UE do wartości zerowej na wszelkie dodatkowe straty tworzy się rezerwy, a zobowiązanie ujmuje się tylko w takiej wysokości, w jakiej UE powzięła prawny lub zwyczajowo oczekiwany obowiązek lub dokonała płatności w imieniu danej jednostki.

Jeżeli występują oznaki utraty wartości, w razie konieczności dokonuje się odpisu do niższej wartości odzyskiwalnej. Wartość odzyskiwalną określa się zgodnie z zasadami opisanymi w informacji dodatkowej **1.5.3**. Jeżeli przyczyny utraty wartości przestają mieć zastosowanie w późniejszym terminie, dokonuje się odwrócenia odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości do wartości bilansowej, jaka zostałaby określona, gdyby nie dokonano żadnego odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości.

W przypadku gdy UE posiada przynajmniej 20 % funduszu kapitału inwestycyjnego, nie dąży do wywierania znaczącego wpływu. Takie fundusze traktuje się zatem jako instrumenty finansowe i klasyfikuje jako aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt.

Jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć zaklasyfikowanych jako mniejsze jednostki (zob. informacja dodatkowa **1.3**) nie rozlicza się według metody praw własności. Wkłady UE na rzecz tych jednostek rozlicza się jako koszty poniesione w danym okresie.

1.5.5. Aktywa finansowe

Klasyfikacja w momencie początkowego ujęcia

Klasyfikacja odbywa się na podstawie dwóch kryteriów:

- Model zarządzania aktywami finansowymi. W ramach tego kryterium ocenia się, w jaki sposób UE zarządza aktywami finansowymi, aby generować przepływy pieniężne i osiągać swoje cele, oraz w jaki sposób szacuje wyniki osiągnięte dzięki aktywom finansowym.

- Cechy przepływów pieniężnych wynikających z umowy związanych ze składnikiem aktywów. W ramach tego kryterium ocenia się, czy przepływy pieniężne wynikające z umowy stanowią jedynie spłaty kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostającej do spłaty. Odsetki to zapłata z tytułu wartości pieniądza w czasie, ryzyka kredytowego oraz innych podstawowych rodzajów ryzyka i kosztów udzielania pożyczek.

Po przeprowadzeniu oceny w oparciu o te kryteria aktywa finansowe można podzielić na trzy kategorie: Aktywa finansowe wyceniane według amortyzowanego kosztu, aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez aktywa netto/kapitał własny lub aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt.

Aktywa finansowe z przepływami pieniężnymi wynikającymi z umowy, które stanowią wyłącznie kwotę główną i odsetki, klasyfikuje się w zależności od modelu zarządzania danej jednostki. Jeżeli model zarządzania polega na utrzymywaniu aktywów finansowych w celu uzyskania przepływów pieniężnych wynikających z umowy, aktywa finansowe są klasyfikowane jako wyceniane według amortyzowanego kosztu. Jeżeli model zarządzania polega na utrzymywaniu aktywów finansowych zarówno w celu uzyskania przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i w celu sprzedaży aktywów finansowych, aktywa finansowe są klasyfikowane jako wyceniane według wartości godziwej przez aktywa netto/kapitał własny. Jeżeli model zarządzania jest inny niż te dwa modele (np. aktywa finansowe są utrzymywane z przeznaczeniem do obrotu lub utrzymywane w portfelu zarządzanym i wycenianym na podstawie wartości godziwej), aktywa finansowe są klasyfikowane jako wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt.

Aktywa finansowe z przepływami pieniężnymi wynikającymi z umowy, które nie stanowią wyłącznie kwoty głównej i odsetek, tylko wprowadzają inną ekspozycję na ryzyko i zmienność niż ekspozycja na ryzyko i zmienność, które występują w przypadku podstawowych ustaleń w zakresie udzielania pożyczek (np. zmiany cen akcji), klasyfikuje się jako wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt niezależnie od modelu zarządzania.

W momencie początkowego ujęcia UE klasyfikuje aktywa finansowe w następujący sposób:

(i) Aktywa finansowe wyceniane według amortyzowanego kosztu

UE klasyfikuje do tej kategorii:

- środki pieniężne i ich ekwiwalenty;
- pożyczki (w tym depozyty terminowe o pierwotnym okresie zapadalności powyżej trzech miesięcy);
- należności z tytułu transakcji wymiany, z wyjątkiem płatności otrzymywanych z tytułu umów gwarancji finansowej klasyfikowanych jako aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt.

Te aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi spełniają dwa warunki. Model zarządzania UE polega na utrzymywaniu ich w celu uzyskania przepływów pieniężnych wynikających z umowy. Ponadto w określonych terminach mają miejsce przepływy pieniężne wynikające z umowy, które stanowią jedynie kwotę główną oraz odsetki od kwoty głównej pozostającej do spłaty.

Aktywa finansowe wyceniane według amortyzowanego kosztu zalicza się do aktywów obrotowych, z wyjątkiem tych, których termin zapadalności przekracza 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego.

(ii) Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez aktywa netto/kapitał własny

Te aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi mają przepływy pieniężne wynikające z umowy, które stanowią jedynie kwotę główną oraz odsetki od kwoty głównej pozostającej do spłaty. Ponadto model zarządzania polega na utrzymywaniu aktywów finansowych zarówno w celu uzyskania przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i w celu sprzedaży aktywów finansowych.

Należące do tej kategorii aktywa uznaje się za aktywa obrotowe, jeżeli przewiduje się ich zbycie w ciągu 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego.

Na dzień 31 grudnia 2022 r. UE nie posiada takich aktywów.

(iii) Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt

UE klasyfikuje następujące aktywa finansowe jako wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt, ponieważ przepływy pieniężne wynikające z umowy nie stanowią w ich przypadku jedynie kwoty głównej i odsetek:

- instrumenty pochodne;
- inwestycje kapitałowe oraz inwestycje w fundusze rynku pieniężnego lub w fundusze w ramach portfela zbiorczego;
- inne inwestycje kapitałowe (np. operacje w oparciu o kapitał podwyższonego ryzyka).

Ponadto jako aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt UE klasyfikuje posiadane przez siebie dłużne papiery wartościowe, ponieważ portfele dłużnych papierów wartościowych są zarządzane i wyceniane na podstawie wartości godziwej portfela (np. wspólny fundusz rezerw, o którym mowa w art. 212 rozporządzenia finansowego).

Należące do tej kategorii aktywa uznaje się za aktywa obrotowe, jeżeli przewiduje się ich zbycie w ciągu 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego.

Początkowe ujęcie i wycena

Zakup aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez aktywa netto/kapitał własny oraz przez nadwyżkę lub deficyt ujmuje się na ich dzień transakcji, czyli dzień, w którym UE zobowiązała się kupić składnik aktywów. Ekwiwalenty środków pieniężnych i pożyczki ujmuje się, gdy środki pieniężne są deponowane w instytucji finansowej lub przekazywane pożyczkobiorcom.

Aktywa finansowe są początkowo wyceniane według wartości godziwej. W przypadku wszystkich aktywów finansowych niewycenianych według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt koszty transakcji dodaje się do wartości godziwej przy początkowym ujęciu. W przypadku aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt koszty transakcji ujmuje się jako koszty w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności.

Wartość godziwa składnika aktywów finansowych w momencie jego początkowego ujęcia jest zazwyczaj ceną transakcyjną, chyba że transakcja nie została zawarta na warunkach rynkowych, tj. została zawarta bez wynagrodzenia lub za nominalnym wynagrodzeniem do celów polityki publicznej. W takim przypadku różnica pomiędzy wartością godziwą instrumentu finansowego a ceną transakcyjną jest składnikiem niestanowiącym transakcji wymiany, który ujmuje się jako koszt w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności. W takim przypadku wartość godziwa składnika aktywów finansowych jest wyprowadzana z bieżących transakcji rynkowych w odniesieniu do instrumentu bezpośrednio równoważnego. Jeśli dla danego instrumentu nie ma aktywnego rynku, wartość godziwą uzyskuje się w oparciu o technikę wyceny, która wykorzystuje dostępne dane z rynków możliwych do obserwowania.

Wartość godziwą udzielonej pożyczki długoterminowej, która jest nieoprocentowana lub oprocentowana poniżej rynkowych stóp procentowych, ustala się jako wartość bieżącą wszystkich przyszłych wpływów środków pieniężnych dyskontowanych w oparciu o obowiązującą rynkową stopę procentową dla podobnego instrumentu o podobnym ratingu kredytowym.

Pożyczki udzielone w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz pożyczki na pomoc finansową wycenia się początkowo w ich kwocie nominalnej, a cena transakcyjna jest uznawana za wartość godziwą pożyczki. Dzieje się tak, ponieważ:

- „Otoczenie rynkowe” pożyczek UE jest bardzo specyficzne i różni się od rynku kapitałowego, na którym emitowane są komercyjne lub skarbowe instrumenty dłużne. Pożyczkodawcy na rynku kapitałowym mają bowiem możliwość wyboru alternatywnych inwestycji, co znajduje swoje odzwierciedlenie w cenach rynkowych. UE jest jednak pozbawiona tej możliwości, jako że nie może ona inwestować środków na rynkach kapitałowych; zaciąga ona pożyczki tylko po to, by udzielać pożyczek. Oznacza to, że w odniesieniu do pożyczonych przez siebie środków UE nie

dysponuje innymi możliwościami udzielania pożyczek ani inwestowania tych środków. Dlatego też nie istnieją koszty alternatywne i tym samym nie ma podstawy do porównania ze stopami rynkowymi. W rzeczywistości pożyczki udzielane przez UE same w sobie stanowią osobny rynek. Zasadniczo, jako że nie można zastosować opcji kosztu alternatywnego, cena rynkowa nie oddaje rzetelnie istoty operacji udzielania pożyczek przez UE. W związku z tym nie jest właściwe ustalanie wartości godziwej pożyczek UE poprzez odniesienie do obligacji komercyjnych i skarbowych.

- Ponadto, jako że nie istnieje aktywny rynek ani podobne transakcje, z którymi można by porównać operacje udzielania pożyczek przez UE, stopa procentowa stosowana przez UE do ustalenia wartości godziwej pożyczek powinna być równa pobieranej stopie procentowej.

Późniejsza wycena

Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu są następnie wyceniane według zamortyzowanego kosztu w oparciu o metodę efektywnej stopy procentowej.

Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez aktywa netto/kapitał własny wycenia się później według wartości godziwej. Zyski i straty wynikające ze zmiany wartości godziwej ujmują się w kapitale z aktualizacji wyceny, z wyjątkiem różnic kursowych wynikających z przeliczenia walut dotyczących składników aktywów pieniężnych, które ujmują się w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności.

Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt wycenia się później według wartości godziwej. Zyski i straty wynikające ze zmiany wartości godziwej (w tym te wynikające z przeliczeń w walucie obcej oraz wszelkich uzyskanych odsetek) ujmują się w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności w okresie, w którym powstały.

Wartość godziwa przy późniejszej wycenie

Wartość godziwą inwestycji notowanych na aktywnych rynkach ustala się w oparciu o bieżące oferowane ceny zakupu. W przypadku składników aktywów finansowych, dla których nie ma aktywnego rynku (oraz w przypadku nienotowanych papierów wartościowych i instrumentów pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym), UE określa wartość godziwą w oparciu o techniki wyceny. Obejmują one wykorzystanie niedawnych transakcji na warunkach rynkowych, odniesienie do innych analogicznych instrumentów, analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych, modele wyceny opcji oraz inne metody wyceny powszechnie stosowane przez uczestników rynku.

Inwestycje w fundusze *venture capital*, które nie są notowane na aktywnym rynku, wycenia się według przypisanej wartości aktywów netto, którą uznaje się za równą ich wartości godziwej.

Utrata wartości aktywów finansowych

UE ujmuje i wycenia stratę z tytułu utraty wartości w odniesieniu do oczekiwanych strat kredytowych na aktywach finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu i według wartości godziwej przez aktywa netto/kapitał własny.

Oczekiwane straty kredytowe to wartość bieżąca różnicy między przepływami pieniężnymi wynikającymi z umowy a przepływami pieniężnymi, które UE spodziewa się uzyskać. Oczekiwane straty kredytowe uwzględniają racjonalne i możliwe do udokumentowania informacje, które są dostępne bez nadmiernych kosztów lub starań na dzień sprawozdawczy.

Oczekiwane straty kredytowe wycenia się za pomocą modelu obejmującego trzy etapy, który uwzględnia ważne prawdopodobieństwo zdarzenia niewykonania zobowiązania w całym okresie życia składnika aktywów finansowych oraz zmiany ryzyka kredytowego od momentu powstania składnika aktywów finansowych. W przypadku pożyczek momentem powstania jest data zobowiązania do udzielenia pożyczki.

Jeżeli od momentu powstania nie nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego („etap 1”), strata z tytułu utraty wartości to oczekiwana strata kredytowa z tytułu możliwych zdarzeń niewykonania zobowiązania w ciągu najbliższych 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego („12-miesięczne oczekiwane straty kredytowe”). Jeżeli od momentu powstania nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego („etap 2”) lub istnieją obiektywne dowody na utratę wartości ze względu na ryzyko kredytowe („etap 3”), strata z tytułu utraty wartości odpowiada oczekiwanym stratom kredytowym z tytułu możliwych zdarzeń niewykonania zobowiązania w całym okresie życia składnika aktywów finansowych („oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia”) (zob. informacja dodatkowa 6.5).

W przypadku aktywów wycenianych według zamortyzowanego kosztu wartość bilansowa składnika aktywów jest zmniejszana o kwotę straty z tytułu utraty wartości, która jest ujmowana w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności. W przypadku aktywów wycenianych według wartości godziwej przez aktywa netto/kapitał własny, odpis na oczekiwane straty kredytowe jest ujmowany w aktywach netto/kapitale własnym i nie zmniejsza wartości bilansowej składnika aktywów finansowych w bilansie. Jeżeli w kolejnym okresie kwota straty z tytułu utraty wartości ulegnie zmniejszeniu, w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności dokonuje się odwrócenia uprzednio ujętego odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości.

(a) *Pożyczki udzielane państwom*

UE opiera swoją ocenę utraty wartości pożyczek w kontekście charakteru finansowania UE i jej wyjątkowego statusu instytucjonalnego.

W przypadku utraty wartości pożyczek udzielonych państwom niebędącym państwami członkowskimi UE oblicza oczekiwane straty kredytowe na podstawie zewnętrznych danych dotyczących jakości kredytowej, uwzględniając jednak status wierzyciela uprzywilejowanego, który zmniejsza ryzyko kredytowe. Do obliczenia wartości bieżącej stopą dyskontową jest pierwotna efektywna stopa procentowa pożyczki. Jeżeli pożyczka ma zmienne oprocentowanie, stopą dyskontową jest bieżąca efektywna stopa procentowa określona w umowie.

W przypadku pożyczek dla państw członkowskich UE nigdy nie poniosła żadnych strat z tytułu utraty wartości ani nie spotkała się z niewykonaniem zobowiązania. W przypadku tych pożyczek oprócz statusu wierzyciela uprzywilejowanego UE bierze pod uwagę stosunki ze swoimi państwami członkowskimi. Te dwa elementy w zasadzie gwarantują państwom członkowskim pełną spłatę pożyczek w terminie ich zapadalności. W związku z tym UE uważa, że oczekiwane straty kredytowe z tytułu pożyczek udzielonych państwom członkowskim są nieistotne, a podejście statystyczne do obliczania oczekiwanych strat kredytowych jest w przypadku tych pożyczek niewłaściwe. W sprawozdaniu z finansowych wyników działalności nie uwzględnia się zatem żadnych oczekiwanych strat kredytowych w odniesieniu do pożyczek udzielonych państwom członkowskim.

(b) *Należności*

UE wycenia stratę z tytułu utraty wartości w kwocie oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia, stosując praktyczne rozwiązania (np. macierz rezerw).

(c) *Środki pieniężne i ich ekwiwalenty*

UE przechowuje środki pieniężne i ich ekwiwalenty na bieżących rachunkach bankowych oraz w depozytach terminowych do 3 miesięcy. Środki pieniężne przechowane są w bankach o bardzo wysokim ratingu kredytowym (zob. informacja dodatkowa 6.5), a więc o bardzo niskim prawdopodobieństwie niewykonania zobowiązania. Ze względu na krótki czas trwania i niskie prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania oczekiwane straty kredytowe na środkach pieniężnych i ich ekwiwalentach są znikome. W związku z tym w odniesieniu do ekwiwalentów środków pieniężnych nie dokonuje się odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości.

Usunięcie z bilansu

Instrumenty finansowe usuwa się z ksiąg w przypadku wygaśnięcia praw do otrzymywania przepływów pieniężnych z inwestycji oraz w przypadku, gdy UE przeniosła zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści

związane z prawem własności na inny podmiot. Sprzedaż aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez aktywa netto/kapitał własny oraz przez nadwyżkę lub deficyt ujmuje się na dzień transakcji.

1.5.6. Zapasy

Zapasy wycenia się według kosztu lub według wartości netto możliwej do uzyskania, w zależności od tego, która z tych kwot jest niższa. Koszt ustala się z zastosowaniem metody FIFO („pierwsze weszło, pierwsze wyszło”). Koszt wyrobów gotowych i produkcji w toku obejmuje koszty surowców, robocizny bezpośredniej, inne koszty, które da się bezpośrednio przyporządkować, oraz powiązane pośrednie koszty produkcji (przy normalnej zdolności produkcyjnej). Możliwa do uzyskania wartość netto stanowi szacunkową cenę sprzedaży w toku zwykłej działalności gospodarczej pomniejszoną o koszty realizacji i koszty sprzedaży. Zapasy utrzymywane w celu dystrybucji nieodpłatnej lub za stawkę nominalną wycenia się według kosztu lub aktualnego kosztu odtworzenia, w zależności od tego, która z tych wartości jest niższa. Aktualny koszt odtworzenia stanowi koszt, który UE musiałaby ponieść, aby nabyć składnik aktywów na dzień sprawozdawczy.

1.5.7. Kwoty płatności zaliczkowych

Płatności zaliczkowe są formą płatności z wyprzedzeniem na rzecz beneficjenta, mającą na celu zapewnienie finansowania z góry. Zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansami mogą być one rozbite na szereg płatności dokonywanych w okresie wskazanym w danej umowie, decyzji, danym porozumieniu lub akcie podstawowym. Płatność lub zaliczka musi zostać wykorzystana na cele, na które była przeznaczona, w okresie wskazanym w umowie albo podlega zwrotowi. Beneficjent, który nie poniesie kosztów kwalifikowalnych, zobowiązany jest do zwrotu UE płatności zaliczkowej. Ponieważ UE zachowuje kontrolę nad płatnościami zaliczkowymi i jest upoważniona do otrzymania zwrotu z tytułu części niekwalifikowalnej, kwotę ujmuje się jako składnik aktywów.

Płatności zaliczkowe początkowo ujmuje się w bilansie w momencie przekazania środków pieniężnych odbiorcy. Wycenia się je w kwocie przekazanej zapłaty. W kolejnych okresach płatności zaliczkowe są wyceniane w kwocie początkowo ujętej w bilansie pomniejszonej o wydatki kwalifikowalne (w tym w stosownych przypadkach kwoty szacunkowe) poniesione w danym okresie.

Odsetki od płatności zaliczkowych ujmuje się w chwili ich uzyskania zgodnie z przepisami odnośnej umowy. Szacunek przychodów z tytułu naliczonych odsetek dokonywany jest na koniec roku w oparciu o najbardziej wiarygodne dane, a następnie uwzględniany jest w bilansie.

Pozostałe zaliczki dla państw członkowskich, wynikające ze zwracania przez UE kwot wypłaconych przez państwo członkowskie jako zaliczki na rzecz beneficjentów (w tym w ramach instrumentów finansowych objętych zarządzaniem dzielonym), uwzględnia się jako aktywa i ujmuje w pozycji „Płatności zaliczkowe”. Następnie pozostałe zaliczki dla państw członkowskich wycenia się w kwocie początkowo ujętej w bilansie pomniejszonej o najlepsze możliwe oszacowanie wydatków kwalifikowanych poniesionych przez beneficjentów końcowych, obliczone na podstawie rozsądnych i mających poparcie faktograficzne założeń.

Wkłady do funduszy powierniczych Unii na rzecz działań zewnętrznych (ustanowionych na mocy art. 234 rozporządzenia finansowego) nieobjętych konsolidacją przez Komisję Europejską lub innych jednostek nieobjętych konsolidacją klasyfikuje się jako płatności zaliczkowe, gdyż ich celem jest umożliwienie funduszowi powierniczemu finansowania działań określonych w celach danego funduszu. Wkłady UE do funduszy powierniczych wycenia się w kwocie początkowo ujętej w bilansie pomniejszonej o wydatki kwalifikowane, w tym w stosownych przypadkach kwoty szacunkowe, poniesione przez fundusz powierniczy w okresie sprawozdawczym i alokowane do wkładu UE zgodnie z umową dotyczącą danego projektu.

1.5.8. Należności z tytułu transakcji wymiany i należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany

W zasadach rachunkowości UE ustanowiono wymóg odrębnej prezentacji transakcji wymiany i transakcji innych niż transakcje wymiany. Aby odróżnić te dwie kategorie, pojęcie „należności” zastrzega się do transakcji wymiany, natomiast w odniesieniu do „transakcji innych niż transakcje wymiany”, tj. transakcji, w ramach których UE otrzymuje wartości od innej jednostki, nie przekazując bezpośrednio w zamian wartości zbliżonej, stosuje się termin „kwoty należne” (np. kwoty należne od państw członkowskich związane z zasobami własnymi).

Należności z tytułu transakcji wymiany stanowią aktywa finansowe wyceniane według kosztu zamortyzowanego, z wyjątkiem pewnych kwot należności z tytułu umów gwarancji finansowej, które klasyfikuje się jako aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt (zob. informacja dodatkowa **1.5.5**).

Kwoty należne z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany ujmuje się w wartości godziwej w dniu nabycia pomniejszonej o odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości. Odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany dokonuje się, gdy istnieją obiektywne dowody na to, że UE nie będzie w stanie pobrać wszystkich należnych kwot zgodnie z pierwotnymi warunkami należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany. Kwota odpisu aktualizującego stanowi różnicę między wartością bilansową składnika aktywów a jego wartością odzyskiwalną. Kwota odpisu ujmowana jest w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności. Na podstawie doświadczeń z ubiegłych lat dokonuje się również ogólnego odpisu aktualizującego wartość w odniesieniu do nierozliczonych nakazów odzyskania środków nieobjętych jeszcze żadnym określonym odpisem. W informacji dodatkowej **1.5.14** przedstawiono informacje dotyczące ujęcia naliczonych przychodów na koniec roku. Kwoty wykazane w bilansie i ujawnione jako należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany nie są instrumentami finansowymi, ponieważ w przeciwieństwie do nich nie wynikają z umowy, która powodowałaby powstanie zobowiązań finansowych lub instrumentów kapitałowych. Niemniej jednak, w informacjach dodatkowych do sprawozdania finansowego należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany ujawnia się w stosownych przypadkach razem z należnościami z tytułu transakcji wymiany.

1.5.9. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty są aktywami finansowymi wycenianymi według zamortyzowanego kosztu, które obejmują środki pieniężne w kasie, depozyty bankowe płatne na żądanie lub w krótkim terminie i inne krótkoterminowe wysoce płynne inwestycje o pierwotnym terminie zapadalności do trzech miesięcy.

1.5.10. Świadczenia pracownicze

UE zapewnia pracownikom szereg świadczeń (wynagrodzenie oraz świadczenia z tytułu zabezpieczenia społecznego). Do celów rachunkowości należy je zaklasyfikować jako krótkoterminowe świadczenia pracownicze lub świadczenia po okresie zatrudnienia.

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze to te świadczenia należne, które podlegają rozliczeniu przed upływem dwunastu miesięcy od końca okresu sprawozdawczego, w którym pracownik wykonywał pracę, takie jak wynagrodzenia, urlop wypoczynkowy, płatne zwolnienie chorobowe, a także inne krótkoterminowe dodatki pracownicze. Krótkoterminowe świadczenia pracownicze ujmowane są jako koszty, kiedy wykonywana jest związana z nimi praca. Zobowiązanie ujmuje się w kwocie, która ma być

wypłacona, jeśli na UE ciąży prawny lub zwyczajowo oczekiwany obowiązek zapłaty w wyniku przeszłego zatrudnienia pracownika i jeśli zobowiązanie to można w sposób wiarygodny oszacować.

Świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia

UE przyznaje pracownikom szereg świadczeń po okresie zatrudnienia, które obejmują świadczenia emerytalne, rentę z tytułu niezdolności do pracy oraz rentę rodzinną w ramach systemu emerytalno-rentowego dla urzędników europejskich (PSEO), jak również ubezpieczenie zdrowotne w ramach wspólnego systemu ubezpieczenia chorobowego (JSIS) (zob. informacja dodatkowa **2.9**). Świadczenia te oferowane są w ramach jednego planu – który jest jednak podzielony na dwa programy – i muszą być traktowane podobnie, aby rzetelnie przedstawiać sytuację i odzwierciedlać rzeczywistość gospodarczą:

- i. System emerytalno-rentowy dla urzędników europejskich: Świadczenia przyznawane w ramach tego umownego systemu¹⁵ odnoszą się do stażu pracy, renty inwalidzkiej i rodzinnej, jak również dodatków rodzinnych, śmierci przed odejściem na emeryturę w przypadku tych pracowników, którzy pracują lub pracowali w instytucjach Unii Europejskiej, agencjach lub innych organach UE lub członków rodzin po zmarłych urzędnikach lub emerytach. Wkład pracowników z ich wynagrodzeń w przewidywane koszty tych świadczeń wynosi jedną trzecią tych kosztów.
- ii. Wspólny system ubezpieczenia chorobowego (JSIS). W ramach tego systemu UE zapewnia pracownikom Komisji Europejskiej, instytucji, agencji i innych organów UE ubezpieczenie zdrowotne poprzez zwrot kosztów leczenia. Świadczenia przyznane w ramach tego systemu osobom biernym zawodowo (tj. emerytom, sierotom itp.) uznaje się za świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia.

UE zapewnia również członkom i byłym członkom instytucji Unii Europejskiej świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia za pośrednictwem odrębnych systemów emerytalno-rentowych. Przedstawiono je w pozycji „Inne systemy świadczeń emerytalnych”. W ramach tych systemów UE zapewnia świadczenia emerytalne członkom Komisji, Trybunału Sprawiedliwości, Europejskiego Trybunału Obrachunkowego, Rady Unii Europejskiej, Parlamentu Europejskiego oraz Europejskiemu Rzecznikowi Praw Obywatelskich i Europejskiemu Inspektorowi Ochrony Danych. UE zapewnia zabezpieczenie zdrowotne członkom instytucji Unii poprzez wspólny system ubezpieczenia chorobowego.

Wyżej wymienione świadczenia po okresie zatrudnienia uznawane są za zobowiązania UE z tytułu określonych świadczeń i oblicza się je na każdy dzień sprawozdawczy poprzez oszacowanie kwoty przyszłych świadczeń, które wypracowali pracownicy w okresie bieżącym i we wcześniejszych okresach, dyskontując tę kwotę oraz odejmując wartość godziwą wszelkich aktywów programu. Obliczanie zobowiązań z tytułu określonych świadczeń dokonywane jest corocznie w oparciu o metodę prognozowanych uprawnień jednostkowych. Wartość bieżąca zobowiązania z tytułu określonych świadczeń określa się, dyskontując szacunkowe przyszłe wypływy środków pieniężnych w oparciu o stopy procentowe obligacji państwowych denominowanych w walucie, w której zostaną wypłacone świadczenia, i których termin zapadalności jest zbliżony do terminu realizacji powiązanych zobowiązań emerytalno-rentowych.

Świadczenia po okresie zatrudnienia przyznawane pracownikom UE są włączone do jednego planu obejmującego zarówno system emerytalno-rentowy dla urzędników europejskich, jak i system ubezpieczenia chorobowego z prawem do ubezpieczenia w ramach wspólnego systemu ubezpieczenia chorobowego, które zależy od nabycia prawa do ubezpieczenia w ramach systemu emerytalno-rentowego. Zgodnie z warunkami tego jednego planu, jak określono w regulaminie pracowniczym, niektóre uprawnienia, takie jak prawo do opóźnionego wypłacenia emerytury lub niższego świadczenia emerytalnego w ramach systemu emerytalno-rentowego dla urzędników europejskich, nabywa się po 10 latach służby. Uprawnienia nabyte w ramach jednego planu przez kolejne lata służby pracownika są

¹⁵ System emerytalno-rentowy urzędników europejskich jest umownym (wirtualnym) funduszem o zdefiniowanych świadczeniach, w ramach którego składki pracowników wykorzystuje się do sfinansowania ich przyszłych emerytur. Chociaż nie istnieje żaden faktyczny fundusz inwestycyjny, uznaje się, że kwotę, jaka zostałaby pobrana przez taki fundusz, zainwestowano w obligacje długoterminowe państw członkowskich oraz że kwotę tę odzwierciedlają zobowiązania emerytalne odnotowane w rocznych sprawozdaniach finansowych Unii Europejskiej. Państwa członkowskie wspólnie gwarantują wypłatę tych świadczeń zgodnie z art. 83 regulaminu pracowniczego oraz art. 4 ust. 3 Traktatu UE (w celu zapoznania się ze szczegółowym opisem programu zob. COM(2018) 829).

jednak istotnie wyższe niż te początkowo ustalone uprawnienia, co znajduje odzwierciedlenie w kolejnych corocznie nabywanych prawach emerytalno-rentowych.

Stąd też, aby zobrazować ekonomiczny charakter zaistniałej transakcji, czego wymaga wierne odzwierciedlenie będące jedną z cech jakościowych sprawozdawczości finansowej, jak określono zarówno w regule rachunkowości Unii Europejskiej nr 1, jak i w ramach koncepcyjnych MSRSP, poniesione koszty zatrudnienia ujmowane są w oparciu o metodę liniową w trakcie szacowanego okresu służby czynnej pracownika, tj. okresu od dnia, gdy praca wykonywana przez pracownika uprawniała go do świadczeń w ramach programu świadczeń (niezależnie od tego, czy świadczenia te są uzależnione od dalszej pracy, czy też nie), do dnia, począwszy od którego dalsza praca wykonywana przez pracownika nie będzie prowadziła do powstania istotnej kwoty dodatkowych świadczeń w ramach programu, poza kwotą wynikającą ze wzrostu wynagrodzeń. Podejście to jest stosowane konsekwentnie względem świadczeń przewidzianych w ramach jednego planu.

Aktualizacja wyceny zobowiązań netto z tytułu określonych świadczeń obejmuje zyski i straty aktuarialne oraz zwrot z aktywów programu; są one ujmowane bezpośrednio w aktywach netto.

UE ujmuje koszty odsetkowe netto (dochody) i inne koszty związane z programami określonych świadczeń w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności pod pozycją „Koszty personelu oraz rent i emerytur”.

Kiedy przewidziane świadczenia są zmieniane lub ograniczane, powiązana zmiana w świadczeniach, która odnosi się do przeszłego zatrudnienia bądź zysku lub straty spowodowanych ograniczeniem, ujmowana jest niezwłocznie w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności. Zyski i straty wynikające z rozliczenia są ujmowane w dniu rozliczenia. Koszty przeszłego zatrudnienia ujmuje się niezwłocznie w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności, chyba że zmiany uzależnione są od pozostawiania pracowników w służbie przez określony czas (okres nabywania uprawnień).

1.5.11. Rezerwy

Rezerwy ujmuje się, gdy UE związana jest prawnym lub zwyczajowo oczekiwanym zobowiązaniem wobec osób trzecich w wyniku przeszłych zdarzeń, gdy istnieje większe prawdopodobieństwo, że w celu realizacji zobowiązania konieczny będzie wypływ środków, niż że nie będzie to konieczne, oraz gdy kwotę można wiarygodnie oszacować. Nie ujmuje się rezerw na przyszłe straty operacyjne. Kwotę rezerwy ustala się poprzez najlepsze możliwe oszacowanie kosztów, które według przewidywań trzeba będzie ponieść w celu realizacji bieżącego zobowiązania na dzień sprawozdawczy. W przypadkach, w których rezerwa odnosi się do zbioru wielu pozycji, przy szacunkowym określaniu kwoty zobowiązania uwzględnia się wszystkie możliwe wyniki oraz odpowiadające im prawdopodobieństwa (metoda „oczekiwanej wartości”).

Rezerwy na umowy rodzące obciążenia wycenia się według wartości bieżącej przewidywanych kosztów rozwiązania umowy lub przewidywanych kosztów netto kontynuacji umowy, w zależności od tego, która tych kwot kosztów jest niższa.

1.5.12. Zobowiązania finansowe

Zobowiązania finansowe są klasyfikowane jako zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt, jako zobowiązania finansowe ujmowane po zamortyzowanym koszcie lub jako zobowiązania z tytułu umów gwarancji finansowej.

Zaciągnięte pożyczki obejmują pożyczki od instytucji kredytowych i zobowiązania potwierdzone certyfikatami (obligacje i depozyty UE oraz eurobony). Zaciągnięte pożyczki ujmuje się początkowo w wartości godziwej, czyli w wysokości wpływów z tytułu uzyskania pożyczki (wartości godziwej

otrzymanej zapłaty) po odliczeniu poniesionych kosztów transakcji, a następnie wykazuje się je po zamortyzowanym koszcie w oparciu o metodę efektywnej stopy procentowej; wszelkie różnice pomiędzy wpływami (po odliczeniu kosztów transakcji) a wartością wykupu ujmuje się w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności w okresie pożyczkowym w oparciu o metodę efektywnej stopy procentowej. Poniesione przez UE koszty transakcji, którymi następnie obciąża się beneficjenta pożyczki, są nieistotne i są bezpośrednio ujmowane w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności.

Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt obejmują instrumenty pochodne, jeśli ich wartość godziwa jest ujemna. Są księgowane w taki sam sposób jak aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt; zob. informacja dodatkowa **1.5.5**.

UE ujmuje zobowiązanie z tytułu umowy gwarancji finansowej, gdy zawiera umowę zobowiązującą UE do dokonania określonych płatności rekompensujących posiadaczowi gwarancji stratę, jaką poniesie on z powodu niedokonania przez określonego dłużnika płatności w przypadającym terminie zgodnie z pierwotnymi lub zmienionymi warunkami instrumentu dłużnego. Jeżeli zgodnie z umową gwarancji UE jest zobowiązana do dokonania płatności w odpowiedzi na zmiany cen instrumentów finansowych lub zmiany innych instrumentów bazowych, umowa gwarancji jest instrumentem pochodnym, tj. zobowiązaniem finansowym wycenianym według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt. Wszystkie pozostałe umowy gwarancji ujmowane są jako rezerwy finansowe.

Zobowiązania z tytułu umowy gwarancji finansowej ujmuje się początkowo według wartości godziwej. Jest ona równa wartości bieżącej netto należności z tytułu premii, jeżeli odbywa się to na warunkach rynkowych. W przypadku gdy nie jest pobierana premia gwarancyjna lub gdy opłata nie stanowi wartości godziwej, wartość godziwą ustala się w oparciu o notowane na aktywnym rynku ceny umów gwarancji finansowej bezpośrednio odpowiadających umowie zawartej w ramach zobowiązania z tytułu gwarancji finansowych, jeżeli takowe są dostępne, lub z wykorzystaniem techniki wyceny. Jeżeli nie można w sposób wiarygodny określić wartości godziwej poprzez bezpośrednią obserwację aktywnego rynku lub inną technikę wyceny, zobowiązanie z tytułu umowy gwarancji finansowej wycenia się początkowo w kwocie oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia.

Późniejsza wycena zależy od zmiany ekspozycji na ryzyko kredytowe z tytułu gwarancji finansowej. Jeżeli nie wystąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego („etap 1”), zobowiązanie z tytułu gwarancji finansowej jest aktualizowane do wyższej z dwóch wartości: 12-miesięcznych oczekiwanych strat kredytowych lub początkowo ujętej kwoty, w odpowiednich przypadkach pomniejszonej o zakumulowaną amortyzację. Jeżeli wystąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego („etap 2”), zobowiązanie z tytułu gwarancji finansowej jest aktualizowane do wyższej z dwóch wartości: oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia lub początkowo ujętej kwoty, w odpowiednich przypadkach pomniejszonej o zakumulowaną amortyzację (zob. informacja dodatkowa **6.5**).

Zobowiązania finansowe klasyfikuje się jako zobowiązania długoterminowe, z wyjątkiem składników, których termin wymagalności przypada w terminie krótszym niż 12 miesięcy od dnia bilansowego. Umowy gwarancji finansowej zalicza się do zobowiązań krótkoterminowych, z wyjątkiem sytuacji, w których UE posiada bezwarunkowe prawo do odroczenia spłaty zobowiązania o co najmniej dwanaście miesięcy od dnia sprawozdawczego.

Fundusze powiernicze UE uznawane za część działań operacyjnych Komisji (tj. fundusz powierniczy Madad i fundusz powierniczy UE dla Kolumbii) uwzględnia się w zapisach księgowych Komisji i poddaje dalszej konsolidacji w rocznych sprawozdaniach finansowych UE. W związku z tym wkłady do funduszy powierniczych UE od innych darczyńców spełniają warunki przychodów z transakcji innych niż transakcje wymiany i są ujmowane jako zobowiązania finansowe do momentu spełnienia warunków związanych z przekazywanymi wkładami, tj. poniesienia kosztów kwalifikowalnych przez fundusz powierniczy. Fundusz powierniczy musi finansować określone projekty i w momencie likwidacji zwrócić pozostałe środki. Na dzień bilansowy pozostającą kwotę zobowiązań związanych z wkładami wycenia się w kwocie otrzymanych wkładów pomniejszonej o koszty poniesione przez fundusz powierniczy, w tym w stosownych przypadkach kwoty szacunkowe. Do celów sprawozdawczych koszty netto przydziela się do wkładów innych darczyńców proporcjonalnie do wkładów netto wpłaconych na dzień 31 grudnia. Taka alokacja wkładów ma jedynie charakter orientacyjny. W przypadku likwidacji funduszu powierniczego rzeczywisty podział pozostałych zasobów zostanie określony przez zarząd funduszu powierniczego.

Te same zasady wyceny mają zastosowanie do wkładów zewnętrznych do programów UE w przypadku otrzymania takich wkładów wraz z warunkami, w których określa się, że zasoby należy wykorzystać zgodnie z umowami o przyznanie wkładu, a w przeciwnym razie zwrócić je płatnikowi.

1.5.13. Zobowiązania

Znacząca kwota zobowiązań UE stanowi kwoty do zapłaty z tytułu zestawień poniesionych wydatków od beneficjentów dotacji lub innych form finansowania przez UE (transakcje inne niż transakcje wymiany). Są one ujmowane jako zobowiązania w kwocie roszczenia w momencie otrzymania zestawienia poniesionych wydatków. Po weryfikacji i zatwierdzeniu kosztów kwalifikowalnych zobowiązania wycenia się w wysokości kwalifikowalnej kwoty.

Zobowiązania z tytułu zakupu towarów i usług ujmowane są w momencie otrzymania faktury w wysokości pierwotnej kwoty, a powiązane kwalifikowalne koszty ujmowane są w momencie realizacji i akceptacji dostaw i usług przez UE.

1.5.14. Rozliczenia międzyokresowe kosztów i przychodów

Transakcje i zdarzenia ujmuje się w sprawozdaniu finansowym w okresie, do którego się odnoszą. Na koniec roku, w przypadku gdy faktura nie została jeszcze wystawiona, a usługa lub dostawa została zrealizowana przez UE, lub w przypadku istnienia porozumienia umownego (np. poprzez odniesienie do traktatu), w sprawozdaniu finansowym ujmuje się naliczone przychody. Ponadto na koniec roku, w przypadku gdy faktura została wystawiona, ale usługi lub dostawy nie zostały jeszcze zrealizowane, przychody uznaje się za przychody przyszłych okresów i ujmuje w kolejnym okresie obrachunkowym.

Również koszty ujmuje się w okresie, do którego się odnoszą. Na koniec okresu obrachunkowego bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów są ujmowane w oparciu o szacowaną kwotę zobowiązań do przeniesienia przypadających na dany okres. Obliczenia biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów dokonuje się zgodnie z wydanymi przez Komisję szczegółowymi wytycznymi operacyjnymi i praktycznymi, które mają zapewnić wierne odzwierciedlenie w sprawozdaniu finansowym zjawisk ekonomicznych i innych zjawisk, które ma ono przedstawiać. Analogicznie, jeżeli za usługi lub towary, których jeszcze nie otrzymano, dokonano płatności z góry, koszty zostaną odroczone i ujęte w kolejnym okresie obrachunkowym.

1.6. SPRAWOZDANIE Z FINANSOWYCH WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI

1.6.1. Przychody

PRZYCHODY Z TRANSAKCJI INNYCH NIŻ TRANSAKCJE WYMIANY

Zdecydowana większość przychodów UE dotyczy transakcji innych niż transakcje wymiany:

Zasoby własne oparte na DNB, oparte na VAT oraz oparte na odpadach opakowaniowych z tworzyw sztucznych

Przychody ujmuje się za okres, za który Komisja wysyła do państw członkowskich wezwanie do zapłaty należnych składek. Przychody wykazywane są w wysokości „kwoty, do której wniesienia wezwano”. Ponieważ zasoby własne oparte na VAT, DNB i odpadach opakowaniowych z tworzyw sztucznych bazują na szacunkach za dany rok budżetowy, można wprowadzać w nich zmiany do czasu podania ostatecznych

danych przez państwa członkowskie. Wpływ zmian w zakresie wartości szacunkowych uwzględnia się przy ustalaniu nadwyżki lub deficytu netto za okres, w którym nastąpiła zmiana.

Tradycyjne zasoby własne

Należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany i powiązane przychody ujmuje się w chwili otrzymania właściwego miesięcznego wyciągu z konta „A” (obejmującego pobrane cła oraz kwoty należne, które są zabezpieczone i nie są kwestionowane) od państw członkowskich. Na dzień sprawozdawczy dochody pobrane przez państwa członkowskie za dany okres, lecz niewypłacone jeszcze Komisji, szacuje się i ujmuje jako naliczone przychody. Kwartalne wyciągi z konta „B” (obejmującego cła niepobrane i niezabezpieczone, jak również kwoty zabezpieczone zakwestionowane przez dłużnika) otrzymane od państw członkowskich ujmuje się jako przychody pomniejszone o koszty poboru, do których zatrzymania uprawnione są państwa członkowskie. Ponadto ujmuje się zmniejszenie wartości w wysokości szacunkowych środków, które mogą nie zostać odzyskane.

Grzywny

Przychody z tytułu grzywien ujmuje się po podjęciu przez UE decyzji o nałożeniu grzywny i oficjalnym powiadomieniu o takiej decyzji jej adresata. Po podjęciu decyzji o nałożeniu grzywny podmioty, na które nałożono grzywnę, mają dwa miesiące od daty powiadomienia na:

- a) zaakceptowanie decyzji – wówczas zobowiązane są do uiszczenia grzywny we wskazanym terminie, a kwota zostaje ostatecznie pobrana przez UE; lub
- b) odrzucenie decyzji – wówczas zaskarżają ją na mocy prawa UE.

Jednak nawet w wypadku złożenia skargi grzywna musi zostać zapłacona we wskazanym terminie trzech miesięcy, ponieważ skarga nie ma skutku zawieszającego (art. 278 TFUE). Otrzymane środki pieniężne wykorzystywane są w celu rozliczenia kwoty należnej. Za zgodą księgowego Komisji przedsiębiorstwo może jednak przedłożyć zamiast tego gwarancję bankową na odnośną kwotę. W takim przypadku grzywna pozostaje kwotą należną. Jeżeli nie otrzymano środków pieniężnych ani gwarancji, a doszło do wystąpienia wątpliwości co do wypłacalności przedsiębiorstwa, ujmuje się zmniejszenie wartości należnej kwoty.

Jeżeli przedsiębiorstwo zaskarży decyzję i dokona tymczasowej zapłaty grzywny, kwotę ujmuje się jako zobowiązanie warunkowe lub, jeżeli wydaje się prawdopodobne, że Sąd może nie wydać wyroku korzystnego dla UE, konieczne jest ujęcie rezerwy na pokrycie związanego z tym ryzyka. W przypadku przedłożenia gwarancji dokonuje się odpisu aktualizującego wartość nieuregulowanej kwoty należnej.

Uzyskane przez Komisję skumulowane odsetki z rachunków bankowych, na których zdeponowane były płatności, ujmuje się jako przychody i odpowiednio zwiększa wszelkie zobowiązania warunkowe.

Od 2010 r. Komisja zarządza wszystkimi tymczasowo zainkasowanymi grzywnami za pomocą specjalnie w tym celu utworzonego funduszu (BUFI), inwestując w instrumenty finansowe.

PRZYCHODY Z TRANSAKCJI WYMIANY

Przychody ze sprzedaży towarów i usług ujmuje się, gdy znaczące ryzyko oraz korzyści wynikające z własności towarów zostają przeniesione na kupującego. Przychody związane ze świadczeniem usług ujmuje się poprzez odniesienie do etapu realizacji transakcji na dzień sprawozdawczy.

Przychody i koszty odsetkowe

Przychody i koszty odsetkowe ujmuje się w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności w oparciu o metodę efektywnej stopy procentowej. Jest to metoda obliczenia zamortyzowanego kosztu składnika aktywów lub zobowiązań finansowych oraz alokacji przychodów lub kosztów odsetkowych w danym okresie. Obliczając efektywną stopę procentową, UE szacuje przepływy pieniężne przy uwzględnieniu wszystkich warunków umownych dotyczących danego instrumentu finansowego (na przykład opcji

wcześniejszej spłaty), lecz nie bierze pod uwagę przyszłych strat kredytowych. W obliczeniach uwzględniane są wszystkie opłaty i punkty stóp procentowych zapłacone lub uzyskane przez strony umowy, które stanowią integralną część efektywnej stopy procentowej, koszty transakcji oraz wszelkie inne premie lub dyskonta.

Po uznaniu składnika aktywów finansowych lub grupy podobnych aktywów finansowych za zagrożone utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe („etap 3”) przychody odsetkowe ujmuje się w oparciu o stopę procentową, za pomocą której dyskontuje się przyszłe przepływy pieniężne w celu ustalenia wysokości odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości.

Przychody z tytułu dywidend

Przychody z tytułu dywidend lub podobne podziały zysku ujmuje się z chwilą powstania uprawnienia do otrzymania płatności.

Przychody i koszty z tytułu aktywów finansowych wycenianych przez nadwyżkę lub deficyt

Dotyczą one wartości godziwej zysków (przychodów) i strat (kosztów) na tych aktywach finansowych, w tym wynikających z przeliczania walut. W przypadku oprocentowanych aktywów finansowych obejmują one także odsetki. Zob. również informacja dodatkowa **3.9**.

Przychody z tytułu umów gwarancji finansowej

Przychody z umów gwarancji finansowej (premia gwarancyjna) są ujmowane w okresie, w którym UE jest gotowa do zrekompensowania posiadaczowi umowy gwarancji finansowej strat kredytowych, jakie może on ponieść. Stosowany plan amortyzacji uwzględnia upływ czasu i wielkość ekspozycji objętej gwarancją. Przychody z umów gwarancji finansowej obejmują również amortyzację zobowiązań z tytułu umów gwarancji finansowej w przypadku, gdy gwarancja została udzielona bez opłaty lub za opłatą nominalną.

1.6.2. Koszty

Koszty z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany stanowią większość kosztów UE. Odnoszą się one do transferów na rzecz beneficjentów i dzielą się na trzy kategorie: (i) wierzytelności, (ii) transfery na mocy umów i dotacje oraz (iii) wkłady i darowizny uznaniowe.

Transfery ujmuje się jako koszty w okresie, w którym miały miejsce zdarzenia leżące u ich podstaw, pod warunkiem że przepisy (rozporządzenie finansowe, regulamin pracowniczy lub inne przepisy) dopuszczają tego rodzaju transfer lub została podpisana umowa dopuszczająca transfer, beneficjent spełnia wszelkie kryteria kwalifikowalności oraz możliwe jest wiarygodne oszacowanie kwoty.

Otrzymany wniosek o płatność lub zestawienie poniesionych wydatków spełniające kryteria ujmowania wykazywane są jako koszt w wysokości kwalifikowalnej kwoty. Na koniec roku poniesione koszty kwalifikowalne należne beneficjentom, lecz jeszcze przez nich nie zgłoszone, szacuje się i ujmuje jako bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów.

Koszty z tytułu transakcji wymiany wynikające z zakupu towarów i usług ujmuje się z chwilą realizacji i akceptacji dostaw przez UE. Wycenia się je po ich kwocie początkowej określonej na fakturze. Ponadto na dzień bilansowy koszty związane z usługami dostarczonymi w okresie, za który jeszcze nie otrzymano lub nie zaakceptowano faktury, szacuje się i ujmuje w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności.

1.7. AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE

1.7.1. Aktywa warunkowe

Składnik aktywów warunkowych to składnik aktywów, który może powstać na skutek przeszłych zdarzeń i którego istnienie zostanie potwierdzone dopiero poprzez wystąpienie lub niewystąpienie niepewnego przyszłego zdarzenia lub kilku takich zdarzeń, które nie są w pełni zależne od UE. Informacje o aktywach warunkowych ujawnia się, jeśli wpływ korzyści ekonomicznych lub innych świadczeń jest prawdopodobny.

1.7.2. Zobowiązanie warunkowe

Zobowiązanie warunkowe to zobowiązanie, które może powstać na skutek przeszłych zdarzeń i którego istnienie zostanie potwierdzone dopiero poprzez wystąpienie lub niewystąpienie niepewnego przyszłego zdarzenia lub kilku takich zdarzeń, które nie są w pełni zależne od UE, lub obecne zobowiązanie, które powstaje na skutek przeszłych zdarzeń, ale nie jest ujmowane w sprawozdaniu, ponieważ nie jest prawdopodobne, aby w celu wykonania zobowiązania konieczny był wpływ środków reprezentujących korzyści ekonomiczne lub świadczenia, albo, w rzadkich przypadkach, gdy kwoty zobowiązania nie można wycenić wystarczająco wiarygodnie. Zobowiązania warunkowe wykazuje się, chyba że możliwość wpływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne lub świadczenia jest odległa.

1.8. RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

Na podstawie informacji o przepływach pieniężnych przeprowadza się ocenę zdolności UE do generowania środków pieniężnych i ich ekwiwalentów oraz ocenę potrzeb UE w zakresie wykorzystywania tych przepływów pieniężnych.

Rachunek przepływów pieniężnych sporządzono, wykorzystując metodę pośrednią. Oznacza to, że wynik ekonomiczny w danym roku budżetowym korygowany jest o wpływ transakcji bezgotówkowych, rozliczeń międzyokresowych wynikających z przeszłych lub przyszłych operacyjnych wpływów lub płatności gotówkowych oraz pozycji przychodów lub kosztów związanych z inwestowaniem przepływów pieniężnych.

Przepływy pieniężne wynikające z transakcji w walucie obcej są ujmowane w walucie sprawozdawczej UE (euro) poprzez przeliczenie kwoty w obcej walucie według kursu wymiany euro na walutę obcą obowiązującego w dniu przepływu pieniężnego.

W rachunku przepływów pieniężnych przedstawiono przepływy pieniężne w danym okresie według podziału na działalność operacyjną, inwestycyjną i finansową.

Działalność operacyjna to działalność UE, która nie jest działalnością inwestycyjną ani finansową. Zalicza się do niej większość prowadzonej działalności.

Do działalności inwestycyjnej zalicza się nabywanie i zbywanie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych aktywów trwałych, jak również pozostałych inwestycji, których nie uwzględniono w ekwiwalentach środków pieniężnych. Do działalności inwestycyjnej nie zalicza się pożyczek udzielanych beneficjentom, ponieważ wpisują się one w cele ogólne i tym samym dotyczą codziennej działalności UE. W tej pozycji wykazywane mają być rzeczywiste inwestycje, których dokonała UE.

Działalność finansowa to działania, które powodują zmiany w wielkości i strukturze zaciągniętych pożyczek, innych niż te udzielone beneficjentom na zasadzie pożyczek wzajemnych lub na nabycie rzeczowych aktywów trwałych (które są ujęte w działalności operacyjnej).

2. INFORMACJE DODATKOWE DO BILANSU

AKTYWA

2.1. WARTOŚCI NIEMATERIALNE I PRAWNE

w mln EUR

Wartość bilansowa brutto na 31.12.2021	1 636
Zwiększenia	280
Zbycie	(54)
Przesunięcia między kategoriami aktywów	0
Inne zmiany	(12)
Wartość bilansowa brutto na 31.12.2022	1 849
Zakumulowana amortyzacja na 31.12.2021	(867)
Odpis amortyzacyjny za rok	(135)
Amortyzacja odpisana	-
Zbycie	49
Przesunięcia między kategoriami aktywów	0
Inne zmiany	3
Zakumulowana amortyzacja na 31.12.2022	(949)

Wartość bilansowa netto na 31.12.2022	900
--	------------

Wartość bilansowa netto na 31.12.2021	769
---------------------------------------	-----

Powyższe kwoty odnoszą się przede wszystkim do oprogramowania komputerowego.

2.2. RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE

Kategoria „Sprzęt kosmiczny” obejmuje operacyjne aktywa trwałe związane z dwoma unijnymi programami kosmicznymi: globalnym systemem nawigacji satelitarnej (GNSS), tj. Galileo i europejskim systemem wspomagania satelitarnego (EGNOS), oraz unijnym programem obserwacji i monitorowania Ziemi – Copernicus. Aktywa systemów kosmicznych, które jeszcze nie zostały uruchomione, są uwzględniane w pozycji „Środki trwałe w budowie”. Aktywa związane z unijnymi programami kosmicznymi powstają przy wsparciu ze strony Europejskiej Agencji Kosmicznej.

W marcu 2022 r. ogłoszono, że dwa satelity wystrzelone w grudniu 2021 r. w ramach Galileo działają. Konstelacja obejmuje obecnie 28 satelitów. Po ukończeniu konstelacja Galileo będzie liczyła 30 satelitów (w tym 6 satelitów zapasowych). Operacyjne aktywa trwałe programu Galileo, obejmujące zarówno satelity, jak też instalacje naziemne, pomniejszone o zakumulowaną amortyzację, wynosiły na dzień 31 grudnia 2022 r. 3 056 mln EUR (w 2021 r.: 3 413 mln EUR). Pozostałe środki trwałe w budowie wynosiły łącznie 1 812 mln EUR (w 2021 r.: 1 344 mln EUR).

Jeśli chodzi o program Copernicus, po incydencie technicznym związanym z radarem z syntetyczną aperturą (dostarczającym dane radarowe) na pokładzie satelity Sentinel-1B i pomimo wszelkich działań mających na celu reaktywację satelity, w lipcu 2022 r. stwierdzono, że satelita Sentinel-1B nie może już wspierać misji satelity Sentinel-1. Satelita Sentinel 1B został zatem w pełni zamortyzowany (86 mln EUR bez zakumulowanej amortyzacji). Łączna wartość operacyjnych aktywów trwałych w ramach programu Copernicus wynosi 634 mln EUR (w 2021 r.: 937 mln EUR), bez zakumulowanej amortyzacji. Dalsza kwota 2 583 mln EUR dotycząca satelitów w ramach programu Copernicus została ujęta w pozycji „Środki trwałe w budowie” (w 2021 r.: 2 115 mln EUR).

Aktywa trwałe związane z infrastrukturą naziemną EGNOS o wartości 106 mln EUR (w 2021 r.: 130 mln EUR) również zostały ujęte w pozycji „Sprzęt kosmiczny”. Ponadto środki trwałe w budowie systemu EGNOS wynoszą 292 mln EUR (w 2021 r.: 189 mln EUR).

Rzeczowe aktywa trwałe

w mln EUR

	Grunty i budynki	Sprzęt kosmiczny	Urządzenia i wyposażenie techniczne	Meble i środki transportu	Sprzęt komputerowy	Inne	Leasing finansowy	Środki trwałe w budowie	Ogółem
<i>Wartość bilansowa brutto na 31.12.2021</i>	6 547	7 730	568	281	781	347	2 651	3 890	22 793
<i>Zwiększenia</i>	34	7	36	13	107	24	139	1 349	1 710
<i>Zbycie</i>	(6)	(340)	(32)	(14)	(49)	(10)	(109)	–	(561)
<i>Przesunięcia między kategoriami aktywów</i>	32	206	0	1	0	6	–	(245)	0
<i>Inne zmiany</i>	(0)	–	–	–	(0)	0	(6)	–	(6)
Wartość bilansowa brutto na 31.12.2022	6 608	7 603	572	280	838	367	2 675	4 995	23 937
<i>Zakumulowana amortyzacja na 31.12.2021</i>	(3 846)	(3 250)	(479)	(208)	(581)	(276)	(1 487)		(10 126)
<i>Odpis amortyzacyjny za rok</i>	(172)	(811)	(42)	(15)	(96)	(21)	(133)		(1 290)
<i>Korekty amortyzacji</i>	0	–	–	0	(0)	–	5		6
<i>Zbycie</i>	2	255	27	14	47	9	62		417
<i>Przesunięcia między kategoriami aktywów</i>	0	–	0	(0)	(0)	(0)	–		(0)
<i>Inne zmiany</i>	–	–	(0)	(0)	–	0	(22)		(22)
Zakumulowana amortyzacja na 31.12.2022	(4 016)	(3 807)	(494)	(209)	(630)	(288)	(1 574)		(11 015)
WARTOŚĆ BILANSOWA NETTO NA 31.12.2022	2 592	3 796	78	71	208	79	1 101	4 995	12 922
<i>WARTOŚĆ BILANSOWA NETTO NA 31.12.2021</i>	2 701	4 480	89	73	199	72	1 164	3 890	12 669

2.3. INWESTYCJE ROZLICZANE ZGODNIE Z METODĄ PRAW WŁASNOŚCI

Udział UE, reprezentowanej przez Komisję, w Europejskim Funduszu Inwestycyjnym (EFI) jest traktowany jak udział w jednostce stowarzyszonej i wyceniany metodą praw własności. EFI jest instytucją finansową UE specjalizującą się w dostarczaniu kapitału wysokiego ryzyka oraz w gwarancjach na rzecz małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP). EFI funkcjonuje na zasadach partnerstwa publiczno-prywatnego, którego członkami są Europejski Bank Inwestycyjny (EBI), UE i grupa instytucji finansowych.

Na dzień 31 grudnia 2022 r. udziały własnościowe UE w EFI wynosiły 30 % (w 2021 r.: 30 %) i 30 % praw głosu (w 2021 r.: 30 %). W poniższej tabeli przedstawiono zmiany w udziale UE w EFI w bieżącym roku.

	<i>w mln EUR</i>
	Europejski Fundusz Inwestycyjny
Udział na 31.12.2021	1 192
<i>Wkłady</i>	-
<i>Otrzymane dywidendy</i>	(4)
<i>Udział w wyniku finansowym netto</i>	24
<i>Udział w aktywach netto</i>	102
Udział na 31.12.2022	1 313

Skrócone informacje finansowe EFI:

	<i>w mln EUR</i>	
	31.12.2022	31.12.2021
	EFI ogółem	EFI ogółem
<i>Aktywa</i>	5 504	5 187
<i>Zobowiązania</i>	(1 127)	(1 213)
<i>Przychody</i>	340	781
<i>Koszty</i>	(261)	(217)
<i>Nadwyżka/(deficyt)</i>	79	564

Uzgodnienie powyższych skróconych informacji finansowych z wartością bilansową udziałów EFI przedstawia się następująco:

	<i>w mln EUR</i>	
	31.12.2022	31.12.2021
<i>Aktywa netto jednostki stowarzyszonej</i>	4 377	3 974
Udziały własnościowe WE w EFI	30,0 %	30,0 %
<i>Wartość bilansowa</i>	1 313	1 192

Na dzień 31 grudnia 2022 r. UE, reprezentowana przez Komisję, opłaciła 20 % subskrybowanych udziałów w kapitale EFI, przy czym kwota wkładu niewniesionego wobec braku wezwania była następująca:

	<i>w mln EUR</i>	
	Kapitał EFI ogółem	Subskrypcja UE
<i>Kapitał podstawowy ogółem</i>	7 300	2 190
<i>Wpłacony</i>	(1 460)	(438)
Niewniesiony wobec braku wezwania	5 840	1 752

2.4. AKTYWA FINANSOWE

w mln EUR

	Informacja dodatkowa	31.12.2022	31.12.2021
Trwałe			
Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	2.4.1	199 918	160 214
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt	2.4.2	26 513	21 660
		226 431	181 874
Obrotowe			
Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	2.4.1	4 437	3 353
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt	2.4.2	4 544	3 391
		8 981	6 744
Ogółem		235 412	188 618

2.4.1. Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu

w mln EUR

	Informacja dodatkowa	31.12.2022	31.12.2021
Pożyczki na RRF (NGEU) i na pomoc finansową	2.4.1.1	204 103	163 392
Inne pożyczki	2.4.1.2	251	176
Ogółem		204 354	163 568
<i>Trwałe</i>		<i>199 918</i>	<i>160 214</i>
<i>Obrotowe</i>		<i>4 437</i>	<i>3 353</i>

2.4.1.1. Pożyczki na RRF (NGEU) i na pomoc finansową

w mln EUR

	RRF (NGEU)	SURE	EFSM	Wsparcie bilansu płatniczego	MFA	Euratom	Ogółem
Ogółem na 31.12.2021	17 978	90 567	47 138	201	7 170	338	163 392
Nowe udzielone pożyczki (w wartości nominalnej)	27 187	8 718	2 200	–	7 535	–	45 639
Spląty	–	–	(2 700)	–	(10)	(23)	(2 733)
Zmiany wartości bilansowej	176	(155)	(51)	0	(60)	0	(90)
Zmiany w zakresie utraty wartości	–	–	–	–	(2 023)	(82)	(2 105)
Ogółem na 31.12.2022	45 340	99 130	46 587	201	12 613	232	204 103
<i>Trwałe</i>	<i>45 156</i>	<i>99 026</i>	<i>42 666</i>	<i>200</i>	<i>12 482</i>	<i>218</i>	<i>199 749</i>
<i>Obrotowe</i>	<i>184</i>	<i>104</i>	<i>3 921</i>	<i>1</i>	<i>130</i>	<i>14</i>	<i>4 354</i>

Wartość nominalna pożyczek na dzień 31 grudnia 2022 r. wyniosła 205 301 mln EUR (w 2021 r.: 162 394 mln EUR), z czego 160 145 mln EUR dotyczy pożyczek na pomoc finansową, a 45 156 mln EUR – na RRF.

Pozycja „Zmiany w zakresie utraty wartości” odpowiada ponownej wycenie oczekiwanych strat kredytowych na dzień 31 grudnia 2022 r. Pozycja „Zmiany wartości bilansowej” odpowiada zmianom naliczonych odsetek oraz zmianom premii/dyskont (nowe premie i dyskonta oraz amortyzacja)

Programy pomocy finansowej działają na zasadzie pożyczek wzajemnych. Oznacza to, że pożyczki udzielane finansowane są za pomocą równoważnych pożyczek zaciąganych na tych samych warunkach. Okresy zapadalności są takie same, a premie emisyjne lub dyskonta i koszty obciążają beneficjenta pożyczki. W terminie zapadalności beneficjent pożyczki zwraca środki Komisji, a Komisja spłaca zaciągniętą pożyczkę. W przypadku pożyczek udzielonych w ramach RRF nie istnieje żaden związek polegający na wzajemności między warunkami pożyczek udzielonych a warunkami pożyczek zaciągniętych w ramach NGEU (zob. informacja dodatkowa **2.11.1.1**).

Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF)

Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności jest tymczasowym instrumentem mającym pomóc gospodarkom państw członkowskich w wyjściu z pandemii COVID-19 i budowaniu odporności w związku z transformacją ekologiczną i cyfrową. W ramach Instrumentu Unii Europejskiej na rzecz Odbudowy (NGEU) Komisja zaciąga pożyczki, które są wykorzystywane przez RRF do finansowania reform i inwestycji państw członkowskich. Muszą one być zgodne z priorytetami UE i odpowiadać na wyzwania określone w zaleceniach dla poszczególnych krajów objętych koordynacją polityki gospodarczej i społecznej w ramach europejskiego semestru. Finansowanie może mieć formę pożyczki (wsparcie zwrotne) lub dotacji (wsparcie bezzwrotne, zob. informacja dodatkowa **2.5**). Państwa członkowskie mogą otrzymać finansowanie do wysokości wcześniej uzgodnionej alokacji na pożyczki i dotacje. Aby skorzystać ze wsparcia, państwa członkowskie muszą przedłożyć Komisji Europejskiej swoje krajowe plany odbudowy i zwiększania odporności. W każdym planie określa się reformy i inwestycje, które mają zostać wdrożone do końca 2026 r., i definiuje się wyraźne kamienie milowe i wartości docelowe, które są poddawane analizie przez Komisję Europejską i zatwierdzane przez Radę Europejską. Pożyczki w ramach RRF mogą być wypłacane do dnia 31 grudnia 2026 r., ale wyłącznie po osiągnięciu uzgodnionych kamieni milowych i wartości docelowych.

Na dzień 31 grudnia 2022 r. podpisano umowy pożyczki na kwotę 153,9 mld EUR, z czego 45,2 mld EUR już wypłacono.

Europejski instrument tymczasowego wsparcia w celu zmniejszenia zagrożeń związanych z bezrobociem w sytuacji nadzwyczajnej (SURE)

SURE jest europejskim instrumentem, którego celem jest utrzymanie zatrudnienia osób i miejsc pracy dotkniętych pandemią COVID-19. Instrument ten zapewnia państwom członkowskim możliwość zwrócenia się do UE o wsparcie finansowe na pokrycie kosztów nagłego i znacznego wzrostu krajowych wydatków publicznych; wsparcia tego udziela się w związku z mechanizmami krajowymi na rzecz zmniejszonego wymiaru czasu pracy i podobnymi środkami, w tym środkami dla osób samozatrudnionych, a także niektórymi środkami ochrony zdrowia stosowanymi w szczególności w miejscu pracy w odpowiedzi na kryzys. Może on służyć pomocą finansową w wysokości do 100 mld EUR w formie pożyczek dla dotkniętych państw członkowskich.

Na dzień 31 grudnia 2022 r. Rada zatwierdziła, a Komisja podpisała z państwami członkowskimi umowy pożyczki na kwotę 98,4 mld EUR stanowiącą pomoc finansową. Dostępność instrumentu dobiegła kresu 31 grudnia 2022 r. i nie ma żadnych niezrealizowanych wypłat.

Europejski mechanizm stabilizacji finansowej (EFSM)

EFSM umożliwiał przyznanie pomocy finansowej państwu członkowskiemu, które ma trudności lub jest istotnie zagrożone poważnymi trudnościami z racji nadzwyczajnych okoliczności pozostających poza jego kontrolą. Pomoc może być udzielona w formie pożyczki lub linii kredytowej. Program wygasł, ale nadal obowiązuje w odniesieniu do określonych zadań, takich jak przedłużenie terminu zapadalności pożyczek. W grudniu 2021 r. Portugalia złożyła wniosek o przedłużenie okresu zapadalności kwoty 2,2 mld EUR z całkowitej kwoty pożyczki wynoszącej 2,7 mld EUR, której termin zapadalności przypadał w 2022 r. Komisja zaciągnęła pożyczkę w wysokości 2,2 mld EUR w celu przedłużenia okresu spłaty pożyczki, której zapadalność przesunięto o 4,5 roku. Pozostała kwota – w wysokości 0,5 mld EUR – spłacono.

Wsparcie bilansu płatniczego (BOP)

Jest to oparty na założeniach politycznych instrument finansowy, który umożliwia udzielanie średnioterminowej pomocy finansowej państwom członkowskim, które nie przyjęły euro. Umożliwia on udzielanie pożyczek państwom członkowskim, które mają trudności lub są poważnie zagrożone

trudnościami z bieżącym bilansem płatniczym lub przepływem kapitału. Maksymalna kwota pożyczek, jakich można udzielić w ramach tego instrumentu, wynosi 50 mld EUR. Nie istnieją niewykorzystane kwoty z tytułu podpisanych umów pożyczki.

Pomoc makrofinansowa (MFA)

Pomoc makrofinansowa stanowi formę pomocy finansowej UE dla krajów partnerskich zmagających się z kryzysem w bilansie płatniczym. Pomoc ta przyjmuje formę średnio- bądź długoterminowych pożyczek lub dotacji, albo odpowiedniego połączenia tych instrumentów, i zasadniczo służy uzupełnieniu finansowania zapewnianego w ramach programu dostosowań i reform wspieranego przez MFW.

W 2022 r. wypłacono dodatkowe pożyczki w wysokości 7,5 mld EUR, w tym nowe pożyczki w wysokości 7,2 mld EUR dla Ukrainy, których udzielono w celu wsparcia stabilizacji gospodarczej Ukrainy i wzmocnienia natychmiastowej odporności kraju w następstwie niesprowokowanej i nieuzasadnionej wojny napastniczej Rosji. Łączna ekspozycja nominalna z tytułu pozostających do spłaty na koniec roku pożyczek w ramach pomocy makrofinansowej wyniosła 15 mld EUR, z czego 11,6 mld EUR dotyczyło pożyczek udzielonych Ukrainie.

Pożyczki udzielone w ramach pomocy makrofinansowej i powiązane z nimi zaciągnięte pożyczki są gwarantowane przez wspólny fundusz rezerw, a następnie, w razie potrzeby, przez budżet UE. Pożyczki w łącznej kwocie 6 mld EUR udzielone Ukrainie w 2022 r. w ramach programu nadzwyczajnej pomocy makrofinansowej są również objęte systemem gwarancji państw członkowskich w odniesieniu do 61 % ekspozycji, po pokryciu ze wspólnego funduszu rezerw pierwszych 9 % strat. Z gwarancji tych do końca 2022 r. podpisano gwarancje na kwotę 1,6 mld EUR, a do 31 maja 2023 r. – na kolejne 1,6 mld EUR. Pozostałe gwarancje nadal podlegają procedurom administracyjnym państw członkowskich, które to procedury mają zostać ukończone w 2023 r.

Na 31 grudnia 2022 r. odpis z tytułu utraty wartości pożyczek w ramach pomocy makrofinansowej wynosi 2,3 mld EUR (w 2021 r.: 293 mln), z czego 2,2 mld EUR dotyczy pożyczek udzielonych Ukrainie. Chociaż wszystkie kwoty należne w 2022 r. od Ukrainy spłacono w terminie, a w momencie sporządzania rocznego sprawozdania finansowego nie ma zaległych odsetek od pożyczek dla Ukrainy, utrata wartości odzwierciedla oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia z tytułu pożyczek UE dla Ukrainy oszacowane ze szczególną ostrożnością ze względu na znaczną niepewność.

Gwarancje udzielone przez państwa członkowskie na nadzwyczajną pomoc makrofinansową stanowią wsparcie kredytowe dla budżetu UE, a tym samym zmniejszają oczekiwane straty kredytowe z tytułu tych pożyczek do 0,3 mld EUR (z odpisu z tytułu utraty wartości ogółem w wysokości 2,2 mld EUR obejmującego łączne pożyczki w ramach pomocy makrofinansowej dla Ukrainy). Zob. również informacja dodatkowa **6.5**.

Na 31 grudnia 2022 r. nie wykorzystano kwot warunkowych z tytułu podpisanych umów pożyczki w ramach pomocy makrofinansowej w wysokości 285 mln EUR (w 2021 r.: 625 mln EUR).

Pożyczki Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej (Euratom)

Europejska Wspólnota Energii Atomowej (Euratom, reprezentowana przez Komisję) pożycza środki finansowe zarówno państwom członkowskim, jak i państwom spoza UE, a także podmiotom z tych państw na finansowanie projektów dotyczących instalacji energetycznych. Z łącznej kwoty pożyczek Euratomu pozostających do spłaty na dzień 31 grudnia 2022 r. 300 mln EUR (wartość nominalna) dotyczy pożyczek udzielonych przedsiębiorstwu Energoatom, objętych gwarancją Ukrainy. W odniesieniu do tych pożyczek utworzono odpis z tytułu utraty wartości w wysokości 95 mln EUR.

Na dzień 31 grudnia 2022 r. Komisja uzyskała od osób trzecich gwarancje w wysokości 327 mln EUR (w 2021 r.: 350 mln EUR) na pokrycie pożyczek Euratomu. Nie istnieją niewykorzystane kwoty z tytułu podpisanych umów pożyczki.

Efektywne stopy procentowe udzielonych pożyczek (wyrażone jako przedział stóp procentowych) przedstawiały się następująco:

	31.12.2022	31.12.2021
RRF (NGEU)	0,14 % - 2,54 %	0,11 % - 0,12 %
SURE	(0,48) % - 2,78 %	(0,48) % - 0,77 %

EFSM	(0,03) % - 3,79 %	(0,03) % - 3,79 %
BOP	2,95 %	2,95 %
MFA	(0,14) % - 3,70 %	(0,14) % - 3,70 %
Euratom	(0,08) % - 1,53 %	(0,08) % - 1,66 %

Gwarancja budżetowa UE

Gwarancje budżetowe UE obejmują pożyczki, które Komisja zaciąga w celu finansowania pożyczek w ramach RRF oraz programów pomocy finansowej. Jeśli w przyszłości pojawią się niespłacone kwoty udzielonych pożyczek, może nastąpić konieczność spłaty z budżetu UE powiązanych kwot pożyczek zaciągniętych.

- pożyczki na rzecz NGEU oraz pożyczki związane z EFSM i pożyczki BOP udzielane państwom członkowskim są gwarantowane wyłącznie przez budżet UE;
- pożyczki związane z instrumentem SURE są gwarantowane przez budżet UE i wsparte gwarancjami państw członkowskich w wysokości 25 mld EUR; oraz
- pożyczki na pomoc makrofinansową zaciągnięte na pożyczki dla państw trzecich są przede wszystkim objęte gwarancją wspólnego funduszu rezerw (zob. informacja dodatkowa **2.4.2**), a następnie gwarancją budżetową UE, z wyjątkiem pożyczek w ramach nadzwyczajnej pomocy makrofinansowej dla Ukrainy w kwocie 6 mld EUR, które to pożyczki są objęte gwarancjami udzielonymi przez państwa członkowskie, po pokryciu ze wspólnego funduszu rezerw 9 % pierwszych strat;
- pożyczki Euratomu są przede wszystkim objęte gwarancjami osób trzecich, następnie wspólnym funduszem rezerw (zob. informacja dodatkowa **2.4.2**), a później gwarancją budżetową UE.

Zob. informacje szczegółowe w informacji dodatkowej **6.6**.

Zobowiązania Zjednoczonego Królestwa wynikające z jego wystąpienia z UE

Zgodnie z art. 143 umowy o wystąpieniu Zjednoczone Królestwo odpowiada wobec Unii za swój udział w warunkowych zobowiązaniach finansowych związanych z pożyczkami na pomoc finansową (EFSM, MFA, wsparcie bilansu płatniczego i Euratom), które zatwierdzono lub w sprawie których podjęto decyzje na dzień wystąpienia, tj. 31 stycznia 2020 r. Art. 143 zawiera wymóg, aby w przypadku niewykonania zobowiązania z tytułu pożyczki na pomoc finansową, którą zatwierdzono przed datą wystąpienia, Zjednoczone Królestwo ponosiło odpowiedzialność wobec Unii za swój udział w płatnościach dokonywanych przez Unię w ramach tego działania, w przypadku którego nie wykonano zobowiązania, chyba że może to być pokryte przez udział Zjednoczonego Królestwa w rezerwach utrzymywanych w module wspólnego funduszu rezerw przeznaczonym dla Funduszu Gwarancyjnego dla działań zewnętrznych, tam gdzie jest to właściwe (tj. MFA i pożyczki Euratomu udzielane w państwach trzecich) – zob. informacja dodatkowa **4.1.1**.

Pozostające do spłaty zobowiązanie warunkowe UE związane z powyższymi pożyczkami na pomoc finansową wyniosło na dzień wystąpienia 53,9 mld EUR. W następstwie spłat dokonanych od tego dnia wartość tych pożyczek objętych gwarancją UE na dzień 31 grudnia 2022 r. wynosi 52,4 mld EUR, a udział Zjednoczonego Królestwa w tej kwocie wynosi 6,5 mld EUR.

2.4.1.2. Inne pożyczki

Obejmują 3 rodzaje pożyczek:

- a) Pożyczki udzielone z programów budżetowych UE (np. w ramach środków finansowych i technicznych towarzyszących reformom struktur gospodarczych i społecznych w ramach partnerstwa eurośródmorskiego oraz programu Unii Europejskiej na rzecz zatrudnienia i innowacji społecznych). Kwota tych pożyczek wynosi 79 mln EUR na dzień 31 grudnia 2022 r. (w 2021 r.: 74 mln EUR).
- b) Pożyczki będące przedmiotem subrogacji: są to pożyczki wypłacone przez EBI oraz gwarantowane przez programy w ramach Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych i upoważnienia EBI do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich. Pożyczki nie zostały spłacone, Komisja dokonała płatności związanych z uruchomieniem gwarancji i w związku z tym posiada prawa do odzyskania środków. W rezultacie pożyczki te są obecnie ujęte w bilansie UE. Na 31 grudnia 2022 r. Komisja posiadała prawa do odzyskania 1,0 mld EUR takich pożyczek, wraz z naliczonymi odsetkami (w 2021 r.: 855 mln EUR). Po uwzględnieniu oczekiwanych strat kredytowych wartość ujęta w bilansie wynosi jednak 126 mln EUR (w 2021 r.: 48 mln EUR).
- c) Depozyty terminowe w kwocie 46 mln EUR (w 2021 r.: 54 mln EUR) o okresie zapadalności wynoszącym ponad trzy miesiące, które nie spełniają wymogów definicji ekwiwalentów środków pieniężnych.

2.4.2. Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt

w mln EUR

	Informacja dodatkowa	31.12.2022	31.12.2021
<i>Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt niebędące instrumentami pochodnymi</i>	2.4.2.1	30 073	24 223
<i>Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt będące instrumentami pochodnymi</i>	2.4.2.2	984	828
Ogółem		31 057	25 051
<i>Trwałe</i>		26 513	21 660
<i>Obrotowe</i>		4 544	3 391

2.4.2.1. Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt niebędące instrumentami pochodnymi

Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt niebędące instrumentami pochodnymi według rodzajów

w mln EUR

	31.12.2022	31.12.2021
<i>Dłużne papiery wartościowe</i>	24 647	19 326
<i>Fundusze rynku pieniężnego, fundusze inwestycyjne typu ETF i inwestycje w portfele zbiorcze</i>	2 895	2 513
<i>Inne inwestycje kapitałowe</i>	2 532	2 384
Ogółem	30 073	24 223
<i>Trwałe</i>	25 534	20 834
<i>Obrotowe</i>	4 539	3 390

Dłużne papiery wartościowe to głównie obligacje skarbowe i korporacyjne. Utrzymywane są w funduszach (portfelach) zarządzanych w imieniu UE przez Komisję (głównie wspólny fundusz rezerw, BUFI) lub przez EBI (głównie program „Horyzont 2020”, fundusz innowacyjny). Wyniki portfeli wycenia się na podstawie wartości godziwej (wartości rynkowej).

Fundusze rynku pieniężnego to fundusze wspólnego inwestowania, w ramach których dokonuje się inwestycji w krótkoterminowe dłużne papiery wartościowe (np. jednolity fundusz EBI). Fundusze

inwestycyjne typu ETF to fundusze inwestycyjne, które są przedmiotem obrotu na giełdach papierów wartościowych. Śledzi się w ich ramach indeksy i utrzymywane są w nich aktywa, takie jak akcje, obligacje, waluty, kontrakty terminowe typu future. Inwestycje w portfele zbiorcze to fundusze UE z programów instrumentu „Łącząc Europę” i programu „Horyzont 2020” połączone z funduszami państw członkowskich z programu NER 300. Są one wykorzystywane w celu zapewnienia gwarancji dla operacji finansowych i inwestycyjnych EBI.

„Inne inwestycje kapitałowe” odnoszą się głównie do inwestowania środków z budżetu UE – za pośrednictwem partnerów wykonawczych – w fundusze *venture capital* lub inne rodzaje funduszy inwestycyjnych i mają służyć osiągnięciu celów polityki UE. Przykładowo zwiększenie dostępu do finansowania dla MŚP typu start-up, badań naukowych i innowacji oraz infrastruktury zarówno w UE, jak i poza nią.

Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt niebędące instrumentami pochodnymi według programów

	w mln EUR	
	31.12.2022	31.12.2021
<i>Fundusz innowacyjny</i>	6 476	4 195
<i>Inwestycje BUFI</i>	2 015	1 257
<i>EWWiS w likwidacji</i>	1 222	1 382
<i>Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju</i>	188	188
<i>Program emerytalny personelu miejscowego ESDZ</i>	84	69
	9 985	7 091
<i>Fundusze gwarancji budżetowych:</i>		
<i>Wspólny fundusz rezerw</i>	14 057	11 272
	14 057	11 272
<i>Instrumenty finansowe finansowane z budżetu UE:</i>		
<i>„Horyzont 2020” i „Horyzont Europa”</i>	3 766	3 342
<i>Instrument „Łącząc Europę”</i>	697	762
<i>Unijne instrumenty kapitałowe na rzecz MŚP</i>	512	684
<i>Europejski Fundusz na rzecz Europy Południowo-Wschodniej</i>	214	213
<i>Fundusz „Ekologia na rzecz Wzrostu”</i>	107	146
<i>Program finansowania efektywności energetycznej</i>	109	107
<i>Inne</i>	628	606
	6 031	5 861
Ogółem	30 073	24 223
<i>Trwałe</i>	25 534	20 834
<i>Obrotowe</i>	4 539	3 390

Fundusz innowacyjny

Fundusz innowacyjny został ustanowiony dyrektywą (UE) 2018/410 i ustanawia system handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych w Unii. Celem jest wykorzystanie przychodów na potrzeby wspierania innowacji w dziedzinie niskoemisyjnych technologii i procesów w niektórych sektorach gospodarki. Fundusz innowacyjny zasilają przychody ze stopniowej monetyzacji 450 mln uprawnień, a także wszelkie niewydane środki z 300 mln uprawnień dostępnych w ramach programu NER300 (zob. informacja dodatkowa **3.8**). EBI zarządza tymi środkami do momentu ich wykorzystania zgodnie z przeznaczeniem i inwestuje je w dłużne papiery wartościowe.

Inwestycje BUFI

Komisja ustanowiła fundusz „grzywien budżetowych” (BUFI) w celu zarządzania środkami pieniężnymi, które tymczasowo otrzymuje z tytułu grzywien za naruszenie zasad konkurencji, od których złożono odwołanie. Do czasu ostatecznej decyzji sądu Komisja inwestuje te środki w instrumenty dłużne. W 2022 r. podmiot, na który nałożono grzywnę, tymczasowo zapłacił 0,9 mld EUR, które zainwestowano w ten fundusz – jest to główny powód wzrostu w tym przypadku.

EWWiS w likwidacji

Traktat EWWiS wygaś 23 lipca 2002 r., a wszystkie aktywa EWWiS zostały przekazane Unii Europejskiej i przeznaczone na badania w sektorach związanych z przemysłem węgla i stali, na przykład przełomowe technologie prowadzące do niemal bezemisyjnej produkcji stali. Komisja inwestuje te środki w dłużne papiery wartościowe, dopóki nie zostaną one przyznane na badania.

Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju

UE posiada udziały w formie inwestycji finansowej w kapitale Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju (EBOR), w którym liczba posiadanych udziałów na dzień 31 grudnia 2022 r. wynosiła 90 044 (w 2021 r.: 90 044 udziały), co stanowi 3 % łącznego subskrybowanego kapitału podstawowego. UE subskrybowała udziały na łączną kwotę 900 mln EUR w kapitale podstawowym, z czego obecnie wkład niewniesiony wobec braku wezwania wynosi 713 mln EUR. Zgodnie z porozumieniem ustanawiającym EBOR udziałowcy mają pewne ograniczenia umowne, takie jak fakt, że udziały nie są zbywalne, a ich wykup jest ograniczony do maksymalnej wysokości pierwotnej ceny nabycia. UE wycenia swoje inwestycje w EBOR według wartości godziwej. Pierwotną cenę nabycia uważa się za najlepszy szacunek wartości godziwej, w szczególności ze względu na ograniczenia umowne, o których mowa powyżej. Mimo że udziały EBOR nie są notowane na żadnym rynku giełdowym, w kapitale własnym jednostki, w której dokonano inwestycji, ostatnio miały miejsce transakcje (emisja kapitału według wartości nominalnej), co wskazuje, że w takiej sytuacji koszt stanowi najlepszy szacunek wartości godziwej.

Wspólny fundusz rezerw

UE udziela gwarancji dotyczących inwestycji kapitałowych i pożyczek, których partnerzy wykonawczy udzielają państwom i przedsiębiorstwom. Do celów wypłaty należności wynikających z niewykonania zobowiązań lub innych strat zgodnie z aktami prawnymi w ramach budżetu UE stopniowo odkładane są środki na budowę bufora kapitałowego, tj. wspólnego funduszu rezerw. Wspólny fundusz rezerw obejmuje również pożyczki zaciągane przez Komisję w celu finansowania pożyczek w ramach pomocy makrofinansowej i pożyczek Euratomu udzielanych państwom spoza UE.

Zgodnie z rozporządzeniem finansowym Komisja utworzyła wspólny fundusz rezerw w celu zarządzania buforem kapitałowym („tworzenie rezerw”) dla wszystkich gwarancji budżetowych i pożyczek na pomoc finansową dla państw trzecich w ramach jednego wspólnego portfela. Oprócz środków z budżetu UE do wspólnego funduszu rezerw wpływają środki odzyskane z działań, w przypadku których nie dotrzymano zobowiązania, zyski z dokonanych w jego ramach inwestycji oraz wpływy z wynagrodzenia z tytułu gwarancji budżetowych UE. Wspólny fundusz rezerw mogą również zasilać dobrowolne wkłady od państw członkowskich i innych płatników, które w ten sposób zwiększają dostępne gwarancje budżetowe UE.

W ramach wspólnego funduszu rezerw napływające wkłady są dzielone na moduły w zależności od programu, z którego pochodzą wkłady. W aktach prawnych dotyczących tych programów określono niezbędne rezerwy na udzielone gwarancje. Na potrzeby optymalizacji zarządzania aktywami budżet UE łączy środki, na które utworzono pojedyncze rezerwy, we wspólny fundusz rezerw.

Na dzień 31 grudnia 2022 r. aktywa wspólnego funduszu rezerw wynosiły 14,4 mld EUR, z czego 14,1 mld EUR zostało zainwestowane w aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt niebędące instrumentami pochodnymi (dłużne papiery wartościowe).

„Horyzont 2020” i „Horyzont Europa”

Na mocy rozporządzenia UE ustanawiającego „Horyzont 2020” – program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji (na lata 2014–2020) ustanowiono nowe instrumenty finansowe mające na celu zwiększenie dostępu do finansowania dla podmiotów zaangażowanych w badania i innowacje. Te instrumenty to:

- *instrument pożyczkowo-gwarancyjny InnovFin na rzecz badań i innowacji*, w ramach którego Komisja dzieli ryzyko finansowe związane z portfelem nowych operacji finansowych EBI;
- *InnovFin do celów gwarancji dla MŚP i instrument gwarancji nieograniczonych co do kwoty w inicjatywie dotyczącej MŚP (SIUGI)* – instrumenty gwarancyjne zarządzane przez EFI umożliwiające udzielanie gwarancji i kontrgwarancji pośrednikom finansowym w odniesieniu do nowych portfeli pożyczek (w ramach SIUGI Komisja dzieli ryzyko finansowe związane z gwarancjami udzielanymi przez państwa członkowskie, EFI i EBI);

- *instrument kapitałowy InnovFin na rzecz badań i innowacji* zapewniający inwestycje w fundusze *venture capital*, które są zarządzane przez EFI, oraz
- *fundusz Europejskiej Rady ds. Innowacji*, który zapewnia finansowanie kapitałowe na potrzeby działań w zakresie przyspieszenia innowacji i wprowadzenia ich na rynek. Fundusz Europejskiej Rady ds. Innowacji jest finansowany z programów „Horyzont Europa” i „Horyzont 2020”. Dotychczasowe inwestycje dotyczą głównie programu „Horyzont 2020”.

Instrument „Łącząc Europę”

Zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 1316/2013 instrument dłużny „Łącząc Europę” (CEF) utworzono w celu ułatwienia projektom infrastrukturalnym dostępu do finansowania w sektorach transportu, telekomunikacji i energii. Instrument jest zarządzany przez EBI w porozumieniu z UE. Instrument umożliwia podział ryzyka związanego z finansowaniem dłużnym w postaci długu uprzywilejowanego i podporządkowanego lub gwarancji oraz wsparcie w zakresie obligacji projektowych gwarantowanych przez UE.

Unijne instrumenty kapitałowe na rzecz MŚP

Są to instrumenty kapitałowe finansowane w ramach programu COSME, Programu ramowego na rzecz konkurencyjności i innowacji, programu MAP oraz inicjatywy na rzecz wzrostu i zatrudnienia, które są nadzorowane przez EFI i wspierają – poprzez inwestycje w odpowiednich wyspecjalizowanych funduszach *venture capital* – tworzenie i finansowanie unijnych MŚP na etapie rozpoczynania działalności (etap start-up) i jej rozwoju.

Hierarchia wartości godziwej aktywów finansowych niebędących instrumentami pochodnymi wycenianych według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt

w mln EUR

Rodzaj składnika aktywów finansowych	31.12.2022	31.12.2021
<i>Poziom 1: Ceny notowane na aktywnych rynkach</i>	24 677	19 336
<i>Poziom 2: Obserwowalne dane inne niż ceny notowane</i>	3 061	2 698
<i>Poziom 3: Techniki wyceny z wykorzystaniem danych nieopartych na obserwowalnych danych rynkowych</i>	2 335	2 190
Ogółem	30 073	24 223

W okresie sprawozdawczym nie występowały przesunięcia pomiędzy poziomami 1 i 2 w hierarchii wartości godziwej.

Uzgodnienie aktywów finansowych niebędących instrumentami pochodnymi wycenianych przy użyciu technik wyceny z wykorzystaniem danych nieopartych na obserwowalnych danych rynkowych (poziom 3)

w mln EUR

Zmiany wartości godziwej	
Saldo otwarcia na 1.1.2022	2 190
<i>Inwestycje w tym okresie</i>	383
<i>Spląty kapitału</i>	(143)
<i>Przychody otrzymane</i>	(115)
<i>Zyski lub straty za okres w nadwyżce lub deficycie</i>	19
<i>Przesunięcia do poziomu 3</i>	–
<i>Przesunięcia z poziomu 3</i>	–
<i>Inne</i>	–
Saldo zamknięcia na 31.12.2022	2 335

Straty netto dla aktywów niebędących instrumentami pochodnymi poziomu 3 utrzymywanych na koniec 2022 r. wyniosły 87 mln EUR (w 2021 r.: zyski netto wyniosły 295 mln EUR). Są one ujmowane jako przychody finansowe w pozycji „Zyski z tytułu aktywów lub zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt niebędących instrumentami pochodnymi” (zob. informacja dodatkowa **3.9**) oraz jako koszty finansowe w pozycji „Straty z tytułu aktywów lub zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt niebędących instrumentami pochodnymi” (zob. informacja dodatkowa **3.15**).

2.4.2.2. Aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt będące instrumentami pochodnymi

Aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt będące instrumentami pochodnymi według rodzajów

w mln EUR

Rodzaj instrumentu pochodnego	31.12.2022			31.12.2021		
	Wartość nominalna	Składnik aktywów wyceniany według wartości godziwej	Zobowiązanie wyceniane według wartości godziwej	Wartość nominalna	Składnik aktywów wyceniany według wartości godziwej	Zobowiązanie wyceniane według wartości godziwej
<i>Walutowe kontrakty terminowe typu forward</i>	488	5	–	646	2	–
<i>Gwarancja w odniesieniu do portfela kapitałowego</i>	4 694	979	(17)	4 148	826	(1)
<i>Gwarancje w odniesieniu do ryzyka walutowego</i>	87	–	(8)	28	–	(4)
Ogółem	5 269	984	(25)	4 822	828	(5)

<i>Trwałe</i>	979	(9)	826	(5)
<i>Obrotowe</i>	5	(15)	2	–

Walutowe kontrakty terminowe typu forward

UE zawiera walutowe kontrakty terminowe typu forward w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem walutowym związanym z dłużnymi papierami wartościowymi denominowanymi w USD będącymi w posiadaniu Funduszu Gwarancyjnego EFIS. W ramach walutowych kontraktów typu forward UE przekazuje umownie uzgodnioną wartość nominalną w walucie obcej („płatności dokonywane”), jak przedstawiono w tabeli powyżej, a następnie otrzyma wartość nominalną w EUR („płatności otrzymywane”) w terminie zapadalności. Takie kontrakty na instrumenty pochodne wycenia się według wartości godziwej w dniu bilansowym i klasyfikuje jako aktywa finansowe albo zobowiązania finansowe według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt, w zależności od tego, czy wartość godziwa jest dodatnia, czy ujemna.

Gwarancje w odniesieniu do portfeli kapitałowych

Pozycja „Gwarancja w odniesieniu do portfela kapitałowego” obejmuje gwarancje udzielane przez UE instytucjom finansowym w odniesieniu do portfeli inwestycji kapitałowych. Gwarancje te klasyfikuje się jako pochodne instrumenty finansowe i ujmuje się jako aktywa lub zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt, gdyż nie spełniają one wymogów definicji zobowiązania z tytułu gwarancji finansowych – zob. informacja dodatkowa **1.5.12**. Zobowiązanie finansowe UE wycenia się na podstawie wartości bazowych inwestycji.

Łączna kwota odpowiada zasadniczo gwarancji EFIS udzielonej przez UE na rzecz grupy EBI, w ramach której kwota bazowych inwestycji kapitałowych dokonanych przez EBI i EFI wynosi 3,5 mld EUR (w 2021 r.: 3,1 mld EUR). Wartość godziwa gwarancji UE na portfele kapitałowe EFIS wyniosła 967 mln EUR (w 2021 r.: 763 mln EUR).

Gwarancja w odniesieniu do ryzyka walutowego

UE udziela gwarancji dotyczących ryzyka walutowego w ramach gwarancji EFZR, w przypadku których udziela gwarancji dotyczących umów swap i kontraktów terminowych typu forward, które mają na celu zabezpieczenie operacji inwestycyjnych na rynkach wschodzących przed ryzykiem walutowym. UE pokrywa również dewaluację kursu wymiany walut (UAH) w związku z pożyczkami udzielonymi przez instytucje finansowe MŚP w Ukrainie w ramach programu „Partnerstwo Wschodnie – instrument finansowy MŚP”.

Hierarchia wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych będących instrumentami pochodnymi

w mln EUR

Rodzaj instrumentu pochodnego	31.12.2022		31.12.2021	
	Składnik aktywów wyceniany według wartości godziwej	Zobowiązania wyceniane według wartości godziwej	Składnik aktywów wyceniany według wartości godziwej	Zobowiązania wyceniane według wartości godziwej
<i>Poziom 1: Ceny notowane na aktywnych rynkach</i>	–	–	–	–
<i>Poziom 2: Obserwowalne dane inne niż ceny notowane</i>	5	(3)	2	(2)
<i>Poziom 3: Techniki wyceny z wykorzystaniem danych nieopartych na obserwowalnych danych rynkowych</i>	979	(21)	826	(2)
Ogółem	984	(25)	828	(5)

W okresie sprawozdawczym nie występowały przesunięcia pomiędzy poziomami 1 i 2. Instrumenty pochodne na poziomie 3 hierarchii wartości godziwej obejmują gwarancje w odniesieniu do portfeli kapitałowych.

Uzgodnienie aktywów i zobowiązań finansowych będących instrumentami pochodnymi wycenianych przy użyciu technik wyceny z wykorzystaniem danych nieopartych na obserwowalnych danych rynkowych (poziom 3)

w mln EUR

Zmiany wartości godziwej	
Saldo otwarcia składowika aktywów/(zobowiązania) na 1.1.2022	824
Wyplacone należności związane z uruchomieniem gwarancji	51
Zwroty uruchomionych gwarancji	–
Przychody z tytułu rozliczonych gwarancji	(98)
Zyski lub straty za okres w nadwyżce lub deficycie	181
Przesunięcia do poziomu 3	–
Przesunięcia z poziomu 3	–
Inne	–
Saldo zamknięcia na 31.12.2022	958

Zyski netto w odniesieniu do aktywów będących instrumentami pochodnymi poziomu 3 utrzymywanych na koniec 2022 r. wyniosły 181 mln EUR (w 2021 r.: zyski netto wyniosły 777 mln EUR). Kwota ta jest ujmowana jako przychód finansowy w pozycji „Zyski z tytułu aktywów lub zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt będące instrumentami pochodnymi” (zob. informacja dodatkowa **3.9**).

2.5. PŁATNOŚCI ZALICZKOWE

w mln EUR

	Infor macja dodat kowa	31.12.2022	31.12.2021
Trwałe			
Płatności zaliczkowe	2.5.1	47 179	57 764
Inne zaliczki dla państw członkowskich	2.5.2	216	2 901
Wkłady do funduszy powierniczych		86	126
		47 482	60 792
Obrotowe			
Płatności zaliczkowe	2.5.1	46 927	28 427
Inne zaliczki dla państw członkowskich	2.5.2	6 087	4 229
		53 014	32 656
Ogółem		100 496	93 447

Płatności zaliczkowe w ramach różnych programów muszą być wystarczające, aby zapewnić beneficjentowi niezbędne finansowanie, które umożliwi mu rozpoczęcie i realizację projektu, przy jednoczesnym zabezpieczeniu interesów finansowych UE oraz uwzględnieniu ograniczeń prawnych i operacyjnych, a także ograniczeń związanych z efektywnością kosztową.

2.5.1. Płatności zaliczkowe

w mln EUR

	Kwota brutto	Rozliczone w ramach rozliczeń międzyokres owych	Kwota netto na 31.12.202 2	Kwota brutto	Rozliczone w ramach rozliczeń międzyokres owych	Kwota netto na 31.12.202 1
Zarządzanie dzielone						
EFROW oraz inne instrumenty na rzecz rozwoju obszarów wiejskich	3 051	(527)	2 525	3 172	(208)	2 965
EFRR i FS	29 812	(4 932)	24 880	23 531	(4 571)	18 960
EFS	11 621	(1 974)	9 647	9 085	(1 823)	7 263
Inne	8 063	(4 498)	3 565	4 836	(2 263)	2 572
	52 548	(11 931)	40 617	40 624	(8 865)	31 760
Zarządzanie bezpośrednie						
Wydatkowane przez:						
Komisja	41 722	(13 695)	28 027	46 494	(11 970)	34 525
z czego RRF (NGEU)	28 347	(5 389)	22 958	34 879	(4 065)	30 814
Agencje wykonawcze UE	29 566	(17 104)	12 462	23 931	(15 030)	8 901
Fundusze powiernicze	738	(582)	156	1 140	(847)	293
	72 026	(31 381)	40 645	71 565	(27 847)	43 718
Zarządzanie pośrednie						
Wydatkowane przez:						
Inne agencje i organy UE	2 892	(1 262)	1 631	1 657	(687)	971
Państwa trzecie	1 797	(1 275)	522	1 874	(1 261)	614
Organizacje międzynarodowe	12 488	(7 491)	4 997	9 545	(5 955)	3 590
Inne podmioty	15 208	(9 513)	5 695	12 992	(7 453)	5 539
	32 385	(19 540)	12 845	26 069	(15 356)	10 713
Ogółem	156 958	(62 852)	94 106	138 258	(52 068)	86 191
Trwałe	47 179	-	47 179	57 764	-	57 764

Obrotowe	109 778	(62 852)	46 927	80 494	(52 068)	28 427
----------	---------	----------	--------	--------	----------	--------

Płatności zaliczkowe oznaczają wypłacone pieniądze, a tym samym wykonanie środków na płatności. Jak wyjaśniono w informacji dodatkowej **1.5.7**, są to zaliczki, które nie zostały jeszcze ujęte jako koszty. Chociaż płatności zaliczkowe zmniejszają w związku z tym wysokość zobowiązań pozostających do spłaty (zob. informacja dodatkowa **5.1**), stanowią one koszty, które w dalszym ciągu należy zaakceptować i uwzględnić w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności.

W przypadku zarządzania dzielonego największa część płatności zaliczkowych odnosi się do okresu programowania 2014–2020. W obszarze spójności dokonano nowych płatności zaliczkowych, głównie związanych z REACT-EU (3,5 mld EUR) i okresem programowania 2021–2027 (5,4 mld EUR).

Na okres programowania 2014–2020 istnieje kwota początkowych płatności zaliczkowych, która może zostać rozliczona (tj. uwzględniona w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności) tylko na poczet końcowej części tego okresu programowania i którą wykazuje się jako długoterminowe płatności zaliczkowe. Ponieważ zbliża się koniec okresu wdrażania tych poprzednich WRF i w ciągu 12 miesięcy więcej kwot stanie się wymagalnych, następuje stopniowe przeklasyfikowanie tych początkowych płatności zaliczkowych na krótkoterminowe płatności zaliczkowe, a także rozpoczęto proces ich rozliczenia. Sytuacja ta jest głównym powodem zmniejszenia stanu długoterminowych płatności zaliczkowych i znaczącym czynnikiem, jeżeli chodzi o zwiększenie kwoty krótkoterminowej.

W przypadku zarządzania bezpośredniego największe kwoty płatności zaliczkowych to kwoty związane z bezzwrotnym wsparciem dotyczącym RRF, które rozpoczęło się w 2021 r. – 23 mld EUR netto na koniec roku (w 2021 r.: 30,8 mld EUR). Uległy one zmniejszeniu z uwagi na rozliczenie kwot, ponieważ w 2022 r. państwa członkowskie osiągnęły kamienie milowe. Pozostałe znaczące kwoty – wynoszące w sumie 13 mld EUR (w 2021 r.: 8,5 mld EUR) – dotyczą obszaru badań naukowych (głównie programy „Horyzont 2020” i „Horyzont Europa”, realizowane przez agencje wykonawcze UE i Komisję). Jako że realizacja nowych WRF nabiera tempa, przyznano więcej dotacji i w konsekwencji wypłacono więcej płatności zaliczkowych.

W przypadku zarządzania pośredniego płatności zaliczkowe dotyczą głównie programów polityki wewnętrznej, takich jak Galileo i EGNOS (programy kosmiczne), ale także instrumentów związanych z globalnym wymiarem Europy (w tym instrumentów sąsiedztwa, rozwoju i współpracy międzynarodowej). Najbardziej zauważalny wzrost płatności zaliczkowych w tej pozycji – 1,1 mld EUR – związany jest z Instrumentem Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej oraz z jego poprzednikami. Podobnie jak w odniesieniu do płatności zaliczkowych w obszarze zarządzania bezpośredniego w tym przypadku wzrost jest związany głównie z nowymi płatnościami dokonanymi w ramach okresu programowania 2021–2027 i wzrost ten przyspiesza.

Zabezpieczenia otrzymane w związku z płatnościami zaliczkowymi

Są to zabezpieczenia, których Komisja wymaga w niektórych przypadkach od beneficjentów innych niż państwa członkowskie przy wypłacie zaliczek (płatności zaliczkowych). W przypadku tego rodzaju zabezpieczeń wykazuje się dwie wartości – „wartość nominalną” i „wartość bieżącą”. W przypadku wartości nominalnej zdarzenie generujące jest związane z istnieniem zabezpieczenia. W przypadku wartości bieżącej zdarzeniem generującym zabezpieczenie jest wypłacenie płatności zaliczkowej w ramach gwarancji, po czym następuje obniżenie jej kwoty w ramach późniejszych rozliczeń. Na dzień 31 grudnia 2022 r. wartość nominalna uzyskanych gwarancji w odniesieniu do płatności zaliczkowych wynosiła 518 mln EUR, natomiast wartość bieżąca tych gwarancji – 464 mln EUR (w 2021 r.: odpowiednio 433 mln EUR i 383 mln EUR).

Niektóre kwoty płatności zaliczkowych wypłacone w ramach siódmego programu ramowego w zakresie badań i rozwoju technologicznego (7PR) oraz programów „Horyzont 2020” i „Horyzont Europa” są w rzeczywistości pokrywane z mechanizmu ubezpieczeń wzajemnych (MIM), znanego wcześniej jako fundusz gwarancyjny dla uczestników (PGF). Mechanizm ubezpieczeń wzajemnych to instrument wzajemnych gwarancji ustanowiony w celu zabezpieczenia ryzyka związanego z niedokonaniem płatności przez beneficjentów w trakcie realizacji działań pośrednich w ramach tych programów. Wszyscy uczestnicy działań pośrednich otrzymujący dotację z UE wnoszą 5 % łącznej otrzymanej kwoty na poczet kapitału mechanizmu ubezpieczeń wzajemnych, który jest inwestowany przez Komisję na rynkach finansowych w celu generowania odsetek. Odsetki mogą być wykorzystane do pokrycia długów, które nie

zostały spłacone przez uczestnika niewykonującego zobowiązań wobec Unii. Na koniec działań pośrednich wkłady są zwracane uczestnikom. UE (reprezentowana przez Komisję) działa jako przedstawiciel wykonawczy uczestników MIM, ale to oni są jego właścicielami. MIM jest zatem odrębną jednostką, która nie podlega konsolidacji w niniejszym rocznym sprawozdaniu finansowym UE.

Na dzień 31 grudnia 2022 r. płatności zaliczkowe objęte MIM wynosiły 2,7 mld EUR (w 2021 r.: 2,4 mld EUR). Łączne aktywa MIM, w tym aktywa finansowe zarządzane przez Komisję, wynosiły ogółem 2,6 mld EUR (w 2021 r.: 2,5 mld EUR).

2.5.2. Inne zaliczki dla państw członkowskich

	w mln EUR	
	31.12.2022	31.12.2021
<i>Zaliczki dla państw członkowskich w ramach instrumentów finansowych objętych zarządzaniem dzielonym</i>	3 390	3 647
<i>Programy pomocy</i>	2 914	3 483
Ogółem	6 303	7 130
<i>Trwałe</i>	216	2 901
<i>Obrotowe</i>	6 087	4 229

Zaliczki dla państw członkowskich w ramach instrumentów finansowych objętych zarządzaniem dzielonym

W ramach programów finansowanych z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych można dokonywać płatności zaliczkowych z budżetu UE na rzecz państw członkowskich, aby zasilić instrumenty finansowe (tj. pożyczki, inwestycje kapitałowe lub gwarancje). Te instrumenty finansowe są tworzone i zarządzane przez państwa członkowskie, a nie Komisję. Środki pieniężne niewykorzystane w ramach tych instrumentów na koniec roku stanowią własność UE (tak jak w przypadku całego zaliczkowania) i dlatego traktuje się je jako składnik aktywów w bilansie UE.

Szacuje się, że z kwoty 17 181 mln EUR wypłaconej w ramach polityki spójności na lata 2014–2020 na dzień 31 grudnia 2022 r. pozostała niewykorzystana kwota 3 303 mln EUR. Kwota ta obejmowała wkład państw członkowskich w inicjatywę dotyczącą MŚP, instrument zachęcający sektor bankowy do udzielania MŚP dodatkowych pożyczek (wypłacono kwotę 1 449 mln EUR z wyłączeniem kwot wciąż stanowiących płatności zaliczkowe, z czego szacuje się, że 292 mln EUR jest jeszcze niewykorzystane).

W przypadku rozwoju obszarów wiejskich na koniec roku pozostała niewykorzystana kwota 86 mln EUR.

Programy pomocy

Podobnie zwrócone kwoty odpowiadające zaliczkom wypłaconym przez państwa członkowskie w związku z różnymi programami pomocy (pomoc państwa, środki związane z rynkiem w ramach EFRG lub środki inwestycyjne EFRROW), które nie zostały wykorzystane na koniec roku, wykazuje się w bilansie UE po stronie aktywów (zaliczki). Komisja oszacowała wartość tych zaliczek w oparciu o informacje dostarczone przez państwa członkowskie; odpowiednie kwoty ujęto w podpozycji „Programy pomocy” powyżej.

W odniesieniu do WRF 2014–2020 na koniec roku niewykorzystane kwoty oszacowano na 1 198 mln EUR, jeżeli chodzi o politykę spójności, a jeżeli chodzi o rolnictwo i rozwój obszarów wiejskich – na 1 670 mln EUR.

2.6. NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU TRANSAKCJI WYMIANY I NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU TRANSAKCJI INNYCH NIŻ TRANSAKCJE WYMIANY

w mln EUR

	Informacja dodatkowa	31.12.2022	31.12.2021
Trwale			
Należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany	2.6.1	16 339	34 892
Należności z tytułu transakcji wymiany	2.6.2	2 532	5 750
		18 870	40 642
Obrotowe			
Należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany	2.6.1	25 832	29 473
Należności z tytułu transakcji wymiany	2.6.2	3 497	2 323
		29 329	31 796
Ogółem		48 199	72 438

2.6.1. Należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany

w mln EUR

	Informacja dodatkowa	31.12.2022	31.12.2021
Trwale			
Państwa członkowskie	2.6.1.1	503	2 497
Umowa o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa	2.6.1.2	14 810	30 839
Naliczone przychody i czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów	2.6.1.4	1 011	1 556
Inne należności		15	–
		16 339	34 892
Obrotowe			
Państwa członkowskie	2.6.1.1	6 036	5 682
Umowa o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa	2.6.1.2	9 061	10 913
Grzywny za naruszenie zasad konkurencji	2.6.1.3	9 420	11 698
Naliczone przychody i czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów	2.6.1.4	1 239	1 097
Inne należności		75	83
		25 832	29 473
Ogółem		42 170	64 365

2.6.1.1. Należności od państw członkowskich

w mln EUR

	31.12.2022	31.12.2021
Rachunki A TZW	4 397	6 137
Odrębne rachunki TZW	1 356	1 405
Należne zasoby własne	7	15
Utrata wartości	(686)	(875)
Inne	–	–
Należności związane z zasobami własnymi	5 073	6 683
Europejski Fundusz Rolniczy Gwarancji (EFRG)	1 621	1 525
Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz inne instrumenty na rzecz rozwoju obszarów wiejskich	189	668
Utrata wartości	(591)	(843)
Należności związane z EFRG i rozwojem obszarów	1 219	1 350

wiejskich		
Płatności zaliczkowe do odzyskania	13	26
VAT zapłacony i podlegający odzyskaniu	54	45
Inne należności od państw członkowskich	180	73
Ogółem	6 539	8 178
<i>Trwałe</i>	<i>503</i>	<i>2 497</i>
<i>Obrotowe</i>	<i>6 036</i>	<i>5 682</i>

Kwoty należności długoterminowych od państw członkowskich wynikają głównie z niewykonanych decyzji w ramach kontroli zgodności rozliczeń w odniesieniu do Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) oraz Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW). Odzyskiwanie kwot związanych z tymi decyzjami odbywa się w ratach rocznych.

Należności związane z zasobami własnymi

„Rachunek A” oznacza miesięczne zestawienia, w których państwa członkowskie przekazują informacje o ustalonych kwotach należności w ramach tradycyjnych zasobów własnych. W tabeli wymieniono kwoty z „rachunku A”, które nie zostały jeszcze wpłacone na rachunek Komisji. Tradycyjne zasoby własne (TZW) to przede wszystkim cła pobierane przez państwa członkowskie w imieniu Komisji.

Według stanu na koniec roku „rachunek A” utrzymywał się zasadniczo na poziomie w przedziale 3–4 mld EUR. W 2021 r. kwoty były jednak znacznie wyższe, ponieważ obejmowały kwoty TZW odnoszące się do spraw zaniżenia wartości. Zmiana w 2022 r. wynika przede wszystkim z płatności otrzymanych w związku z tymi sprawami, jak również z restrukturyzacji długów w następstwie wyroku Trybunału.

8 marca 2022 r. Trybunał wydał wyrok w sprawie uchybienia przez Zjednoczone Królestwo obowiązkom państwa członkowskiego (naruszenie nr 2018/2008) i potwierdził, że Zjednoczone Królestwo naruszyło swoje obowiązki dotyczące ochrony budżetu Unii. Sprawa ta wypłynęła w sprawozdaniu OLAF-u z 2017 r., w którym stwierdzono, że importerzy w Zjednoczonym Królestwie unikali płacenia znacznych kwot należności celnych, wykorzystując fikcyjne i fałszywe faktury oraz nieprawidłowe deklaracje wartości celnej w momencie przywozu. Na podstawie metodyki opracowanej przez OLAF i JRC oraz w oparciu o dostępne informacje Komisja oszacowała, że efektem naruszania zobowiązań państwa członkowskiego przez Zjednoczone Królestwo w okresie od listopada 2011 r. do października 2017 r. były straty w budżecie UE wynoszące 2,1 mld EUR (netto, tj. po odliczeniu 20 %, które Zjednoczone Królestwo ma zatrzymać tytułem kosztów poboru, od kwoty brutto wynoszącej 2,7 mld EUR). W wyroku Trybunał wyraził szerokie poparcie dla roszczenia Komisji, ale wezwał ją do ponownego obliczenia należnej kwoty, z uwzględnieniem dodatkowych elementów w odniesieniu do oszacowania strat w zakresie cel. W czerwcu 2022 r. Zjednoczone Królestwo wypłaciło Komisji tymczasową kwotę.

Komisja przeanalizowała wyrok, a w szczególności uwagi Trybunału dotyczące ustalenia wysokości należnych kwot. W następstwie szczegółowej analizy ostateczną kwotę główną ustalono na 1,6 mld EUR (kwota netto po odliczeniu 20 % na poczet kosztów poboru). W styczniu 2023 r. Zjednoczone Królestwo zapłaciło pozostałą część kwoty. W konsekwencji dokonano również ponownego obliczenia odsetek za zwłokę, które wyniosły 1,4 mld EUR i które Zjednoczone Królestwo zapłaciło w lutym 2023 r. Obu płatności dokonano po odliczeniu udziału Zjednoczonego Królestwa zgodnie z postanowieniami umowy o wystąpieniu (zob. informacja dodatkowa **2.6.1.2**).

W następstwie dokonania tych płatności 15 lutego 2023 r. Komisja zamknęła postępowanie w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego.

Przy zastosowaniu tych samych parametrów do ponownego obliczenia szacowanych strat w zakresie tradycyjnych zasobów własnych należnych ze strony 27 państw członkowskich z tytułu materiałów włókienniczych i obuwia przywiezionych z Chin według znacznie zaniżonej wartości na dzień 31 grudnia 2022 r. do należności zastosowano ujemne dostosowanie w wysokości 0,6 mld EUR. Trwają dalsze wyjaśnienia z udziałem państw członkowskich w celu ustalenia ostatecznych należnych kwot. Obecnie należne odsetki za zwłokę w odniesieniu do tych spraw szacuje się na 0,6 mld EUR.

„Odrębny rachunek” oznacza rachunek, na którym przedstawia się ustalone należności, których nie ujęto na „rachunku A”, ponieważ nie zostały odzyskane przez państwa członkowskie i nie objęto ich żadnym zabezpieczeniem, tj. gwarancją (lub zabezpieczenie zostało przekazane, a należności i tak zostały zakwestionowane). Należności te podlegają utracie wartości na podstawie informacji przekazywanych co roku przez państwa członkowskie. Kwoty utraty wartości reprezentują zasadniczo zbliżony odsetek kwoty głównej na koniec każdego roku.

Należności związane z EFRG i rozwojem obszarów wiejskich

Pozycja ta obejmuje przede wszystkim kwoty należne od państw członkowskich na dzień 31 grudnia 2022 r., na podstawie kwot zadeklarowanych i poświadczonych przez państwa członkowskie na dzień 15 października 2022 r. Należności powstałe w okresie między zadeklarowaniem tych kwot a dniem 31 grudnia 2022 r. podlegają oszacowaniu. Komisja szacuje także wysokość odpisu aktualizującego wartość w odniesieniu do kwot należnych od beneficjentów, których odzyskanie jest mało prawdopodobne. Ujęcie takiej korekty nie oznacza, że Komisja odstępuje od odzyskania tych kwot w przyszłości. W korekcie uwzględnia się także odliczenie w wysokości 20 %, które odpowiada kwocie, którą państwa członkowskie mają prawo zatrzymać na pokrycie kosztów administracyjnych.

2.6.1.2. Umowa o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa

„Umowa o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej” (nr ref. 2019/C 384 I/01) („umowa o wystąpieniu”) podpisana między UE a Zjednoczonym Królestwem nakłada na obie strony różne zobowiązania finansowe. Na dzień 31 grudnia 2022 r. należność netto od Zjednoczonego Królestwa w oparciu o te zobowiązania wynosiła 23 871 mln EUR (w 2021 r.: 41 753 mln EUR), z czego 9 061 mln EUR ma zostać zapłacone w ciągu 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego (w 2021 r.: 10 913 mln EUR):

	w mln EUR				
	Art. 140	Art. 142	Inne	31.12.2022	31.12.2021
<i>Należne ze strony Zjednoczonego Królestwa</i>	17 029	9 587	68	26 683	43 982
<i>Należne na rzecz Zjednoczonego Królestwa</i>	–	–	(2 812)	(2 812)	(2 229)
Ogółem	17 029	9 587	(2 744)	23 871	41 753
<i>Trwałe</i>	8 465	9 298	(2 953)	14 810	30 839
<i>Orotowe</i>	8 563	288	209	9 061	10 913

Udział Zjednoczonego Królestwa (art. 139)

Zgodnie z art. 139 udział Zjednoczonego Królestwa w zobowiązaniach finansowych wynikających z umowy o wystąpieniu stanowi odsetek obliczony jako stosunek zasobów własnych udostępnionych przez Zjednoczone Królestwo w latach 2014–2020 do zasobów własnych udostępnionych w tym okresie przez wszystkie państwa członkowskie i Zjednoczone Królestwo, dostosowany o kwotę zgłoszoną państwom członkowskim przed dniem 1 lutego 2022 r. Ostateczny udział Zjednoczonego Królestwa obliczono na 12,431681219587700 %.

Płatności na podstawie umowy o wystąpieniu

Mechanizm płatności, który należy zastosować do zobowiązań przewidzianych dla obydwu stron określono w art. 148. Podsumowując, w kwietniu i we wrześniu każdego roku UE wystawia faktury na kwoty netto należne od Zjednoczonego Królestwa, a Zjednoczone Królestwo płaci te faktury w miesięcznych transzach. Kwoty zgłoszone w kwietniu danego roku są płatne w czterech równych miesięcznych transzach od czerwca do września tego roku. Kwoty zgłoszone we wrześniu są płatne w ośmiu równych miesięcznych transzach od października tego roku do maja roku następnego. Ponieważ niektóre zgłaszane kwoty z konieczności opierają się na prognozach i szacunkach, zgłoszenia są aktualizowane każdego roku na podstawie rzeczywistych danych liczbowych.

W 2022 r. całkowita kwota zgłoszona Zjednoczonemu Królestwu na podstawie art. 136 oraz art. 140–147 wynosiła 9 815 mln EUR (w 2021 r.: 11 930 mln EUR), z czego 3 418 mln EUR zgłoszono w kwietniu 2022 r., a 6 397 mln EUR zgłoszono we wrześniu 2022 r. (w 2021 r.: odpowiednio 3 763 mln EUR i 8 166 mln EUR).

W 2022 r. całkowita kwota otrzymanych płatności wyniosła 10 921 mln EUR (w 2021 r.: 6 826 mln EUR). Z tego kwota 5 104 mln EUR odnosiła się do pozostałych kwot zawartych w sprawozdaniu z września 2021 r. i zapłacono ją w pięciu równych transzach w okresie od stycznia do maja 2022 r. (w 2021 r.: zero), kwota 3 418 mln EUR odnosiła się do sprawozdania z kwietnia 2022 r. i zapłacono ją w czterech równych miesięcznych transzach w okresie od czerwca do września 2022 r. (w 2021 r.: 3 763 mln EUR), a kwota 2 399 mln EUR odnosiła się do sprawozdania z września 2022 r. i zapłacono ją w trzech równych transzach w okresie od października do grudnia (w 2021 r.: 3 062 mln EUR).

w mln EUR

	Pozostałe kwoty zawarte w sprawozdaniu z września 2021 r. (należne i zapłacone od	Sprawozdanie z kwietnia 2022 r. (należne i zapłacone od czerwca do września 2022 r.)	Sprawozdanie z września 2022 r. (należne i zapłacone od października do grudnia 2022 r.)	Płatności ogółem w 2022 r.
Artykuł 140	5 090	4 029	2 437	11 556
Artykuł 142	18	236	11	265
Artykuł 136	29	–	7	37
Artykuł 147	–	6	–	6
	5 138	4 271	2 455	11 864
Artykuł 136	–	(573)	–	(573)
Artykuł 141	(34)	(0)	(56)	(90)
Artykuł 143	–	(163)	–	(163)
Artykuł 144	–	(73)	–	(73)
Artykuł 145	–	(37)	–	(37)
Artykuł 146	–	(7)	–	(7)
	(34)	(853)	(56)	(943)
Ogółem	5 104	3 418	2 399	10 921

Pozostałe saldo faktury z września 2022 r. na koniec roku, wynoszące 3 998 mln EUR, zapłacono w pięciu równych miesięcznych transzach w okresie od stycznia do maja 2023 r. (w 2022 r.: 5 104 mln EUR).

Art. 140 – Zobowiązania pozostające do spłaty

Zjednoczone Królestwo zobowiązało się zapłacić UE swój udział w zobowiązaniach budżetowych pozostających do spłaty na dzień 31 grudnia 2020 r. (tak zwany „Brexite RAL”) dostosowany zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 140. Na dzień 31 grudnia 2022 r. łączna kwota ujęta jako należność wynosiła 17 029 mln EUR (w 2021 r.: 28 620 mln EUR), z czego kwota 8 563 mln EUR jest płatna w ciągu 12 miesięcy następujących po końcu roku. W poniższej tabeli przedstawiono główne przepływy między łączną kwotą ujętą jako należność na dzień 31 grudnia 2021 r. a łączną kwotą ujętą jako należność na dzień 31 grudnia 2022 r.:

w mln EUR

Kwota należna od Zjednoczonego Królestwa na dzień 31.12.2021 r.	28 620
<i>Korekty finansowe netto dotyczące okresu 2014–2020 lub poprzednich okresów programowania (w tym korekta odliczeń z 2021 r.)</i>	(123)
<i>Tradycyjne zasoby własne odnoszące się do 2020 r. i udostępnione Unii w 2022 r. (w tym korekta odliczeń z 2021 r.)</i>	–
Płatności netto otrzymane od Zjednoczonego Królestwa w 2022 r.	(11 556)
Dostosowanie szacowanego niewykonania	88
Ogółem	17 029
<i>Trwałe</i>	8 465
<i>Obrótowe</i>	8 563

Spadek łącznej kwoty ujętej jako należność w ujęciu rok do roku wynosił 11 591 mln EUR i wynikał głównie z płatności otrzymanych od Zjednoczonego Królestwa w 2022 r. (11 556 mln EUR).

Całkowite odliczenie z tytułu korekt finansowych netto dotyczących okresu 2014–2020 lub poprzednich okresów programowania, wynoszące 123,5 mln EUR, obejmuje kwoty zafakturowane we wrześniu 2022 r., których nie ujęto jeszcze w rocznym sprawozdaniu finansowym za 2021 r. (39,1 mln EUR płatne w okresie od stycznia do maja 2023 r.), oraz kwoty, które mają zostać zafakturowane we wrześniu 2023 r. i będą płatne od października 2023 r. do maja 2024 r. (84,4 mln EUR).

Całkowita kwota odliczenia na poczet TZW odnosząca się do 2020 r. i udostępniona Unii w 2022 r. wyniosła zero, ponieważ nie dokonano żadnych dostosowań do kwot, które zostały już zafakturowane, ani nie wystąpiły żadne kwoty, które należałoby ująć w fakturze za kwiecień 2023 r. lub wrzesień 2023 r.

Kwota, która ma zostać zapłacona w ciągu 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego (8 563 mln EUR) obejmuje pozostałe saldo faktury z września 2022 r. (4 061 mln EUR), kwotę do zafakturowania w kwietniu 2023 r. (2 647 mln EUR) oraz kwotę, która ma zostać zafakturowana we wrześniu 2023 r. i będzie płatna w okresie od października do grudnia 2023 r. (1 855 mln EUR). Na kwotę zafakturowaną w kwietniu 2023 r. składają się kwota 2 515 mln EUR związana z udziałem Zjednoczonego Królestwa w szacowanej realizacji zobowiązań pozostających do spłaty w 2023 r. i kwota 132 mln EUR związana z dostosowaniem udziału Zjednoczonego Królestwa w zobowiązaniach pozostających do spłaty, które mają zostać zrealizowane w 2022 r. Na kwotę, która ma zostać zafakturowana we wrześniu 2023 r. i zapłacona w okresie od października do grudnia 2023 r., składają się: kwota 1 887 mln EUR związana z udziałem Zjednoczonego Królestwa w szacowanej realizacji zobowiązań pozostających do spłaty w 2023 r. oraz kwota 32 mln EUR związana z odliczeniami z tytułu korekt finansowych netto.

Szacowane niewykonanie dostosowano o kwotę 88 mln EUR, aby odzwierciedlić faktyczne umorzenie w 2021 r. i 2022 r., jak również szacowane umorzenie zobowiązań wynikających z brexitu, które pozostają do spłaty na koniec 2022 r.

Artykuł 142 – Zobowiązania Unii na koniec 2020 r.

Zjednoczone Królestwo zobowiązało się zapłacić UE swój udział w zobowiązaniach Unii na koniec 2020 r., z wyjątkiem zobowiązań: a) z odpowiadającymi im aktywami oraz b) odnoszących się do funkcjonowania budżetu i zarządzania zasobami własnymi (w tym kwot już pokrytych przez zobowiązania pozostające do spłaty, zob. art. 140 powyżej). Główna kwota dotyczy zobowiązań UE z tytułu świadczeń po okresie zatrudnienia (świadczenia emerytalne i rentowe oraz ubezpieczenie zdrowotne) istniejących na dzień 31 grudnia 2020 r.

Zobowiązania z 2020 r. pozostające do spłaty na podstawie art. 142 ust. 6

w mln EUR

	System emerytalno-rentowy urzędników europejskich	Wspólny system ubezpieczenia chorobowego	31.12.2022	31.12.2021
<i>Zobowiązania z 2020 r. pozostające do spłaty</i>	67 840	5 168	73 008	114 507
Udział Zjednoczonego Królestwa	8 434	642	9 076	14 235
Składki do PSEO/JSIS	250	9	259	236
Ogółem	8 684	651	9 335	14 471
<i>Trwałe</i>	8 434	642	9 076	14 235
<i>Obrotowe</i>	250	9	259	236

Zgodnie z trybem spłaty zaległych płatności określonym w art. 142 ust. 6 Zjednoczone Królestwo wnosi co roku wkład w płatności netto dokonywane z budżetu Unii w roku poprzednim na rzecz każdego beneficjenta systemu emerytalno-rentowego urzędników europejskich (PSEO) oraz w powiązane składki z budżetu Unii do wspólnego systemu ubezpieczenia chorobowego (JSIS) na każdego beneficjenta lub osobę, która jest uprawniona do świadczeń za pośrednictwem beneficjenta. Wkłady są płatne w czterech miesięcznych transzach od czerwca do września danego roku.

Udział Zjednoczonego Królestwa w płatnościach netto dokonanych z budżetu Unii w 2022 r. na rzecz beneficjentów PSEO oraz na rzecz JSIS wynosił odpowiednio 250 mln EUR i 9 mln EUR. O kwotach tych powiadomiono Zjednoczone Królestwo w ramach faktury za kwiecień 2023 r. (kwoty te są więc płatne w czterech równych miesięcznych transzach w okresie od czerwca do września 2023 r.).

Co więcej, na dzień 31 grudnia 2022 r. zobowiązania Zjednoczonego Królestwa z 2020 r. pozostające do spłaty na podstawie art. 142 ust. 6, dotyczące PSEO oraz JSIS, wynosiły odpowiednio 8 434 mln EUR i 642 mln EUR (w 2021 r.: 13 032 mln EUR i 1 203 mln EUR). Spadek dotyczący PSEO i wspólnego systemu ubezpieczenia chorobowego był spowodowany zyskiem aktuarialnym wynikającym ze zmian w założeniach finansowych – zob. szczegóły w informacji dodatkowej **2.9**. Należy zauważyć, że chociaż zyski (lub straty) aktuarialne wynikające ze zmian w założeniach finansowych wpływają na wartość bieżącą pozostających do spłaty zobowiązań z 2020 r. obliczonych na podstawie MSRSP nr 39/reguły rachunkowości UE nr 12, nie powodują one zmiany ani kwoty świadczeń, które muszą zostać faktycznie wypłacone przez UE, ani – w sposób dorozumiany – wkładów Zjednoczonego Królestwa do tych płatności w momencie ich wymagalności zgodnie z domyślnym mechanizmem rozliczenia na podstawie art. 142 ust. 6.

Na dzień 31 grudnia 2022 r. Zjednoczone Królestwo nie skorzystało z możliwości wczesnego rozliczenia przewidującej płatność pozostających do spłaty zobowiązań z 2020 r. z tytułu PSEO oraz JSIS, obliczonych na podstawie wycen aktuarialnych dokonanych zgodnie z MSRSP nr 39/regułą rachunkowości UE nr 12, w pięciu równych transzach zgodnie z procedurą określoną w art. 142 ust. 6 akapit ostatni.

Zobowiązania z 2020 r. pozostające do spłaty na podstawie art. 142 ust. 5

Zgodnie z art. 142 ust. 5 Zjednoczone Królestwo wnosi wkład w zobowiązania związane z innymi systemami świadczeń emerytalnych, zapisane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Unii w roku budżetowym 2020 w 10 transzach, poczynwszy od dnia 31 października 2021 r. (przy czym każda roczna rata jest płatna w ośmiu miesięcznych transzach od października do maja roku następnego). Zobowiązania te w skonsolidowanym rocznym sprawozdaniu finansowym Unii za rok budżetowy 2020 wynosiły 2 344 mld EUR, w wyniku czego udział Zjednoczonego Królestwa na dzień 31 grudnia 2020 r. wyniósł 291 mln EUR. Biorąc pod uwagę kwoty otrzymane od Zjednoczonego Królestwa do końca 2022 r., wynoszące łącznie 40 mln EUR, pozostający do spłaty udział Zjednoczonego Królestwa w innych systemach świadczeń emerytalnych zmniejszył się do 251 mln EUR na dzień 31 grudnia 2022 r., z czego 29 mln EUR ma zostać zapłacone w ciągu 12 miesięcy następujących po końcu roku.

Więcej informacji na temat systemów świadczeń pracowniczych znajduje się w informacji dodatkowej **1.5.10** oraz w informacji dodatkowej **2.9**.

Inne artykuły

	<i>w mln EUR</i>	
	31.12.2022	31.12.2021
Należne ze strony Zjednoczonego Królestwa:		
Artykuł 136	–	557
Artykuł 147	68	53
	68	610
Należne na rzecz Zjednoczonego Królestwa:		
Artykuł 136	(678)	–
Artykuł 141	(1 637)	(1 818)
Artykuł 143	(313)	(163)
Artykuł 144	(54)	(73)
Artykuł 145	(111)	(148)
Artykuł 146	(20)	(27)
	(2 812)	(2 229)
Ogółem	(2 744)	(1 618)
<i>Trwałe</i>	<i>(2 953)</i>	<i>(711)</i>
<i>Obrotowe</i>	<i>209</i>	<i>(908)</i>

Artykuł 136 – Przepisy mające zastosowanie w odniesieniu do zasobów własnych

W art. 136 ustanowiono przepisy mające zastosowanie po dniu 31 grudnia 2020 r. w odniesieniu do zasobów własnych. Zjednoczone Królestwo ma prawo otrzymać swój udział lub, w zależności od sytuacji, jest zobowiązane do zapłaty swojego udziału, w przypadku gdy zasoby własne odnoszące się do lat budżetowych do 2020 r. włącznie mają zostać udostępnione, skorygowane lub poddane dostosowaniom po 31 grudnia 2020 r. Z tego względu Zjednoczone Królestwo podlega wszelkim dostosowaniom zasobów własnych opartych na VAT i DNB, które odnoszą się do lat budżetowych do 2020 r. włącznie. Te dostosowania związane z VAT i DNB będą jednak dokonywane wyłącznie w następstwie decyzji podjętej nie później niż 31 grudnia 2028 r. Należy uwzględnić również aktualizacje rabatów brytyjskich za lata 2018–2019.

Ponadto, Zjednoczone Królestwo jest zobowiązane do wpłacenia tradycyjnych zasobów własnych pobranych przez nie po 28 lutego 2021 r., ale odnoszących się do 2020 r. oraz wcześniejszego okresu. Od tej kwoty należy następnie odjąć jego udział w udostępnionej sumie. Odrębny rachunek dla tradycyjnych zasobów własnych zostanie w pełni zlikwidowany 31 grudnia 2025 r.

W okresie od stycznia do lutego 2023 r. Zjednoczone Królestwo spłaciło dług pozostały do spłaty wynikający ze sprawy, w której importerzy w Zjednoczonym Królestwie unikali płacenia znacznych kwot należności celnych, wykorzystując fikcyjne i fałszywe faktury oraz nieprawidłowe deklaracje wartości celnej przy wwozie. Kwota główna i powiązane z nią odsetki za zwłokę wyniosły odpowiednio 1,6 mld EUR i 1,4 mld EUR (zob. informacja dodatkowa **2.6.1.1**). Udział Zjednoczonego Królestwa określony w art. 139 umowy o wystąpieniu wyniósł 370 mln EUR i został skompensowany płatnościami otrzymanymi od Zjednoczonego Królestwa w 2023 r.

Pozostająca do spłaty kwota netto należna Zjednoczonemu Królestwu ze strony UE na dzień 31 grudnia 2022 r. wynosi 678 mln EUR, z czego 699 mln EUR Zjednoczone Królestwo będzie musiało zapłacić w ciągu 12 miesięcy następujących po końcu roku, a 1 377 mln EUR będzie musiała zapłacić Zjednoczonemu Królestwu UE w późniejszym czasie:

w mln EUR

Kwota należna ze strony Zjednoczonego Królestwa na dzień 31.12.2021 r.	557
<i>Kwota zafakturowana Zjednoczonemu Królestwu we wrześniu 2022 r.</i>	20
<i>Udział Zjednoczonego Królestwa w odniesieniu do sprawy zaniżenia wartości</i>	(370)
<i>Płatności dokonane na rzecz Zjednoczonego Królestwa w 2022 r.</i>	536
<i>Rabat brytyjski, w tym skorygowana kwota aktualizacji rabatów brytyjskich za lata 2018–2019 dokonana w 2022 r. (3,7 mln EUR)</i>	11
<i>Aktualizacja dostosowań związanych z VAT i DNB (przeprowadzenie bilansu w 2021 r.)</i>	(64)
<i>Dostosowania związane z VAT i DNB (przeprowadzenie bilansu w 2022 r.)</i>	(1 377)
<i>Tradycyjne zasoby własne netto Zjednoczonego Królestwa po 28 lutego 2021 r.</i>	8
Kwota należna na rzecz Zjednoczonego Królestwa na dzień 31.12.2022	(678)
<i>Trwałe</i>	(1 377)
<i>Obrotowe</i>	699

Należy zauważyć, że kwota 699 mln EUR, którą Zjednoczone Królestwo musi zapłacić w ciągu najbliższych 12 miesięcy następujących po końcu roku, obejmuje odliczenie w wysokości 370 mln EUR związane ze wspomnianą wyżej sprawą dotyczącą cła. Ponieważ kwotę tę rozliczono niezależnie od mechanizmu faktur, nie uwzględniono jej w fakturze za kwiecień 2023 r.

Artykuł 141 – Grzywny

Zjednoczone Królestwo jest uprawnione do swojej części grzywien nałożonych przed dniem 31 grudnia 2020 r., a także grzywien nałożonych przez Unię po dniu 31 grudnia 2020 r. w ramach procedury, o której mowa w art. 92 ust. 1, gdy staną się one ostateczne. Kwota grzywien mających znaczenie dla Zjednoczonego Królestwa, które były nieuregulowane na dzień 31 grudnia 2022 r., wynosi 12,4 mld EUR (w 2020 r.: 13,8 mld EUR). Spadek o 1,4 mld EUR wynika głównie ze zmniejszenia netto grzywien o 1,3 mld EUR (0,2 mld EUR grzywien nałożonych w 2022 r. pomniejszone o 1,5 mld EUR grzywien potwierdzonych i zapłaconych, zmniejszonych lub unieważnionych na mocy decyzji sądów w 2022 r.) oraz ze zwiększenia utraty wartości grzywien o 0,1 mld EUR. Udział Zjednoczonego Królestwa w grzywnach mających znaczenie dla Zjednoczonego Królestwa, które były nieuregulowane na dzień 31 grudnia 2022 r., wynosi 1,5 mld EUR (w 2021 r.: 1,7 mld EUR), z czego kwota 5,4 mln EUR zostanie ujęta w fakturze za wrzesień 2023 r. i zapłacona przez Zjednoczone Królestwo w okresie od października 2023 r. do maja 2024 r. Ponadto Zjednoczone Królestwo jest uprawnione do swojego udziału w ostatecznych grzywnach, które nie były już zaległe na dzień 31 grudnia 2022 r. (7,5 mln EUR, które także zostaną uwzględnione w fakturze za wrzesień 2023 r. i wypłacone Zjednoczonemu Królestwu w okresie od października 2023 r. do maja 2024 r.), i do swojego udziału w ostatecznych grzywnach, które zostały zafakturowane we wrześniu 2022 r., ale nie zostały jeszcze zapłacone na koniec roku (93,7 mln EUR, wypłacone Zjednoczonemu Królestwu w okresie od stycznia do maja 2023 r.). Całkowity udział Zjednoczonego Królestwa w grzywnach wynosi tym samym 1,6 mld EUR (w 2021 r.: 1,8 mld EUR), z czego 98,6 mln EUR ma zostać zapłacone w ciągu 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego (w 2021 r.: 90,2 mln EUR).

Artykuł 143 – Warunkowe zobowiązania finansowe: pożyczki na pomoc finansową, EFIS, EFZR i upoważnienie EBI do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich

Zgodnie z tym artykułem Zjednoczone Królestwo jest zobowiązane do sfinansowania swojej części zobowiązań warunkowych UE związanych z działalnością w zakresie zaciągania i udzielania pożyczek oraz działalnością gwarancyjną, o ile zobowiązania te powstaną i nie zostaną pokryte z istniejących funduszy gwarancyjnych – zob. informacja dodatkowa 4.1 dotycząca powiązanych zobowiązań warunkowych. UE zwróci Zjednoczonemu Królestwu kwoty, które już wpłaciło ono do funduszy gwarancyjnych, a które nie są już potrzebne. Zjednoczone Królestwo ma również prawo do środków powracających z operacji, za

które jest współodpowiedzialne. Na dzień 31 grudnia 2022 r. kwota, która ma zostać wypłacona Zjednoczonemu Królestwu, w całości w ciągu najbliższych 12 miesięcy, wynosi 313 mln EUR (w 2021 r.: 163 mln EUR). Kwota ta obejmuje udział Zjednoczonego Królestwa w odzyskanych środkach i dochodach netto pobranych w 2022 r. (79,5 mln EUR), nadwyżkę w rezerwach (216,2 mln EUR), wpływ dostosowania należnego w odniesieniu do zmiany w traktowaniu strat wynikających z zarządzania aktywami (16,9 mln EUR), jak również kolejne dostosowania w odniesieniu do kwot odzyskanych w 2021 r. na potrzeby upoważnienia EBI do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich, które to kwoty zidentyfikowano w trakcie ustalonych procedur przeglądu (7 011 EUR).

Artykuł 144 – Instrumenty finansowe

Na podstawie tego artykułu UE zobowiązała się do zwrotu Zjednoczonemu Królestwu jego udziału w środkach powracających pochodzących z operacji finansowych zatwierdzonych do daty wystąpienia, jak również jego udziału w wypłatach dokonanych w ramach operacji finansowych zatwierdzonych po dacie wystąpienia. Na dzień 31 grudnia 2022 r. kwota, która ma zostać wypłacona Zjednoczonemu Królestwu, w całości w ciągu najbliższych 12 miesięcy, wynosi 54 mln EUR (w 2021 r.: 73 mln EUR). Kwota ta obejmuje odliczenie w wysokości 215 EUR wynikające z korekty kursu walutowego odnoszącej się do 2021 r.

Artykuł 145 – Europejska Wspólnota Węgla i Stali w likwidacji (EWWiS w likwidacji)

Zjednoczone Królestwo jest uprawnione do swojego udziału w aktywach netto EWWiS w likwidacji na dzień 31 grudnia 2020 r., które mają być spłacone w pięciu ratach 30 czerwca każdego roku, począwszy od 2021 r. Aktywa netto EWWiS w likwidacji na dzień 31 grudnia 2020 r. wynosiły 1,5 mld EUR, z czego udział Zjednoczonego Królestwa wynosi 184 mln EUR. W następstwie płatności drugiej transzy w wysokości 37 mln EUR w 2022 r. kwota pozostająca do spłaty na dzień 31 grudnia 2022 r. wynosi 111 mln EUR (w 2021 r.: 148 mln EUR), z czego 37 mln EUR ma zostać zapłacone w ciągu 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego.

Artykuł 146 – Inwestycje w Europejski Fundusz Inwestycyjny (EFI)

Zjednoczone Królestwo jest uprawnione do swojego udziału w inwestycji UE w opłacony kapitał podstawowy EFI na dzień 31 grudnia 2020 r., który ma być spłacony w pięciu transzach 30 czerwca każdego roku, począwszy od 2021 r. Inwestycja UE w opłacony kapitał podstawowy EFI na dzień 31 grudnia 2020 r. wynosiła 267 mln EUR, z czego udział Zjednoczonego Królestwa wynosi 33 mln EUR. W następstwie płatności drugiej transzy w wysokości 7 mln EUR kwota pozostająca do spłaty na dzień 31 grudnia 2022 r. wynosi 20 mln EUR (w 2021 r.: 27 mln EUR), z czego 7 mln EUR ma zostać zapłacone w ciągu 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego.

Artykuł 147 – Sprawy sądowe

Zjednoczone Królestwo zobowiązało się do wniesienia swojego udziału w płatnościach z budżetu UE wynikających ze spraw sądowych dotyczących interesów finansowych Unii, które staną się wymagalne, pod warunkiem że fakty stanowiące przedmiot tych spraw wystąpiły nie później niż 31 grudnia 2020 r. Biorąc pod uwagę rezerwy i rozliczenia międzyokresowe na koniec roku, jak również rzeczywiste płatności dokonane przez UE w związku ze sprawami sądowymi w 2022 r., szacunkowa kwota, którą będzie musiało zapłacić Zjednoczone Królestwo, wynosi 68 mln EUR (w 2021 r.: 53 mln EUR), z czego 18 mln EUR ma zostać zapłacone w ciągu 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego.

2.6.1.3. Należności z tytułu grzywien za naruszenie zasad konkurencji

	<i>w mln EUR</i>	
	31.12.2022	31.12.2021
<i>Należność z tytułu kwoty grzywien brutto</i>	13 635	14 922
<i>Płatności tymczasowe</i>	(2 980)	(2 100)
<i>Utrata wartości</i>	(1 235)	(1 125)
Ogółem	9 420	11 698
<i>Trwałe</i>	–	–
<i>Obrotowe</i>	9 420	11 698

Ukarane przedsiębiorstwa, które wniosły lub planują wnieść odwołanie, mają możliwość albo dokonać płatności tymczasowych, albo dostarczyć Komisji gwarancje bankowe. W odniesieniu do łącznej kwoty nieuregulowanych grzywien na koniec roku 2 980 mln EUR (w 2021 r.: 2 100 mln EUR) otrzymano jako płatności tymczasowe, natomiast 9 066 mln EUR (w 2021 r.: 11 067 mln EUR) otrzymano jako gwarancje.

Kwoty odpisów z tytułu utraty wartości odzwierciedlają indywidualną ocenę przeprowadzoną przez Komisję w odniesieniu do kwot grzywien niezainkasowanych ani nie objętych gwarancją, których Komisja nie spodziewa się odzyskać.

W związku z możliwością konieczności zwrotu tymczasowo zapłaconych kwot ukaranym przedsiębiorstwom ujmuje się zobowiązanie warunkowe – zob. informacja dodatkowa **4.2.1.**

2.6.1.4. Naliczone przychody i czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów

w mln EUR

	31.12.2022	31.12.2021
Naliczone przychody	1 936	2 313
Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów związane z transakcjami innymi niż transakcje wymiany	315	340
Ogółem	2 250	2 653
Trwałe	1 011	1 556
Obrotowe	1 239	1 097

Naliczone przychody obejmują kwotę 1,8 mld EUR (w 2021 r.: 2 mld EUR), którą Komisja spodziewa się odzyskać w obszarze spójności w wyniku analizy i zatwierdzenia rocznych sprawozdań finansowych przedłożonych przez państwa członkowskie. Oczekuje się, że największa część tej kwoty (1 mld EUR) zostanie odzyskana dopiero po zamknięciu stanowiących podstawę programów (w wyniku środków w ramach inicjatywy inwestycyjnej w odpowiedzi na koronawirusa), w związku z czym jest ona klasyfikowana jako składnik trwały.

2.6.2. Należności z tytułu transakcji wymiany

w mln EUR

	31.12.2022	31.12.2021
Trwałe		
Należności z tytułu gwarancji finansowej	1 832	2 630
Odsetki za zwłokę	597	3 052
Inne należności	103	68
	2 532	5 750
Obrotowe		
Należności z tytułu gwarancji finansowej	369	485
Od klientów	288	302
Utrata wartości należności od klientów	(171)	(172)
Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów związane z transakcjami wymiany	291	236
Odsetki za zwłokę	2 554	1 127
Inne	167	345
	3 497	2 323
Ogółem	6 029	8 073

Odsetki za zwłokę odnoszą się głównie do spraw dotyczących zasobów własnych i do naliczonych odsetek od gwarancji udzielonych przez ukarane przedsiębiorstwa. Zmniejszenie stanu odsetek za zwłokę wiąże się przede wszystkim z ponownymi obliczeniami, których dokonano w następstwie wyroku Trybunału w sprawie zaniżenia wartości, o której to sprawie wspomniano w informacji dodatkowej **2.6.1.1**. Kwotę odnoszącą się do Zjednoczonego Królestwa w tej sprawie zaniżenia wartości przedstawiono jako należność krótkoterminową (1,4 mld EUR), natomiast kwota należności długoterminowych w przypadku odsetek za zwłokę (0,6 mld EUR) odnosi się wyłącznie do państw członkowskich.

Należności otrzymywane z tytułu umów gwarancji finansowej to przyszłe wynagrodzenie, którego uzyskania UE oczekuje za udzielone gwarancje. Większość gwarancji UE nie jest wynagradzana ani wyceniana poniżej stóp rynkowych. Z tego względu należności otrzymywane z tytułu umów gwarancji finansowej są znacznie niższe od zobowiązania z tytułu umowy gwarancji finansowej (zob. informacja dodatkowa **2.11.2**). Z całkowitej kwoty 2 201 mln EUR należności z tytułu umów gwarancji finansowej na dzień 31 grudnia 2022 r. kwotę 2 198 mln EUR sklasyfikowano jako aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt (poziom 3 hierarchii wartości godziwej). W porównaniu z saldem otwarcia, wynoszącym na 1 stycznia 2022 r. 3 115 mln EUR, łącznie należności z tytułu umów gwarancji finansowej zmniejszyły się o 914 mln EUR, z czego kwota 344 mln EUR wynikała z premii gwarancyjnych otrzymanych w 2022 r., a kwota 571 mln EUR – z niższych premii gwarancyjnych oczekiwanych w przeszłości.

2.7. ZAPASY

	w mln EUR	
	31.12.2022	31.12.2021
<i>Materiały naukowe</i>	54	58
<i>Inne</i>	28	26
Ogółem	82	84

2.8. ŚRODKI PIENIĘŻNE I ICH EKWIWALENTY

w mln EUR

Informacja	31.12.2022	31.12.2021
<i>Rachunki – administracje finansowe i banki centralne</i>	21 413	20 121
<i>Rachunki bieżące</i>	178	453
<i>Rachunki zaliczkowe</i>	8	8
<i>Przekazanie (środki pieniężne w drodze)</i>	–	–
<i>Rachunki bankowe na potrzeby wykonania budżetu</i>	2.8.1 21 598	20 582
<i>NGEU</i>	2.8.2 19 929	18 027
<i>Instrumenty finansowe</i>	2.8.3 2 713	2 838
<i>Grzywny</i>	2.8.4 914	1 953
<i>Inne instytucje, agencje i organy</i>	1 344	1 396
<i>Fundusze powiernicze</i>	47	65
Ogółem	46 544	44 860

2.8.1. Rachunki bankowe na potrzeby wykonania budżetu

W tej pozycji ujęto wszelkie środki pieniężne, które Komisja przechowuje na rachunkach bankowych w poszczególnych państwach członkowskich i państwach EFTA (administracja finansowa lub bank centralny), jak również na rachunkach bieżących w bankach komercyjnych, na rachunkach zaliczkowych, a także na rachunkach środków podręcznych (*petty cash*). Saldo środków pieniężnych na koniec 2022 r. wynika z następujących głównych elementów:

- kwoty niewykonanych środków budżetowych na koniec roku wynoszące 10,9 mld EUR, z której 8 mld EUR dotyczy dochodów przeznaczonych na określony cel, 0,6 mld EUR dotyczy środków przeznaczonych na NGEU, a 2,3 mld EUR dotyczy środków na płatności (w tym 0,6 mld EUR z EFRG);
- kwoty 3,2 mld EUR należące do zasobów finansowych agencji zarządzanych przez Komisję, która nie została wydana na koniec roku;
- kwoty 5,2 mld EUR dodatkowych tradycyjnych zasobów własnych, która została zainkasowana, lecz nie zapisano jej w budżecie oraz
- kwoty 0,5 mld EUR ostatecznych grzywien, których nie zapisano jeszcze w budżecie.

2.8.2. NGEU

NGEU przechowuje środki pieniężne na rachunku bankowym w Europejskim Banku Centralnym (EBC). W realizacji zróżnicowanej strategii finansowania w ramach instrumentu NGEU – zob. informacja dodatkowa **2.11** – saldo środków pieniężnych w ramach instrumentu NGEU jest znaczne i na dzień 31 grudnia 2022 r. osiągnęło kwotę 19,9 mld EUR (18 mld EUR w 2021 r.). Wysokie saldo środków pieniężnych jest utrzymywane w celu zapewnienia, aby kwoty ulokowane na rachunku bankowym NGEU były wystarczające do zaspokojenia wszystkich przyszłych potrzeb w zakresie wypłat oraz utrzymania określonego bufora bezpieczeństwa przy jednoczesnym unikaniu nadmiernych sald.

2.8.3. Instrumenty finansowe

Kwoty wykazane w tej pozycji obejmują przede wszystkim ekwiwalenty środków pieniężnych, którymi w imieniu Komisji zarządzają powiernicy w celu wdrażania określonych programów za pomocą instrumentów finansowych, które są finansowane z budżetu UE: 1,9 mld EUR na dzień 31 grudnia 2022 r., z czego 0,6 mld EUR dotyczy instrumentu gwarancji kredytowych programu COSME — zob. informacja dodatkowa **4.1.2**. Pozycja ta obejmuje także kwotę 0,3 mld EUR w środkach pieniężnych i ich ekwiwalentach ulokowanych we wspólnym funduszu rezerw, które to środki i ekwiwalenty na koniec roku nie zostały jeszcze zainwestowane w papiery wartościowe, i kwotę 0,4 mld EUR w ekwiwalentach środków pieniężnych (krótkoterminowe papiery dłużne przedsiębiorstw) należących do funduszu innowacyjnego zarządzanego przez EBI — zob. informacja dodatkowa **2.4.2.1**. Pozycja ta nie obejmuje zabezpieczenia przed utratą płynności związanego ze wspólnym funduszem rezerw (0,3 mld EUR na dzień 31 grudnia 2022 r.), które ulokowano w centralnej jednostce Komisji ds. zarządzania środkami finansowymi. Środki pieniężne należące do instrumentów finansowych mogą zostać wykorzystane tylko na dane programy.

2.8.4. Grzywny

Środki te obejmują głównie kwoty otrzymane w związku z grzywnami nałożonymi przez Komisję, w przypadku których postępowanie jest nadal w toku. Kwoty te znajdują się na specjalnych rachunkach depozytowych, które wykorzystywane są wyłącznie do tego celu. W przypadkach, gdy została złożona skarga lub gdy nie wiadomo, czy ukarane przedsiębiorstwo złoży skargę, odnośną kwotę wykazuje się jako zobowiązanie warunkowe w informacji dodatkowej **4.2.1**. Od 2010 r. Komisja zarządza wszelkimi kolejnymi tymczasowo zainkasowanymi grzywnami, korzystając z funduszu BUFI i inwestując dostępne środki w instrumenty finansowe zaklasyfikowane jako aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt niebędące instrumentami pochodnymi (zob. informacja dodatkowa **2.4.2**). Spadek środków pieniężnych związanych z grzywnami na koniec 2022 r. wynika ze zwrotu na rzecz spółki Intel tymczasowo zapłaconej przez nią grzywny w wysokości 1 060 mln EUR w lutym 2022 r. w następstwie wyroku Sądu UE w sprawie Intel Corporation przeciwko Komisji.

ZOBOWIĄZANIA

2.9. ŚWIADCZENIA EMERYTALNO-RENTOWE ORAZ INNE ŚWIADCZENIA PRACOWNICZE

2.9.1. Zobowiązania z tytułu systemu świadczeń pracowniczych netto

	System emerytalno-rentowy urzędników europejskich	Inne systemy świadczeń emerytalnych	Wspólny system ubezpieczenia chorobowego	31.12.2022 Ogółem	<i>w mln EUR</i> Ogółem na 31.12.2021
Zobowiązania z tytułu określonych świadczeń	73 126	1 880	6 064	81 070	122 926
Aktywa programu	nie dotyczy	(63)	(390)	(453)	(460)
Zobowiązania netto	73 126	1 817	5 674	80 617	122 466

Duże zmniejszenie łącznych zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych wynika głównie ze zmniejszenia zobowiązań netto systemu emerytalno-rentowego dla urzędników europejskich (PSEO), będącego największym istniejącym systemem. Do zmniejszenia wspomnianych zobowiązań związanych z systemem emerytalno-rentowym dla urzędników europejskich doszło głównie z uwagi na zyski aktuarialne spowodowane zmianami w podstawowych założeniach finansowych (zob. informacja dodatkowa **2.9.4**). Było to spowodowane gwałtownym wzrostem rzeczywistej stopy dyskontowej w ciągu roku, która znów stała się dodatnia, po tym jak przez następujące po sobie trzy lata utrzymywała się na poziomie ujemnym. Należy jednak zauważyć, że chociaż wzrost lub spadek rzeczywistej stopy dyskontowej wpływa na wzrost kwoty zobowiązania na koniec roku, nie zmienia on kwoty świadczeń, które będą musiały zostać faktycznie wypłacone z budżetu UE na rzecz beneficjentów w przyszłych latach.

Wynikający z tego spadek stanu zobowiązań został częściowo skompensowany wzrostem spowodowanym faktem, że prawa nabyte w ciągu roku z tytułu zatrudnienia przewyższają świadczenia wypłacone w ciągu roku. Odnotowano również wzrost spowodowany rocznym kosztem odsetek (odwrócenie dyskonta zobowiązań).

System emerytalno-rentowy urzędników europejskich

To zobowiązanie z tytułu określonych świadczeń to wartość bieżąca przewidywanych przyszłych płatności, których UE musi dokonać w celu wywiązania się z zobowiązań emerytalno-rentowych wynikających z pracy wykonywanej przez pracowników w okresie bieżącym i w okresach ubiegłych. System ma jednak charakter bieżący, w związku z czym wszystkie płatności, które corocznie muszą zostać dokonane z systemu, są co roku uwzględniane w budżecie UE.

Zgodnie z art. 83 regulaminu pracowniczego świadczenia przewidziane w pracowniczym systemie emerytalno-rentowym pokrywane są z budżetu UE. System ten ma charakter systemu umownego, a państwa członkowskie wspólnie gwarantują wypłacanie tych świadczeń. Obowiązkowe składki emerytalne odejmuje się od wynagrodzeń podstawowych czynnych pracowników – obecnie stanowią one 10,1 % wynagrodzenia. Składki te uznaje się za dochód budżetowy w danym roku i wkład w ogólne finansowanie wydatków UE; zob. również informacja dodatkowa **3.8**.

Zobowiązania w ramach systemu emerytalno-rentowego wyceniono na podstawie liczby pracowników objętych systemem emerytalno-rentowym dla urzędników europejskich (pracownicy aktywni zawodowo, pracownicy na emeryturze, byli pracownicy aktywni zawodowo przebywający obecnie na rencie z tytułu niezdolności do pracy oraz osoby pozostające na utrzymaniu zmarłych pracowników) na dzień 31 grudnia

2022 r. oraz obowiązujących na ten dzień zasad określonych w regulaminie pracowniczym. Wycena ta została przeprowadzona w oparciu o przepisy dotyczące rachunkowości określone w MSRSP nr 39 (a zatem zgodnie z regułą rachunkowości UE nr 12).

Inne systemy świadczeń emerytalnych

Pozycja ta obejmuje zobowiązania emerytalno-rentowe wobec członków i byłych członków Komisji, Trybunału Sprawiedliwości, Trybunału Obrachunkowego, Rady oraz Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich i Europejskiego Inspektora Ochrony Danych. W pozycji tej ujęto również zobowiązania dotyczące świadczeń emerytalno-rentowych dla posłów do Parlamentu Europejskiego.

Wspólny system ubezpieczenia chorobowego

Oprócz powyższych systemów świadczeń emerytalnych dokonuje się również wyceny w celu oszacowania zobowiązań UE związanych ze wspólnym systemem ubezpieczenia chorobowego (JSIS) w odniesieniu do kosztów opieki zdrowotnej, które trzeba ponieść po okresie aktywności pracowników (z odliczeniem ich składek). Jak wskazano w informacji dodatkowej **1.5.10**, przy obliczaniu wysokości tych zobowiązań uwzględnia się całkowity okres służby czynnej, co zapewnia spójne uwzględnienie obu systemów – systemu emerytalno-rentowego i systemu ubezpieczenia chorobowego – składających się na pracowniczy program świadczeń po okresie zatrudnienia.

Biorąc pod uwagę obowiązek wiernego przedstawienia ekonomicznego charakteru zaistniałej sytuacji, zgodnie zarówno z regułą rachunkowości UE, jak i z MSRSP, przy przypisywaniu świadczeń do okresów służby nie przyjęto bardziej rygorystycznej interpretacji MSRSP nr 39. Naliczanie kosztów zatrudnienia w przypadku systemu JSIS w pełnym zakresie przez okres 10 lat w odniesieniu do wszystkich urzędników, a nie za okres czynnej służby pracownika, skutkowałoby wzrostem kwoty zobowiązania z tytułu określonych świadczeń na koniec roku o 1,2 mld EUR. Jak już wspomniano, takie bardziej rygorystyczne podejście nie byłoby jednak zgodne z cechą jakościową, jaką jest wierne odzwierciedlenie, a zatem nie uznano by, że dostarcza ono wiarygodnych informacji zgodnie z regułą rachunkowości UE nr 1 i koncepcyjnymi ramami MSRSP. Szacunek ten jest bardzo wrażliwy na zmianę bieżącego statusu administracyjnego personelu (w szczególności na liczbę członków zatrudnionych w oparciu o umowę o pracę na czas określony, co do których przewiduje się, że w przyszłości uzyskają status urzędnika).

2.9.2. Zmiany wartości bieżącej zobowiązania z tytułu określonych świadczeń pracowniczych

Wartość bieżąca zobowiązania z tytułu określonych świadczeń to wartość zdyskontowana przewidywanych przyszłych płatności, których dokonanie wymagane jest do wywiązania się z zobowiązań wynikających z pracy wykonywanej przez pracowników w okresie bieżącym i w okresach ubiegłych.

Poniżej przedstawiono analizę zmian zobowiązań z tytułu określonych świadczeń w bieżącym roku:

	w mln EUR			
	System emerytalno-rentowy urzędników europejskich	Inne systemy świadczeń emerytalnych	Wspólny system ubezpieczenia chorobowego	Ogółem
Wartość bieżąca na 31.12.2021	109 679	2 600	10 647	122 926
Ujęte w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności				
Koszty bieżącego zatrudnienia	4 575	118	310	5 003
Koszty odsetek	1 096	18	106	1 220
Koszty przeszłego zatrudnienia	–	28	–	28
Ujęte w aktywach netto				
Aktualizacja wyceny zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych (Zyski)/straty aktuarialne	1 226	54	(267)	1 014
wynikające z				

korekty założeń (Zyski)/straty aktuarialne wynikające z założeń demograficznych (Zyski)/straty aktuarialne wynikające z założeń finansowych	78	1	11	91
Inne				
Wypłacone świadczenia	(1 996)	(78)	(102)	(2 176)
Wartość bieżąca na 31.12.2022	73 126	1 880	6 064	81 070

Koszt bieżącego zatrudnienia stanowi wzrost wartości bieżącej zobowiązań z tytułu określonych świadczeń wynikający z bieżącego zatrudnienia członków w bieżącym roku.

Koszt odsetek odnosi się do wzrostu w ciągu danego okresu wartości bieżącej zobowiązania z tytułu określonych świadczeń na skutek tego, że termin rozliczenia świadczeń zbliżył się o jeden okres.

Zyski i straty aktuarialne wynikające z korekt założeń odnoszą się do skutków różnic pomiędzy oczekiwaniami przedstawionymi w założeniach na 2022 r. sporządzonych w ubiegłym roku a tym, co faktycznie nastąpiło w 2022 r.

Zyski i straty aktuarialne wynikające ze zmian w wartościach założeń aktuarialnych (zmiennych demograficznych, takich jak rotacja pracowników i umieralność, i finansowych, takich jak stopy dyskontowe i oczekiwane poziomy wzrost wynagrodzeń) powstają, gdy założenia te są aktualizowane, aby odzwierciedlić zmiany w podstawowych uwarunkowaniach.

Świadczenia (np. świadczenia emerytalno-rentowe lub zwroty kosztów leczenia) wypłaca się w trakcie roku zgodnie z zasadami systemu. Wpłata tych świadczeń prowadzi do spadku zobowiązań z tytułu określonych świadczeń.

2.9.3. Aktywa programu

	Inne systemy świadczeń emerytalnych	Wspólny system ubezpieczenia chorobowego	<i>w mln EUR</i> Ogółem
Wartość bieżąca na 31.12.2021	74	386	460
<i>Zmiana aktywów programu netto</i>	(11)	5	(7)
Wartość bieżąca na 31.12.2022	63	390	453

2.9.4. Założenia aktuarialne – świadczenia pracownicze

Główne założenia aktuarialne zastosowane do wyceny dwóch głównych systemów świadczeń pracowniczych UE przedstawiono poniżej:

	2022	2021
System emerytalno-rentowy urzędników europejskich		
<i>Nominalna stopa dyskontowa</i>	3,6 %	1,0 %
<i>Spodziewana stopa inflacji</i>	2,4 %	2,0 %
<i>Rzeczywista stopa dyskontowa</i>	1,1 %	(1,0) %
<i>Spodziewana stopa wzrostu przyszłych wynagrodzeń</i>	1,5 %	1,8 %

<i>Wiek emerytalny</i>	<i>63/64/66</i>	<i>63/64/66</i>
Wspólny system ubezpieczenia chorobowego		
<i>Nominalna stopa dyskontowa</i>	3,6 %	1,0 %
<i>Spodziewana stopa inflacji</i>	2,4 %	2,0 %
<i>Rzeczywista stopa dyskontowa</i>	1,1 %	(1,0) %
<i>Spodziewana stopa wzrostu przyszłych wynagrodzeń</i>	1,6 %	1,9 %
<i>Wskaźniki charakteryzujące tendencje dotyczące kosztów leczenia</i>	2,3 %	2,5 %
<i>Wiek emerytalny</i>	<i>63/64/66</i>	<i>63/64/66</i>

Współczynniki umieralności na 2022 r. oparto na tablicy trwania życia unijnych urzędników służby cywilnej (UELT 2018) przy uwzględnieniu dynamicznie rozwijającej się tendencji w horyzoncie 20 lat.

Nominalną stopę dyskontową określa się jako wartość dochodowości obligacji zerokuponowych denominowanych w euro (o okresie zapadalności wynoszącym 18 lata zgodnie ze stanem na grudzień 2022 r. w przypadku systemu emerytalno-rentowego dla urzędników europejskich i 20 lat w przypadku wspólnego systemu ubezpieczenia chorobowego). Zastosowana stopa inflacji to przewidywana stopa inflacji w równoważnym okresie. Następnie określa się ją empirycznie, w oparciu o przewidywane wartości określone w indeksowanych obligacjach na europejskich rynkach finansowych. Rzeczywistą stopę dyskontową oblicza się na podstawie nominalnej stopy dyskontowej i przewidywanej długoterminowej stopy inflacji.

W 2022 r. gwałtowny wzrost stóp nominalnych pociągnął za sobą ogólny wzrost rzeczywistej stopy dyskontowej, co tym samym skutkowało zmianą odnotowanej wcześniej negatywnej tendencji i przyczyniło się do znacznych zysków aktuarialnych wynikających z założeń finansowych w tym roku.

2.9.5. Analiza wrażliwości

Analiza wrażliwości opiera się na symulacjach, w których zmieniają się wartości odpowiednich założeń – przy założeniu, że pozostałe czynniki pozostają niezmiennione.

Wrażliwość systemu emerytalno-rentowego urzędników europejskich

Zmiana zakładanej stopy dyskontowej o dziesięć punktów bazowych (0,1 %) miałaby następujące skutki:

	2022		2021	
	Wzrost o 0,1 %	Spadek o 0,1 %	Wzrost o 0,1 %	Spadek o 0,1 %
<i>Zobowiązania z tytułu określonych świadczeń</i>	(1 316)	1 352	(2 464)	2 544

w mln EUR

Zmiana zakładanej stopy wzrostu wynagrodzeń o dziesięć punktów bazowych (0,1 %) miałaby następujące skutki:

	2022		2021	
	Wzrost o 0,1 %	Spadek o 0,1 %	Wzrost o 0,1 %	Spadek o 0,1 %
<i>Zobowiązania z tytułu określonych świadczeń</i>	1 312	(1 280)	2 414	(2 345)

w mln EUR

Zmiana o jeden rok przyjętego wieku emerytalnego miałaby następujące skutki:

w mln EUR

	2022		2021	
	Podwyższenie o jeden rok	Obniżenie o jeden rok	Podwyższenie o jeden rok	Obniżenie o jeden rok
Zobowiązania z tytułu określonych świadczeń	(727)	988	(1 155)	1 527

Wrażliwość wspólnego systemu ubezpieczenia chorobowego

Zmiana o dziesięć punktów bazowych w zakładanych wskaźnikach charakteryzujących tendencje dotyczące kosztów leczenia miałyby następujące skutki:

w mln EUR

	2022		2021	
	Wzrost o 0,1 %	Spadek o 0,1 %	Wzrost o 0,1 %	Spadek o 0,1 %
Łączna kwota kosztów bieżącego zatrudnienia oraz kosztów odsetek będących składnikami okresowych kosztów leczenia po okresie zatrudnienia	10	(10)	13	(12)
Zobowiązania z tytułu określonych świadczeń	148	(144)	317	(307)

Zmiana zakładanej stopy dyskontowej o dziesięć punktów bazowych (0,1 %) miałyby następujące skutki:

w mln EUR

	2022		2021	
	Wzrost o 0,1 %	Spadek o 0,1 %	Wzrost o 0,1 %	Spadek o 0,1 %
Zobowiązania z tytułu określonych świadczeń	(118)	121	(265)	274

Zmiana zakładanej stopy wzrostu wynagrodzeń o dziesięć punktów bazowych (0,1 %) miałyby następujące skutki:

w mln EUR

	2022		2021	
	Wzrost o 0,1 %	Spadek o 0,1 %	Wzrost o 0,1 %	Spadek o 0,1 %
Zobowiązania z tytułu określonych świadczeń	(23)	22	(42)	41

Zmiana o jeden rok przyjętego wieku emerytalnego miałyby następujące skutki:

w mln EUR

	2022		2021	
	Podwyższenie o jeden rok	Obniżenie o jeden rok	Podwyższenie o jeden rok	Obniżenie o jeden rok
Zobowiązania z tytułu określonych świadczeń	(173)	184	(317)	334

2.10. REZERWY

w mln EUR

	Stan na 31.12.20 21	Dodatkow e rezerwy	Cofnięte kwoty niewykorz ystane	Kwoty wykorzyst ane	Przesunię cia między kategoria mi	Zmiana w szacunka ch	Stan na 31.12.20 22
<i>Sprawy sądowe:</i>							
<i>Rolnictwo</i>	354	222	(83)	(216)	-	-	277
<i>Inne</i>	22	54	(3)	(2)	(0)	0	71
<i>Likwidacja obiektów jądrowych</i>	2 440	-	-	(38)	-	(657)	1 745
<i>Rezerwy finansowe</i>	1	-	-	-	-	0	1
<i>Inne</i>	530	494	(249)	(100)	0	2	677
Ogółem	3 348	770	(336)	(356)	0	(654)	2 771
Trwałe	2 950	242	(85)	(218)	(36)	(654)	2 199
Obrotowe	398	527	(251)	(138)	36	(0)	571

Rezerwy to kwoty oszacowane w wiarygodny sposób, które powstają na skutek przeszłych zdarzeń i prawdopodobnie będą musiały zostać pokryte w przyszłości z budżetu UE.

Sprawy sądowe

W pozycji tej wykazano szacunkowe kwoty, które prawdopodobnie będzie należało wypłacić po zakończeniu roku w związku z toczącymi się sprawami sądowymi. Kwoty ujęte w pozycji „Rolnictwo” obejmują czynności prawne podejmowane przez państwa członkowskie przeciwko decyzjom w ramach kontroli zgodności rozliczeń wydanym w odniesieniu do EFRG oraz EFRROW.

Likwidacja obiektów jądrowych

Od 2017 r. podstawa istnienia rezerwy została zmieniona zgodnie ze zaktualizowaną strategią programu JRC w zakresie likwidacji obiektów jądrowych i gospodarowania odpadami z 2017 r. Przegląd strategii oraz potrzeb w zakresie budżetu i personelu przeprowadzono razem z niezależną grupą ekspertów ds. programu JRC w zakresie likwidacji obiektów jądrowych i gospodarowania odpadami. Jest to najlepszy dostępny szacunek budżetu oraz personelu potrzebnego do ukończenia likwidacji obiektów jądrowych JRC w Isprze, Geel, Karlsruhe i Petten.

Zgodnie z regułami rachunkowości UE ta rezerwa jest indeksowana wskaźnikiem inflacji, a następnie dyskontowana do jej wartości bieżącej netto (w oparciu o krzywą swapu w euro). Na dzień 31 grudnia 2022 r. stan tej rezerwy wynosił w związku z tym 1 745 mln EUR, i był podzielony na kwoty, których wykorzystania należy się spodziewać w 2023 r. (35 mln EUR) i później (1 710 mln EUR). Spadek w porównaniu z 2021 r. wynika głównie z gwałtownego wzrostu stóp dyskontowych stosowanych w odniesieniu do szacunkowych przyszłych kosztów.

Należy zauważyć, że znaczna niepewność związana z długoterminowym planowaniem likwidacji obiektów jądrowych może mieć wpływ na ten szacunek, który w przyszłości może znacząco wzrosnąć. Główne źródła niepewności są związane ze stanem końcowym likwidowanego obiektu, materiałami jądrowymi, gospodarowaniem odpadami i aspektami związanymi z ich unieszkodliwieniem, niekompletnym określeniem krajowych ram regulacyjnych lub ich brakiem, skomplikowanymi i czasochłonnymi procesami udzielania zezwoleń oraz przyszłymi zmianami na przemysłowym rynku likwidacji.

2.11. ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE

w mln EUR

	Informacja dodatkowa	31.12.2022	31.12.2021
Trwałe			
Zobowiązania finansowe wyceniane według amortyzowanego kosztu	2.11.1	323 798	214 824
Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt	2.4.2.2	9	5
Zobowiązania z tytułu gwarancji finansowych	2.11.2	177	146
		323 985	214 974
Obrotowe			
Zobowiązania finansowe wyceniane według amortyzowanego kosztu	2.11.1	22 022	23 501
Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt	2.4.2.2	15	–
Zobowiązania z tytułu gwarancji finansowych	2.11.2	6 279	7 648
		28 316	31 149
Ogółem		352 301	246 123

2.11.1. Zobowiązania finansowe wyceniane według amortyzowanego kosztu

w mln EUR

	Informacja dodatkowa	31.12.2022	31.12.2021
Pożyczki zaciągnięte na rzecz NGEU oraz na pomoc finansową	2.11.1.1	344 303	236 720
Inne zobowiązania finansowe	2.11.1.2	1 517	1 605
Ogółem		345 820	238 325
<i>Trwałe</i>		<i>323 798</i>	<i>214 824</i>
<i>Obrotowe</i>		<i>22 022</i>	<i>23 501</i>

2.11.1.1. Pożyczki zaciągnięte na rzecz NGEU oraz na pomoc finansową

w mln EUR

	NGEU	SURE	EFSM	Wsparcie bilansu płatniczego	MFA	Euratom	Ogółem
Ogółem na 31.12.2021	91 000	90 567	47 138	201	7 464	351	236 720
Nowe pożyczki – nominalne	150 267	8 718	2 200	–	7 535	–	168 720
Splaty	(53 381)	–	(2 700)	–	(10)	(23)	(56 114)
Zmiany wartości bilansowej	(4 758)	(155)	(51)	0	(60)	0	(5 023)
Ogółem na 31.12.2022	183 129	99 130	46 587	201	14 929	327	344 303
<i>Trwałe</i>	<i>165 546</i>	<i>99 026</i>	<i>42 666</i>	<i>200</i>	<i>14 798</i>	<i>314</i>	<i>322 549</i>
<i>Obrotowe</i>	<i>17 583</i>	<i>104</i>	<i>3 921</i>	<i>1</i>	<i>131</i>	<i>14</i>	<i>21 754</i>

Pożyczki odnoszą się głównie do obligacji długoterminowych, z wyjątkiem NGEU, w ramach którego funkcjonują krótkoterminowe eurobony o wartości 17 mld EUR (w 2021 r.: 20 mld EUR). Oprócz pożyczek zaciągniętych na rzecz NGEU (zob. poniżej) wszystkie pożyczki są wzajemne, co oznacza, że istnieją odpowiadające im udzielone pożyczki (te same warunki, stopy procentowe, okresy zapadalności itp.) – zob. informacja dodatkowa **2.4.1.1**.

Z pożyczek zaciąganych na rzecz NGEU finansowane są pożyczki w ramach RRF, bezzwrotne wsparcie w ramach RRF i inne programy WRF. W oparciu o prognozowane wpływy dotyczące pożyczek i wsparcia bezzwrotnego tworzy się półroczny plan zaciągania pożyczek. Komisja stosuje zróżnicowaną strategię finansowania oraz korzysta z różnych długo- i krótkoterminowych instrumentów finansowania, co umożliwia jej oferowanie państwom członkowskim będącym beneficjentami długoterminowe pożyczki na atrakcyjnych warunkach. Koszty finansowania zewnętrznego są następnie przydzielane – według jednolitego modelu – beneficjentom pożyczek i budżetowi UE (w odniesieniu do wsparcia bezzwrotnego).

W ramach zróżnicowanej strategii finansowania NGEU Komisja wydaje krótkoterminowe weksle (3 lub 6 miesięcy), które można spłacić w ciągu tego samego lub kolejnego roku. Kwota 53,4 mld EUR w pozycji „Spłaty” w odniesieniu do RRF dotyczy takich pożyczek krótkoterminowych. W 2022 r. dodatkowe pożyczki netto w ramach NGEU wyniosły 96,9 mld EUR.

Pozycja „Zmiany wartości bilansowej” odpowiada zmianom naliczonych odsetek oraz zmianom premii/dyskont (nowe premie i dyskonta oraz amortyzacja)

Jeżeli chodzi o NGEU, pozycja „Zmiany wartości bilansowej” odnosi się głównie do dyskont z tytułu emisji obligacji w 2022 r. W przypadku gdy nominalne stopy procentowe są niższe od stóp rynkowych, pożyczkobiorca otrzymuje wartość mniejszą niż wartość nominalna pożyczek. Różnicą jest kwota dyskonta. Jest ona stopniowo amortyzowana jako koszt finansowy i stanowi element obliczania efektywnej stopy procentowej pożyczki.

Spłata powyższych zaciągniętych pożyczek jest ostatecznie gwarantowana przez budżet UE – zob. informacja dodatkowa **2.4.1.1** – i, co za tym idzie, przez każde państwo członkowskie.

Efektywne stopy procentowe zaciągniętych pożyczek (wyrażone jako przedział stóp procentowych)

	31.12.2022	31.12.2021
NGEU	(0,49) % - 3,41 %	(0,95) % - 0,74 %
SURE	(0,48) % - 2,78 %	(0,48) % - 0,77 %
EFSM	(0,03) % - 3,79 %	(0,03) % - 3,79 %
BOP	2,95 %	2,95 %
MFA	(0,14) % - 3,70 %	(0,14) % - 3,70 %
Euratom	(0,08) % - 1,53 %	(0,08) % - 1,58 %

2.11.1.2. Inne zobowiązania finansowe

	w mln EUR	
	31.12.2022	31.12.2021
Trwałe		
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	847	1 017
Budynki, których cena zakupu płacona jest w ratach	296	291
Inne	106	133
	1 249	1 441
Obrotowe		
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	103	103
Budynki, których cena zakupu płacona jest w ratach	48	54
Grzywny do zwrotu	–	–
Inne	117	6
	268	164
Ogółem	1 517	1 605

Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego

w mln EUR

	Kwoty do zapłaty w przyszłości			Zobowiązani a ogółem
	< 1 rok	1–5 lat	> 5 lat	
<i>Grunty i budynki</i>	97	393	447	938
<i>Inne aktywa trwałe</i>	6	7	–	13
Ogółem na 31.12.2022	103	400	447	951
<i>Część odsetkowa</i>	39	124	74	237
Przyszłe minimalne opłaty leasingowe ogółem na 31.12.2022	143	524	521	1 188
<i>Przyszłe minimalne opłaty leasingowe ogółem na 31.12.2021</i>	145	619	631	1 395

Kwoty związane z leasingiem i z budynkami zostaną sfinansowane z przyszłych budżetów.

2.11.2. Zobowiązania z tytułu gwarancji finansowych

w mln EUR

	31.12.2022		31.12.2021	
	Należności z tytułu gwarancji finansowej (Informacja dodatkowa 2.6.2)	Zobowiązania z tytułu gwarancji finansowej	Należności z tytułu gwarancji finansowej (Informacja dodatkowa 2.6.2)	Zobowiązania z tytułu gwarancji finansowej
<i>Programy gwarancji budżetowych UE</i>				
<i>Gwarancja EFIS</i>	2 039	2 178	2 917	3 618
<i>Gwarancje objęte upoważnieniem EBI do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich</i>	47	2 358	106	2 569
<i>Gwarancja EFZR</i>	3	180	2	139
<i>Gwarancja InvestEU</i>	46	332	–	–
<i>Gwarancja ISWMR – „Globalny wymiar Europy”</i>	0	203	–	4
	2 134	5 252	3 024	6 330
<i>Programy instrumentów finansowych UE</i>				
<i>COSME</i>	0	617	0	780
<i>„Horyzont 2020”</i>	37	422	59	410
<i>CCS</i>	–	60	–	110
<i>Inne</i>	29	106	32	165
	66	1 204	90	1 464
Ogółem	2 201	6 456	3 115	7 794
<i>Trwałe</i>	1 832	177	2 630	146
<i>Obrotowe</i>	369	6 279	485	7 648

UE stosuje przedstawienie brutto umów gwarancji finansowej, w którym przychody, jakie mają zostać uzyskane z tytułu gwarancji, są ujmowane jako należności z tytułu gwarancji finansowej (co

przedstawiono w dziale dotyczącym należności z tytułu transakcji wymiany – zob. informacja dodatkowa **2.6.2**), a zobowiązanie z tytułu gwarancji finansowej jest ujmowane w sposób przedstawiający zobowiązanie UE z tytułu pokrycia przyszłych roszczeń gwarancyjnych.

Gwarancja EFIS i gwarancja objęta upoważnieniem EBI do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich pozostają najbardziej znaczące pod względem finansowym spośród programów gwarancji finansowej, ze zobowiązaniem z tytułu gwarancji finansowej wynoszącym odpowiednio 2 178 mln EUR i 2 358 mln EUR. Podczas gdy w odniesieniu do gwarancji EFIS UE ma prawo do oczekiwanego wynagrodzenia w wysokości 2 039 mln EUR – ujmowanego jako należności z tytułu gwarancji finansowej – w znacznym stopniu pokrywającego zobowiązanie, to z gwarancji objętej upoważnieniem EBI do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich oczekiwane przychody wynoszą 47 mln EUR, pokrywając zatem jedynie niewielki ułamek gwarancji. Wynika to z wysokiego stopnia subsydiowania przez UE upoważnień EBI do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich. W 2022 r. w ramach programów InvestEU i ISWMR – „Globalny wymiar Europy” podpisano nowe umowy gwarancyjne, co doprowadziło do ujęcia nowych zobowiązań z tytułu gwarancji finansowych (zob. również informacja dodatkowa **4.1.1**).

Większość pozostałych programów gwarancyjnych UE, w szczególności tych przewidzianych dla finansowania podwyższonego ryzyka przeznaczonego dla MŚP lub sektora innowacji, nie przewiduje wynagrodzenia. Więcej informacji na temat gwarancji w ramach programu „Horyzont 2020” znajduje się w informacji dodatkowej **2.4.2.1**, a informacje na temat gwarancji związanych z COSME – w informacji dodatkowej **4.1.2**.

2.12. ZOBOWIĄZANIA

w mln EUR

	Kwota brutto	Dostosowania	Kwota netto na 31.12.2022	Kwota brutto	Dostosowania	Kwota netto na 31.12.2021
Zestawienia poniesionych wydatków i faktury otrzymane od następujących podmiotów:						
<i>Państwa członkowskie</i>						
EFRR oraz inne instrumenty na rzecz rozwoju obszarów wiejskich	80	(0)	80	30	(0)	30
EFRR i FS	6 258	(1 614)	4 644	6 484	(1 878)	4 606
EFS	2 796	(368)	2 428	3 311	(596)	2 715
RRF (NGEU)	24 629		24 629	19 118		19 118
Inne	1 075	(170)	904	663	(58)	605
<i>Podmioty prywatne i publiczne</i>	1 527	(467)	1 060	1 563	(320)	1 244
Otrzymane zestawienia poniesionych wydatków i faktury ogółem	36 366	(2 620)	33 745	31 169	(2 851)	28 318
EFRR	15 795	nie dotyczy	15 795	15 650	nie dotyczy	15 650
Zobowiązania z tytułu zasobów własnych	3 764	nie dotyczy	3 764	38	nie dotyczy	38
Zobowiązania różne	1 679	nie dotyczy	1 679	2 030	nie dotyczy	2 030
Inne	357	nie dotyczy	357	335	nie dotyczy	335
Ogółem	57 961	(2 620)	55 341	49 223	(2 851)	46 372

Zobowiązania obejmują faktury i zestawienia poniesionych wydatków, które otrzymano, ale które nie zostały opłacone do końca roku. Początkowo są one ujmowane w momencie otrzymania faktur / zestawień poniesionych wydatków w kwocie roszczeń. Następnie zobowiązania koryguje się, aby odzwierciedlały jedynie kwoty zatwierdzone po dokonaniu przeglądu kosztów oraz kwoty uznane za kwalifikowalne. Kwoty uznane za niekwalifikowalne umieszcza się w kolumnie „Korekty”; największe kwoty dotyczą działań strukturalnych.

Znaczny wzrost w porównaniu z końcem poprzedniego roku jest spowodowany przede wszystkim przez instrument RRF (NGEU), którego realizację rozpoczęto w 2021 r., i powiązane z nim zobowiązania pozostające do spłaty na dzień 31 grudnia 2022 r., które wynosiły łącznie 24,6 mld EUR. Kwoty te reprezentują wnioski o płatność otrzymane pod koniec roku, w odniesieniu do których ocena kamieni milowych i wartości docelowych wciąż trwała.

W okresie programowania 2014–2020 rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów 2013/1303 (RWP) mające zastosowanie do funduszy strukturalnych (EFRR i EFS), Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (EFMR) przewiduje ochronę budżetu UE poprzez systematyczne zatrzymywanie 10 % płatności okresowych. Po zakończeniu roku obrachunkowego (1 lipca–30 czerwca) określonego w rozporządzeniu w sprawie wspólnych przepisów do lutego zostaje zakończony cykl kontroli polegających na kontrolach zarządczych prowadzonych przez instytucje zarządzające i audytach prowadzonych przez instytucje audytowe. Komisja analizuje dokumenty dające gwarancję i zestawienia wydatków przedłożone przez odpowiednie organy w państwach członkowskich. Zapłaty/odzyskania salda końcowego dokonuje się dopiero po zakończeniu tej oceny i zatwierdzeniu zestawienia wydatków. Kwota zatrzymana zgodnie z tym przepisem na koniec 2022 r. wyniosła 8,8 mld EUR. Część tej kwoty (1,3 mld EUR) uznaje się za niekwalifikowalną na podstawie informacji przedłożonych przez państwa członkowskie w zestawieniach wydatków i również umieszcza w kolumnie „Dostosowania”.

Wnioski o płatności zaliczkowe

Oprócz wspomnianych powyżej kwot na koniec 2022 r. kwota wniosków o płatności zaliczkowe, które wpłynęły, lecz nie zostały jeszcze zrealizowane na koniec roku, wynosiła 3 mld EUR. Zgodnie z zasadami rachunkowości UE kwot tych nie księguje się jako zobowiązania.

Zobowiązania z tytułu zasobów własnych

Zobowiązania z tytułu zasobów własnych odnoszą się do składek państw członkowskich wnoszonych do budżetu UE, które miały zostać zwrócone na koniec roku. Budżety korygujące wykonuje się zgodnie z art. 10a ust. 3 rozporządzenia nr 609/2014. Duże saldo na dzień 31 grudnia 2022 r. wynikało z przyjęcia budżetu korygującego nr 5/2022 w dniu 23 listopada 2022 r. Zgodnie z tym przepisem odpowiednie kwoty zostały zwrócone państwom członkowskim w pierwszym dniu roboczym w styczniu 2023 r.

2.13. BIERNE ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE KOSZTÓW I PRZYCHODY PRZYSZŁYCH OKRESÓW

	w mln EUR	
	31.12.2022	31.12.2021
<i>Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów</i>	85 870	77 819
<i>Przychody przyszłych okresów</i>	127	126
<i>Inne</i>	167	123
Ogółem	86 164	78 068

Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów mają następującą strukturę:

	w mln EUR	
	31.12.2022	31.12.2021
<i>RRF (NGEU)</i>	17 188	8 263
<i>EFRG</i>	25 316	25 241
<i>EFRRROW oraz inne instrumenty na rzecz rozwoju obszarów</i>	19 625	19 245
<i>EFRR i FS</i>	8 741	10 710
<i>EFS</i>	3 366	3 499
<i>Inne</i>	11 633	10 859
Ogółem	85 870	77 819

Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów odnoszą się do ujmowanych wydatków, w odniesieniu do których Unia nie otrzymała jeszcze zestawień poniesionych wydatków. W przypadku polityki spójności spadek związany jest głównie z faktem, że okres 2014–2020 dobiega końca. Co więcej, wdrażanie w ramach obecnego okresu programowania postępuje stosunkowo wolno, wskutek czego nie ujęto biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów za okres 2021–2027. Odnotowano natomiast wzrost biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów w odniesieniu do instrumentu RRF, ponieważ państwa członkowskie dokonują postępów we wdrażaniu reform, a także trwa realizacja inwestycji i kamieni milowych.

AKTYWA NETTO

2.14. KAPITAŁY REZERWOWE

w mln EUR

	Informacja dodatkowa	31.12.2022	31.12.2021
Inne kapitały rezerwowe		1 312	1 325
Ogółem		1 312	1 325

Kwota ta obejmuje przede wszystkim kapitał rezerwowy EWWiS w likwidacji (865 mln EUR) na aktywa Funduszu Badawczego Węgla i Stali, które utworzono w związku z likwidacją EWWiS w likwidacji, jak również fundusz rezerw Urzędu Unii Europejskiej ds. Własności Intelktualnej (293 mln EUR).

2.15. KWOTY, DO WNIESIENIA KTÓRYCH NALEŻY WEZWAĆ PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE

w mln EUR

Kwoty, do wniesienia których należy wezwać państwa	83 624
Wynik budżetowy za 2021 r. zapisany na dobro państw	3 227
Aktualizacja wyceny zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych	(46 048)
Inne	(115)
Wynik ekonomiczny za rok	91 949
Ogółem kwoty, do wniesienia których należy wezwać	132 637

Kwota ta stanowi tę część kosztów poniesionych już przez UE do dnia 31 grudnia, która będzie musiała zostać sfinansowana z przyszłych budżetów. Wiele kosztów ujmowanych jest zgodnie z zasadami rachunkowości memoriałowej w roku N, choć mogą one zostać faktycznie poniesione w roku N+1 (lub później) i sfinansowane w związku z tym z budżetu na rok N+1 (lub później). W związku z ujęciem w sprawozdaniu finansowym tych zobowiązań oraz ze względu na fakt, że odpowiednie kwoty są finansowane z przyszłych budżetów, na koniec roku zobowiązania znacząco przekraczają poziom aktywów. Najbardziej znaczące kwoty, na które należy zwrócić uwagę, dotyczą pożyczek związanych z bezzwrotnym wsparciem zaciągniętych w ramach NGEU, działań EFRG oraz zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych.

Należy również zauważyć, że nie ma to wpływu na wynik budżetu – dochody budżetowe powinny zawsze być równe wydatkom budżetowym lub je przewyższać, a każda nadwyżka dochodów zwracana jest państwom członkowskim.

Aktualizacja wyceny zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych dotyczy zysków i strat aktuarialnych wynikających z wyceny aktuarialnej tych zobowiązań.

Znaczący wzrost kwot, do wniesienia których należy wezwać państwa członkowskie, obserwowany przez ostatnie dwa lata wynika przede wszystkim z pożyczek związanych z bezzwrotnym wsparciem zaciągniętych w ramach NGEU w tym okresie.

3. INFORMACJE DODATKOWE DO SPRAWOZDANIA Z FINANSOWYCH WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI

DOCHODY

PRZYCHODY Z TRANSAKCJI INNYCH NIŻ TRANSAKCJE WYMIANY: ZASOBY WŁASNE

3.1. ZASOBY WŁASNE OPARTE NA DNB

Przychody z tytułu zasobów własnych stanowią zasadniczą część przychodów operacyjnych UE. Zasoby oparte na DNB (dochódzie narodowym brutto) wynoszą za 2022 r. 103 880 mln EUR (w 2021 r.: 115 955 mln EUR) i są najbardziej znaczące spośród czterech kategorii zasobów własnych. DNB każdego państwa członkowskiego obciążane jest jednolitą stawką procentową. Zasoby oparte na DNB pozwalają zbilansować dochody i wydatki, tzn. finansują tę część budżetu, która nie jest pokrywana z innych źródeł dochodu. Spadek stanu zasobów opartych na DNB w 2022 r. w porównaniu z 2021 r. był spowodowany szeregiem czynników: przewidzeniem w budżecie nadwyżek większych o kwotę 1,5 mld EUR, wzrostem przewidywanych należności celnych o 6,4 mld EUR, wyższymi o 1,8 mld EUR wkładami VAT i większym wkładem Zjednoczonego Królestwa związanym z umową o wystąpieniu (3,9 mld EUR).

3.2. TRADYCYJNE ZASOBY WŁASNE

Tradycyjne zasoby własne odnoszą się głównie do ceł, w przypadku których państwa członkowskie zatrzymują — na poczet kosztów poboru — 25 % kwot, a zatem w powyższych liczbach uwzględniono to odliczenie. Ze względu na odbudowę gospodarczą odnotowano wzmożony pobór ceł.

3.3. ZASOBY WŁASNE OPARTE NA VAT

Zasoby własne oparte na VAT oblicza się zgodnie z podstawą opodatkowania VAT w państwach członkowskich. Podstawy VAT zostały w tym celu ujednolicone zgodnie z zasadami UE. Jednolita stawka poboru wynosząca 0,30 % ma zastosowanie do łącznej kwoty wpływów VAT pobieranej przez każde państwo członkowskie za wszystkie dostawy podlegające opodatkowaniu, podzielonej przez średnią ważoną stawkę VAT. Podstawa VAT jest ograniczona do 50 % DNB każdego państwa członkowskiego.

3.4. ZASOBY WŁASNE OPARTE NA ODPADACH OPAKOWANIOWYCH Z TWORZYW SZTUCZNYCH

Jednolita stawka poboru wynosząca 0,80 EUR za kilogram ma zastosowanie do masy odpadów opakowaniowych z tworzyw sztucznych wytwarzanych w każdym państwie członkowskim, które nie są poddawane recyklingowi. Odpady opakowaniowe z tworzyw sztucznych, które nie zostały poddane recyklingowi w danym roku, oblicza się jako różnicę między wytworzonymi odpadami opakowaniowymi z tworzyw sztucznych a odpadami opakowaniowymi z tworzyw sztucznych poddanymi recyklingowi w tym roku w danym państwie członkowskim. Bułgaria, Czechy, Estonia, Grecja, Hiszpania, Chorwacja, Włochy, Cypr, Łotwa, Litwa, Węgry, Malta, Polska, Portugalia, Rumunia, Słowenia i Słowacja są uprawnione do określonych rocznych obniżek ryczałtowych swoich wkładów w postaci zasobów własnych opartych na odpadach opakowaniowych z tworzyw sztucznych. Ten stosunkowo nowy zasób własny wprowadzono w 2021 r. wraz z wejściem w życie nowej decyzji w sprawie zasobów własnych 2020/2053.

PRZYCHODY Z TRANSAKCJI INNYCH NIŻ TRANSAKCJE WYMIANY: PRZESUNIĘCIA ŚRODKÓW

3.5. GRZYWNY

Przychody wynoszące 915 mln EUR (w 2021 r.: 1 990 mln EUR) odnoszą się głównie do grzywien nałożonych przez Komisję na państwa członkowskie za naruszenia prawa UE (640 mln EUR) oraz do grzywien nałożonych na przedsiębiorstwa za naruszenie unijnych reguł konkurencji (272 mln EUR).

3.6. ODZYSKANIE WYDATKÓW

	w mln EUR	
	2022	2021
Zarządzanie dzielone	1 110	1 682
Zarządzanie bezpośrednie	90	61
Zarządzanie pośrednie	19	51
Ogółem	1 219	1 794

Ta pozycja obejmuje wystawione przez Komisję nakazy odzyskania środków, realizowane w drodze wpłaty gotówkowej przez dłużnika lub potrącenia należności od późniejszych płatności zarejestrowanych w systemie rachunkowości Komisji. Nakazy odzyskania środków wydaje się w celu odzyskania środków wcześniej wydatkowanych z budżetu UE. Odzyskanie środków dokonywane jest na podstawie kontroli, audytów lub analizy kwalifikowalności – operacje te służą zatem ochronie budżetu UE przed wydatkami poniesionymi z naruszeniem przepisów prawa.

Pozycja ta obejmuje także nakazy odzyskania środków wystawione przez państwa członkowskie beneficjentom środków EFRG, a także zmiany szacunków dotyczących naliczonych dochodów na koniec poprzedniego roku w porównaniu z końcem roku bieżącego.

Kwoty przedstawione w powyższej tabeli odzwierciedlają przychody uzyskane przez wystawienie nakazów odzyskania środków. Z tego względu dane te nie mogą odzwierciedlać i nie odzwierciedlają w pełni środków zastosowanych w celu ochrony budżetu UE, w szczególności w odniesieniu do polityki spójności, w przypadku której istnieją specjalne mechanizmy zapewniające korektę wydatków niekwalifikowalnych i w większości przypadków niewymagające wystawienia nakazu odzyskania środków. Budżet UE jest również chroniony za pośrednictwem wycofywania wydatków i za pośrednictwem odzyskanych płatności zaliczkowych.

Zdecydowana większość kwoty ogółem przypada na kwoty odzyskane w ramach zarządzania dzielonego:

Rolnictwo: EFRG i rozwój obszarów wiejskich

W odniesieniu do EFRG oraz EFRROW kwoty ujęte w ramach tej pozycji jako przychód za dany rok to korekty finansowe za ten rok oraz zwroty zgłoszone przez państwa członkowskie i odzyskane w ciągu roku, a także wzrost netto pozostających kwot należnych zgłoszonych przez państwa członkowskie do odzyskania na koniec roku w związku z nadużyciami finansowymi i nieprawidłowościami.

Polityka spójności

Głównymi kwotami związanymi z polityką spójności są kwoty, które Komisja spodziewa się odzyskać od państw członkowskich. Odzyskanie będzie wynikiem badania i zatwierdzenia rocznych sprawozdań

finansowych przedłożonych przez państwa członkowskie na początku 2023 r. Kwoty podlegające zwrotowi stanowią zasadniczo różnicę między kwotami wstępnie zadeklarowanymi jako kwalifikowalne w danym roku budżetowym a kwotami potwierdzonymi jako kwalifikowalne w rocznych sprawozdaniach finansowych państw członkowskich. Niska kwota oznacza, że kontrole wprowadzone na poziomie państw członkowskich umożliwiły wykrycie niekwalifikowalnych kwot na wczesnym etapie procesu.

3.7. UMOWA O WYSTĄPIENIU ZJEDNOCZONEGO KRÓLESTWA

Niniejsza sekcja ma związek z kwotami netto należnymi od Zjednoczonego Królestwa na podstawie umowy o wystąpieniu podpisanej po jego wystąpieniu z Unii w 2020 r. (zob. informacja dodatkowa **2.6.1.2**), dostosowywanymi co roku zgodnie z wymogami przewidzianymi w umowie o wystąpieniu. Przychody za 2022 r. wyniosły zero i zamiast nich odnotowano wydatek; wynika on przede wszystkim ze znaczącego spadku pozostającej do spłaty należności Zjednoczonego Królestwa w odniesieniu do świadczeń emerytalnych oraz innych świadczeń pracowniczych (art. 142), jak również z dodatkowych kwot płatnych na rzecz Zjednoczonego Królestwa w związku z zasobami własnymi (art. 136).

3.8. INNE PRZYCHODY Z TRANSAKCJI INNYCH NIŻ TRANSAKCJE WYMIANY

w mln EUR

	2022	2021
<i>Wkłady państw członkowskich do funduszu innowacyjnego</i>	3 192	2 187
<i>Podatki i składki płacone przez personel</i>	1 439	1 367
<i>Wkłady państw trzecich</i>	1 307	1 056
<i>Wkłady państw członkowskich do instrumentu wsparcia</i>	204	199
<i>Przekazanie aktywów</i>	321	356
<i>Korekty budżetowe</i>	3 246	1 245
<i>Dostosowania rezerw</i>	991	65
<i>Inne</i>	695	261
Ogółem	11 395	6 737

Wkłady państw członkowskich do funduszu innowacyjnego stanowią przychody związane przede wszystkim ze sprzedażą uprawnień do emisji, które mają być wykorzystane na wsparcie innowacji w zakresie technologii niskoemisyjnych.

Przychody z podatków i składek płaconych przez personel wynikają przede wszystkim z odliczeń od wynagrodzeń pracowników. W tej kategorii istotnymi kwotami są składki w ramach systemu emerytalno-rentowego i kwoty podatku dochodowego.

Wkłady państw trzecich to głównie wkłady państw EFTA (646 mln EUR), jak również wkłady finansowe państw trzecich do programu „Horyzont Europa” (427 mln EUR) i do programu ERASMUS+ (145 mln EUR).

Wkłady państw członkowskich dotyczą głównie kwoty 165 mln EUR na finansowanie Instrumentu Pomocy dla Uchodźców w Turcji.

Korekty budżetowe obejmują głównie nadwyżkę budżetową z poprzedniego roku, która wyniosła 3 227 mln EUR (w 2021 r.: 1 769 mln EUR).

Wzrost przychodów związanych z rezerwami wynika głównie ze zmniejszenia rezerwy na likwidację obiektów jądrowych (zob. informacja dodatkowa **2.10**).

Pozycja „Inne przychody z transakcji innych niż transakcje wymiany” obejmuje wkład państwa przyjmującego ITER i wkłady członkowskie na rzecz Fusion for Energy, Europejskiego Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Realizacji Projektu ITER i Rozwoju Energii Termojądrowej (EUR 155,5 mln EUR) i dostosowanie odpisu aktualizującego wartość należności z tytułu TZW (189 mln EUR).

PRZYCHODY Z TRANSAKCJI WYMIANY

3.9. PRZYCHODY FINANSOWE

	w mln EUR	
	2022	2021
<i>Odsetki od:</i>		
<i>opóźnień w płatnościach</i>	(927)	1 529
<i>Pożyczki</i>	1 238	1 160
<i>Pożyczki zaciągnięte</i>	325	220
<i>Inne</i>	127	10
<i>Przychody z tytułu umów gwarancji finansowej</i>	1 282	987
<i>Zyski z aktywów lub zobowiązań finansowych wycenianych według wartości</i>		
<i>Instrumenty finansowe niebędące instrumentami pochodnymi</i>	128	324
<i>Instrumenty pochodne</i>	294	815
<i>Dywidendy</i>	114	30
<i>Inne</i>	20	16
Ogółem	2 602	5 092

Przychody z tytułu odsetek od zaległych płatności wynikają głównie z należnych grzywien oraz wkładów z tytułu zasobów własnych, których nie wpłacono na czas. Ujemna wartość kwoty jest spowodowana znacznym zmniejszeniem przychodów z tytułu naliczonych odsetek za zwłokę w odniesieniu do sprawy zaniżenia wartości, o której mowa w informacji dodatkowej **2.6.1.1**, z kwoty 1,4 mld EUR ujętej w 2021 r. do kwoty 0,4 mld EUR w 2022 r. To zmniejszenie o 1 mld EUR miało miejsce w następstwie wyroku Trybunału z marca 2022 r. i zostało tym samym ujęte w roku budżetowym 2022.

Odsetki od pożyczek odnoszą się przede wszystkim do EFSM (0,8 mld EUR), w przypadku którego kwoty pozostające do spłaty są zazwyczaj obciążone wysoką efektywną stopą procentową. Kolejne 0,2 mld EUR dotyczy pożyczek udzielanych w ramach RRF, gdzie nowe wypłaty w 2022 r. odznaczały się wyższymi efektywnymi stopami procentowymi niż w ubiegłym roku. W porównaniu z kwotami pożyczek w ramach SURE pozostających do spłaty odsetki od tych pożyczek są niskie (0,2 mld EUR). Jest to spowodowane faktem, że znaczna część transakcji z przeszłości charakteryzowała się niższymi lub ujemnymi stopami procentowymi. Zob. również informacja dodatkowa **2.4.1**.

Przychody odsetkowe z tytułu zaciągniętych pożyczek dotyczą głównie NGEU oraz SURE i wynikają z ujemnych efektywnych stóp procentowych dla określonych transakcji z przeszłości.

Przychody z tytułu umów gwarancji finansowej dotyczą głównie amortyzacji zobowiązań z tytułu gwarancji finansowych. Można interpretować to jako zwolnienie UE z zobowiązań z tytułu gwarancji za okres, w którym UE pozostawała w gotowości do skompensowania posiadaczom gwarancji ich strat kredytowych. Tym samym ujęcie przychodów z tytułu gwarancji finansowych odzwierciedla upływ czasu oraz gwarantowaną wartość. Amortyzacje stosuje się do obu rodzajów gwarancji, zarówno tych objętych wynagrodzeniem, jak i tych, za które UE nie pobiera żadnego wynagrodzenia lub pobiera jedynie wynagrodzenie nominalne (zob. informacja dodatkowa **2.11.2**). Wśród gwarancji objętych wynagrodzeniem najbardziej znacząca jest gwarancja EFIS udzielona EBI z tytułu portfela dłużnego w obszarze infrastruktury i innowacji w połączeniu z portfelami dłużnymi w ramach Programu InvestEU od 2022 r. (zob. informacja dodatkowa **4.1.1**). Przychody uzyskane z tytułu gwarancji EFIS w odniesieniu do tych połączonych portfeli dłużnych w 2022 r. wynosiły 313 mln EUR.

Przychody związane z umowami gwarancji finansowej w wysokości 1 282 mln EUR są kompensowane stratami z tytułu utraty wartości zobowiązań z tytułu gwarancji finansowych wynoszącymi 362 mln EUR związanymi z uruchomieniami gwarancji po potrąceniu kwot odzyskanych o wartości 360 mln EUR oraz niezrealizowanymi stratami z tytułu utraty wartości w wysokości 1 mln EUR (zob. informacje dodatkowe **3.15** i **6.5**). Ponadto UE dotowała programy gwarancji finansowych (514 mln EUR), nie pobierając żadnych premii gwarancyjnych lub pobierając premie gwarancyjne poniżej stóp rynkowych (informacja dodatkowa **3.15**). Łączny wynik netto uzyskany z programów gwarancji finansowych stanowi nadwyżkę w wysokości 406 mln EUR.

3.10. INNE PRZYCHODY Z TRANSAKCJI WYMIANY

	w mln EUR	
	2022	2021
<i>Przychody z opłat z tytułu świadczonych usług (agencje)</i>	694	689
<i>Dodatnie różnice kursowe</i>	330	299
<i>Sprzedaż towarów</i>	121	53
<i>Udział w wyniku finansowym netto EFI</i>	24	169
<i>Przychody powiązane ze środkami trwałymi</i>	26	2
<i>Inne</i>	475	285
Ogółem	1 669	1 497

Przychody z opłat z tytułu świadczonych usług obejmują głównie opłaty za pozwolenie na dopuszczenie do obrotu pobierane przez Europejską Agencję Leków oraz opłaty za znak towarowy pobrane przez Urząd Unii Europejskiej ds. Własności Intelektualnej.

KOSZTY

3.11. ZARZĄDZANIE DZIELONE

	w mln EUR	
	2022	2021
Wydatkowane przez państwa członkowskie		
Europejski Fundusz Rolniczy Gwarancji	41 031	40 829
Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz inne instrumenty na rzecz rozwoju obszarów wiejskich	16 073	15 451
Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego oraz Fundusz Spójności	43 083	46 932
Europejski Fundusz Społeczny	14 649	16 727
Inne	3 482	4 835
Ogółem	118 318	124 774

Spadek kosztów w obszarze spójności (EFRR, Fundusz Spójności, EFS) jest spowodowany przejściem z poprzedniego okresu obowiązywania WRF 2014–2020 na obecne WRF na lata 2021–2027: koszty zadeklarowane za poprzedni okres spadają, natomiast koszty związane z bieżącym okresem są niskie, głównie ze względu na powolne tempo na początku wdrażania.

Pozycja „Inne koszty” obejmuje przede wszystkim Europejski Fundusz Morski i Rybacki (0,8 mld EUR), Fundusz Solidarności Unii Europejskiej (0,9 mld EUR), pobrewitową rezerwę dostosowawczą (0,4 mld EUR), azyl i migrację (0,6 mld EUR), bezpieczeństwo wewnętrzne (0,4 mld EUR) oraz Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym (0,4 mld EUR).

3.12. ZARZĄDZANIE BEZPOŚREDNIE

	w mln EUR	
	2022	2021
Wydatkowane przez Komisję	78 497	48 265
z czego RRF (NGEU)	69 461	42 940
Wydatkowane przez agencje wykonawcze	14 962	14 232
Wydatkowane przez fundusze powiernicze	568	503
Ogółem	94 027	63 000

Wzrost kosztów w ramach zarządzania bezpośredniego realizowanego przez Komisję odnosi się przede wszystkim do realizacji RRF, polityki badawczej i działań zewnętrznych. Główne wydatki dotyczą RRF (69,5 mld EUR) i w porównaniu z rokiem ubiegłym znacznie wzrosły, ponieważ państwa członkowskie korzystają z zapewnionych funduszy i osiągane są kamienie milowe. Pozostała część kwot w ramach zarządzania bezpośredniego dotyczy przede wszystkim realizacji polityki badawczej (7,4 mld EUR) i działań zewnętrznych, które obejmują Instrument Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej i jego poprzedników (3,7 mld EUR), jak również operacje w dziedzinie pomocy humanitarnej (1 mld EUR).

Kolejne 3,1 mld EUR odnosi się do instrumentu „Łącząc Europę” – wspólnego funduszu inwestycji infrastrukturalnych, którego celem jest wprowadzenie inteligentnych sieci w obszarze transportu, energii i telekomunikacji.

3.13. ZARZĄDZANIE POŚREDNIE

	w mln EUR	
	2022	2021
Wydatkowane przez inne agencje i organy UE	3 615	3 154

Wydatkowane przez państwa trzecie	630	890
Wydatkowane przez organizacje międzynarodowe	4 650	3 622
Wydatkowane przez inne podmioty	4 738	3 225
Ogółem	13 634	10 891

Kwota 6 mld EUR kosztów zarządzania pośredniego dotyczy działań zewnętrznych (głównie obszarów pomocy przedakcesyjnej, pomocy humanitarnej, współpracy międzynarodowej i polityki sąsiedztwa). Dodatkowa kwota 3,5 mld EUR dotyczy zwiększania konkurencyjności Europy (w obszarach takich jak badania naukowe, programy kosmiczne i kształcenie).

3.14. KOSZTY PERSONELU ORAZ RENT I EMERYTUR

w mln EUR

	2022	2021
Koszty personelu	7 957	7 377
Koszty rent i emerytur	6 251	5 040
Ogółem	14 209	12 417

Koszty świadczeń emerytalno-rentowych odnoszą się do tych elementów przepływów, które są skutkiem wyceny aktuarialnej zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych różnych od tych ujętych w aktywach netto. W związku z tym nie stanowią one faktycznych rocznych świadczeń emerytalnych i rentowych, które są znacznie niższe i wynoszą 2,2 mld EUR.

3.15. KOSZTY FINANSOWE

w mln EUR

	2022	2021
Koszty odsetkowe:		
Pożyczki zaciągnięte	1 912	1 209
Pożyczki	161	146
Leasing finansowy	50	56
Inne	31	103
Umowy gwarancji finansowej – subsydiowane wynagrodzenie	514	233
Straty netto z tytułu utraty wartości przez:		
Umowy gwarancji finansowej	362	947
Pożyczki i należności	2 108	1 244
Straty z aktywów lub zobowiązań finansowych wycenianych według		
Instrumenty finansowe niebędące instrumentami pochodnymi	2 344	210
Instrumenty pochodne	126	40
Inne	29	13
Ogółem	7 637	4 201

Wydatki z tytułu odsetek związane z pożyczkami wynikają głównie z EFSM (0,8 mld EUR), NGEU (0,9 mld EUR) i SURE (0,2 mld EUR). Odsetki od pożyczek w ramach SURE są dużo niższe niż w przypadku pozostałych programów, ponieważ ich znaczna część odznacza się niższymi lub ujemnymi stopami procentowymi. Powodem wydatku z tytułu odsetek związanego z pożyczkami (pożyczki „wzajemne” o ujemnych stopach procentowych) są również ujemne efektywne stopy procentowe w odniesieniu do niektórych wcześniejszych transakcji w ramach SURE.

Więcej szczegółów na temat kosztów związanych z gwarancjami finansowymi znajduje się w informacji dodatkowej 3.9.

Straty netto z tytułu utraty wartości przez pożyczki i należności odnoszą się głównie do dodatkowej utraty wartości wynoszącej 2,1 mld EUR, którą ujęto w 2022 r., w związku z pożyczkami udzielonymi Ukrainie w ramach pomocy makrofinansowej i Euratomu (zob. informacje dodatkowe **2.4.1.1** i **6.5**).

Główna strata przez aktywa lub zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt niebędące instrumentami pochodnymi pochodzi z dłużnych papierów wartościowych w ramach wspólnego funduszu rezerw (1,1 mld EUR) i funduszu innowacyjnego (0,5 mld EUR). W 2022 r. odnotowano spadek cen rynkowych obligacji spowodowany wzrostem stóp procentowych. Miało to negatywny wpływ na wartość godziwą obligacji znajdujących się w portfelach UE i doprowadziło do ujęcia w dużej mierze niezrealizowanej straty wartości godziwej.

3.16. INNE KOSZTY

w mln EUR

	2022	2021
<i>Koszty administracyjne i informatyczne</i>	2 321	2 105
<i>Dostosowania rezerw</i>	769	583
<i>Koszty związane z aktywami trwałymi</i>	1 518	1 205
<i>Koszty zarządzania gruntami i budynkami</i>	686	591
<i>Ujemne różnice kursowe</i>	427	171
<i>Koszty leasingu operacyjnego</i>	411	447
<i>Zmniejszenie grzywien decyzją Trybunału</i>	1 378	15
<i>Inne</i>	832	645
Ogółem	8 342	5 762

Kwota przedstawiona w pozycji „Zmniejszenie grzywien decyzją Trybunału” powyżej obejmuje 997 mln EUR odnoszące się do uchylecia grzywny nałożonej na Qualcomm w styczniu 2018 r. za nadużycie pozycji dominującej. W czerwcu 2022 r. Sąd UE uchylił grzywnę, a Komisja nie wniosła odwołania od jego wyroku, co doprowadziło do umorzenia należności z tytułu grzywny w rocznym sprawozdaniu finansowym za 2022 r.

Łączna kwota wydatków na badania i rozwój ujęta jako koszt w 2022 r. przedstawia się następująco:

w mln EUR

	2022	2021
<i>Koszty prac badawczych</i>	430	401
<i>Niekapitalizowane koszty prac rozwojowych</i>	133	122
Ogółem	563	523

3.17. SPRAWOZDAWCZOŚĆ DOTYCZĄCA SEGMENTÓW DZIAŁALNOŚCI WEDŁUG DZIAŁÓW WIELOLETNICH RAM FINANSOWYCH (WRF)

	w mln EUR								
	Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa	Spójność i wartości	Zasoby naturalne i środowisko	Migracja i zarządzanie granicami	Odporność, bezpieczeństw o i obrona	Sąsiedztwo i świat	Europejska administracja publiczna	Nieprzydzielone do działów WRF*	Ogółem
Zasoby własne oparte na DNB	–	–	–	–	–	–	–	103 880	103 880
Tradycyjne zasoby własne	–	–	–	–	–	–	–	23 495	23 495
VAT	–	–	–	–	–	–	–	19 666	19 666
Nowe zasoby własne	–	–	–	–	–	–	–	6 337	6 337
Grzywny	–	–	–	–	–	–	–	915	915
Odzyskanie wydatków	62	620	468	4	0	63	0	2	1 219
Umowa o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Inne	1 173	140	345	0	657	206	1 896	6 977	11 395
Przychody z transakcji innych niż transakcje wymiany	1 236	761	813	4	657	269	1 896	161 271	166 908
Przychody finansowe	1 471	18	1	–	0	362	6	743	2 602
Inne	111	(25)	(12)	(0)	(3)	67	480	1 052	1 669
Przychody z transakcji wymiany	1 582	(7)	(11)	(0)	(3)	429	486	1 795	4 271
Przychody ogółem	2 817	754	802	4	654	699	2 382	163 067	171 179
Koszty wydatkowane przez państwa członkowskie:									
EFRR	–	–	(41 031)	–	–	–	–	–	(41 031)
EFRRROW oraz inne	–	–	(16 073)	–	–	–	–	–	(16 073)
instrumenty na rzecz rozwoju obszarów wiejskich	–	–	(16 073)	–	–	–	–	–	(16 073)
EFRR i FS	–	(43 083)	–	–	–	–	–	–	(43 083)
EFS	–	(14 649)	–	–	–	–	–	–	(14 649)
Inne	–	(764)	(755)	(862)	(72)	(132)	–	(898)	(3 482)
Wydatkowane przez KE, agencje wykonawcze i fundusze powiernicze	(12 765)	(73 573)	(906)	(459)	(303)	(5 802)	(12)	(208)	(94 027)
Wydatkowane przez inne agencje i organy UE	(2 848)	(494)	(90)	(1 018)	(210)	(25)	(111)	1 180	(3 615)
Wydatkowane przez państwa trzecie i organizacje międzynarodowe	(418)	(114)	(5)	(241)	(163)	(4 334)	(1)	(5)	(5 281)
Wydatkowane przez inne podmioty	(225)	(2 799)	(1)	(6)	(57)	(1 653)	(0)	2	(4 738)
Koszty personelu oraz rent i emerytur	(493)	(15)	(2)	(0)	(3)	(157)	(12 006)	(1 531)	(14 209)
Koszty finansowe	(882)	(11)	(6)	(0)	(0)	(574)	(210)	(5 953)	(7 637)
Umowa o wystąpieniu								(6 961)	(6 961)

Zjednoczonego Królestwa

Inne koszty	(2 195)	(168)	(305)	(19)	(8)	(281)	(3 421)	(1 946)	(8 342)
Koszty ogółem	(19 825)	(135 670)	(59 174)	(2 604)	(816)	(12 957)	(15 761)	(16 321)	(263 128)
Wynik ekonomiczny za rok	(17 008)	(134 916)	(58 372)	(2 600)	(163)	(12 258)	(13 379)	146 746	(91 949)

* Pozycja „Nieprzydzielone do działów WRF” obejmuje wykonanie budżetu jednostek objętych konsolidacją i wyłączenia konsolidacyjne, operacje pozabudżetowe i programy bez przydziału, w odniesieniu do których kwoty są indywidualnie nieistotne.

Prezentacja przychodów i kosztów według działów wieloletnich ram finansowych opiera się na szacunkach, ponieważ nie wszystkie zobowiązania są powiązane z działami WRF.

4. ZOBOWIĄZANIA I AKTYWA WARUNKOWE

Zobowiązania warunkowe to ewentualne przyszłe zobowiązania płatnicze Unii Europejskiej, które mogą wynikać z poprzednich wydarzeń lub prawnie wiążących zobowiązań, ale które będą zależeć od przyszłych wydarzeń nie w pełni zależnych od UE. Dotyczą one głównie udzielonych gwarancji i ryzyka prawnego.

Wszystkie zobowiązania warunkowe, z wyjątkiem tych dotyczących grzywien, gwarancji i instrumentów finansowych do poziomu, w jakim są objęte funduszami (zob. informacja dodatkowa 2.4.2.1), gdyby stały się wymagalne, byłyby w kolejnych latach finansowane z budżetu UE (a tym samym z budżetów państw członkowskich UE).

Aby dowiedzieć się więcej na temat gwarancji budżetowych UE udzielonych na pokrycie pożyczek na rzecz NGEU oraz na pomoc finansową, zob. informacja dodatkowa 2.4.1.1 oraz informacja dodatkowa 2.11.1.1. Informacje te przedstawiono już w ramach niniejszej sekcji, ale ponieważ jakiegokolwiek uruchomienie wspomnianych gwarancji zależałoby od braku spłaty udzielonych pożyczek omówionych szczegółowo w informacji dodatkowej 2.4.1.1, uwzględnienie tych informacji w tym miejscu wydaje się bardziej odpowiednie.

4.1. Gwarancje udzielone z budżetu UE

4.1.1. Gwarancje udzielone w ramach programów gwarancji budżetowych UE (nominalne)

w mln EUR

	31.12.2022			Zabezpieczone aktywa*
	Udzielone gwarancje		Kwoty	
	Pułap	Podpisano		
Gwarancje objęte upoważnieniem EBI do udzielania	30 599	30 599	20 909	2 710
Gwarancja EFIS	25 793	24 615	21 084	8 571
Gwarancja EFZR	1 176	522	446	728
Gwarancja InvestEU	21 280	2 108	324	1 722
Gwarancja na działania zewnętrzne w ramach	27 020	4 515	156	1 067
Ogółem	105 869	62 359	42 919	14 798

* 2,7 mld EUR aktywów zabezpieczonych na gwarancję udzieloną w ramach upoważnienia EBI do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich obejmuje także dotychczasowe pożyczki w ramach pomocy makrofinansowej i Euratomu (zob. informacja dodatkowa 4.1.2).

	31.12.2021			Zabezpieczone aktywa*
	Udzielone gwarancje		Kwoty wypłacone	
	Pułap	Podpisano		
Gwarancje objęte upoważnieniem EBI do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich	33 026	33 026	20 835	2 700
Gwarancja EFIS	25 826	24 730	20 358	8 602
Gwarancja EFZR	1 391	611	535	796
Gwarancja na działania zewnętrzne w ramach ISWMR – „Globalny wymiar Europy”	200	200	200	–
Ogółem	60 442	58 566	41 928	12 098

* 2,7 mld EUR aktywów zabezpieczonych na gwarancję udzieloną w ramach upoważnienia EBI do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich obejmuje także dotychczasowe pożyczki w ramach pomocy makrofinansowej i Euratomu (zob. informacja dodatkowa 4.1.2).

Powyższe tabele przedstawiają zakres ekspozycji budżetu UE na ewentualne przyszłe płatności związane z gwarancjami udzielonymi grupie EBI lub innym instytucjom finansowym. Wypłacone kwoty odpowiadają kwotom już wypłaconym beneficjentom końcowym, zaś kwoty podpisane obejmują te wypłacone kwoty oraz już podpisane umowy z beneficjentami lub pośrednikami finansowymi, na podstawie których jeszcze nie dokonano wypłat na koniec roku (19 440 mln EUR). Pułap oznacza całkowitą gwarancję, że UE, w ramach swojego budżetu, a tym samym jej państwa członkowskie zobowiązały się do pokrycia kwot, ponieważ w celu ujawnienia maksymalnego poziomu ryzyka, na jaki narażona była UE na dzień 31

grudnia 2022 r., należy uwzględnić operacje zatwierdzone do podpisania, ale jeszcze niepodpisane (43 510 mln EUR).

Programy gwarancji budżetowych mają pokrycie w rezerwach stopniowo tworzonych z budżetu i są przechowywane we wspólnym funduszu rezerw jako bufor płynnościowy, aby pokryć przyszłe uruchomienie gwarancji (zob. informacja dodatkowa **2.4.2.1**). Na dzień 31 grudnia 2022 r. zabezpieczone kwoty wynosiły 14 798 mln EUR (w 2021 r.: 12 098 mln EUR). W informacji dodatkowej **6.2** przedstawiono środki wprowadzone w celu zapewnienia, aby rezerwy były wystarczające do pokrycia uruchomienia gwarancji w perspektywie średnioterminowej. Ewentualne straty poniesione w ramach programów gwarancji budżetowych, przewyższające poziom przewidziany w rezerwach, będzie należało w każdym razie pokryć z przyszłych budżetów.

Gwarancje objęte upoważnieniem EBI do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich

Gwarancje z budżetu UE obejmują pożyczki, na które EBI podpisał umowy i których bank ten udzielił z własnych zasobów państwom trzecim. Na dzień 31 grudnia 2022 r. kwota pożyczek niespłaconych i zabezpieczonych gwarancją UE wyniosła 20 909 mln EUR. Gwarancje budżetowe UE obejmują kwoty:

- 20 482 mln EUR w ramach modułu wspólnego funduszu rezerw przeznaczonego dla Funduszu Gwarancyjnego dla działań zewnętrznych oraz
- 427 mln EUR bezpośrednio na pożyczki udzielane państwom członkowskim przed przystąpieniem.

Na dzień 31 grudnia 2022 r. udzielone gwarancje obejmują kwotę 2,1 mld EUR pożyczek, na które podpisano umowy, ale których nie wypłacono i w przypadku których przyszłe wypłaty zależą od zgody UE.

Gwarancja UE udzielona w ramach upoważnienia EBI do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich związana z pożyczkami udzielonymi przez EBI jest ograniczona do 65 % sald należności z tytułu umów podpisanych po 2007 r. (upoważnienia na lata 2007–2013 i 2014–2021). W przypadku umów zawartych przed 2007 r. gwarancja UE ograniczona jest do określonego procentowego pułapu zatwierdzonej wysokości linii kredytowej; w większości przypadku wynosi ona 65 %, ale może także wynosić 70 %, 75 % lub 100 %. W przypadku gdy pułap ten nie zostaje osiągnięty, gwarancja unijna obejmuje pełną kwotę.

Zgodnie z decyzją (UE) 2018/412 w ramach Inicjatywy EBI na rzecz budowania odporności udzielono upoważnienia do udzielania pożyczek sektorowi prywatnemu ustanowionego z myślą o projektach służących budowaniu długoterminowej odporności gospodarczej uchodźców, migrantów oraz społeczności przyjmujących i tranzytowych. Budżet Unii otrzymuje wynagrodzenie z tytułu ryzyka podejmowanego w związku z gwarancjami udzielanymi na realizację operacji objętych finansowaniem EBI w kontekście upoważnienia do udzielania pożyczek sektorowi prywatnemu w ramach Inicjatywy EBI na rzecz budowania odporności, co stanowi wyjaśnienie dla należności z tytułu premii dla gwarancji objętej upoważnieniem EBI do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich, która w przeciwnym wypadku byłaby gwarancją nieobjętą wynagrodzeniem (zob. informacja dodatkowa **2.11.2**).

Upoważnienie EBI do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich na lata 2014–2020, które wygaśło w 2021 r., było ostatnim upoważnieniem w ramach Funduszu Gwarancyjnego dla działań zewnętrznych. Nowe upoważnienie EBI jest objęte gwarancją na działania zewnętrzne wprowadzoną rozporządzeniem ustanawiającym ISWMR – „Globalny wymiar Europy”.

Wypłat z tytułu gwarancji UE dokonuje się z modułu wspólnego funduszu rezerw przewidzianego dla Funduszu Gwarancyjnego dla działań zewnętrznych. W 2022 r. w ramach uruchomionych gwarancji po potrąceniu kwot odzyskanych wypłacono 190 mln EUR (w 2021 r.: 93 mln EUR).

Gwarancja w ramach Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych (EFIS)

EFIS to inicjatywa mająca na celu zwiększenie zdolności do ponoszenia ryzyka grupy EBI, umożliwiającą EBI zwiększenie swoich inwestycji w UE. Celem EFIS jest wspieranie dodatkowych inwestycji w UE oraz dostępu małych przedsiębiorstw do finansowania. W ramach budżetu UE udzielona zostaje gwarancja w kwocie do 26 mld EUR („unijna gwarancja EFIS”) na podstawie umowy między UE i EBI, zwanej dalej „umową w sprawie EFIS”, aby ochronić EBI przed potencjalnymi stratami, jakie może ponieść w związku ze swoimi operacjami finansowania i operacjami inwestycyjnymi.

Operacje EFIS prowadzone są w ramach dwóch segmentów: obszaru infrastruktury i innowacji (IIW), wdrażanego przez EBI (unijna gwarancja EFIS w wysokości 19 250 mln EUR), oraz segmentu MSP (SMEW), wdrażanego przez EFI (unijna gwarancja EFIS w wysokości 6 750 mln EUR). Oba segmenty obejmują portfel dłużny oraz portfel kapitałowy. EFI działa na podstawie umowy z EBI w oparciu o gwarancję EBI, która z kolei jest objęta kontrgwarancją w ramach umowy w sprawie EFIS (unijna gwarancja EFIS). W celu poprawy efektywności gwarancji UE i zwiększenia jej zdolności do ponoszenia ryzyka w 2022 r. przyjęto połączenie dwóch portfeli dłużnych w ramach EFIS z Programem InvestEU. Wszelkie uruchomione gwarancje i kwoty odzyskane rozdziela się między gwarancję EFIS i gwarancję InvestEU na podstawie skutecznych gwarantowanych alokacji.

UE i EBI odgrywają w EFIS odrębne role. EFIS utworzono w ramach EBI, który finansuje jego operacje (instrumenty dłużne i inwestycje kapitałowe) oraz pożycza w tym celu niezbędne środki na rynkach kapitałowych. Grupa EBI podejmuje decyzje inwestycyjne niezależnie i zarządza operacjami zgodnie ze swoimi zasadami i procedurami. UE udziela gwarancji w odniesieniu do tych operacji i pokrywa straty ponoszone przez EBI do pułapu określonego w gwarancji.

Aby zagwarantować, że inwestycje w ramach EFIS będą ukierunkowane na konkretny cel, jakim jest usunięcie niedoskonałości rynku, oraz że inwestycje te kwalifikują się do ochrony zapewnianej przez gwarancję UE, utworzono specjalną strukturę na potrzeby zarządzania, obejmującą komitet inwestycyjny złożony z niezależnych ekspertów, którzy analizują każdy projekt zaproponowany przez EBI w ramach obszaru infrastruktury i innowacji pod względem kwalifikowalności do ochrony gwarancyjnej UE, oraz radę kierowniczą EFIS, która zapewnia nadzór nad realizacją programu.

Jako że kryteria kontroli oraz wymogi unijnych reguł rachunkowości (oraz MSRSP) w zakresie rachunkowości w odniesieniu do konsolidacji nie są spełnione, w skonsolidowanym sprawozdaniu rocznym UE nie uwzględniono powiązanych gwarantowanych aktywów.

Gwarancja UE udzielona grupie EBI w ramach EFIS została ujęta jako zobowiązanie z tytułu gwarancji finansowej w odniesieniu do portfela dłużnego w obszarze infrastruktury i innowacji i portfela dłużnego segmentu MŚP (SMEW) (zob. informacja dodatkowa **2.11.2**) oraz jako instrument pochodny (aktywa lub zobowiązanie finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt) w odniesieniu do obu portfeli kapitałowych (zob. informacja dodatkowa **2.4.2.2**). Udzielona gwarancja EFIS obejmuje działania w ramach programów COSME, „Horyzont 2020” i programów dotyczących sektora kultury i sektora kreatywnego objętych LGF oraz programów EaSI w części objętej unijną gwarancją EFIS w ramach portfela dłużnego segmentu MŚP (SMEW).

W 2022 r. z modułu wspólnego funduszu rezerw przeznaczonego dla Funduszu Gwarancyjnego EFIS dokonano wypłat z tytułu uruchomionych gwarancji netto w wysokości 21 mln EUR (w 2021 r.: zero).

Europejski Fundusz na rzecz Zrównoważonego Rozwoju (EFZR)

Europejski Fundusz na rzecz Zrównoważonego Rozwoju ustanowiony na mocy rozporządzenia w sprawie EFZR to inicjatywa mająca na celu wspieranie inwestycji w Afryce i inwestycji w ramach europejskiej polityki sąsiedztwa, aby przyczynić się do zapewnienia zrównoważonego rozwoju i odnieść się do konkretnych społeczno-ekonomicznych przyczyn migracji. Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie EFZR UE została uprawniona do udostępnienia partnerom wykonawczym gwarancji opiewających na kwotę 1,5 mld EUR (dodatkowo zwiększane wkładami zewnętrznymi) na realizację inwestycji i operacji finansowych, aby zmniejszyć poziom ich ryzyka inwestycyjnego. Gwarancja EFZR jest realizowana przy wsparciu wspólnego funduszu rezerw – zob. informacja dodatkowa **2.4.2.1**. Na dzień 31 grudnia 2022 r. obowiązywało siedemnaście umów gwarancyjnych EFZR, których łączny pułap gwarancji wynosił 1 176 mln EUR, natomiast pozostające do spłaty operacje podpisane przez kontrahentów i gwarantowane przez UE w ramach tych umów wyniosły ogółem 522 mln EUR. W odniesieniu do jednej z umów gwarancyjnych EFZR (o pułapie gwarancji w wysokości 145 mln EUR), zgodnie z którą UE gwarantuje adekwatność kapitałową funduszu na rzecz zabezpieczenia walutowego, w przypadku uruchomienia gwarancji UE posiada prawo do zwrotu w zakresie otrzymania udziałów w funduszu o równowartości zapłaconej kwoty.

Gwarancja na działania zewnętrzne w ramach ISWMR – „Globalny wymiar Europy”

Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/947 z dnia 9 czerwca 2021 r. ustanowiono Instrument Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej – Globalny Wymiar Europy („Instrument”), obejmujący Europejski Fundusz na rzecz Zrównoważonego Rozwoju Plus („EFZR+”) oraz gwarancję na działania zewnętrzne na lata 2021–2027 WRF. Celem rozporządzenia ustanawiającego ISWMR – „Globalny wymiar Europy” jest zwiększenie spójności i skuteczności działań zewnętrznych UE, a tym samym poprawa realizacji poszczególnych polityk w zakresie działań zewnętrznych.

Gwarancja na działania zewnętrzne wspiera działania EFZR+ objęte gwarancjami budżetowymi, dotyczące pomocy makrofinansowej i pożyczki na rzecz państw trzecich. Jest realizowana przy wsparciu wspólnego funduszu rezerw – zob. informacja dodatkowa **2.4.2.1**.

Na dzień 31 grudnia 2022 r. istniało sześć podpisanych i realizowanych umów gwarancji budżetowych na łączny pułap 27,0 mld EUR, w tym umowa gwarancyjna (następca programu objętego upoważnieniem EBI do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich) podpisana z EBI w kwietniu 2022 r. na łączny pułap

do 26,7 mld EUR. Do 31 grudnia 2022 r. na podstawie tej umowy podpisano operacje o wartości 4,5 mld EUR, z czego wypłacono 156 mln EUR.

Gwarancja InvestEU

Zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2021/523 ustanawiającym Program InvestEU Komisja może przeznaczyć do 26,2 mld EUR w gwarancjach na wsparcie finansowania oraz inwestycji instytucji finansowych. Ma to zapewnić pomoc w osiągnięciu celów Unii w ramach czterech polityk wewnętrznych: zrównoważona infrastruktura, badania naukowe, innowacje i cyfryzacja, małe i średnie przedsiębiorstwa oraz inwestycje społeczne i umiejętności. Komisja stopniowo odkłada środki pieniężne („rezerwy”) z budżetu InvestEU na rzecz wspólnego funduszu rezerw w celu utworzenia bufora kapitałowego dla uruchomienia gwarancji. W rozporządzeniu ustanawiającym program InvestEU wyznaczono wskaźnik zasilenia rezerw w wysokości 40 % gwarancji UE na dzień 31 grudnia 2022 r.

W marcu 2022 r. Komisja podpisała pierwszą umowę dotyczącą gwarancji InvestEU z Grupą Europejskiego Banku Inwestycyjnego na łączny pułap 19,6 mld EUR, który zwiększono następnie o kwotę 0,3 mld EUR pochodzącą z kilku programów UE połączonych z gwarancją InvestEU (działania łączone). Na dzień 31 grudnia 2022 r. gwarancja UE obejmowała podpisane operacje na łączną kwotę 2,1 mld EUR, z czego wypłacono kwotę w wysokości 324 mln EUR. Co więcej, zawarto pięć umów gwarancyjnych z innymi partnerami wykonawczymi na łączną kwotę 1,4 mld EUR, w odniesieniu do której żadnej operacji nie objęto jeszcze gwarancją.

Oprócz budżetu UE państwa członkowskie i państwa EOG mogą wnieść wkład w Program InvestEU w ramach swojej polityki spójności, swojego RRF lub swoich funduszy krajowych. Jest to dodatkowa kwota gwarancji UE o wskaźniku zasilenia ustanawianym odrębnie dla każdego przypadku. Najpierw Komisja podpisuje umowę o przyznanie wkładu z państwem członkowskim lub państwem EOG, a następnie umowę gwarancyjną z partnerem wykonawczym. Na dzień 31 grudnia 2022 r. Komisja podpisała umowy o przyznanie wkładu z pięcioma państwami członkowskimi na kwotę 1,7 mld EUR (z czego 0,3 mld EUR to gwarancje wzajemne), ale nie podpisała jeszcze umów gwarancyjnych z partnerami wykonawczymi.

Zobowiązania Zjednoczonego Królestwa wynikające z jego wystąpienia z UE

Zgodnie z art. 143 umowy o wystąpieniu Zjednoczone Królestwo odpowiada wobec Unii za swój udział w warunkowych zobowiązaniach finansowych związanych z operacjami w ramach EFIS, EFZR i upoważnienia EBI do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich zatwierdzonymi do dnia wystąpienia, tj. 31 stycznia 2020 r. W art. 143 wymaga się, aby w przypadku uruchomienia gwarancji dla operacji finansowej, którą zatwierdzono przed datą wystąpienia, Zjednoczone Królestwo było odpowiedzialne wobec Unii za swój udział w płatnościach dokonywanych przez Unię w ramach tych operacji, chyba że może to być pokryte przez udział Zjednoczonego Królestwa w rezerwach utrzymywanych w funduszu gwarancyjnym, tam gdzie jest to właściwe.

W przypadku pożyczek w ramach upoważnienia EBI do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich wartość gwarancji budżetowej UE w dniu wystąpienia, dla operacji zatwierdzonych do daty wystąpienia, wynosiła 33,7 mld EUR. Na dzień 31 grudnia 2022 r. kwota ta zmieniła się na 24,6 mld EUR (w 2021 r.: 27,6 mld EUR). Udział Zjednoczonego Królestwa w tym zobowiązaniu warunkowym na dzień 31 grudnia 2022 r. wynosi zatem 3,1 mld EUR (na dzień 31 grudnia 2021 r.: 3,4 mld EUR). Jak jednak stwierdzono powyżej, wszelkie zaległości w spłacie tych pożyczek pokrywa się w pierwszej kolejności z modułu wspólnego funduszu rezerw przeznaczonego dla Funduszu Gwarancyjnego dla działań zewnętrznych, a Zjednoczone Królestwo wezwano by do wniesienia kwot tylko wtedy, gdyby rezerwy Zjednoczonego Królestwa na ten Fundusz, wynoszące na dzień 31 grudnia 2022 r. 305 mln EUR, nie były wystarczające.

W stosunku do operacji EFIS wartość gwarancji budżetowej UE w dniu wystąpienia, dla operacji zatwierdzonych do daty wystąpienia, wynosiła 23,5 mld EUR. Na dzień 31 grudnia 2022 r. kwota ta zmieniła się na 18,6 mld EUR (w 2021 r.: 18,8 mld EUR). Udział Zjednoczonego Królestwa w tym zobowiązaniu warunkowym na dzień 31 grudnia 2022 r. wynosi zatem 2,3 mld EUR. Wszelkie uruchomienia gwarancji w ramach EFIS pokrywa się w pierwszej kolejności z modułu wspólnego funduszu rezerw przeznaczonego dla Funduszu Gwarancyjnego EFIS, a Zjednoczone Królestwo wezwano by do wniesienia kwot tylko wtedy, gdyby rezerwy Zjednoczonego Królestwa na ten Fundusz, wynoszące na dzień 31 grudnia 2022 r. 1,0 mld EUR, nie były wystarczające.

Ponieważ przed datą wystąpienia partnerzy wykonawczy nie zatwierdzili żadnych operacji w odniesieniu do gwarancji EFZR, Zjednoczone Królestwo nie ma żadnych zobowiązań w tym zakresie.

Udział Zjednoczonego Królestwa w płatnościach dokonanych w 2022 r. na operacje zatwierdzone od dnia wystąpienia do 31 grudnia 2022 r. wyniósł 51 mln EUR (34 mln EUR na EFIS i 17 mln EUR na upoważnienie EBI do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich), odpowiednio zmniejszając rezerwę Zjednoczonego Królestwa. W 2023 r. kwota należna na rzecz Zjednoczonego Królestwa wynosi 313 mln EUR (zob. informacja dodatkowa **2.6.1.2**).

4.1.2. Gwarancje udzielone w ramach programów instrumentów finansowych UE (nominalne)

	w mln EUR	
	31.12.2022	31.12.2021
„Horyzont 2020”	2 649	2 590
Instrument „Łącząc Europę”	648	568
COSME	674	782
Inne	604	653
Ogółem	4 576	4 593

Kwoty w powyższej tabeli prezentują pozostające do spłaty kwoty nominalne gwarancji udzielonych w ramach programów instrumentów finansowych UE.

Jak określono w art. 210 ust. 1 rozporządzenia finansowego, wydatki budżetowe związane z instrumentem finansowym i zakres odpowiedzialności finansowej UE **w żadnym wypadku nie przekraczają kwoty zaciągniętego na nie zobowiązania budżetowego**, co wyklucza zobowiązania warunkowe dla budżetu. W praktyce oznacza to, że zobowiązania te posiadają w bilansie odpowiednik po stronie aktywów lub są pokrywane z zaległych zobowiązań budżetowych, które nie zostały ujęte jeszcze jako koszty.

Instrument gwarancji kredytowych programu COSME obejmuje przede wszystkim ograniczone gwarancje w przypadku portfeli finansowania dłużnego o podwyższonym ryzyku (głównie pożyczki) oferowane MSP przez pośredników finansowych. Instrument gwarancji kredytowych programu COSME jest realizowany w imieniu UE przez EFI.

Więcej informacji dotyczących programu „Horyzont 2020” oraz instrumentu „Łącząc Europę” znajduje się także w informacji dodatkowej **2.4.2.1**.

Zobowiązania Zjednoczonego Królestwa wynikające z jego wystąpienia z UE

Jeśli chodzi o zobowiązania warunkowe UE dotyczące kwot zatwierdzonych do daty wystąpienia w odniesieniu do instrumentów finansowych UE, w tym tych wymienionych powyżej, w przypadku wystąpienia któregośkolwiek z tych nieprzewidzianych zdarzeń zostałyby one pokryte z budżetu UE ze środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach powierniczych. W związku z tym Zjednoczone Królestwo nie będzie w zasadzie wzywane do wniesienia żadnych kwot poza swoim udziałem w budżetowych zobowiązaniach pozostających do spłaty zgodnie z art. 140 umowy o wystąpieniu – zob. informacja dodatkowa **2.6.1.2**.

4.2. Zobowiązania warunkowe w związku ze sprawami sądowymi

4.2.1. Sprawy sądowe dotyczące grzywien

Na dzień 31 grudnia 2022 r. zobowiązania warunkowe związane z grzywnami wynosiły 2 990 mln EUR (w 2021 r.: 2 111 mln EUR). Kwoty te dotyczą głównie grzywien, które Komisja nałożyła za naruszenie reguł konkurencji i które zostały wstępnie uiszczone przez ukarane przedsiębiorstwa, a dane przedsiębiorstwo złożyło odwołanie lub nie jest pewne, czy takie odwołanie zostanie złożone. Zobowiązanie warunkowe

zostanie utrzymane, dopóki nie uprawomocni się orzeczenie Trybunału Sprawiedliwości w danej sprawie lub dopóki nie upłynie okres odwołania. Uzyskane odsetki od płatności tymczasowych ujęto w wyniku ekonomicznym za dany rok oraz jako zobowiązania warunkowe, tak aby uwzględnić brak pewności co do tytułu prawnego Komisji do tych kwot.

Jeżeli UE przegra którąkolwiek ze spraw dotyczących nałożonych grzywien, tymczasowo otrzymane kwoty zostaną zwrócone przedsiębiorstwom bez wpływu na budżet. Kwota grzywien jest uznawana za dochód budżetowy, dopiero gdy grzywny mają charakter ostateczny (art. 107 rozporządzenia finansowego).

Wzrost o 1,2 mld EUR jest spowodowany głównie otrzymaniem płatności tymczasowych od ukaranego przedsiębiorstwa (0,9 mld EUR), które wycofało swoją gwarancję w 2022 r., aby zastąpić ją płatnością w gotówce.

4.2.2. Inne sprawy sądowe

	w mln EUR	
	31.12.2022	31.12.2021
<i>Rolnictwo</i>	194	79
<i>Spójność</i>	–	210
<i>Inne</i>	2 909	1 153
Ogółem	3 103	1 443

Rolnictwo

Są to uzależnione od wyroku Trybunału Sprawiedliwości zobowiązania warunkowe wobec państw członkowskich związane z decyzjami dotyczącymi zgodności odnośnie do EFRG i rozwoju obszarów wiejskich. Ustalenie ostatecznej kwoty zobowiązania oraz roku, w którym kwota wynikająca z pomyślnego zaskarżenia decyzji przed Trybunałem Sprawiedliwości zostanie zapisana w budżecie, zależeć będzie od czasu trwania postępowania przed Trybunałem.

Spójność

Są to zobowiązania warunkowe wobec państw członkowskich w związku z działaniami w ramach polityki spójności, ujęte w oczekiwaniu na wyznaczenie daty rozprawy lub wyrok Trybunału Sprawiedliwości.

Inne sprawy sądowe

Pozycja ta odnosi się do powództw o odszkodowanie obecnie wniesionych przeciwko UE, innych sporów prawnych oraz szacunkowych kosztów postępowania przed sądem. Należy zauważyć, że w przypadku powództwa o odszkodowanie na mocy art. 340 TFUE strona skarżąca musi udowodnić, że instytucja dopuściła się wystarczająco poważnego naruszenia przepisu prawa przyznającego uprawnienia osobom fizycznym, oraz wykazać faktyczne szkody poniesione przez stronę skarżącą, jak również istnienie związku przyczynowo-skutkowego między bezprawnym działaniem a szkodą. Znaczny wzrost w porównaniu z końcem poprzedniego roku dotyczy głównie odwołania od oddalonego roszczenia o odszkodowanie wniesionego przeciwko Komisji w związku z decyzją zakazującą łączenia, w której – z uwagi na brak wiarygodnych szacunków – wykazana kwota odnosi się do kwoty roszczenia.

Zobowiązania Zjednoczonego Królestwa wynikające z jego wystąpienia z UE

Zgodnie z art. 147 umowy o wystąpieniu Zjednoczone Królestwo odpowiada za swój udział w płatnościach wymaganych do wywiązania się z zobowiązań warunkowych Unii, które stają się wymagalne w związku ze sprawami sądowymi dotyczącymi interesów finansowych Unii, pod warunkiem że stan faktyczny stanowiący przedmiot tych spraw zaistniał nie później niż 31 grudnia 2020 r. Szacowana maksymalna ekspozycja Zjednoczonego Królestwa w tym przypadku wynosi 384 mln EUR (w 2021 r.: 179 mln EUR). W przypadku spraw sądowych, w których uznano za prawdopodobne, że kwoty zostaną wypłacone

z budżetu UE (zob. informacja dodatkowa **2.10**), udział Zjednoczonego Królestwa ujmuje się jako część całkowitej kwoty należnej od Zjednoczonego Królestwa – zob. informacje szczegółowe w informacji dodatkowej **2.6.1.2**.

4.3. AKTYWA WARUNKOWE

	w mln EUR	
	31.12.2022	31.12.2021
<i>Gwarancje otrzymane:</i>		
<i>Gwarancje wykonania</i>	282	287
<i>Inne gwarancje</i>	6	8
<i>Inne aktywa warunkowe</i>	19	98
Ogółem	307	393

Gwarancji wykonania wymaga się, aby zagwarantować wywiązanie się przez beneficjentów finansowania UE z zobowiązań przewidzianych w umowach zawartych z UE.

5. ZOBOWIĄZANIA BUDŻETOWE I PRAWNE

Niniejsza informacja dodatkowa zawiera informacje na temat procedury budżetowej i przyszłych potrzeb finansowych, a nie na temat zobowiązań istniejących na dzień 31 grudnia 2022 r.

W wieloletnich ramach finansowych (WRF) zatwierdzonych przez państwa członkowskie zdefiniowano programy i określono pułapy dla działań w budżecie dotyczące środków na zobowiązania oraz łączną kwotę środków na płatności, w ramach których UE może przyjąć zobowiązania budżetowe i prawne i ostatecznie może dokonać płatności za okres 7 lat – zob. tabela 1.1 w informacjach dodatkowych do sprawozdań z wykonania budżetu.

Zobowiązania prawne odpowiadają programom, projektom, porozumieniom lub podpisanym umowom i są tym samym prawnie wiążące dla UE. Zobowiązanie prawne jest czynnością, poprzez którą urzędnik zatwierdzający zaciąga lub stwierdza zobowiązanie (ciążące na UE), którego skutkiem jest obciążenie finansowe (art. 2 pkt 37 rozporządzenia finansowego).

Zobowiązanie budżetowe jest co do zasady zaciągane przed zobowiązaniem prawnym, jednak w przypadku niektórych wieloletnich programów/projektów jest odwrotnie – odpowiednie zobowiązania budżetowe są zaciągane w rocznych ratach, przez kilka lat, o ile przewiduje to akt podstawowy. Na przykład w odniesieniu do spójności art. 86 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów (rozporządzenie (UE) 2021/1060) stanowi, że decyzja Komisji w sprawie przyjęcia programu stanowi zobowiązanie prawne w rozumieniu rozporządzenia finansowego oraz że zobowiązania budżetowe Unii w odniesieniu do każdego programu są podejmowane w ratach rocznych dla każdego funduszu w okresie od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2027 r. Inne podstawy prawne mogą zawierać podobne przepisy. Z tego powodu mogą wystąpić kwoty, które UE prawnie zobowiązała się zapłacić, ale zobowiązanie budżetowe nie zostało jeszcze zaciągnięte – zob. informacja dodatkowa **5.2** poniżej.

Jeżeli zobowiązanie budżetowe zostało podjęte, ale kolejne płatności nie zostały jeszcze wykonane, kwota zobowiązań pozostających do spłaty określana jest mianem „RAL” (z fr. „Reste à Liquider”). Może dotyczyć to programów lub projektów, często wieloletnich, które zostały podpisane i w odniesieniu do których płatności będą dokonywane dopiero w późniejszych latach. Stanowią one zobowiązania płatnicze na przyszłe lata. Ponieważ sprawozdania finansowe przygotowuje się na zasadzie memoriału, natomiast sprawozdania z wykonania budżetu przygotowuje się na zasadzie kasowej, część ogólnej niezapłaconej kwoty (RAL) została już dodana do kategorii kosztów i uznana za zobowiązanie w bilansie (zob. informacje dodatkowe **2.12** i **2.13**). Koszty te oblicza się na podstawie zestawień poniesionych wydatków/otrzymanych faktur lub szacunkowej realizacji programu lub projektu w przypadku, gdy UE nie otrzymała żadnych zestawień do dnia sprawozdawczego. Po dokonaniu płatności związanych z zobowiązaniami pozostającymi do spłaty (RAL) zobowiązanie wykazane w bilansie zostaje usunięte z ksiąg. Część RAL, których nie dodano jeszcze do kategorii kosztów, nie została ujęta jako zobowiązania, ale zamiast tego wykazano ją poniżej, zob. informacja dodatkowa **5.1**.

Poniższe ujawnienia przedstawiają zatem kwoty na dzień 31 grudnia 2022 r., które UE zobowiązała się zapłacić w ramach wykonywania warunków umów i które mają zostać sfinansowane z przyszłych budżetów UE.

w mln EUR

	Informacja dodatkowa	31.12.2022	31.12.2021
<i>Zobowiązania budżetowe pozostające do spłaty nieujęte jeszcze jako koszty</i>	5.1	364 503	266 526
<i>Istotne zobowiązania prawne</i>	5.2	406 284	135 181
Ogółem		770 787	401 707

5.1. ZOBOWIĄZANIA BUDŻETOWE POZOSTAJĄCE DO SPŁATY NIEUJĘTE JESZCZE JAKO KOSZTY

w mln EUR

	31.12.2022	31.12.2021
Zobowiązania budżetowe pozostające do spłaty nieujęte jeszcze jako koszty	364 503	266 526

Powyższa kwota stanowi budżetowe zobowiązania pozostające do spłaty („Reste à Liquider”) w wysokości 452 821 mln EUR (zob. tabela 6.4 w sprawozdaniach z wykonania budżetu), pomniejszone o powiązane kwoty, które w bilansie ujęto jako zobowiązania, zaś w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności jako koszty. Zobowiązania budżetowe pozostające do spłaty (RAL) to kwota otwartych zobowiązań, w przypadku których nie dokonano jeszcze płatności lub umorzenia. Jest to normalną konsekwencją istnienia programów wieloletnich. Znaczny wzrost w porównaniu z 2021 r. wiąże się z uwzględnieniem ostatnich zobowiązań budżetowych w ramach RRF (zob. również 5.2 poniżej).

Należy zauważyć, że zaległe płatności zaliczkowe na dzień 31 grudnia 2022 r. wyniosły 100,5 mld EUR – zob. informacja dodatkowa 2.5. Stanowią one zobowiązania budżetowe, które zostały zapłacone, prowadząc tym samym do zmniejszenia RAL, ale tylko w sytuacji, gdy wypłacone kwoty są nadal uważane za należące do UE – a nie do beneficjenta – do czasu wypełnienia odpowiednich zobowiązań umownych. Są więc takie jak RAL wykazywane powyżej, jednak nie są jeszcze ujmowane jako koszty.

5.2. ISTOTNE ZOBOWIĄZANIA PRAWNE

w mln EUR

	31.12.2022	31.12.2021
Spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna	298 948	–
Zasoby naturalne i środowisko	82 372	17 662
Migracja i zarządzanie granicami	8 368	–
Zobowiązania w zakresie bezzwrotnego wsparcia	–	99 530
ITER	5 855	6 121
Programy kosmiczne	3 548	4 189
Umowy w sprawie połowów	265	412
Horyzont Europa	322	382
EURATOM	362	445
Pobrewitowa rezerwa dostosowawcza	296	3 072
Instrument „Łącząc Europę”	1 811	–
Fundusz Solidarności Unii Europejskiej	700	–
Zobowiązania — leasing operacyjny	2 539	2 492
Inne zobowiązania umowne	896	876
Ogółem	406 284	135 181

Kwoty te odzwierciedlają długoterminowe zobowiązania prawne, które nie miały pokrycia w środkach na zobowiązania w budżecie na koniec roku. Z tytułu tych wiążących zobowiązań w przyszłych latach będą zaciągane zobowiązania budżetowe oraz będą dokonywane wypłaty środków.

Niektóre ważne programy (zob. poniżej) mogą być realizowane w rocznych ratach zgodnie z art. 112 ust. 2 rozporządzenia finansowego. Pozwala to UE na podejmowanie prawnych zobowiązań (podpisywanie umów o udzielenie dotacji, umów o delegowaniu zadań oraz umów w sprawie zamówienia publicznego) przekraczających dostępne środki na zobowiązania w danym roku. Z tego powodu znaczna kwota całkowitej alokacji na bieżące WRF mogła zostać już zaangażowana. Dotyczy to w szczególności programów opisanych poniżej:

Fundusze objęte zarządzaniem dzielonym

Są to zobowiązania prawne, które UE zobowiązała się zapłacić przy przyjmowaniu programów operacyjnych związanych z zarządzaniem dzielonym. Decyzja Komisji w sprawie przyjęcia programu operacyjnego stanowi decyzję w sprawie finansowania w rozumieniu art. 110 rozporządzenia finansowego, a po jej notyfikacji zainteresowanemu państwu członkowskiemu – stanowi zobowiązanie prawne w rozumieniu tego rozporządzenia.

W odniesieniu do funduszy objętych zarządzaniem dzielonym art. 86 ust. 2 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów (RWP) stanowi, że:

„Zobowiązania budżetowe Unii w odniesieniu do każdego programu są zaciągane przez Komisję w transzach rocznych dla każdego Funduszu w okresie od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2027 r.”.

Kwoty przedstawione w pierwszych trzech pozycjach powyższej tabeli odnoszą się do działu 2A (Spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna), działu 3 (Zasoby naturalne i środowisko) i działu 4 (Migracja i zarządzanie granicami) WRF na lata 2021–2027. Reprezentują pozostające kwoty, z których UE zaciągnie zobowiązania budżetowe, a następnie dokona wypłaty po dniu 31 grudnia 2022 r.

Zobowiązania w zakresie bezzwrotnego wsparcia w ramach NGEU (RRF)

RRF jest kluczowym programem NGEU – Instrumentu UE na rzecz Odbudowy. Ustanowiono go rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. W jego ramach finansuje się reformy i inwestycje w państwach członkowskich od początku pandemii koronawirusa w lutym 2020 r. do 2026 r. Na podstawie art. 23 rozporządzenia (UE) 2021/241 zezwala się na korzystanie z rocznych rat. Zobowiązania prawne podpisane do 31 grudnia 2022 r. w ramach tego programu stanowią około 70 % całkowitej kwoty na rzecz bezzwrotnego wsparcia za pośrednictwem RRF, zgodnie z art. 11 rozporządzenia. Na dzień 31 grudnia 2022 r. zostały w całości pokryte zobowiązaniami budżetowymi.

ITER – międzynarodowy eksperymentalny reaktor termojądrowy

Zobowiązania te mają pokrywać przyszłe potrzeby w zakresie finansowania obiektów ITER do 2027 r. Wkład UE (Euratom) na rzecz organizacji ITER, obejmujący także wkłady państw członkowskich i Szwajcarii, przekazywany jest za pośrednictwem wspólnego przedsięwzięcia „Fusion for Energy”. Przedmiotowa kwota odzwierciedla przyszłe finansowanie w ramach WRF 2021–2027 ustanowione decyzją Rady (Euratom) 2021/281 z dnia 22 lutego 2021 r. w sprawie zmiany decyzji 2007/198/Euratom powołującej Europejskie Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Realizacji Projektu ITER i Rozwoju Energii Termojądrowej, w której zatwierdzono stosowanie z rocznych transz. ITER utworzono w celu zarządzania obiektami ITER i zachęcania do wykorzystywania obiektów ITER, podejmowania działań w celu pozyskania społecznego zrozumienia i akceptacji dla energii termojądrowej oraz wszelkich innych działań niezbędnych do osiągnięcia wyznaczonych celów. Organizacja ITER obejmuje UE wraz z różnymi innymi krajami.

Programy kosmiczne

Na programy kosmiczne składają się następujące elementy: Galileo, EGNOS, Copernicus, GovaSatcom oraz SSA. Największe znaczenie mają programy Galileo, w ramach którego opracowywany jest europejski globalny system nawigacji satelitarnej, oraz Copernicus, związany z unijną obserwacją Ziemi. Wymienione zobowiązania zaciągnięto na okres do 2027 r. W oparciu o rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/696 z dnia 28 kwietnia 2021 r. (Dz.U. L 170/69 z 12.5.2021) Komisja podpisała umowy o przyznanie wkładu z Europejską Agencją Kosmiczną (ESA), EUMETSAT-em, ośrodkiem Mercator i Europejskim Centrum Prognoz Średnioterminowych. Na podstawie art. 11 ust. 6 rozporządzenia (UE) 2021/696 zezwala się na korzystanie z rocznych rat.

Umowy w sprawie połowów

Są to zobowiązania zaciągnięte wobec państw trzecich w związku z działaniami realizowanymi na mocy międzynarodowych umów w sprawie połowów do 2026 r. Zobowiązania zaciągnięto w oparciu o decyzje Rady dotyczące poszczególnych państw trzecich (np. umowa między Unią Europejską a Republiką Szeszeli

i protokół wykonawczy do tej umowy; Dz.U. L 60 z 28.2.2020) i uznawane za konkretne traktaty międzynarodowe, z którymi wiąże się wieloletnie prawa i obowiązki.

„Horyzont Europa”

Są to kwoty, które zobowiązano się przekazać na program „Horyzont Europa” na rzecz działalności dotyczącej początkowych i końcowych ogniw łańcucha poszczególnych elementów przestrzeni kosmicznej. Wymienione zobowiązania zaciągnięto na okres do 2027 r. Na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/695 z dnia 28 kwietnia 2021 r. (Dz.U. L 170/1 z 12.5.2021) Komisja podpisała umowę o przyznanie wkładu z ESA. Na podstawie art. 12 ust. 8 rozporządzenia (UE) 2021/695 zezwala się na korzystanie z rocznych rat.

EURATOM

EURATOM jest programem opartym na rozporządzeniu Rady (Euratom) 2021/765 z dnia 10 maja 2021 r. ustanawiającym program badawczo-szkoleniowy Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej na lata 2021–2025 uzupełniający program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” oraz uchylającym rozporządzenie (Euratom) 2018/1563 (Dz.U. L 167I z 12.5.2021, s. 81.). Art. 4 rozporządzenia przewiduje korzystanie z rocznych rat.

Ogólnym celem programu jest prowadzenie działań badawczych i szkoleniowych w dziedzinie jądrowej z naciskiem na ciągłą poprawę bezpieczeństwa jądrowego, jądrowego bezpieczeństwa fizycznego i ochrony radiologicznej, a także przyczynienie się do osiągnięcia celów programu „Horyzont Europa” między innymi w kontekście transformacji energetycznej. Program Euratomu przewiduje dotacje na badania naukowe w drodze konkurencyjnych zaproszeń do składania wniosków i na rzecz wskazanych beneficjentów.

Pobrewitowa rezerwa dostosowawcza

Celem pobrewitowej rezerwy dostosowawczej jest przeciwdziałanie gospodarczym i społecznym skutkom wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z Unii Europejskiej (UE) w lutym 2020 r. Ustanowiono ją rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1755 w dniu 6 października 2021 r. Przedstawiona kwota stanowi zobowiązanie prawne, które należy zrealizować w ramach środków wspieranych przez pobrewitową rezerwę dostosowawczą. W tym kontekście wykazano jedynie część zobowiązań prawnych, które nie zostały jeszcze pokryte przez zobowiązania budżetowe.

Fundusz Solidarności Unii Europejskiej (FSUE)

Fundusz Solidarności Unii Europejskiej (FSUE) ustanowiono w celu reagowania na poważne klęski żywiołowe i wyrażania solidarności europejskiej z regionami dotkniętymi klęskami w Europie. FSUE ustanowiono rozporządzeniem Rady (WE) nr 2012/2002 z dnia 11 listopada 2002 r. i zmieniono rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 661/2014 z dnia 15 maja 2014 r. i rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/461 z dnia 30 marca 2020 r. Przedstawiona kwota reprezentuje zobowiązania prawne, które nie zostały jeszcze pokryte przez zobowiązania budżetowe.

Instrument „Łącząc Europę” (CEF2)

CEF2 zapewnia pomoc finansową dla sieci transeuropejskich w formie wsparcia dla projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania w sektorach transportu oraz infrastruktury telekomunikacyjnej i energetycznej. Zobowiązania prawne dotyczące instrumentu „Łącząc Europę” obejmują okres wdrażania trwający od 2021 r. do 2027 r. w przypadku części instrumentu dotyczącej energii (z możliwością przedłużenia tego okresu). Podstawą prawną tych zobowiązań jest rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1153 z dnia 7 lipca 2021 r. ustanawiające instrument „Łącząc Europę” i uchylające rozporządzenia (UE) nr 1316/2013 i (UE) nr 283/2014 (tekst mający znaczenie dla EOG), w szczególności jego art. 4 ust. 5, zgodnie z którym: „[z]obowiązania budżetowe z tytułu działań trwających dłużej niż jeden rok budżetowy można rozłożyć na roczne transze, na okres dwóch lub więcej lat”.

Zobowiązania — leasing operacyjny

Minimalne kwoty, które zobowiązano się zapłacić zgodnie z umowami zasadniczymi w pozostałym okresie obowiązywania tych umów leasingu, przedstawiają się następująco:

w mln EUR

	Minimalne opłaty leasingowe			Ogółem
	< 1 rok	1–5 lat	> 5 lat	
<i>Budynki</i>	449	1 040	1 005	2 493
<i>Sprzęt informatyczny i inne wyposażenie</i>	12	27	7	46
Ogółem	461	1 067	1 012	2 539

W marcu 2019 r., w związku z notyfikowaniem przez Zjednoczone Królestwo zamiaru wystąpienia z UE oraz rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1718 z dnia 14 listopada 2018 r. zmieniającym rozporządzenie (WE) nr 726/2004 siedziba Europejskiej Agencji Leków (EMA) została przeniesiona z Londynu do Amsterdamu. W dniu 2 lipca 2019 r. Agencja zawarła umowę z właścicielem nieruchomości pełniącą funkcję jej siedziby i od tego czasu podnajmowała pomieszczenia podnajemcy na warunkach zgodnych z warunkami określonymi w umowie najmu, uwzględniając termin podnajmu obowiązujący do wygaśnięcia zawartej przez EMA umowy najmu w czerwcu 2039 r.

Wartości przedstawione w powyższej tabeli obejmują kwotę 366 mln EUR, która nadal pozostaje do uiszczenia na podstawie tej umowy najmu. Oczekuje się, że zgodnie z warunkami nieodwołalnego podnajmu od podnajemcy wpłyną płatności w takiej samej kwocie.

Inne zobowiązania umowne

Kwoty ujęte w tej pozycji odpowiadają kwotom zobowiązań, które mają zostać spłacone w okresie obowiązywania umów. Najbardziej znacząca kwota odnosi się do umowy dotyczącej nieruchomości (JMO2) Komisji w Luksemburgu (505 mln EUR).

6. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM FINANSOWYM

Poniższe informacje odnoszące się do zarządzania ryzykiem finansowym UE dotyczą:

- operacji zaciągania i udzielania pożyczek na pomoc finansową przeprowadzanych przez Komisję za pośrednictwem NGEU, EFSM, wsparcia bilansu płatniczego, pomocy makrofinansowej, instrumentu SURE oraz działań Euratomu;
- operacji finansowych przeprowadzonych przez Komisję w celu wykonania budżetu UE, w tym pobierania grzywien;
- aktywów przechowywanych we wspólnym funduszu rezerw na potrzeby gwarancji budżetowych, EWWiS w likwidacji i portfela BUFI;
- instrumentów finansowych finansowanych z budżetu UE oraz
- programów gwarancji budżetowych UE.

6.1. RODZAJE RYZYKA FINANSOWEGO

UE jest narażona na następujące główne rodzaje ryzyka finansowego wynikającego z jej instrumentów finansowych i ryzykiem tym zarządza:

Ryzyko rynkowe polega na tym, że wartość godziwa instrumentu finansowego lub przyszłe przepływy pieniężne z nim związane będą ulegać wahaniom ze względu na zmiany cen rynkowych. Ryzyko rynkowe niesie ze sobą nie tylko potencjał strat, ale i potencjał zysków. Obejmuje ono *ryzyko walutowe*, *ryzyko stopy procentowej* oraz *inne ryzyko cenowe* (takie jak ryzyko cen akcji):

- Ryzyko walutowe polega na tym, że wartość operacji UE lub jej inwestycji jest uzależniona od zmian kursów walutowych. Ryzyko to wynika ze zmiany ceny jednej waluty w stosunku do drugiej.
- Ryzyko stopy procentowej polega na możliwości spadku wartości papierów wartościowych, w szczególności obligacji, na skutek wzrostu stóp procentowych. Z reguły wyższe stopy procentowe prowadzą do niższych cen obligacji o stałym oprocentowaniu i odwrotnie .
- *Inne ryzyko cenowe* polega na tym, że wartość godziwa instrumentu finansowego lub przyszłe przepływy pieniężne z nim związane będą ulegać wahaniom ze względu na zmiany cen rynkowych (inne niż te wynikające z ryzyka stopy procentowej lub ryzyka walutowego), niezależnie od tego, czy zmiany te spowodowane są czynnikami charakterystycznymi dla poszczególnych instrumentów finansowych lub dla ich emitenta czy też czynnikami odnoszącymi się do wszystkich podobnych instrumentów finansowych będących przedmiotem obrotu na rynku.

Ryzyko kredytowe to ryzyko straty spowodowanej niespłaceniem przez dłużnika/pożyczkobiorcę pożyczki lub innej linii kredytowej (kwoty głównej lub odsetek bądź obu) lub niewywiązaniem się w inny sposób z obowiązków umownych. Zdarzenia związane z niewykonaniem zobowiązania obejmują opóźnienia w dokonywaniu spłat, restrukturyzację spłat pożyczkobiorcy i upadłość.

Ryzyko utraty płynności to ryzyko wystąpienia trudności w wypełnieniu przez jednostkę UE obowiązków wynikających z zobowiązań finansowych, których rozliczenie następuje poprzez dostarczenie środków pieniężnych lub innego rodzaju aktywów finansowych.

6.2. POLITYKA ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

Wycena instrumentów finansowych

Podane poniżej klasy aktywów finansowych i zobowiązań finansowych nie są wyceniane według wartości godziwej: środki pieniężne i ich ekwiwalenty, udzielone pożyczki, należności z tytułu transakcji wymiany inne niż należności z tytułu umów gwarancji finansowej w przypadku zakwalifikowania ich do aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt, zaciągnięte pożyczki, umowy gwarancji finansowej i inne zobowiązania finansowe wyceniane po zamortyzowanym koszcie. Wartość bilansową tych aktywów i zobowiązań finansowych uznaje się za zbliżoną do ich wartości godziwej.

Operacje zaciągania i udzielania pożyczek na pomoc finansową i NGEU

UE dokonuje operacji zaciągania i udzielania pożyczek zgodnie z odpowiednimi rozporządzeniami Rady, decyzjami Rady i Parlamentu Europejskiego oraz – w stosownych przypadkach – z wewnętrznymi wytycznymi. Odpowiednie jednostki operacyjne korzystają z opracowanych przez siebie zbiorów procedur dotyczących poszczególnych dziedzin, takich jak zaciąganie i udzielanie pożyczek. Regularnie określone i oceniane jest ryzyko finansowe i operacyjne, a ponadto weryfikowane jest przestrzeganie wewnętrznych zasad i procedur.

Operacje udzielania pożyczek inne niż NGEU finansowane są za pomocą zaciąganych pożyczek wzajemnych, które nie powodują powstawania otwartych pozycji stopy procentowej czy otwartych pozycji walutowych. Pożyczki udzielane w ramach NextGenerationEU nie są udzielane na zasadzie pożyczek wzajemnych, jak ma to miejsce w przypadku pozostałych instrumentów pomocy finansowej. Zamiast tego w przypadku NGEU opracowano zróżnicowaną strategię finansowania, która łączy szeroki zakres instrumentów finansowania. Ta zróżnicowana strategia finansowania wymagała opracowania i wdrożenia skutecznych wytycznych i procedur w zakresie zarządzania ryzykiem w odniesieniu do NGEU, które na bazie codziennej aktywnie przeciwdziałają powiązanemu ryzyku.

Zarządzanie ryzykiem związanym z NGEU

Wraz z rozpoczęciem NGEU w 2021 r., Komisja powołała dyrektora ds. ryzyka, ustanowiła odpowiednią strukturę zarządzania i przyjęła politykę wysokiego szczebla w zakresie ryzyka i zapewnienia zgodności z przepisami obejmującą operacje NGEU w zakresie zaciągania pożyczek, zarządzania długiem i udzielania pożyczek („operacje w ramach NGEU”). Polityka wysokiego szczebla w zakresie ryzyka i zapewnienia zgodności z przepisami obejmuje ustanowienie odpowiednich ram zarządzania ryzykiem i zapewnienia zgodności z przepisami do celów związanych ze sprawowaniem nadzoru nad kwestiami dotyczącymi ryzyka i zgodności z przepisami związanymi z wdrażaniem operacji w ramach NGEU w zakresie udzielania pożyczek, zarządzania długiem i zaciągania pożyczek¹⁶. W ramach tej polityki zapewniono nadrzędne ramy na potrzeby wytycznych dotyczących zarządzania ryzykiem mających zastosowanie do operacji w ramach NGEU w drodze wskazywania wszelkiego rodzaju istotnego ryzyka wynikającego z wdrażania tych operacji. Polityka wysokiego szczebla w zakresie ryzyka i zapewnienia zgodności z przepisami ogranicza się do sprawowania nadzoru nad kwestiami dotyczącymi ryzyka i zgodności z przepisami, które to kwestie wiążą się wyłącznie z wdrażaniem operacji w ramach NGEU.

¹⁶ https://commission.europa.eu/system/files/2022-01/high_level_risk_and_compliance_policy_hlrcp_formatted.pdf.

Decyzją C(2021) 2502 ustanowiono funkcję dyrektora ds. ryzyka i komitetu ds. ryzyka i zgodności z przepisami. Zarówno rolę dyrektora ds. ryzyka, jak i komitetu ds. ryzyka i zgodności z przepisami doprecyzowano w ramach polityki wysokiego szczebla w zakresie ryzyka i zapewnienia zgodności z przepisami. Polityka ta jest uzupełnieniem ram zarządzania dotyczących NGEU, zgodnie z decyzją C(2021) 2502¹⁷, i obejmuje uszczegółowienie głównych ról i zadań związanych z ramami zarządzania ryzykiem i zapewniania zgodności z przepisami w odniesieniu do operacji w ramach NGEU.

Rola dyrektora ds. ryzyka polega na zapewnieniu, aby systemy i procesy wykorzystywane do wdrażania operacji w ramach NGEU były opracowane w sposób gwarantujący ochronę interesów finansowych Unii oraz należyte zarządzanie finansami w odniesieniu do tych operacji. Dyrektor ds. ryzyka ustanawia politykę wysokiego szczebla w zakresie ryzyka i zapewnienia zgodności z przepisami w celu zagwarantowania odpowiedniego identyfikowania różnych rodzajów ryzyka związanego z operacjami w ramach NGEU, zarządzania tymi rodzajami ryzyka i odpowiedniej kontroli nad nimi oraz sprawdza, czy wdrażanie tej polityki przebiega w sposób kompleksowy i spójny.

Przy wsparciu ze strony komitetu ds. ryzyka i zgodności z przepisami dyrektor ds. ryzyka wdraża ramy zarządzania ryzykiem za pośrednictwem wewnętrznych polityk i procedur dotyczących ryzyka. Komitet ds. ryzyka i zgodności z przepisami jest wewnętrznym komitetem Komisji, którego rola polega na wspieraniu dyrektora ds. ryzyka w wypełnianiu jego obowiązków. Komitet ds. ryzyka i zgodności z przepisami zajmuje stanowisko w kwestiach związanych z ramami zarządzania ryzykiem w odniesieniu do operacji w ramach NGEU.

Co więcej, dyrektor ds. ryzyka podlega członkowi kolegium odpowiedzialnemu za budżet w zakresie obowiązków określonych w rozdziale 4 decyzji C(2022) 9700. Dyrektor ds. ryzyka pełni swoją rolę w sposób autonomiczny i jest niezależny w wykonywaniu powierzonych mu zadań i obowiązków.

W odniesieniu do operacji NGEU na potrzeby zarządzania ryzykiem zastosowano model „trzech linii obrony” w celu: (i) zapewnienia właściwego rozdziału uprawnień i obowiązków; (ii) jasnego zdefiniowania podziału kompetencji; oraz (iii) zagwarantowania odrębnych ról i obowiązków w zakresie zarządzania ryzykiem i kontroli nad nim.

Zasoby finansowe

Reguły i zasady dotyczące zarządzania operacjami finansowymi Komisji określono w rozporządzeniu Rady (UE, Euratom) nr 609/2014 (zmienionym rozporządzeniem Rady (UE, Euratom) 2016/804) i w rozporządzeniu finansowym.

¹⁷ Decyzję C(2021) 2502 uchylono i zastąpiono decyzją C(2022) 9700.

Na podstawie wspomnianych rozporządzeń obowiązują następujące główne zasady:

- Państwa członkowskie wpłacają środki na poczet zasobów własnych na rachunki otwarte w tym celu w imieniu Komisji przez administrację finansową lub krajowy bank centralny. Komisja może obciążać wspomniane rachunki jedynie w celu zaspokojenia potrzeb w zakresie środków pieniężnych.
- Państwa członkowskie wpłacają środki na poczet zasobów własnych w swojej walucie krajowej, natomiast płatności Komisji są denominowane głównie w EUR.
- Nie można przekraczać stanu rachunków bankowych otwartych w imieniu Komisji. Ograniczenie to nie ma zastosowania do rachunków Komisji prowadzonych na potrzeby zasobów własnych w przypadku niewykonania zobowiązań z tytułu pożyczek zaciągniętych lub gwarantowanych na mocy rozporządzeń i decyzji Rady UE oraz – na pewnych warunkach – w przypadku gdy zapotrzebowanie na zasoby pieniężne przekracza ilość zasobów pieniężnych znajdujących się na tych rachunkach .
- Środki pieniężne na rachunkach bankowych prowadzonych w walutach innych niż euro są wykorzystywane do płatności w tych samych walutach lub okresowo przeliczane na euro.

Oprócz rachunków prowadzonych na potrzeby zasobów własnych Komisja otwiera inne rachunki w bankach centralnych i bankach komercyjnych w celu dokonywania płatności i otrzymywania wpływów innych niż z tytułu składek państw członkowskich do budżetu.

Operacje skarbcowe i płatnicze są w dużej mierze zautomatyzowane i opierają się na nowoczesnych systemach informatycznych. Aby zagwarantować bezpieczeństwo systemu oraz zapewnić rozdział obowiązków zgodnie z przepisami rozporządzenia finansowego, standardami kontroli wewnętrznej Komisji i zasadami audytu, stosuje się określone procedury.

Zarządzanie operacjami skarbcowymi i płatniczymi Komisji regulują zawarte na piśmie wytyczne i procedury, które mają na celu ograniczenie ryzyka operacyjnego i finansowego oraz zapewnienie odpowiedniego poziomu kontroli. Wspomniane wytyczne i procedury odnoszą się do różnych obszarów działań (np.: wykonywanie płatności i zarządzanie środkami pieniężnymi, prognozy przepływów pieniężnych, ciągłość działania itd.), a ich przestrzeganie jest regularnie sprawdzane.

Zarządzanie aktywami

Kontrola nad poszczególnymi rodzajami ryzyka odnoszącego się do działalności związanej z zarządzaniem aktywami opiera się na specjalnych procedurach zarządzania i procedurach roboczych przyjętych w następstwie analizy porównawczej przeprowadzonej w zestawieniu z najwyższymi standardami przyjętymi przez partnerskie instytucje międzynarodowe. Procedury te poddawane są różnym audytom wewnętrznym i zewnętrznym i zapewniają należyte zarządzanie aktywami.

Komisja opracowała stosowny sposób zarządzania do celów przeglądu oraz zatwierdzenia decyzji technicznych i strategicznych w odniesieniu do operacji w ramach zarządzania aktywami. Za nadzór nad zarządzaniem aktywami odpowiada komisja ds. ryzyka składająca się z przedstawicieli DG BUDG oraz zarząd ds. aktywów, w którym zasiadają przedstawiciele DG BUDG, DG ECFIN i DG FISMA. Za dyskusję nad decyzjami technicznymi i zatwierdzanie ich odpowiada komisja ds. ryzyka, a decyzje strategiczne przyjmują komisja ds. ryzyka i zarząd ds. aktywów – przed ostatecznym zatwierdzeniem przez dyrektora generalnego DG BUDG, w porozumieniu z księgowym.

System zarządzania aktywami zapewnia jasne przekazanie uprawnień do podejmowania decyzji i wyraźny podział odpowiedzialności, odpowiednie rozdzielenie obowiązków między jednostkę operacyjną, jednostkę

ds. zarządzania ryzykiem a jednostkę rozliczeniową, jasno określone role oraz dobrze zdefiniowane i udokumentowane procedury i procesy oraz mechanizmy kontroli i równowagi na wszystkich poziomach. Procedury zapewnienia zgodności z przepisami gwarantują ramy na potrzeby stosownych zasad dotyczących kodeksu postępowania w celu zapobiegania potencjalnym osobistym konfliktom interesów, jak również na potrzeby zasad zarządzania ryzykiem związanym z wykorzystywaniem informacji wewnętrznych.

Wytyczne dotyczące zarządzania aktywami i wewnętrzne ograniczenia inwestycyjne zapewniają solidne ramy kontroli wewnętrznej w celu zabezpieczenia aktywów. W szczególności aktywa w postaci papierów wartościowych przechowywane są u powiernika, zgodnie z najlepszymi praktykami rynkowymi, natomiast środki pieniężne i depozyty przechowuje się w instytucjach finansowych o wysokim ratingu. Zabezpieczenie aktywów finansowych zapewnia się również w drodze rozdziału obowiązków między zespół odpowiedzialny za inicjowanie umów dotyczących papierów wartościowych a zespół rozliczeniowy zajmujący się rozliczaniem tych aktywów i dotyczącymi ich uzgodnieniami bankowymi. Dodatkową warstwę kontroli gwarantuje zespół księgowych w trakcie procesu uzgodnienia na koniec miesiąca, gdy portfel papierów wartościowych uzgadnia się z oświadczeniem powiernika papierów wartościowych. Zespół ds. uzgodnień bankowych i zespół rozliczeniowy codziennie obserwują wszelkie rozbieżności w zakresie rozliczania i opóźnienia w płatnościach spowodowane przez kontrahentów. Aby monitorować przestrzeganie ram kontroli, odpowiednim zainteresowanym stronom okresowo przedstawia się sprawozdania zawierające wyczerpujący zestaw wskaźników wykonania i ryzyka w odniesieniu do aktywów objętych zarządzaniem.

W wytycznych dotyczących zarządzania aktywami oraz w strategiach dotyczących ryzyka i strategiach inwestycyjnych wyznaczono określone progi i ograniczenia, aby zmniejszyć ekspozycję portfela, który ogranicza się do ratingu na poziomie inwestycyjnym, na ryzyko kredytowe, z wyjątkiem ekspozycji państw członkowskich.

Wspólny fundusz rezerw

Zgodnie z decyzją Komisji C(2020)1896 z dnia 25 marca 2020 r. w sprawie wytycznych dotyczących zarządzania aktywami wspólnego funduszu rezerw obowiązki i zadania zarządzającego zasobami finansowymi wspólnego funduszu rezerw zostały przekazane dyrektorowi generalnemu Dyrekcji Generalnej ds. Budżetu (DG BUDG). Wspólny fundusz rezerw jest odrębny od pozostałych portfeli zarządzanych przez DG BUDG. Fundusz nie funkcjonuje jako odrębna osoba prawna.

Wspólny fundusz rezerw jest zarządzany zgodnie z wytycznymi dotyczącymi zarządzania aktywami. Celem jest zapewnienie płynności koniecznej do pełnego i niezwłocznego zaspokojenia wszystkich wymaganych wpływów, takich jak uruchomienie gwarancji, oraz zachowanie kapitału w horyzoncie inwestycyjnym funduszu, przy wysokim poziomie pewności.

Aby osiągnąć ogólny cel opisany powyżej, zarządzający zasobami finansowymi wspólnego funduszu rezerw zarządza aktywami zgodnie z wymogami ostrożnościowymi i zasadami należytego zarządzania finansami oraz zgodnie z zasadami i procedurami ustalonymi przez księgowego Komisji. Odpowiednie jednostki operacyjne korzystają z opracowanych przez siebie podręczników dotyczących procedur w zakresie poszczególnych dziedzin, takich jak zarządzanie zasobami finansowymi. Regularnie określone i oceniane jest ryzyko finansowe i operacyjne, a ponadto weryfikowane jest przestrzeganie wewnętrznych zasad i procedur.

W celu zarządzania wahaniami wartości portfela wspólnego funduszu rezerw portfel ten tworzy się w taki sposób, aby zapewnić wysoki stopień dywersyfikacji w odniesieniu do wszystkich kategorii kwalifikowalnych aktywów, obszarów geograficznych, emitentów i okresów zapadalności.

Ponieważ według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r. Banque de France jest wyłącznym kontrahentem dla wszystkich pozostających do spłaty kontraktów walutowych typu forward, do tego dnia nie wprowadzono żadnych elementów powodujących poprawę kredytowania, takich jak zabezpieczenia, umowy o kompensowaniu zobowiązań lub gwarancje. W przypadku walutowych instrumentów pochodnych posiadających dodatnią wartość godziwą na koniec okresu sprawozdawczego maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe odpowiada wartości aktywów netto bilansu.

Grzywny

Tymczasowo zainkasowane grzywny: depozyty

Kwoty otrzymane przed 2010 r. pozostają na rachunkach bankowych w bankach specjalnie wybranych do zdeponowania tymczasowo zainkasowanych grzywien. Wyboru banków dokonuje się zgodnie z procedurami przetargowymi określonymi w rozporządzeniu finansowym. Umieszczenie środków w określonych bankach wynika z wewnętrznej polityki zarządzania ryzykiem, w której określone są wymogi dotyczące ratingu kredytowego oraz kwota środków, jaką można umieścić w stosunku do kapitału własnego kontrahenta. Określane i oceniane jest ryzyko finansowe i operacyjne, a ponadto regularnie sprawdzane jest przestrzeganie wewnętrznych zasad i procedur.

Tymczasowo zainkasowane grzywny: portfel BUFI

Grzywny nałożone i tymczasowo zainkasowane od 2010 r. są inwestowane w specjalnie w tym celu utworzone portfel – BUFI. Portfel ten ma przede wszystkim na celu zmniejszenie zagrożeń związanych z rynkami finansowymi i równe traktowanie wszystkich podmiotów poprzez zastosowanie gwarantowanego zwrotu obliczonego na tej samej podstawie do kwoty nominalnej grzywien. Gwarantowany zwrot mający zastosowanie do podmiotów, na które nałożono grzywnę przed wejściem nowego rozporządzenia finansowego w życie w sierpniu 2018 r., przyjmuje jednak wartość zerową. Zarządzaniem aktywami w przypadku tymczasowo zainkasowanych grzywien zajmuje się Komisja, która działa zgodnie z wewnętrznymi wytycznymi dotyczącymi zarządzania aktywami. Odpowiednie jednostki operacyjne korzystają z opracowanych przez siebie podręczników dotyczących procedur w zakresie poszczególnych dziedzin, takich jak zarządzanie zasobami finansowymi. Regularnie określane i oceniane jest ryzyko finansowe i operacyjne, a ponadto weryfikowane jest przestrzeganie wewnętrznych zasad i procedur.

Celem działalności związanej z zarządzaniem aktywami jest zainwestowanie grzywien tymczasowo wpłaconych na rachunek Komisji, w taki sposób, aby:

- zapewnić łatwą dostępność środków w razie potrzeby,
- starać się przy tym w zwykłych okolicznościach uzyskać zwrot z inwestycji, który przeciętnie odpowiada referencyjnej stopie zwrotu z funduszu BUFI po odliczeniu poniesionych kosztów, przy jednoczesnym zachowaniu wartości nominalnej grzywien.

Inwestycje są zasadniczo ograniczone do następujących kategorii: depozyty terminowe w bankach centralnych państw członkowskich, agencjach obsługujących dług państwowy w strefie euro, należących w całości do skarbu państwa lub objętych gwarancjami państwa bankach lub instytucjach ponadnarodowych, a także obligacje, weksle i certyfikaty depozytowe wystawiane przez państwa lub instytucje ponadnarodowe.

Otrzymane gwarancje finansowe

W posiadaniu Komisji znajdują się gwarancje o znacznej wartości wystawione przez instytucje finansowe w związku z grzywnami nakładanymi przez Komisję na przedsiębiorców naruszających unijne reguły konkurencji – zob. informacja dodatkowa **2.6.1.3**. Przedstawienie gwarancji przez ukarane przedsiębiorstwo stanowi alternatywę dla dokonania tymczasowej zapłaty. Gwarancjami zarządza się zgodnie z wewnętrzną polityką zarządzania ryzykiem. Określane i oceniane jest ryzyko finansowe i operacyjne, a ponadto regularnie sprawdzane jest przestrzeganie wewnętrznych zasad i procedur.

Programy gwarancji budżetowych UE

W tytule X rozporządzenia finansowego określono szereg zabezpieczeń mających na celu ochronę budżetu UE przed ryzykiem finansowym wynikającym ze stosowania gwarancji budżetowych. Można je pogrupować w cztery główne kategorie:

1. Środki mające na celu ograniczenie kwoty zobowiązań warunkowych

Po pierwsze, wielkość gwarancji UE jest co do zasady ograniczona w jasno określony sposób. Rozporządzenie finansowe stanowi, że zobowiązanie finansowe oraz łączne płatności netto z budżetu nie mogą przekroczyć kwoty gwarancji budżetowej zatwierdzonej w akcie podstawowym. Zobowiązanie warunkowe wynikające z gwarancji budżetowej może przekroczyć kwotę aktywów finansowych przeznaczonych na pokrycie zobowiązania finansowego UE tylko wówczas, gdy zostało to przewidziane we właściwym akcie podstawowym i na określonych w nim warunkach.

Po drugie, pożądany profil ryzyka operacji/produktów finansowych gwarantowanych przez UE określa się – w miarę możliwości – *ex ante*, tj. przed podpisaniem umów gwarancyjnych.

2. Środki dotyczące wyboru partnerów wykonawczych

Programy gwarancji budżetowych realizuje się wspólnie z wiarygodnymi partnerami poddanyymi ocenie spełnienia wymogów według filarów. Zapewnia to między innymi rzetelność systemów rachunkowości, systemów finansowych i systemów zarządzania ryzykiem tych partnerów wykonawczych. Partnerzy wykonawczy angażują ponadto zasoby własne, zapewniając odpowiednie dostosowanie interesów do potrzeb Unii.

3. Środki mające na celu zapewnienie odpowiedniego mechanizmu zdolności fiskalnej *ex ante* do uruchomienia gwarancji

Programy gwarancji budżetowych są zabezpieczane przez aktywa stanowiące rezerwy, które są przechowywane we wspólnym funduszu rezerw. Wskaźnik zasilenia rezerw ustala się w akcie podstawowym każdego programu na takim poziomie, aby programowanie środków budżetowych stanowiło rezerwę, która pozwoli na pokrycie strat bez zakłóceń budżetowych. W związku z tym kwota rezerw jest wystarczająca, aby sprostać spodziewanym, jak również – do pewnego stopnia – niespodziewanym stratom tych gwarancji budżetowych.

Następnie Komisja (każdego roku) zadba o adekwatność wskaźnika zasilenia rezerw, określonego w akcie podstawowym, oraz o jego zgodność z zasadami rozporządzenia finansowego i programowaniem finansowym.

4. Środki zaradcze służące pokryciu poniesionych strat przekraczających szacunki *ex ante*

W rozporządzeniu finansowym wprowadzono dwa progi wczesnego ostrzegania (tj. gdy wysokość rezerw wynosi 50 % i 30 % wskaźnika zasilenia rezerw). Wspomniane progi umożliwiają Komisji przewidzieć potencjalne wyczerpanie rezerw przed zakończeniem gwarancji budżetowej i pozwalają jej ocenić, czy powinna ona zaproponować dodatkowe rezerwy.

W przypadku wystąpienia tymczasowej potrzeby dodatkowej płynności stosuje się procedury, takie jak transfery między modułami wspólnego funduszu rezerw i wykorzystanie płynności centralnych zasobów finansowych, a także wykorzystanie dostępnej przestrzeni budżetowej (środki na zobowiązania i środki na płatności).

Ponadto w 2020 r. z upoważnienia komisarza ds. budżetu ustanowiono Komitet Sterujący ds. Zobowiązań Warunkowych wynikających z gwarancji budżetowych. Komitet ten interweniuje w sprawach dotyczących

gwarancji budżetowych i pomocy finansowej tworzących zobowiązania warunkowe dla budżetu, które wynikają z wykonania tytułu X rozporządzenia finansowego, w tym przepisów określonych w zasadach wewnętrznych dotyczących wykonania budżetu ogólnego Unii. Obejmuje to ramy zarządzania ryzykiem, odpowiednie wspólne postanowienia horyzontalne umów standardowych oraz zintegrowaną sprawozdawczość w celu ustanowienia wymogów korporacyjnych w zakresie zrównoważonego zarządzania zobowiązaniami warunkowymi.

Programy instrumentów finansowych

Wykonanie budżetu UE od wielu lat wiąże się z wykorzystaniem programów instrumentów finansowych. Więcej informacji na ten temat znajduje się w informacji dodatkowej **2.4.2**.

Cechą wspólną większości instrumentów finansowych jest to, że ich wykonanie zostało powierzone albo grupie EBI (w tym EFI), albo innym instytucjom finansowym w oparciu o umowę między Komisją a instytucją finansową. W umowach podpisanych z tymi instytucjami finansowymi określono surowe warunki oraz obowiązki, jakim podlegają pośrednicy, aby zapewnić właściwe zarządzanie środkami UE i sprawozdawczość w tym zakresie. Po zadeklarowaniu wkładu finansowego do jednego z instrumentów środki przekazywane są na specjalnie w tym celu utworzony rachunek bankowy otwarty przez instytucję finansową na jej nazwę, ale w imieniu Komisji (tj. rachunek powierniczy). W zależności od rodzaju instrumentu instytucja finansowa może wykorzystać te środki na rachunku powierniczym do udzielania pożyczek, emisji instrumentów dłużnych, inwestowania w instrumenty kapitałowe lub uruchomienia gwarancji. Wpływy z instrumentów finansowych muszą co do zasady zostać zwrócone do budżetu UE.

Ryzyko w przypadku tych instrumentów finansowych jest ograniczone do pułapu określonego w odnośnych umowach, a konkretnie do kwoty przewidzianej w budżecie na dany instrument. Ponieważ Komisja ponosi często pierwszą stratę, a instrumenty są przeznaczone na finansowanie beneficjentów o wyższym poziomie ryzyka (którzy mają trudności z uzyskaniem finansowania od pożyczkodawców komercyjnych), prawdopodobne jest, że budżet UE poniesie pewne straty.

6.3. RYZYKO WALUTOWE

Ekspozycja UE na ryzyko walutowe związane z instrumentami finansowymi – pozycja netto na koniec roku

							w mln EUR
							31.12.2022
	USD	GBP	PLN	SEK	Inne	EUR	Ogółem
Aktywa finansowe							
<i>Aktywa finansowe wyceniane według kosztu</i>	83	6	–	–	12	151	251
<i>zamortyzowanego*</i>							
<i>Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt</i>							
<i>Instrumenty finansowe niebędące instrumentami pochodnymi</i>	843	25	–	20	98	29 088	30 073
<i>Instrumenty pochodne</i>	(483)	–	–	–	–	1 467	984
<i>Należności**</i>	89	111	14	0	17	5 453	5 684
<i>Środki pieniężne i ich ekwiwalenty</i>	84	13	1 031	473	1 421	43 522	46 544
	616	155	1 045	493	1 548	79 681	83 537
Zobowiązania finansowe							
<i>Zobowiązania z tytułu gwarancji finansowych</i>	(793)	(0)	(37)	(12)	(164)	(5 450)	(6 456)
<i>Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt</i>	(1)	–	–	8	19	(50)	(25)

	(795)	(0)	(37)	(4)	(146)	(5 500)	(6 481)
Ogółem	(179)	154	1 008	489	1 403	74 181	77 056

w mln EUR

	31.12.2021						
	USD	GBP	PLN	SEK	Inne	EUR	Ogółem
Aktywa finansowe							
Aktywa finansowe wyceniane według kosztu zamortyzowanego*	63	18	–	–	7	88	176
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt							
Instrumenty finansowe niebędące instrumentami pochodnymi	934	51	–	23	75	23 141	24 223
Instrumenty pochodne	(646)	–	–	–	–	1 474	828
Należności**	109	98	108	4	88	7 372	7 780
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	85	24	1 014	591	1 692	41 455	44 860
	545	192	1 121	618	1 862	73 529	77 866
Zobowiązania finansowe							
Zobowiązania z tytułu gwarancji finansowych	(1 047)	(0)	(62)	(19)	(248)	(6 418)	(7 794)
Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt	(1)	–	–	–	(4)	–	(5)
	(1 048)	(0)	(62)	(19)	(251)	(6 418)	(7 798)
Ogółem	(503)	192	1 059	599	1 611	67 111	70 068

*Z wyłączeniem pożyczek na RRF (NGEU) i na pomoc finansową.

**Z wyłączeniem czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów

Umocnienie się lub osłabienie euro wobec innych walut o 10 % miałyby następujący wpływ na wynik ekonomiczny:

w mln EUR

Wzrost kursu walutowego (+)/ Spadek (-)	USD	2022 GBP	PLN	SEK
+10 %	16	(14)	(92)	(44)
-10 %	(20)	17	112	54

w mln EUR

Wzrost kursu walutowego (+)/ Spadek (-)	USD	2021 GBP	PLN	SEK
+10 %	46	(17)	(96)	(54)
-10 %	(56)	21	118	67

Operacje zaciągania i udzielania pożyczek na rzecz NGEU oraz na pomoc finansową

Ponieważ aktywa i zobowiązania finansowe są obecnie tylko w euro, UE nie jest narażona na ryzyko walutowe.

Zasoby finansowe

Środki na poczet zasobów własnych wpłacane przez państwa członkowskie w walutach innych niż euro są przechowywane na rachunkach przeznaczonych na potrzeby zasobów własnych zgodnie z rozporządzeniem Rady (UE, Euratom) nr 609/2014 (zmienionym rozporządzeniem Rady (UE, Euratom) 2016/804). Są one przeliczane na euro, gdy są potrzebne do wykonania płatności. Procedury stosowane do zarządzania tymi środkami są określone we wspomnianym wyżej rozporządzeniu. W ograniczonej liczbie przypadków środki te są bezpośrednio wykorzystywane do wykonania płatności w danych walutach.

Komisja posiada w bankach komercyjnych rachunki prowadzone w walutach państw UE innych niż euro, a także w USD, GBP i CHF w celu wykonywania płatności w tych walutach. Środki na tych rachunkach są uzupełniane w zależności od kwoty płatności, jakie mają zostać wykonane, w wyniku czego salda tych rachunków nie są narażone na ryzyko walutowe.

Wpływy różne (wpływy inne niż wpływy na poczet zasobów własnych) otrzymywane w walutach innych niż euro są przelewane na rachunki Komisji prowadzone w tej samej walucie, jeżeli są one niezbędne do wykonania płatności, albo przeliczane na euro i przekazywane na rachunki prowadzone w euro. Środki na rachunkach zaliczkowych prowadzonych w walutach innych niż euro są uzupełniane w zależności od szacowanej kwoty lokalnych płatności krótkoterminowych, które mają być wykonane w tej samej walucie. Salda na tych rachunkach nie mogą przekraczać odnośnych pułapów.

Grzywny

Wszystkie grzywny nakłada się, uiszcza lub tymczasowo ujmuje w euro, a zatem nie stwarzają one żadnego ryzyka walutowego, gdy są przechowywane w funduszu BUFI.

Gwarancje budżetowe

Co do zasady zakres gwarancji budżetowych obejmuje określenie ich pułapu maksymalnego w euro. Niektóre operacje leżące u ich podstaw mogą być jednak denominowane w innych walutach (USD lub innych walutach lokalnych).

Ryzyko walutowe uwzględnia się przy określaniu potrzeb w zakresie tworzenia rezerw.

Wspólny fundusz rezerw

Wspólny fundusz rezerw działa obecnie w dwóch walutach – EUR i USD. Ryzyko walutowe jest zarządzane poprzez zawieranie kontraktów na instrumenty pochodne (walutowe kontrakty typu forward), które zabezpieczają wartość rynkową portfela inwestycji w USD. Maksymalną niezabezpieczoną ekspozycję na ryzyko kursowe walutowe ustalono na 1 % całkowitej wartości portfela w ramach wartości odniesienia i rocznych przydziałów strategicznych. W związku z tym zmiany dotyczące podwyższenia lub obniżenia wartości rynkowej inwestycji w USD powyżej lub poniżej 1 % spowodowałyby przywrócenie równowagi handlowej (nowy kontrakt terminowy typu forward o tym samym lub przeciwnym kierunku), odpowiednio dostosowując lub odwracając pozycję zabezpieczaną.

Pożyczki będące przedmiotem subrogacji UE w wyniku uruchomienia funduszu w związku z zaleganiem z płatnością przez pożyczkobiorcę – zob. informacja dodatkowa **2.4.1.2** – realizowane są w oryginalnej walucie i tym samym narażają UE na ryzyko walutowe. W przypadku pożyczek będących przedmiotem subrogacji nie podejmuje się działań służących zrównoważeniu wahań kursu obcej waluty (działań zabezpieczających) ze względu na niepewność co do terminu spłaty pożyczek.

6.4. RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ

Poniższa tabela ilustruje wrażliwość dłużnych papierów wartościowych i funduszy inwestycyjnych typu ETF na zmiany stopy procentowej, ukazując wpływ zmiany poziomu stóp procentowych o +/- 100 punktów bazowych (1 %) na wynik ekonomiczny UE.

w mln EUR

	Wzrost (+) / spadek (–) w punktach bazowych	Wynik ekonomiczny
2022: Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt	+100	(741)
	-100	784
2021: Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt	+100	(622)
	-100	660

Wrażliwość danego portfela obligacji na zmiany stóp procentowych wzrasta wraz z czasem trwania tego portfela. Komisja zarządza czasem trwania głównych portfeli aktywów w opisany poniżej sposób.

Operacje zaciągania i udzielania pożyczek na rzecz NGEU oraz na pomoc finansową

Ze względu na charakter działalności UE w zakresie zaciągania i udzielania pożyczek znaczna część jej aktywów i zobowiązań jest oprocentowana. W przypadku instrumentów pomocy finansowej, z wyłączeniem NGEU, nie istnieje jednak żadne ryzyko stopy procentowej, gdyż zaciągnięte pożyczki są niwelowane przez odpowiadające im pożyczki udzielane na analogicznych warunkach (pożyczki wzajemne).

W ramach NGEU nie stosuje się zasad pożyczek wzajemnych i w związku z tym należy zabezpieczyć ryzyko stopy procentowej poprzez wdrożenie procedur i mechanizmów ograniczających to ryzyko.

Podstawowa zasada zróżnicowanej strategii finansowania NGEU polega na przejrzystym przydzielaniu kosztów finansowania i wszystkich innych kosztów związanych z NGEU beneficjentom (w przypadku pożyczek) i budżetowi UE (w przypadku wsparcia bezzwrotnego). Program NGEU opiera się na zasadach pełnego zwrotu kosztów i działania nienastawionego na zysk. W związku z tym UE przekazuje środki finansowe, które są pozyskane na rynku, w najbardziej opłacalny i sprawiedliwy sposób w oparciu o dzienne naliczanie odsetek. Daje to pewność, że państwa członkowskie ponoszą wszystkie koszty związane z pożyczkami udzielonymi i zaciągniętymi przez Unię.

Środki pieniężne NGEU są przechowywane w celu utrzymania określonego bufora bezpieczeństwa w ramach zróżnicowanej strategii finansowania i zarazem uniknięcia problemu nadmiernych sald. Środki pieniężne NGEU są zdeponowane w Europejskim Banku Centralnym. Od 4 kwietnia 2022 r. do wszelkich posiadanych sald środków pieniężnych ma zastosowanie krótkoterminowa stopa procentowa rynku pieniężnego euro. Poprzednio posiadane saldo środków pieniężnych podlegało stopie depozytowej EBC, która wynosiła -0,5 %. Na podstawie wzajemnego porozumienia tylko posiadane salda środków pieniężnych powyżej 20 mld EUR podlegały ujemnemu oprocentowaniu w EBC. W oparciu o metodykę alokacji kosztów NGEU odsetki nieprzypisane do pożyczek lub bezzwrotnego wsparcia podlegają fakturowaniu na rzecz beneficjentów pożyczek i budżetu UE w formie kosztów zarządzania płynnością, które mogą być dodatnie lub ujemne w zależności od zmian stóp procentowych stosowanych do sald środków pieniężnych.

Zasoby finansowe

Z wyjątkiem pożyczek związanych z programem NGEU Komisja nie zaciąga pożyczek pieniężnych na finansowanie swoich wydatków operacyjnych. Poza ekspozycją na ryzyko stopy procentowej w odniesieniu do NGEU od sald na poszczególnych rachunkach bankowych naliczane są odsetki. Komisja wprowadziła w związku z tym środki zapewniające, aby dochody z tytułu odsetek (dodatnich lub ujemnych) od środków zdeponowanych na jej rachunkach bankowych stale odzwierciedlały rynkowe stopy procentowe, a także ich ewentualne wahania.

Rachunki otwarte przez administracje finansowe państw członkowskich na potrzeby wpływów na poczet zasobów własnych nie generują odsetek i są prowadzone nieodpłatnie. Rachunki prowadzone przez krajowe banki centralne (zasoby własne i inne) mogą generować odsetki według oficjalnych stawek stosowanych przez każdą z instytucji. W okresie ujemnego oprocentowania (do września 2022 r.) odsetki generowane na niektórych z tych rachunków mogły mieć wartość ujemną. Procedury zarządzania środkami pieniężnymi dostosowuje się do stóp rynkowych w celu zminimalizowania sald na tych rachunkach w przypadku stosowania wobec nich ujemnych stóp procentowych oraz przestrzegane są odpowiednie pułapy zgodnie z warunkami banków. Rachunki prowadzone na potrzeby zasobów własnych są chronione przed wszelkimi ujemnymi odsetkami zgodnie z rozporządzeniem Rady (UE, Euratom) nr 609/2014 (zmienionym rozporządzeniem Rady (UE, Euratom) 2016/804).

Salda jednodniowych depozytów składanych na rachunkach w bankach komercyjnych generują codziennie dochody z tytułu odsetek. Opiera się to na zmiennym oprocentowaniu rynkowym, do którego stosuje się marżę umowną (dodatnią lub ujemną). Minimalny poziom stopy procentowej stosowanej przez banki komercyjne jest z reguły zerowy w przypadku bilansów operacyjnych do określonego pułapu.

Grzywny

Tymczasowo zainkasowane grzywny inwestuje się w portfel obligacji długoterminowych o średnim czasie trwania portfela wynoszącym 1,33 roku.

Wspólny fundusz rezerw

Środki ze wspólnego funduszu rezerw inwestuje się w portfel obligacji długoterminowych i funduszy inwestycyjnych typu ETF przedsiębiorstw, przy czym łączny średni czas trwania portfela wynosi 3,17 roku.

EWWiS w likwidacji

Aktywa EWWiS w likwidacji inwestuje się w portfel obligacji długoterminowych o średnim czasie trwania portfela wynoszącym 3,17 roku.

6.5. RYZYKO KREDYTOWE

Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe

	w mln EUR 31.12.2022	w mln EUR 31.12.2021
Aktywa finansowe		
Pożyczki	204 354	163 568
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	46 544	44 860
Należności z tytułu transakcji wymiany*	5 684	7 780
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt – dłużne papiery wartościowe	24 647	19 326
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt – instrumenty pochodne	984	828
Udzielone gwarancje i zobowiązania do udzielenia pożyczki		
Umowy gwarancji finansowej	55 502	55 267
Zobowiązania do udzielenia pożyczki	8	–
Ogółem na 31.12.2022	337 723	291 628

*Z wyłączeniem czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów

UE jest ponadto pośrednio narażona na ryzyko kredytowe ze względu na swoje inwestycje w fundusze rynku pieniężnego, fundusze inwestycyjne typu ETF przedsiębiorstw i połączone portfele dłużnych papierów wartościowych (zob. informacja dodatkowa **2.4.2.1**), co może mieć wpływ na ich ceny (zob. informacja dodatkowa **6.7**).

Pożyczki: jakość kredytowa

	31.12.2022					w mln EUR
	Etap 1	Etap 2	Etap 3	POCI	Ogółem	
Rating kredytowy						
Rating prime i wysoki	12 849	–	–	–	12 849	
Rating średnio-wysoki	62 240	–	–	–	62 240	
Rating średnio-niski	106 537	–	–	–	106 537	
Rating nieinwestycyjny (w tym niewykonanie zobowiązania)	11 923	13 094	29	114	25 160	
Wartość bilansowa brutto	193 549	13 094	29	114	206 786	
Pomniejszenie o odpis na oczekiwane straty kredytowe	(55)	(2 361)	(27)	13	(2 431)	
Wartość bilansowa netto	193 494	10 732	2	126	204 354	

	31.12.2021					w mln EUR
	Etap 1	Etap 2	Etap 3	POCI	Ogółem	
Rating kredytowy						
Rating prime i wysoki	10 379	–	–	–	10 379	
Rating średnio-wysoki	58 991	–	–	–	58 991	
Rating średnio-niski	79 672	–	–	–	79 672	
Rating nieinwestycyjny (w tym niewykonanie zobowiązania)	8 819	5 965	29	48	14 860	
Wartość bilansowa brutto	157 861	5 965	29	48	163 903	
Pomniejszenie o odpis na oczekiwane straty kredytowe	(10)	(299)	(26)	–	(336)	
Wartość bilansowa netto	157 851	5 665	3	48	163 568	

Cztery wymienione kategorie ryzyka są zasadniczo oparte na kategoriach ratingów zewnętrznych agencji ratingowych i odpowiadają następującym ratingom:

- rating prime i wysoki: Moody's: P-1, Aaa – Aa3; S&P: A-1+, A-1, AAA – AA -; Fitch: F1+, F1, AAA – AA- i równoważne
- rating średnio-wysoki: Moody's: P-2, A1 – A3; S&P: A-2, A+ – A-; Fitch: F2, A+ – A- i równoważne
- rating średnio-niski: Moody's: P-3, Baa1 – Baa3, S&P A-3, BBB+ – BBB-; Fitch: F3, BBBB+ – BBB- i równoważne
- rating nieinwestycyjny: Moody's: not prime, Ba1 – C; S&P: B, C, BB+ – D; Fitch: B, C, D, BB+ – D i równoważne
- UE wykorzystuje wymienione kategorie ratingu agencji zewnętrznych jako punkt odniesienia dla instrumentów finansowych i banków komercyjnych, ale może – po dokonaniu własnej analizy indywidualnych przypadków – przechowywać środki finansowe w jednej z powyższych kategorii ryzyka, nawet jeżeli co najmniej jedna z wyżej wymienionych agencji ratingowych obniżyła rating danego kontrahenta.

Pożyczki o ratingu nieinwestycyjnym to głównie pożyczki na pomoc finansową dla krajów partnerskich znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej, a także dla niektórych państw członkowskich, klasyfikowanych w górnej granicy tego ratingu. Wszystkie pożyczki dla państw członkowskich znajdują się na etapie 1. Etap 2 obejmuje 11,9 mld EUR pomocy makrofinansowej i pożyczki Euratomu dla Ukrainy. Pożyczki POCI to pożyczki będące przedmiotem subrogacji w ramach programów objętych EFIS i upoważnieniem EBI do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich.

Operacje zaciągania i udzielania pożyczek na rzecz NGEU oraz na pomoc finansową

W przypadku Euratomu ekspozycją na ryzyko kredytowe zarządza się poprzez uzyskanie gwarancji państwowych (zob. informacja dodatkowa **2.4.1.1**).

Pożyczki udzielone Ukrainie w ramach nadzwyczajnego programu pomocy makrofinansowej (6 mld EUR wypłacone w 2022 r.) są zabezpieczone przede wszystkim przypisanym do nich modulem we wspólnym funduszu rezerw, a następnie również dodatkowymi gwarancjami państw członkowskich.

Pożyczki udzielane państwom członkowskim w ramach instrumentu SURE są wspierane systemem dobrowolnych gwarancji ze strony państw członkowskich wynoszących 25 % maksymalnego pułapu dostępnego na potrzeby odpowiedniej pomocy finansowej.

W przypadku braku spłaty należności przez dłużników oraz w celu obsługi wszelkich należnych zobowiązań Komisja może wykorzystać aktywa zgromadzone we wspólnym funduszu rezerw (w przypadku pomocy makrofinansowej i pożyczek Euratomu na rzecz państw trzecich) oraz wezwać państwa członkowskie, przestrzegając jednocześnie pułapów zasobów własnych (zob. informacja dodatkowa **6.6**).

Pożyczki: zmiany stanu odpisu z tytułu utraty wartości

w mln EUR

	Etap 1	Etap 2	Etap 3	POCI	Ogółem
Odpis na oczekiwane straty kredytowe na 1.01.2022	10	299	26	–	336
<i>Przeniesienie do etapu 1</i>	–	–	–	–	–
<i>Przeniesienie do etapu 2</i>	(0)	1	(1)	–	0
<i>Przeniesienie do etapu 3</i>	(1)	(0)	1	–	–
<i>Nowe udzielone pożyczki</i>	9	763	–	–	772
<i>Usunięcie z bilansu – spłaty</i>	(0)	–	–	–	(0)
<i>Usunięcie z bilansu – odpisy</i>	–	–	(2)	–	(2)
<i>Aktualizacja wyceny odpisu na oczekiwane straty kredytowe</i>	37	1 298	3	(13)	1 326
<i>Inne</i>	–	–	–	–	–
Odpis na oczekiwane straty kredytowe na 31.12.2022	55	2 361	27	(13)	2 431

Dodatkowy odpis z tytułu utraty wartości pożyczek znajdujących się na etapie 2 dotyczy głównie pomocy makrofinansowej i pożyczek Euratomu dla Ukrainy (zob. informacja dodatkowa **2.4.1.1**).

Pożyczki: ocena etapowa

Jak wspomniano w istotnych zasadach rachunkowości, odpis z tytułu utraty wartości aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu innych niż należności zależy od etapu, do którego zakwalifikowano dany składnik aktywów finansowych.

Przypisanie do etapów zależy głównie od ratingu kredytowego kontrahenta. Model etapowy opiera się na względnej ocenie ryzyka kredytowego, co oznacza, że UE może udzielać różnych pożyczek temu samemu kontrahentowi na różnych etapach, w zależności od ryzyka kredytowego kontrahenta w momencie ich powstania. Posiadając wyjątkowy status instytucjonalny, UE pożyczka środki finansowe swoim państwom członkowskim lub państwom znajdującym się w trudnej sytuacji. W związku z tym UE stosuje również jakościową ocenę ryzyka kredytowego opartą na monitorowaniu sytuacji ekonomicznej pożyczkobiorców znajdujących się w trudnej sytuacji.

Etap 1 – Nie doszło do znacznego wzrostu ryzyka kredytowego

Pożyczki dla kontrahentów o ratingu kredytowym na poziomie inwestycyjnym (tj. pomiędzy AAA (Aaa) a BBB- (Baa3) w skali ratingowej S&P/Fitch (Moody's) lub równoważnym ratingu zewnętrznym lub wewnętrznym) w dniu sprawozdawczym są uznawane za pożyczki o niskim ryzyku kredytowym, a zatem utrzymywane w etapie 1, z wyjątkiem sytuacji, gdy są przeterminowane o ponad 30 dni (zob. etap 2). Ponadto wszystkie pożyczki, w przypadku których nie doszło do znacznego wzrostu ryzyka kredytowego, są klasyfikowane do etapu 1, jak określono poniżej. W przypadku aktywów finansowych znajdujących się na etapie 1 odpis z tytułu utraty wartości wycenia się na poziomie 12-miesięcznych oczekiwanych strat kredytowych.

Etap 2 – Znaczny wzrost ryzyka kredytowego

Aby ustalić, czy od momentu wystąpienia ryzyka kredytowego doszło do jego znacznego wzrostu, a tym samym czy przejście do etapu 2 ma zastosowanie, UE stosuje kombinację ocen ilościowych i jakościowych.

Wszystkie pożyczki, w przypadku których płatności wynikające z umowy są przeterminowane o 31–90 dni, przenosi się do etapu 2.

W przypadku kontrahentów o ratingu kredytowym pomiędzy AAA (Aaa) a BB- (Ba3) w początkowej dacie ujęcia: o ile nie ma zastosowania przypadek niskiego ryzyka (powyżej w etapie 1), pogorszenie sytuacji uznaje się za znaczne, jeżeli różnica między ratingiem w momencie zaciągnięcia pożyczki a ratingiem w dniu sprawozdawczym jest równa lub większa niż 3 stopnie.

W przypadku kontrahentów o ratingu kredytowym B+ (B1) lub B (B2) w początkowej dacie ujęcia: pogorszenie uznaje się za znaczne, jeżeli różnica między ratingiem pierwotnym a ratingiem bieżącym jest równa lub większa niż 2 stopnie.

W przypadku kontrahentów o ratingu kredytowym B- (B3) lub niższym (w przedziale CCC/Caa): pogorszenie uznaje się za znaczne, jeżeli różnica między ratingiem wstępnym a bieżącym ratingiem w dniu sprawozdawczym jest równa lub większa niż 1 stopień.

Pożyczki zaciągnięte przed przejściem na zmienioną regułę rachunkowości UE nr 11 (tj. 1 stycznia 2021 r.), w przypadku których informacje o ryzyku kredytowym w momencie początkowego ujęcia nie są dostępne bez ponoszenia zbędnych kosztów i starań, są klasyfikowane do etapu 2.

W przypadku pożyczek znajdujących się na etapie 2 odpis z tytułu utraty wartości wycenia się na poziomie oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia.

Etap 3 – Pożyczki dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe

Pożyczki klasyfikuje się do etapu 3, jeżeli są one przeterminowane o 90 dni lub jeżeli po udzieleniu pożyczki wystąpiło jedno lub więcej zdarzeń, mających ujemny wpływ na szacowane przyszłe przepływy pieniężne w ramach tego składnika aktywów finansowych. Przykładowo pożyczkę klasyfikuje się do etapu 3, jeżeli:

- staje się prawdopodobne, że nastąpi upadłość lub inna reorganizacja finansowa pożyczkobiorcy;
- pożyczkobiorca posiada rating D opublikowany przez zewnętrzną agencję ratingową oraz

- pożyczkobiorca nie wywiązuje się z dowolnego zobowiązania finansowego wobec UE lub – w przypadku pożyczek na pomoc finansową – jeżeli pożyczkobiorca nie wywiązuje się z zobowiązań wobec jakiejkolwiek innej organizacji międzynarodowej finansującej program.

W przypadku pożyczek znajdujących się na etapie 3 odpis z tytułu utraty wartości wycenia się na poziomie oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia.

Zakupione lub utworzone aktywa finansowe dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe („POCI”)

UE posiada również „zakupione lub utworzone aktywa finansowe dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe” („POCI”). Są to objęte pożyczki, których dotyczy niewykonanie zobowiązania, w przypadku których UE dokonała płatności z tytułu uruchomienia gwarancji na rzecz partnera wykonawczego. W odniesieniu do tych pożyczek wszystkie prawa zostały przeniesione na UE. UE ujmuje je w swoim bilansie według wartości godziwej w momencie początkowego ujęcia. UE klasyfikuje je jako pożyczki POCI i wycenia odpis z tytułu utraty wartości na podstawie oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia. Na podstawie stosownych umów zawartych między UE a partnerami wykonawczymi, wszczyna się w imieniu UE postępowania mające na celu odzyskanie wszelkich należnych kwot.

Pożyczki: wycena oczekiwanych strat kredytowych

Wycena oczekiwanych strat kredytowych jest ważonym prawdopodobieństwem oszacowaniem różnicy pomiędzy przepływami pieniężnymi wynikającymi z umowy a spodziewanymi przepływami pieniężnymi. Na potrzeby tego oszacowania UE wykorzystuje następujące parametry ryzyka kredytowego:

- prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania („PD”),
- strata z tytułu niewykonania zobowiązania („LGD”) oraz
- ekspozycja, której dotyczy niewykonanie zobowiązania („EAD”).

Wartość PD jest wyrażona jako procent i przedstawia prawdopodobieństwo niewykonania przez kontrahenta zobowiązania finansowego w ciągu kolejnych 12 miesięcy (stosowane w przypadku „12-miesięcznych oczekiwanych strat kredytowych”) albo w całym pozostałym okresie życia zobowiązania (stosowane w przypadku „oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia”).

Wartość LGD jest wyrażona jako procent i przedstawia oczekiwany niedobór środków pieniężnych, tj. część ekspozycji, której utraty należy się spodziewać po niewykonaniu zobowiązania, przy uwzględnieniu środków odzyskanych i zabezpieczeń. W celu oszacowania wartości LGD w odniesieniu do zaangażowania w dług państwowy UE bierze pod uwagę faktyczny status wierzyciela uprzywilejowanego.

EAD to należność z tytułu ekspozycji (kwota) pozostająca do spłaty w momencie niewykonania zobowiązania.

Szacowane przepływy pieniężne w ciągu oczekiwanego okresu życia składnika aktywów finansowych są dyskontowane według efektywnej stopy procentowej.

UE bierze pod uwagę wiarygodne i uzasadnione informacje dotyczące przyszłości, dostępne bez ponoszenia zbędnych kosztów i starań, i w razie potrzeby dostosowuje parametry modelu.

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty: jakość kredytowa

w mln EUR

	31.12.2022	31.12.2021
Rating kredytowy		
Rating prime i wysoki	40 769	40 716

Rating średnio-wysoki	3 675	3 650
Rating średnio-niski	1 343	306
Rating nieinwestycyjny	757	189
Wartość bilansowa brutto	46 544	44 860
Pomniejszenie o odpis na oczekiwane straty kredytowe	-	-
Wartość bilansowa netto	46 544	44 860

Zasoby finansowe

Kwoty środków pieniężnych i ich ekwiwalentów przedstawione w powyższej tabeli odnoszą się głównie do środków pieniężnych zarządzanych w ramach zasobów finansowych Komisji. Większa część zasobów finansowych Komisji, zgodnie z rozporządzeniem Rady (UE, Euratom) nr 609/2014 (zmienionym rozporządzeniem Rady 804/2016) jest zdeponowana na rachunkach otwartych przez państwa członkowskie do celów wpłacania swoich wkładów z tytułu zasobów własnych (głównie DNB, VAT, TZW). Wszystkie tego rodzaju rachunki to rachunki otwarte przez administracje finansowe państw członkowskich lub rachunki prowadzone w krajowych bankach centralnych. Instytucje te niosą ze sobą najmniejsze ryzyko kredytowe (lub ryzyko kontrahenta) dla Komisji, gdyż ekspozycja pozostaje po stronie państwa członkowskiego. Jeśli chodzi o część zasobów finansowych Komisji przechowywaną w bankach komercyjnych, na potrzeby dokonywania płatności uzupełnia się środki na tych rachunkach dopiero wtedy, kiedy jest to niezbędne. Zarządzanie tym procesem odbywa się automatycznie za pośrednictwem systemu zarządzania środkami pieniężnymi. Na każdym rachunku utrzymywany jest minimalny stan środków pieniężnych, dostosowany do średniej kwoty dokonywanych z niego dziennych płatności. W rezultacie łączne kwoty utrzymywane przez noc na tych rachunkach pozostają stale na niskich poziomach (ogółem średnio mniej niż 54 mln EUR rozłożonych na ok. 25 rachunkach), dzięki czemu zapewnia się ograniczenie ekspozycji Komisji na ryzyko. Kwoty te należy postrzegać w odniesieniu do sald środków finansowych ogółem, które wahały się w 2022 r. w przedziale od 7 mld EUR do 38 mld EUR, przy ogólnej kwocie płatności dokonanych w 2022 r. z rachunków bankowych Komisji, która przekroczyła 175 mld EUR.

Dodatkowo przy wyborze banków komercyjnych zastosowanie mają szczegółowe wytyczne w celu dalszego zminimalizowania ryzyka kontrahenta, na które narażona jest Komisja.

- Wszystkie banki komercyjne są wybierane w drodze zaproszeń do składania ofert. Aby zostać dopuszczonym do udziału w procedurach przetargowych, wymagane jest posiadanie minimalnego długoterminowego ratingu kredytowego na poziomie A- przyznanego przez agencję ratingową S&P lub na poziomie równoważnym. W szczególnych i należyście uzasadnionych okolicznościach można dopuścić niższy poziom ratingu.
- Oprócz minimalnych wymogów dotyczących ratingu kredytowego określonych w zaproszeniach do składania ofert, w ramach stosowanej polityki zarządzania ryzykiem kontrahenta monitoruje się ratingi i określa maksymalną ekspozycję na ryzyko kredytowe każdej instytucji finansowej. Pułap ten, czyli maksymalną łączną kwotę ekspozycji pieniężnej oraz ekspozycji w depozytach i gwarancjach finansowych na kontrahenta, oblicza się z uwzględnieniem zdolności kredytowej (długoterminowego ratingu kredytowego) i kapitalizacji podmiotu sektora finansowego. Ponoszone przez KE ryzyko kontrahenta podlega regularnemu monitorowaniu i sprawozdawczości.
- W delegaturach poza UE rachunki zaliczkowe są prowadzone w lokalnych bankach wybranych w drodze uproszczonej procedury przetargowej. Wymagany poziom ratingu uzależniony jest od uwarunkowań lokalnych i może znacząco różnić się w poszczególnych państwach. Aby zmniejszyć ekspozycję na ryzyko, salda na tych rachunkach utrzymywane są na jak najniższym poziomie (przy uwzględnieniu potrzeb operacyjnych), przechowywane na nich środki są regularnie uzupełniane, a obowiązujące pułapy są co roku poddawane przeglądowi.

NGEU

Instrumenty udzielania i zaciągania pożyczek w ramach pomocy finansowej zasadniczo nie utrzymują żadnego nadmiernego salda środków pieniężnych ze względu na podstawową zasadę pożyczek wzajemnych udzielanych w ramach pomocy finansowej. Wraz z wdrożeniem zróżnicowanej strategii finansowania dotyczącej instrumentu NGEU instrument ten utrzymuje jednak środki pieniężne w celu

zapewnienia, aby kwoty znajdujące się na rachunku bankowym NGEU były wystarczające do zaspokojenia wszystkich przyszłych potrzeb w zakresie wypłat oraz utrzymania określonego bufora bezpieczeństwa, unikając jednocześnie nadmiernych sald. Środki pieniężne są zdeponowane na rachunku bankowym w Europejskim Banku Centralnym i w związku z tym ryzyko kredytowe jest bardzo niskie.

Tymczasowo zainkasowane grzywny: depozyty

W 2022 r. znacznie zmniejszono kwotę depozytów utrzymywanych w bankach komercyjnych w związku z grzywnami tymczasowo zainkasowanymi przed 2010 r. Depozyty te są wybierane w drodze procedury przetargowej i stosowana jest wyżej opisana polityka ryzyka kontrahenta.

Należności: jakość kredytowa

	w mln EUR					
	Nienależne	Przeterminowane 0–30 dni	Przeterminowane 31–90 dni	Przeterminowane 91 dni–1 rok	Przeterminowane > 1 rok	Ogółem
Wartość bilansowa brutto	1 613	18	14	21	1 992	3 658
Pomniejszenie o odpis na oczekiwane straty kredytowe	(2)	(2)	(5)	(13)	(150)	(172)
Wartość bilansowa netto na 31.12.2022	1 611	16	9	8	1 842	3 486
Wartość bilansowa brutto	2 785	15	9	578	1 453	4 840
Pomniejszenie o odpis na oczekiwane straty kredytowe	(2)	(1)	(4)	(18)	(147)	(173)
Wartość bilansowa netto na 31.12.2021	2 783	14	5	560	1 305	4 667

Kwoty przedstawione w tej tabeli nie obejmują czynnych rozliczeń międzyokresowych i należności z tytułu umów gwarancji finansowej wycenianych według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt (zob. informacja dodatkowa 2.6.2), ponieważ nie podlegają one wymogom dotyczącym utraty wartości.

Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt – dłużne papiery wartościowe: jakość kredytowa

Wspólny fundusz rezerw

Średni ważony rating kredytowy portfela wspólnego funduszu rezerw to A (rating S&P lub równoważny).

Tymczasowo zainkasowane grzywny: portfel BUFI

W przypadku inwestycji związanych z długiem państwowym realizowanych z tymczasowo zainkasowanych grzywien nakładanych od 2010 r. Komisja jest narażona na ryzyko kredytowe. Średni ważony rating kredytowy portfela to AA- (rating S&P lub równoważny).

Otrzymane gwarancje finansowe

Polityka zarządzania ryzykiem stosowana w odniesieniu do przyjmowania takich gwarancji zapewnia Komisji wysoką jakość kredytową. Polityka ta obejmuje określanie maksymalnego zaangażowania kredytowego wobec danego podmiotu sektora finansowego w oparciu o jego rating kredytowy i poziom jego kapitału ujęty w jego sprawozdaniach finansowych prowadzonych zgodnie z MSSF. Zgodność nierozliczonych gwarancji z obowiązującymi wymogami wynikającymi z prowadzonej polityki podlega regularnej kontroli.

EWWiS w likwidacji

Średni ważony rating kredytowy portfela to A- (rating S&P lub równoważny).

Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt – instrumenty pochodne: jakość kredytowa

Aktywa będące instrumentami pochodnymi dotyczą głównie gwarancji w odniesieniu do portfeli kapitałowych oraz walutowych kontraktów terminowych typu forward. W związku z tym ryzyko kredytowe jest ograniczone do ryzyka kontrahenta. Gwarancja w odniesieniu do portfela kapitałowego zostanie rozliczona z partnerem wykonawczym UE, Grupą Europejskiego Banku Inwestycyjnego, która posiada rating AAA. Według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r. wyłącznym kontrahentem dla wszystkich pozostających do spłaty kontraktów walutowych typu forward jest Banque de France, a zatem do tego dnia nie wprowadzono żadnych elementów powodujących poprawę kredytowania, takich jak zabezpieczenia, umowy o kompensowaniu zobowiązań lub gwarancje.

Umowy gwarancji finansowej: jakość kredytowa

w mln EUR

	31.12.2022			31.12.2021		
	Etap 1	Etap 2	Ogółem	Etap 1	Etap 2	Ogółem
Rating długoterminowy						
Rating prime i wysoki	0	4	4	0	1	1
Rating średnio-wysoki	3	–	3	2	–	2
Rating średnio-niski	23	–	23	219	–	219
Rating nieinwestycyjny	24 124	31 339	55 463	3 964	51 079	55 043
Zarządzane zbiorowo / bez ratingu	7	2	9	2	–	2
Ogółem	24 157	31 345	55 502	4 187	51 080	55 267

Umowy gwarancji finansowej: zmiany stanu odpisu na oczekiwane straty kredytowe

w mln EUR

	Etap 1	Etap 2	Ogółem
Odpis na oczekiwane straty kredytowe na 1.01.2022	485	7 048	7 533
Przeniesienie do etapu 2	(3)	3	–
Przeniesienie do etapu 1	2 855	(2 855)	–
Zwiększenia	170	45	215
Zwolnienie gwarancji	(9)	(1)	(10)
Aktualizacje wyceny	(2 298)	(1 110)	(3 409)
Odpis na oczekiwane straty kredytowe na 31.12.2022	1 199	3 130	4 330
Zobowiązanie z tytułu gwarancji finansowych w wartości bilansowej na 31.12.2022	3 194	3 263	6 456

* Przeniesienia z i do etapu 1/etapu 2 wycenia się według odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w bilansie otwarcia, natomiast zmiany kwoty wynikające ze zmiany etapu (tj. wyceny na podstawie 12-miesięcznych oczekiwanych strat kredytowych lub oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia) stanowią element ponownej wyceny.

Umowy gwarancji finansowej: podejście etapowe

Kluczowym wskaźnikiem ryzyka dla przypisania umów gwarancji finansowej do etapów jest rating kredytowy długu objętego gwarancją. W modelu etapowym porównuje się rating kredytowy w momencie zaciągnięcia pożyczki z ratingiem kredytowym w dniu sprawozdawczym. W przypadku gwarancji portfelowych uwzględnia się średni ważony rating kredytowy portfela objętego gwarancją.

Etap 1 – Nie doszło do znacznego wzrostu ryzyka kredytowego

Umowy gwarancji finansowej o ratingu kredytowym na poziomie inwestycyjnym (tj. pomiędzy AAA (Aaa) a BBB- (Baa3) w skali S&P/Fitch (Moody's) lub równoważnym ratingu zewnętrznym lub wewnętrznym) w dniu sprawozdawczym są uznawane za obarczone niskim ryzykiem kredytowym niezależnie od początkowego ratingu kredytowego, a zatem utrzymywane w etapie 1. Ponadto wszelkie umowy gwarancji finansowej, w przypadku których nie doszło do znacznego wzrostu ryzyka kredytowego, są klasyfikowane do etapu 1, jak określono poniżej. W przypadku umów gwarancji finansowej znajdujących się na etapie 1 odpis z tytułu utraty wartości wycenia się na poziomie 12-miesięcznych oczekiwanych strat kredytowych.

Etap 2 – Znaczný wzrost ryzyka kredytowego

Następujące pogorszenie ratingu kredytowego jest uznawane za znaczne i prowadzi do przeklasyfikowania umowy gwarancji finansowej do etapu 2:

- W przypadku gwarancji o ratingu kredytowym pomiędzy AAA (Aa1) a BB- (Ba3) w skali ratingowej S&P/Fitch (Moody's) lub równoważnym ratingu zewnętrznym lub wewnętrznym w momencie początkowego ujęcia obniżenie ratingu uznaje się za znaczne, jeżeli różnica pomiędzy ratingiem początkowym a ratingiem w dniu sprawozdawczym jest równa lub wyższa niż 3 stopnie w przypadku gwarancji dotyczących pojedynczego instrumentu dłużnego oraz 2 stopnie w przypadku gwarancji dotyczących portfela dłużnego.
- W przypadku gwarancji o ratingu kredytowym pomiędzy B+ (B1) lub B (B2) w momencie początkowego ujęcia obniżenie ratingu uznaje się za znaczne, jeżeli różnica pomiędzy ratingiem początkowym a ratingiem w dniu sprawozdawczym jest równa lub wyższa niż 2 stopnie w przypadku gwarancji dotyczących pojedynczego instrumentu dłużnego oraz 1 stopień w przypadku gwarancji dotyczących portfela dłużnego.
- W przypadku gwarancji o ratingu kredytowym pomiędzy B- (B3) lub niższym w momencie początkowego ujęcia obniżenie ratingu uznaje się za znaczne, jeżeli różnica pomiędzy ratingiem początkowym a ratingiem w dniu sprawozdawczym jest równa lub wyższa niż 1 stopień (pojedynczy dług i portfel).

Jeżeli informacje na temat ratingu kredytowego nie są dostępne, ale w momencie początkowego ujęcia dokonano oszacowania oczekiwanych rocznych roszczeń, rzeczywisty poziom roszczeń w porównaniu ze wstępnym planowaniem również uznaje się za wiarygodny wskaźnik ryzyka dla oceny znacznego wzrostu ryzyka kredytowego.

Oprócz powyższych kryteriów UE może zastosować ocenę jakościową znacznego wzrostu ryzyka kredytowego na podstawie dodatkowych dostępnych informacji, które są wiarygodne i uzasadnione.

Umowę gwarancji finansowej zawartą przed przejściem na zmienioną regułę rachunkowości UE nr 11 (tj. przed 1 stycznia 2021 r.), w przypadku której informacje o ryzyku kredytowym w momencie początkowego ujęcia nie są dostępne bez ponoszenia zbędnych kosztów i starań, klasyfikuje się do etapu 2.

W przypadku umów gwarancji finansowej znajdujących się na etapie 2 odpis z tytułu utraty wartości wycenia się na poziomie oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia.

Klasyfikacja do etapu 3 i POCI nie dotyczy umów gwarancji finansowej.

W 2022 r. gwarancje EFIS o wartości 2,8 mld EUR przeniesiono z etapu 2 do etapu 1, ponieważ zmniejszyło się średnie ryzyko kredytowe gwarantowanego portfela (biorąc również pod uwagę wpływ połączenia z portfelami dłużnymi InvestEU – zob. informacja dodatkowa **4.1.1**). Doprowadziło to do efektu ponownej wyceny i zmniejszenia oczekiwanych strat kredytowych z tytułu gwarancji EFIS, ponieważ na koniec 2022 r. odpis z tytułu utraty wartości wyceniany jest według 12-miesięcznych oczekiwanych strat kredytowych, a na koniec 2021 r. był on wyceniany według oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia. Z ponownej wyceny gwarancji w wysokości 1,1 mld EUR, z której to wyceny wynikło obniżenie oczekiwanych strat kredytowych z tytułu gwarancji znajdujących się na etapie 2, 0,6 mld EUR dotyczy operacji EFIS na rzecz segmentu MŚP. Z pozostałych oczekiwanych strat kredytowych z tytułu gwarancji na etapie 2 w kwocie 3,1 mld EUR na dzień 31 grudnia 2022 r. 2,4 mld EUR dotyczy instrumentu gwarancji objętej upoważnieniem EBI do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich (zob. informacja dodatkowa **4.1.1**). Obejmuje to objętą gwarancją UE oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia w wysokości 1,1 mld EUR z tytułu ekspozycji EBI w Ukrainie (4,1 mld EUR, z czego 0,5 mld EUR pożyczek jeszcze nie wypłacono).

Gwarancje budżetowe

Unia jest narażona na ryzyko kredytowe głównie przez operacje, na które udziela gwarancji. W przypadku gdy jakość kredytowa operacji leżących u podstaw ulega obniżeniu, jest bardziej prawdopodobne, że wystąpią zdarzenia niewykonania zobowiązania, a co za tym idzie, również uruchomienie gwarancji UE.

W celu monitorowania tego ryzyka i zarządzania nim Komisja opiera się na modelu ryzyka kredytowego, aby ocenić potencjalne straty, wykorzystując między innymi dane dostarczone przez partnerów wykonawczych. Wyniki tego modelu są interpretowane i łączone z osądem ekspertów w celu uzyskania oceny ryzyka, która jest spójna z istotą transakcji i odpowiednią sytuacją gospodarczą.

6.6. RYZYKO PŁYNNOŚCI

Analiza zobowiązań finansowych niebędących instrumentami pochodnymi stosownie do okresu pozostałego do umownego terminu zapadalności

w mln EUR

Niezdyskontowane przepływy pieniężne wynikające z umowy				Ogółem	Wartość
	< 1 rok	1–5 lat	> 5 lat		
Zaciągnięte pożyczki	(23 204)	(80 495)	(280 075)	(383 774)	(344 303)
Zobowiązania	(55 341)	–	–	(55 341)	(55 341)
Inne	(318)	(711)	(771)	(1 800)	(1 517)
Ogółem na 31.12.2022	(78 862)	(81 206)	(280 846)	(440 914)	(401 161)
Pożyczki zaciągnięte	(23 769)	(45 030)	(180 660)	(249 459)	(236 720)
Zobowiązania	(46 372)	–	–	(46 372)	(46 372)
Inne	(218)	(830)	(890)	(1 938)	(1 605)
Ogółem na 31.12.2021	(70 358)	(45 860)	(181 550)	(297 769)	(284 697)

Analiza zobowiązań finansowych będących instrumentami pochodnymi stosownie do okresu pozostałego do umownego terminu zapadalności

w mln EUR

	Niezdyskontowane przepływy pieniężne wynikające z umowy				Wartość bilansowa
	< 1 rok	1–5 lat	> 5 lat	Ogółem	
<i>Płatności dokonywane w ramach instrumentu pochodnego</i>	(504)	(8)	–	(512)	
<i>Płatności otrzymywane w ramach instrumentu pochodnego</i>	487	–	–	487	
Przepływy pieniężne netto na 31.12.2022	(17)	(8)	–	(25)	(20)
<i>Płatności dokonywane w ramach instrumentu pochodnego</i>	(646)	(5)	–	(651)	
<i>Płatności otrzymywane w ramach instrumentu pochodnego</i>	648	–	–	648	
Przepływy pieniężne netto na 31.12.2021	2	(5)	–	(3)	(3)

Analiza terminów zapadalności umów gwarancji finansowej wystawionych według najwcześniejszego okresu, w którym można uruchomić gwarancję

w mln EUR

	Maksymalna kwota gwarancji				Wartość bilansowa
	< 1 rok	1–5 lat	> 5 lat	Ogółem	
<i>Umowy gwarancji finansowej na 31.12.2022</i>	(65 109)	(13 332)	(4 902)	(83 343)	(6 456)
<i>Umowy gwarancji finansowej na 31.12.2021</i>	(55 381)	(878)	(1)	(56 259)	(7 794)

Operacje zaciągania pożyczek na rzecz NGEU oraz na pomoc finansową

Pierwszym roszczeniem regresowym do spłat pożyczek zaciągniętych na pomoc finansową jest terminowy pobór związanych z nimi spłat pożyczek na pomoc finansową i NGEU. Istnieją jednak dodatkowe zabezpieczenia, które można zastosować w przypadku niewywiązywania się przez pożyczkobiorców z płatności lub opóźnień w płatnościach.

W przypadku pomocy makrofinansowej i pożyczek Euratomu udzielanych na rzecz państw trzecich rezerwę płynności zapewnia moduł wspólnego funduszu rezerw przeznaczony dla Funduszu Gwarancyjnego dla działań zewnętrznych. W związku z tym w celu spłaty powiązanych pożyczek w pierwszej kolejności zostałyby wykorzystane dostępne aktywa tego funduszu (ale w przypadku Euratomu dopiero po zwróceniu się z pierwszym roszczeniem regresowym do osób trzecich będących gwarantami – zob. informacja dodatkowa **6.4**). Jeżeli w dowolnym momencie dostępne aktywa okażą się niewystarczające do pokrycia rzeczywistych strat, Komisja uruchomi środki w celu zapewnienia dodatkowych zasobów (np. skorzystanie z tymczasowego wykorzystania płynności zasobów finansowych Komisji, odwołanie się do tymczasowych transferów lub dodatkowych wydatków z budżetu UE). Pożyczki udzielone Ukrainie w ramach nadzwyczajnego programu pomocy makrofinansowej (6 mld EUR wypłacone w 2022 r.) objęte są nie tylko odpowiadającym im modułem we wspólnym funduszu rezerw, lecz również dodatkowymi gwarancjami państw członkowskich w przypadku, gdyby wspólny fundusz rezerw okazał się niewystarczający (zob. informacja dodatkowa **2.4.1.1**).

W przypadku NGEU Komisja może również stosować aktywne zarządzanie środkami pieniężnymi i zaciągać krótkoterminowe pożyczki w celu obsługi zadłużenia UE.

W przypadku wszystkich pożyczek zaciągniętych na pomoc finansową, jak również pożyczek zaciągniętych w ramach NGEU, Komisja może wezwać do wpłaty zasobów do wysokości dostępnego pułapu zasobów własnych w celu obsługi zadłużenia UE. W przepisach dotyczących zasobów własnych pułap płatności na poczet zasobów własnych został określony na poziomie 1,40 % DNB państw członkowskich na pokrycie rocznych środków na płatności, a także tymczasowo podwyższony o 0,6 punktu procentowego na potrzeby NGEU. W budżecie na 2022 r. uwzględniono łączną kwotę zasobów

własnych na finansowanie wydatków w wysokości 1,01 % DNB. Oznacza to, że na 31 grudnia 2022 r. na pokrycie tych zobowiązań dostępny był margines w wysokości 0,99 %. W tym celu UE ma prawo zwrócić się do państw członkowskich, aby zapewnić przestrzeganie zobowiązań prawnych UE wobec jej pożyczkodawców.

Ponadto pożyczki udzielane państwom członkowskim w ramach instrumentu SURE są wspierane systemem dobrowolnych gwarancji ze strony państw członkowskich wynoszących 25 % maksymalnego pułapu dostępnego na potrzeby odpowiedniej pomocy finansowej. Oczekuje się, że przed uruchomieniem gwarancji udzielonych przez państwa członkowskie Komisja zbada zakres wykorzystania marginesu dostępnego w ramach pułapu zasobów własnych na środki na płatności w zakresie, w jakim Komisja uzna to za zrównoważone, uwzględniając między innymi łączną kwotę zobowiązań warunkowych Unii oraz stabilność budżetu ogólnego Unii. Takie badanie nie ma wpływu na fakt, że zapewnione gwarancje są nieodwołalne, bezwarunkowe i płatne na żądanie.

Zasoby finansowe

Zasady budżetu UE gwarantują, że ogólne zasoby środków pieniężnych na dany rok są zawsze wystarczające do wykonania wszystkich płatności. Kwota składek państw członkowskich ogółem wraz z dochodami różnymi równa się bowiem kwocie środków na płatności na dany rok budżetowy. Składki państw członkowskich wpływają jednak w ciągu roku w postaci dwunastu miesięcznych rat w oparciu o przyjęty budżet, a tymczasem płatności dostosowuje się do potrzeb operacyjnych. Ponadto zgodnie z rozporządzeniem Rady (UE, Euratom) nr 609/2014 (w sprawie metod i procedury udostępniania zasobów własnych, zmienionym rozporządzeniem Rady (UE, Euratom) 2016/804) składki państw członkowskich związane z budżetami korygującymi zatwierdzonymi w danym miesiącu (N) stają się dostępne dopiero pierwszego dnia roboczego w miesiącu N+1 (jeżeli zostały zatwierdzone przed 16. dniem danego miesiąca) albo pierwszego dnia roboczego w miesiącu N+2 (jeżeli zostały zatwierdzone w 16. dniu danego miesiąca lub później), natomiast związane z nimi środki na płatności dostępne są natychmiast.

Obowiązujące procedury dotyczące regularnych prognoz w zakresie środków pieniężnych mają zagwarantować, że zasoby finansowe będą zawsze wystarczające na zrealizowanie płatności, jakie mają zostać wykonane w danym miesiącu. W razie potrzeby można wezwać państwa członkowskie do przekazania środków na poczet zasobów własnych lub środków dodatkowych z wyprzedzeniem do wysokości określonego pułapu i pod pewnymi warunkami określonymi w rozporządzeniu Rady (UE, Euratom) nr 609/2014 zmienionym rozporządzeniem Rady (UE, Euratom) 2016/804. Potrzeby operacyjne i ogólne ograniczenia budżetowe w ostatnich latach sprawiły, że konieczne stało się uważniejsze monitorowanie tempa dokonywania płatności w ciągu roku. Oprócz tego, w kontekście bieżących operacji finansowych Komisji, automatyczne narzędzia zarządzania środkami pieniężnymi gwarantują odpowiednią płynność na wszystkich rachunkach bankowych Komisji na co dzień.

Grzywny

Zarządzanie funduszem BUFI, w ramach którego inwestuje się wstępnie uiszczone grzywny, opiera się na zasadzie, że aktywa mają mieć wystarczający stopień płynności i mobilizacyjności w stosunku do odpowiednich zobowiązań. W skład portfela wchodzi głównie wysoce płynne papiery wartościowe, które mogą zostać sprzedane w celu pokrycia krótkoterminowych wypływów środków pieniężnych. Ponadto udział środków pieniężnych, ekwiwalentów środków pieniężnych i papierów wartościowych, których termin zapadalności przypada w ciągu 1 roku, wynosi 56 %.

Gwarancje budżetowe

Analizę terminów zapadalności gwarancji finansowych przedstawia się z zastosowaniem podejścia ostrożnościowego, zgodnie z którym maksymalna kwota udzielonej gwarancji jest przypisana do najwcześniejszego okresu, w którym gwarancja mogłaby zostać uruchomiona. Biorąc pod uwagę, że większość gwarancji UE jest gwarancjami na żądanie, znaczną kwotę przeznacza się na pierwszy przedział czasowy. Prawdopodobieństwo, że UE zostanie wezwana w ramach wszystkich gwarancji do pokrycia całej kwoty w pierwszym przedziale czasowym, jest jednak znikome. Ponadto kwota, którą UE spodziewa się stracić, jest często znacznie niższa niż pułap gwarancji i w związku z tym kwotę ryzyka utraty płynności należy rozpatrywać w powiązaniu z wartością bilansową zobowiązań gwarancyjnych.

Kluczowym celem ram zarządzania ryzykiem w odniesieniu do zobowiązań warunkowych jest zapewnienie, aby budżet UE umożliwiał w każdej chwili wywiązywanie się z zobowiązań bez zakłócenia

normalnego wykonania budżetu. Wiąże się to również z ograniczeniem ryzyka utraty płynności związanego z gwarancjami budżetowymi, tj. ryzyka polegającego na tym, że Unia nie będzie miała wystarczających środków, aby terminowo wypełnić wszystkie swoje zobowiązania płatnicze związane z gwarancjami (co może prowadzić np. do wyparcia innych wydatków i przesunięcia płatności na kolejne lata budżetowe).

W tym względzie każda gwarancja budżetowa jest zabezpieczona wystarczającymi rezerwami wpłaconymi do wspólnego funduszu rezerw, tak aby zawsze zapewniona była wystarczająca płynność na potrzeby terminowego pokrycia uruchomień gwarancji.

UE regularnie monitoruje adekwatność poziomu wskaźnika zasilenia rezerw każdego programu gwarancji budżetowych i co roku przedstawia ¹⁸ szacunkowe dane dotyczące tego, czy kwoty te są wystarczające do pokrycia ryzyka w ciągu najbliższych pięciu lat z określonym poziomem pewności.

Ponadto stosuje się dodatkowe procedury gwarantujące wystarczającą płynność (tymczasowe transfery między modułami wspólnego funduszu rezerw i wykorzystanie płynności zasobów finansowych).

Wspólny fundusz rezerw

Zarządzanie wspólnym funduszem rezerw opiera się na zasadzie, że aktywa mają mieć wystarczający stopień płynności i mobilizacyjności w stosunku do odpowiednich zobowiązań. W skład portfela wchodzi aktywa płynne, które mogą zostać sprzedane w celu pokrycia krótkoterminowych wypływów środków pieniężnych, jeśli zajdzie taka konieczność. Ponadto udział środków pieniężnych, ekwiwalentów środków pieniężnych i papierów wartościowych, których termin zapadalności przypada w ciągu 1 roku, wynosi 18 %.

Kontrakty na instrumenty pochodne rozlicza się brutto na podstawie ich umownego terminu zapadalności. Zobowiązania pokrywa się, sprzedając aktywa zdenominowane w USD lub przeprowadzając transakcje typu *swap*, w ramach których może dojść do wypływów środków pieniężnych z uwagi na wystąpienie różnic kursowych. Jeżeli chodzi o wymogi dotyczące zabezpieczenia lub wymogi depozytowe, środki w zakresie zarządzania płynnością nie są konieczne, ponieważ obecny kontrahent hedgingowy zgodził się współpracować z Komisją bez ustanawiania jakichkolwiek wymogów dotyczących zabezpieczenia lub wymogów związanych z wezwaniem do uzupełnienia depozytu.

6.7. INNE RYZYKO CENOWE

Według stanu na 31 grudnia 2022 r. UE jest narażona na inne ryzyko cenowe (ryzyko cen akcji) wynikające z nienotowanych inwestycji kapitałowych (takich jak fundusze *venture capital* i inne fundusze inwestycyjne), funduszy rynku pieniężnego (takich jak jednolity fundusz EBI) oraz inwestycji w portfele zbiorcze (zob. informacja dodatkowa **2.4.2.1**), a także poprzez gwarancje obejmujące nienotowane inwestycje kapitałowe i quasi-kapitałowe, traktowane jako instrumenty pochodne wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt (zob. informacja dodatkowa **2.4.2.2**).

Ryzyko cen akcji odnosi się do ryzyka, że wartość godziwa inwestycji kapitałowych zmieni się w wyniku wahań cen akcji lub wartości inwestycji kapitałowych objętych gwarancją. Wpływ na nadwyżkę lub deficyt, jaki miałyby zwiększenie lub zmniejszenie wartości wyżej wymienionych instrumentów o 10 %, przedstawiałyby się następująco:

	w mln EUR	
	10 %	(10) %
Inwestycje kapitałowe	253	(253)

¹⁸ Np. w załączonym do projektu budżetu dokumencie roboczym XI w sprawie realizacji gwarancji budżetowych, wspólnego funduszu rezerw oraz oceny stabilności poziomu zobowiązań warunkowych wynikających z gwarancji budżetowych i pomocy finansowej na podstawie art. 41 ust. 5 rozporządzenia finansowego.

<i>Fundusze rynku pieniężnego, fundusze inwestycyjne typu ETF i inwestycje w portfele zbiorcze</i>	290	(290)
<i>Gwarancje w odniesieniu do portfeli kapitałowych*</i>	469	(469)
Ogółem na 31.12.2022	1,012	(1,012)
<i>Inwestycje kapitałowe</i>	238	(238)
<i>Fundusze rynku pieniężnego, fundusze inwestycyjne typu ETF i inwestycje w portfele zbiorcze</i>	251	(251)
<i>Gwarancje w odniesieniu do portfeli kapitałowych*</i>	415	(415)
Ogółem na 31.12.2021	905	(905)

* Ryzyko gwarancji w odniesieniu do portfeli kapitałowych oparte jest na wartości nominalnej, która jest objęta gwarancją.

UE inwestuje w nienotowane aktywa, których wartości nie są publicznie dostępne, lub udziela na nie gwarancji. Większość tych instrumentów finansowych wdrażają uprawnione podmioty będące ekspertami w branży, które regularnie oceniają i monitorują te aktywa.

7. UJAWNIENIE INFORMACJI NA TEMAT PODMIOTÓW POWIĄZANYCH

7.1. PODMIOTY POWIĄZANE

Do podmiotów powiązanych UE zalicza się jednostki UE objęte konsolidacją, jednostki stowarzyszone i przedstawiciele kadry kierowniczej najwyższego szczebla tych jednostek. Transakcje między tymi jednostkami stanowią część normalnych operacji UE i jako takie – zgodnie z regułami rachunkowości UE – nie są objęte szczególnymi obowiązkami informacyjnymi.

7.2. ŚWIADCZENIA PRZYSŁUGUJĄCE KADRZE KIEROWNICZEJ NAJWYŻSZEGO SZCZEBŁA

Do celów prezentacji informacji na temat transakcji podmiotów powiązanych dotyczących kluczowego personelu kierowniczego UE osoby te pogrupowano w pięć kategorii:

Kategoria 1: przewodniczący Rady Europejskiej, przewodniczący Komisji i prezes Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej

Kategoria 2: wiceprzewodniczący Komisji i wysoki przedstawiciel Unii Europejskiej ds. wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa oraz pozostali wiceprzewodniczący Komisji

Kategoria 3: sekretarz generalny Rady, członkowie Komisji, sędziowie i rzecznicy generalni Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, prezes i członkowie Sądu, europejski rzecznik praw obywatelskich i europejski inspektor ochrony danych

Kategoria 4: prezes i członkowie Trybunału Obrachunkowego

Kategoria 5: urzędnicy instytucji i agencji o najwyższym zaszerogowaniu

Informacje o przysługujących im uprawnieniach przedstawiono poniżej – pozostałe informacje dostępne są także w opublikowanym na portalu Europa regulaminie pracowniczym, który stanowi oficjalny dokument opisujący prawa i obowiązki wszystkich urzędników UE. Przedstawiciele kadry kierowniczej najwyższego szczebla nie otrzymali od UE żadnych pożyczek o preferencyjnym oprocentowaniu.

ŚWIADCZENIA FINANSOWE PRZYSŁUGUJĄCE KADRZE KIEROWNICZEJ NAJWYŻSZEGO SZCZEBŁA

EUR

Świadczenie (na pracownika)	Kategoria 1	Kategoria 2	Kategoria 3	Kategoria 4	Kategoria 5
Wynagrodzenie podstawowe (miesięcznie)	31 251,88	28 307,86 - 29 440,18	22 646,29 - 25 477,07	24 458,00 - 26 043,24	14 399,72 - 22 646,29
Dodatek mieszkaniowy/zagraniczny	15 %	15 %	15 %	15 %	0-4 %-16 %
Dodatki rodzinne:					
na gospodarstwo domowe (% wynagrodzenia)	2 % + 210,21	2 % + 210,21	2 % + 210,21	2 % + 210,21	2 % + 210,21
na dziecko pozostające na utrzymaniu przedszkolny	459,32 112,21	459,32 112,21	459,32 112,21	459,32 112,21	459,32 112,21
edukacyjny lub edukacyjny – gdy dziecko uczy się w szkole innej niż zapewniana przez zakład pracy rodzica	311,65 623,30	311,65 623,30	311,65 623,30	311,65 623,30	311,65 623,30
Dodatek dla sędziów-przewodniczących	nie dotyczy	nie dotyczy	715,05	nie dotyczy	nie dotyczy
Dodatek reprezentacyjny	1 693,58	1 088,45	715,05	nie dotyczy	nie dotyczy
Roczne koszty podróży	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	zwracane
Przelewy do państw członkowskich:					
dodatek edukacyjny*	tak	tak	tak	tak	tak
% wynagrodzenia*	5 %	5 %	5 %	5 %	5 %
% wynagrodzenia bez zastosowania współczynnika korygującego	maks. 25 %	maks. 25 %	maks. 25 %	maks. 25 %	maks. 25 %
Koszty reprezentacyjne	zwracane	zwracane	zwracane	nie dotyczy	nie dotyczy

Objęcie stanowiska:

Koszty zagospodarowania (Kat. 1-4: dwa miesiące wynagrodzenia podstawowego)	62 503,76	56 615,72 - 58 880,36	45 292,58 - 50 954,15	48 915,99 - 52 086,47	zwracane
Koszty podróży rodziny	zwracane	zwracane	zwracane	zwracane	zwracane
Koszty przeprowadzki	zwracane	zwracane	zwracane	zwracane	zwracane

Opuszczenie stanowiska:

Koszty ponownego zagospodarowania (Kat. 1-4: jeden miesiąc wynagrodzenia podstawowego)	31 251,88	28 307,86 - 29 440,18	22 646,29 - 25 477,07	24 458,00 - 26 043,24	zwracane
Koszty podróży rodziny	zwracane	zwracane	zwracane	zwracane	zwracane
Koszty przeprowadzki	zwracane	zwracane	zwracane	zwracane	zwracane
Przeniesienie (% wynagrodzenia)**	40 % - 65 %	40 % - 65 %	40 % - 65 %	40 % - 65 %	nie dotyczy
Ubezpieczenie zdrowotne	pokryte	pokryte	pokryte	pokryte	pokryte

**Świadczenia emerytalno-rentowe
(% wynagrodzenia, przed
opodatkowaniem)**

maks. 70 %	maks. 70 %	maks. 70 %	maks. 70 %	maks. 70 %	maks. 70 %
------------	------------	------------	------------	------------	------------

Odliczenia:

Podatek wspólnotowy	8 % - 45 %	8 % - 45 %	8 % - 45 %	8 % - 45 %	8 % - 45 %
Ubezpieczenie zdrowotne (% wynagrodzenia)	1,7 %	1,7 %	1,7 %	1,7 %	1,7 %
Specjalny podatek od wynagrodzenia	7 %	7 %	7 %	7 %	6-7 %
Odliczenie emerytalne	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	10,1 %

Liczba osób na koniec roku	3	8	93	27	112
-----------------------------------	----------	----------	-----------	-----------	------------

* Przy zastosowaniu współczynnika korygującego.

** wypłacane przez pierwsze trzy lata po opuszczeniu stanowiska

8. ZDARZENIA PO DNIU BILANSOWYM

Na dzień podpisania niniejszego sprawozdania finansowego księgowy Komisji nie wiedział ani nie został powiadomiony o żadnych istotnych zdarzeniach, które wymagałyby zamieszczenia odrębnych informacji w tej sekcji. Roczne sprawozdanie finansowe i powiązane informacje dodatkowe opracowano, wykorzystując najnowsze dostępne informacje, co znalazło swoje odzwierciedlenie w przedstawionych informacjach.

9. ZAKRES KONSOLIDACJI

A. JEDNOSTKI KONTROLOWANE (54)

1. Instytucje i organy konsultacyjne (11)

Parlament Europejski	Europejski Inspektor Ochrony Danych
Rada Europejska	Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny
Komisja Europejska	Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich
Europejski Trybunał Obrachunkowy	Europejski Komitet Regionów
Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej	Rada Unii Europejskiej
Europejska Służba Działania Zewnętrznych	

2. Agencje UE (41)

2.1. Agencje wykonawcze (6)

Europejska Agencja Wykonawcza ds. Edukacji i Kultury (EACEA)	Agencja Wykonawcza Europejskiej Rady ds. Innowacji i ds. MŚP (EISMEA)
Europejska Agencja Wykonawcza ds. Zdrowia i Cyfryzacji (HaDEA)	Agencja Wykonawcza Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych (ERCEA)
Europejska Agencja Wykonawcza ds. Badań Naukowych (REA)	Europejska Agencja Wykonawcza ds. Klimatu, Infrastruktury i Środowiska (CINEA)

2.2. Agencje zdecentralizowane (35)

Europejska Agencja Bezpieczeństwa Morskiego (EMSA)	Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA)
Europejska Agencja Leków (EMA)	Agencja Kolejowa Unii Europejskiej (ERA)
Europejska Agencja Chemikaliów (ECHA)	Wspólnotowy Urząd Ochrony Odmian Roślin (CPVO)
Europejski Instytut ds. Równości Kobiet i Mężczyzn (EIGE)	Europejska Agencja Kontroli Rybołówstwa (EFCA)
Europejska Agencja Środowiska (EEA)	Urząd Unii Europejskiej ds. Własności Intelektualnej (EUIPO)
Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EUNB)	Agencja Unii Europejskiej ds. Bezpieczeństwa Lotniczego (EASA)
Agencja Unii Europejskiej ds. Azylu (EUAA)	Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (ESMA)
Agencja Unii Europejskiej ds. Cyberbezpieczeństwa (ENISA)	Europejska Fundacja Kształcenia (ETF)
Agencja Unii Europejskiej ds. Szkolenia w Dziedzinie Ścigania (CEPOL)	Europejska Fundacja na rzecz Poprawy Warunków Życia i Pracy (Eurofound)
Agencja Unii Europejskiej ds. Programu Kosmicznego (EUSPA)	Europejskie Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii (EMCDDA)
Agencja Unii Europejskiej ds. Współpracy Wymiarów Sprawiedliwości w Sprawach Karnych (Eurojust)	Agencja Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Ścigania (EUROPOL)
Europejska Agencja Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy (EU-OSHA)	Agencja Praw Podstawowych Unii Europejskiej (FRA)
Europejskie Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób (ECDC)	Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (EIOPA)
Europejskie Centrum Rozwoju Kształcenia Zawodowego (CEDEFOP)	Centrum Tłumaczeń dla Organów Unii Europejskiej (CdT)
Agencja Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki (ACER)	Europejskie Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Realizacji Projektu ITER i Rozwoju Energii Termojądrowej (Fusion for Energy)
Agencja Wsparcia Organu Europejskich Regulatorów Łączności Elektronicznej (Urząd BEREC)	Agencja Unii Europejskiej ds. Zarządzania Operacyjnego Wielkoskalowymi Systemami Informatycznymi w Przestrzeni Wolności, Bezpieczeństwa i Sprawiedliwości (eu-LISA)
Europejska Agencja Straży Granicznej i Przybrzeżnej (FRONTEx)	Prokuratura Europejska (EPPO)
Europejski Urząd ds. Pracy (ELA)	

3. Inne jednostki kontrolowane (2)

Europejska Wspólnota Węgla i Stali w likwidacji
(EWWiS w likwidacji)

Europejski Instytut Innowacji i Technologii (EIT)

B. JEDNOSTKI STOWARZYSZONE (1)

Europejski Fundusz Inwestycyjny (EFI)

MNIEJSZE JEDNOSTKI

Wymienione poniżej jednostki nie zostały włączone do skonsolidowanego sprawozdania finansowego UE za 2022 r. przy wykorzystaniu metody praw własności z uwagi na fakt, że uznano je za nieistotne:

MNIEJSZE JEDNOSTKI (8)

Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Biotechnologicznej Europy Opartej na Obiegu Zamkniętym (Wspólne Przedsięwzięcie CBE)

Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Ekologicznego Lotnictwa

Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Czystego Wodoru

Wspólne Europejskie Przedsięwzięcie Kolejowe

Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Inicjatywy w dziedzinie Innowacji w Ochronie Zdrowia

Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Kluczowych Technologii Cyfrowych

Wspólne Przedsięwzięcie w celu Badań z zakresu Zarządzania Ruchem Lotniczym w Jednolitej Europejskiej Przestrzeni Powietrznej 3

Wspólne Przedsięwzięcie w dziedzinie Europejskich Obliczeń Wielkiej Skali (EuroHPC)

Roczne sprawozdania finansowe powyższych podmiotów są dostępne na ich stronach internetowych.

SPRAWOZDANIA Z WYKONANIA BUDŻETU ORAZ INFORMACJE DODATKOWE

Należy zauważyć, że w związku z zaokrągleniem danych liczbowych do mln EUR może się wydawać, że niektóre dane finansowe w poniższych tabelach nie sumują się.

SPIS TREŚCI

1.	WYNIK BUDŻETU UE	165
2.	ZESTAWIENIE PORÓWNAWCZE KWOT UJĘTYCH W BUDŻECIE Z KWOTAMI RZECZYWISTYMI	166
3.	INFORMACJE DODATKOWE DO SPRAWOZDAŃ Z WYKONANIA BUDŻETU	168
3.1.	RAMY BUDŻETU UE	168
3.2.	WIELOLETNIE RAMY FINANSOWE NA LATA 2021–2027	168
3.3.	SZCZEGÓŁOWE DZIAŁY WRF (PROGRAMY)	172
3.4.	NextGenerationEU	172
3.5.	BUDŻET ROCZNY	173
3.6.	DOCHODY	175
3.7.	OBLICZENIE WYNIKU BUDŻETU	177
3.8.	UZGODNIENIE WYNIKU EKONOMICZNEGO Z WYNIKIEM BUDŻETU	179
4.	WYKONANIE BUDŻETU UE NA 2022 R.	181
5.	WYKONANIE DOCHODÓW BUDŻETOWYCH UE	182
5.1.	ZESTAWIENIE WYKONANIA DOCHODÓW BUDŻETOWYCH UE	182
6.	WYKONANIE WYDATKÓW BUDŻETOWYCH UE	183
6.1.	WRF: STRUKTURA I ZMIANY STANU ŚRODKÓW NA ZOBOWIĄZANIA I ŚRODKÓW NA PŁATNOŚCI	183
6.2.	WRF: WYKONANIE ŚRODKÓW NA ZOBOWIĄZANIA	184
6.3.	WRF: WYKONANIE ŚRODKÓW NA PŁATNOŚCI	185
6.4.	WRF: ZMIANA STANU ZOBOWIĄZAŃ POZOSTAJĄCYCH DO SPŁATY (RAL)	186
6.5.	WRF: ZOBOWIĄZANIA POZOSTAJĄCE DO SPŁATY WEDŁUG ROKU POWSTANIA ZOBOWIĄZANIA	187
6.6.	WRF: ZOBOWIĄZANIA POZOSTAJĄCE DO SPŁATY WEDŁUG RODZAJU ŚRODKÓW	188
6.7.	WRF W UJĘCIU SZCZEGÓŁOWYM: STRUKTURA I ZMIANY STANU ŚRODKÓW NA ZOBOWIĄZANIA I ŚRODKÓW NA PŁATNOŚCI	189
6.8.	WRF W UJĘCIU SZCZEGÓŁOWYM: WYKONANIE ŚRODKÓW NA ZOBOWIĄZANIA	196
6.9.	WRF W UJĘCIU SZCZEGÓŁOWYM: WYKONANIE ŚRODKÓW NA PŁATNOŚCI ..	204
6.10.	WRF W UJĘCIU SZCZEGÓŁOWYM: ZMIANA STANU ZOBOWIĄZAŃ POZOSTAJĄCYCH DO SPŁATY (RAL)	214
6.11.	WRF W UJĘCIU SZCZEGÓŁOWYM: ZOBOWIĄZANIA POZOSTAJĄCE DO SPŁATY WEDŁUG ROKU POWSTANIA ZOBOWIĄZANIA	221
6.12.	WRF W UJĘCIU SZCZEGÓŁOWYM: ZOBOWIĄZANIA POZOSTAJĄCE DO SPŁATY WEDŁUG RODZAJU ŚRODKÓW	226
7.	WYKONANIE BUDŻETU WEDŁUG INSTYTUCJI	233
7.1.	WYKONANIE DOCHODÓW BUDŻETOWYCH	233

7.2.	WYKONANIE ŚRODKÓW NA ZOBOWIĄZANIA	234
7.3.	WYKONANIE ŚRODKÓW NA PŁATNOŚCI	235
8.	WYKONANIE BUDŻETÓW AGENCJI	236
8.1.	DOCHODY BUDŻETOWE	236
8.2.	ŚRODKI NA ZOBOWIĄZANIA I ŚRODKI NA PŁATNOŚCI W PODZIALE NA AGENCJE	237

1. WYNIK BUDŻETU UE

w mln EUR

Informacje	2022	2021
a Dochody za rok budżetowy	245 265	239 596
b Płatności ze środków na bieżący rok	(239 157)	(226 175)
c Środki na płatności przeniesione na rok N+1:	(2 452)	(4 244)
d Anulowanie niewykorzystanych środków przeniesionych z roku N-1	80	265
e Stan dochodów przeznaczonych na określony cel (B)-(A)	(1 121)	(6 338)
<i>Niewykorzystane środki na koniec roku bieżącego (A)</i>	<i>15 152</i>	<i>14 032</i>
<i>Niewykorzystane środki na koniec roku poprzedniego (B)</i>	<i>14 032</i>	<i>7 694</i>
f Różnice kursowe w roku budżetowym	(97)	126
Wynik budżetu	2 519	3 230

Nadwyżka budżetowa UE zwracana jest państwom członkowskim w 2023 r. poprzez odpowiednie pomniejszenie ich kwot należnych. Wynik budżetu oblicza się zgodnie z art. 1 ust. 1 rozporządzenia Rady (UE, Euratom) nr 608/2014 określającego środki wykonawcze dotyczące systemu zasobów własnych Unii Europejskiej. Więcej informacji znajduje się w sekcji 3.7 „Obliczenie wyniku budżetu”.

- a. Dochody za rok budżetowy: tabela 5.1 „Zestawienie wykonania dochodów budżetowych UE”, kolumna 8 „Dochody ogółem”.
- b. Płatności ze środków na bieżący rok: tabela 6.3 „WRF: wykonanie środków na płatności”, kolumna 2 „Płatności dokonane z przyjętego budżetu” i kolumna 4 „Płatności dokonane z dochodów przeznaczonych na określony cel”.
- c. Środki na płatności przeniesione na rok N+1: tabela 6.3 „WRF: wykonanie środków na płatności”, kolumna 7 „Środki przeniesione automatycznie” i kolumna 8 „Środki przeniesione decyzją”.
- d. Anulowanie niewykorzystanych środków na płatności przeniesionych z roku N-1: w pozycji tej uwzględnia się kwotę środków na płatności przeniesionych (automatycznie lub decyzją) na koniec poprzedniego roku oraz „Płatności ze środków przeniesionych” w bieżącym roku, jak przedstawiono w kolumnie 3 tabeli 6.3 „WRF: wykonanie środków na płatności”.
- e. Zmiana łącznych środków wynikających z dochodów przeznaczonych na określony cel na koniec roku: obliczenie różnicy między kwotą środków wynikających z dochodów przeznaczonych na określony cel na koniec poprzedniego roku (plus) a kwotą środków wynikających z dochodów przeznaczonych na określony cel na koniec bieżącego roku (jak w kolumnie 9 w tabeli 6.3 „WRF: wykonanie środków na płatności” – minus) w celu uzyskania zmiany netto dochodów przeznaczonych na określony cel w bieżącym roku.
- f. Różnice kursowe obejmują zrealizowane i niezrealizowane różnice kursowe.

2. ZESTAWIENIE PORÓWNAWCZE KWOT UJĘTYCH W BUDŻECIE Z KWOTAMI RZECZYWISTYMI

Dochody budżetowe

w mln EUR

	Pierwotnie przyjęty budżet	Ostateczny przyjęty budżet	Ustalone należności	Dochody
1 Zasoby własne	157 701	153 928	157 320	155 758
11 – Opłaty wyrównawcze od cukru	0	0	(1)	(1)
12 – Cła	17 913	23 765	27 419	25 857
13 – VAT	19 071	19 714	19 666	19 666
14 – DNB	114 719	104 088	103 880	103 880
16 – Obniżka wkładów opartych na DNB przyznana niektórym państwom członkowskim	–	–	19	19
17 – Odpady opakowaniowe z tworzyw sztucznych	5 997	6 361	6 337	6 337
2 Nadwyżki, salda i dostosowania	0	2 980	3 233	3 227
3 Dochody administracyjne	1 791	1 791	2 656	2 607
4 Dochody finansowe, odsetki za zwłokę i grzywny	115	454	16 635	596
5 Gwarancje budżetowe, operacje zaciągania i udzielania pożyczek	0	0	62 203	62 203
6 Dochody, wkłady i zwroty związane z politykami Unii	10 997	10 884	26 689	20 874
Ogółem	170 603	170 038	268 736	245 265
w tym Next Generation EU (NGEU)	–	–	62 409	62 409

Wydatki budżetowe: zobowiązania według działów wieloletnich ram finansowych (WRF)

w mln EUR

Dział WRF	Pierwotnie przyjęty budżet	Ostateczny przyjęty budżet	Dostępne środki ogółem	Zaciągnięte zobowiązania
1 Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa	21 775	21 845	33 071	27 330
2 Spójność, odporność i wartości	56 039	67 805	325 372	218 907
2a. Spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna	49 709	61 314	76 068	74 632
2b. Odporność i wartości	6 330	6 491	249 303	144 275
3 Zasoby naturalne i środowisko	56 235	56 681	75 200	68 142
w tym: wydatki związane z rynkiem i płatności bezpośrednie	40 369	40 369	41 687	41 182
4 Migracja i zarządzanie granicami	3 091	3 410	3 520	3 446
5 Bezpieczeństwo i obrona	1 785	1 813	1 851	1 840
6 Sąsiedztwo i świat	17 170	17 670	20 364	20 153
7 Europejska administracja publiczna	10 620	10 783	12 075	11 664
w tym: wydatki administracyjne instytucji	4 421	4 485	5 041	4 850
O Poza WRF	–	–	6 692	3 006
S Mechanizmy solidarnościowe w Unii i poza nią (instrumenty szczególne)	2 799	2 219	3 531	2 602
Ogółem	169 516	182 227	481 676	357 091

w tym Next Generation EU (NGEU)

–

–

277 772

162 702

Wydatki budżetowe: płatności według działów wieloletnich ram finansowych (WRF)

w mln EUR

Dział WRF	Pierwotnie przyjęty budżet	Ostateczny przyjęty budżet	Dostępne środki ogółem	Dokonane płatności
1 Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa	21 474	20 606	29 379	25 174
2 Spójność, odporność i wartości	62 053	63 140	129 654	126 570
2a. Spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna	56 351	57 610	75 546	73 015
2b. Odporność i wartości	5 702	5 531	54 108	53 555
3 Zasoby naturalne i środowisko	56 602	55 782	59 271	58 276
w tym: wydatki związane z rynkiem i płatności bezpośrednie	40 393	40 356	41 674	41 152
4 Migracja i zarządzanie granicami	3 078	3 373	3 642	3 368
5 Bezpieczeństwo i obrona	1 238	1 159	1 192	1 154
6 Sąsiedztwo i świat	12 916	13 156	14 902	14 521
7 Europejska administracja publiczna	10 620	10 783	13 149	11 583
w tym: wydatki administracyjne instytucji	4 421	4 485	5 724	4 801
O Poza WRF	–	–	6 830	72
S Mechanizmy solidarnościowe w Unii i poza nią (instrumenty szczególne)	2 623	2 040	3 351	2 602
Ogółem	170 603	170 038	261 370	243 321
w tym Next Generation EU (NGEU)	–	–	64 292	63 456

Wydatki budżetowe: zobowiązania pozostające do spłaty według działów wieloletnich ram finansowych (WRF)

w mln EUR

Dział WRF	Zobowiązania pozostające do spłaty przeniesione z 2021 r.	Likwidacja zobowiązań pozostających do spłaty przeniesionych z 2021 r.	Nowe zobowiązania pozostające do spłaty z 2022 r.	Zobowiązania pozostające do spłaty ogółem
	1	2	3	4=1+2+3
1 Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa	48 717	(19 897)	21 309	50 130
2 Spójność, odporność i wartości	209 033	(89 435)	181 482	301 081
2a. Spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna	152 840	(66 138)	67 599	154 302
2b. Odporność i wartości	56 193	(23 297)	113 883	146 779
3 Zasoby naturalne i środowisko	43 691	(16 188)	25 957	53 459
w tym: wydatki związane z rynkiem i płatności bezpośrednie	334	(124)	147	357
4 Migracja i zarządzanie granicami	3 980	(1 515)	1 543	4 008
5 Bezpieczeństwo i obrona	2 397	(790)	1 455	3 061
6 Sąsiedztwo i świat	32 535	(9 906)	14 333	36 962
7 Europejska administracja publiczna	1 076	(1 076)	1 048	1 048
w tym: wydatki administracyjne instytucji	684	(684)	654	654
O Poza WRF	147	(20)	2 944	3 071
S Mechanizmy solidarnościowe w Unii i poza nią (instrumenty szczególne)	–	–	0	0

Ogółem	341 575	(138 826)	250 071	452 821
w tym Next Generation EU (NGEU)	89 907	(34 847)	134 072	189 132
w tym z wyłączeniem Next Generation EU (NGEU)	251 668	(103 979)	116 000	263 689

3. INFORMACJE DODATKOWE DO SPRAWOZDAŃ Z WYKONANIA BUDŻETU

3.1. RAMY BUDŻETU UE

Konta budżetowe prowadzi się zgodnie z rozporządzeniem finansowym (RF). Budżet ogólny to instrument zapewniający możliwość ustanawiania i zatwierdzania corocznych przychodów i wydatków Unii w ramach pułapów i innych przepisów przyjętych w WRF zgodnie z aktami ustawodawczymi dotyczącymi wieloletnich programów przyjętych w tych ramach.

3.2. WIELOLETNIE RAMY FINANSOWE NA LATA 2021–2027

w mln EUR
w cenach
bieżących

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem
1. Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa	20 919	21 278	21 727	20 984	21 272	21 847	22 077	150 704
2. Spójność, odporność i wartości	6 364	67 806	70 137	72 367	74 993	66 536	70 283	428 486
2a. Spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna	1 769	61 345	62 939	64 683	66 479	56 725	58 639	372 579
2b. Odporność i wartości	4 595	6 461	7 198	7 684	8 514	9 811	11 644	55 907
3. Zasoby naturalne i środowisko	56 841	56 965	57 295	57 449	57 558	57 332	57 557	400 997
w tym: wydatki związane z rynkiem i płatności bezpośrednie	40 368	40 639	40 693	41 649	41 782	41 913	42 047	289 091
4. Migracja i zarządzanie granicami	1 791	3 360	3 814	3 866	4 387	4 315	4 465	25 998
5. Bezpieczeństwo i obrona	1 696	1 896	1 946	2 004	2 243	2 435	2 705	14 925
6. Sąsiedztwo i świat	16 247	16 802	16 329	15 830	15 304	14 754	15 331	110 597
7. Europejska administracja publiczna	10 635	11 058	11 419	11 773	12 124	12 506	12 959	82 474
w tym: wydatki administracyjne instytucji	8 216	8 528	8 772	9 006	9 219	9 464	9 786	62 991
Środki na zobowiązania	114 493	179 765	182 667	184 273	187 881	179 725	185 377	1 214 181
Środki na płatności ogółem:	163 496	170 558	168 575	168 853	172 230	175 674	179 187	1 198 573

Rozporządzenie Rady (UE, Euratom) 2020/2093 określające WRF na lata 2021–2027 zostało przyjęte 17 grudnia 2020 r.¹⁹ W powyższej tabeli przedstawiono pułapy WRF w cenach bieżących²⁰ zgodnie ze stałym deflatorem w wysokości 2 % rocznie, określonym w art. 4 ust. 2 rozporządzenia w sprawie WRF. Zgodnie z rozporządzeniem Rady (UE, Euratom) 2020/2093 określającym wieloletnie ramy finansowe na lata 2021–2027 w przypadku środków na zobowiązania kwoty podzielono według działów; w przypadku środków na płatności pułapy mają zastosowanie wyłącznie na poziomie łącznej kwoty. Rok 2022 był drugim rokiem budżetowym WRF na lata 2021–2027.

¹⁹ Rozporządzenie Rady (UE, Euratom) 2020/2093 z dnia 17 grudnia 2020 r. określające wieloletnie ramy finansowe na lata 2021–2027, Dz.U. L 433I z 22.12.2020, s. 11.

²⁰ Dostosowanie techniczne ram finansowych na 2023 r. zgodnie z art. 4 rozporządzenia Rady (UE, Euratom) 2021/365 określającego wieloletnie ramy finansowe na lata 2021–2027, COM(2022) 266 final z 7.6.2022.

Wydarzenia z 2022 r.

7 czerwca 2021 r. Komisja przyjęła komunikat w sprawie dostosowania technicznego WRF na 2022 r.²¹ Wprowadzono dostosowanie dotyczące poszczególnych programów (zgodnie z art. 5 ust. 2 rozporządzenia określającego WRF) w drodze dodatkowych alokacji dotyczących poszczególnych programów, o których mowa w załączniku II do rozporządzenia określającego WRF, oraz wynikające z nich dostosowania w górę pułapów środków na zobowiązania i środków na płatności. Dochody pochodzące z grzywien nałożonych na mocy rozporządzeń Rady (WE) nr 1/2003²² i (WE) nr 139/2004²³ zapisane w budżecie na 2020 r. były poniżej określonego w tym artykule minimalnego progu wynoszącego 1,5 mld EUR w cenach z 2018 r. W związku z tym minimalny próg stanowił całkowitą wielkość dostosowania na 2022 r. w cenach z 2018 r. Dostosowanie w cenach bieżących wyniosło 1,624 mld EUR. Główny wpływ w 2022 r. dotyczył działu 1 (0,59 mld EUR), działu 2(b) (0,89 mld EUR) i działu 4 (0,15 mld EUR).

Przeprogramowanie niewykorzystanych środków na zobowiązania na 2021 r. na programy objęte zarządzaniem dzielonym na podstawie art. 7 rozporządzenia w sprawie WRF zrealizowano w drodze szczególnego dostosowania WRF, przewidzianego w komunikacie Komisji z dnia 28 stycznia 2022 r.²⁴, wraz z dostosowaniem pułapów WRF i przyjęciem powiązanego budżetu korygującego na 2022 r. Przydzielone środki, które nie zostały wykorzystane w 2021 r. ani przeniesione, przesunięto w równych częściach na lata 2022–2025. Całkowite przesunięcie z 2021 r. wyniosło 49 mld EUR i dotyczyło działów o głównym wpływie w 2022 r., tj. działu 2(a) (46,4 mld EUR), działu 3 (1,8 mld EUR), działu 4 (0,7 mld EUR) i działu 5 (0,1 mld EUR). Główny wpływ w 2022 r. dotyczył działu 2(a) (11,6 mld EUR), działu 3 (0,4 mld EUR), działu 4 (0,2 mld EUR) i działu 5 (0,02 mld EUR).

Łączny pułap środków na zobowiązania na 2022 r. wyniósł 179 765 mln EUR, a równocześnie odpowiedni pułap środków na płatności wyniósł 170 558 mln EUR.

Zgodnie z art. 312 ust. 3 TFUE wieloletnie ramy finansowe określają kwoty rocznych pułapów środków na zobowiązania z podziałem na kategorie wydatków („działy”) oraz rocznego pułapu środków na płatności. Działy WRF odpowiadają głównym sektorom działalności Unii. Wyjaśnienie poszczególnych działów WRF na lata 2021–2027 przedstawiono poniżej.

WRF na lata 2021–2027 obejmują kwotę wynoszącą 1 211 mld EUR (1 074 mld EUR w cenach z 2018 r.), z uwzględnieniem Europejskiego Funduszu Rozwoju (EFR). Ponadto w ramach NextGenerationEU zapewnia się dodatkową kwotę w wysokości 806,9 mld EUR (750 mld EUR w cenach z 2018 r.) do 2023 r. w postaci zobowiązań i do 2026 r. w postaci płatności.

W przypadku rocznej procedury budżetowej nomenklatura budżetowa jest dodatkowo uporządkowana według „grup” polityk, co zapewnia większą jasność co do sposobu, w jaki poszczególne programy wydatków przyczyniają się do realizacji celów polityki Unii.

Dział 1 – Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa

Dział ten obejmuje kluczowe programy UE wspierające badania naukowe i innowacje, transformację cyfrową, infrastrukturę strategiczną, wzmocnienie jednolitego rynku oraz strategiczne projekty kosmiczne. Programy w ramach tego działu obejmują: program „Horyzont Europa”, Fundusz InvestEU, instrument „Łącząc Europę”, Program na rzecz jednolitego rynku oraz europejski program kosmiczny.

²¹ Dostosowanie techniczne ram finansowych na 2022 r. zgodnie z art. 4 rozporządzenia Rady (UE, Euratom) 2021/365 określającego wieloletnie ramy finansowe na lata 2021–2027, COM(2021) 365 final z 7.6.2021.

²² Rozporządzenie Rady (WE) nr 1/2003 z dnia 16 grudnia 2002 r. w sprawie wprowadzenia w życie reguł konkurencji ustanowionych w art. 81 i 82 Traktatu, [Dz.U. L 1 z 4.1.2003, s. 1.](#)

²³ Rozporządzenie Rady (WE) nr 139/2004 z dnia 20 stycznia 2004 r. w sprawie kontroli koncentracji przedsiębiorstw (rozporządzenie WE w sprawie kontroli łączenia przedsiębiorstw), [Dz.U. L 24 z 29.1.2004, s. 1.](#)

²⁴ Dostosowanie wieloletnich ram finansowych zgodnie z art. 7 rozporządzenia Rady (UE, Euratom) 2020/2093 określającego wieloletnie ramy finansowe na lata 2021–2027, COM(2022)80 final z 28.2.2022.

Programy otrzymujące wkłady z NGEU (zewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel) w ramach tego działu to: „Horyzont Europa” i Fundusz InvestEU.

Dział 2 – Trwały wzrost gospodarczy: zasoby naturalne

Dział ten zawiera dwa poddziały: Spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna (2a) oraz Odporność i wartości (2b).

Wydatki w ramach tego działu mają na celu wzmocnienie odporności i spójności między państwami członkowskimi UE. Finansowanie pomaga zmniejszyć dysproporcje w regionach UE i pomiędzy nimi, a także w państwach członkowskich i pomiędzy nimi, oraz promuje zrównoważony rozwój terytorialny (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Fundusz Spójności, Europejski Fundusz Społeczny Plus). Wspiera również solidarność i współpracę Unii w zakresie gotowości i reagowania na katastrofy (Unijny Mechanizm Ochrony Ludności i rescEU). Ponadto celem programów w ramach tego działu jest zwiększenie odporności UE na obecne i przyszłe wyzwania poprzez inwestycje w transformację ekologiczną i cyfrową, młodzież (Erasmus), zdrowie (Program UE dla zdrowia) oraz działania na rzecz ochrony wartości UE (Sprawiedliwość, Prawa i Wartości) oraz promowanie różnorodności kulturowej (Kreatywna Europa).

Dział ten obejmuje RRF, zasilany przede wszystkim za pośrednictwem NGEU w latach 2021–2023. Inne programy otrzymujące wkłady z NGEU (zewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel) w ramach tego działu to: REACT-EU, Unijny Mechanizm Ochrony Ludności (rescEU). Bardziej szczegółowy przegląd działań w ramach RRF znajduje się w sekcjach dotyczących NGEU **2.2** i **2.3** „Najważniejsze dane finansowe roku”.

Dział 3 – Zasoby naturalne i środowisko

Wydatki w ramach tego działu są inwestowane w rolnictwo zrównoważone (wspólna polityka rolna) oraz rybołówstwo i politykę morską (Europejski Fundusz Morski, Rybacki i Akwakultury), a także programy dotyczące ochrony środowiska i działań na rzecz klimatu (program LIFE, Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji).

Programy otrzymujące wkłady z NGEU (zewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel) w ramach tego działu to: rozwój obszarów wiejskich, Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji.

Dział 4 – Migracja i zarządzanie granicami

Programy (Fundusz Azylu, Migracji i Integracji, Fundusz Zintegrowanego Zarządzania Granicami) oraz agencje zdecentralizowane (takie jak Europejska Agencja Straży Granicznej i Przybrzeżnej (Frontex) oraz Agencja Unii Europejskiej ds. Azylu) finansowane w ramach tego działu mają na celu sprostanie wyzwaniom związanym z migracją i zarządzaniem granicami zewnętrznymi UE oraz zabezpieczeniem systemu azylowego w UE.

Dział 5 – Bezpieczeństwo i obrona

Dział ten odzwierciedla zwiększoną potrzebę współpracy na szczeblu Unii w celu przeciwdziałania zagrożeniom bezpieczeństwa i zwiększenia strategicznej autonomii. Obejmuje on programy, których celem jest poprawa bezpieczeństwa i ochrony obywateli Europy (Fundusz Bezpieczeństwa Wewnętrznego), wzmocnienie potencjału obronnego Europy (Europejski Fundusz Obronny) oraz zapewnienie narzędzi niezbędnych do reagowania na wyzwania związane z bezpieczeństwem wewnętrznym i zewnętrznym.

Dział 6 – Sąsiedztwo i świat

Programy w ramach tego działu wzmacniają oddziaływanie społeczno-ekonomiczne UE w jej sąsiedztwie, w krajach rozwijających się i na całym świecie. Nowy Instrument Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej – „Globalny wymiar Europy” łączy w sobie szereg poprzednich instrumentów finansowania zewnętrznego UE, w tym współpracę z państwami Afryki, Karaibów i Pacyfiku (AKP) finansowaną wcześniej z Europejskiego Funduszu Rozwoju. Dział ten obejmuje również wsparcie dla państw przygotowujących się do przystąpienia do UE (pomoc przedakcesyjna) oraz unijny program pomocy humanitarnej.

Dział 7 – Europejska administracja publiczna

Dział ten obejmuje wydatki administracyjne wszystkich instytucji, renty i emerytury oraz szkoły europejskie.

S – Instrumenty szczególne

Mechanizmy elastyczności przewidziane w budżecie UE zapewniają UE możliwość pozyskiwania środków niezbędnych do właściwego reagowania na nieprzewidziane zdarzenia, takie jak kryzysy, klęski żywiołowe i sytuacje nadzwyczajne. Zakres tych mechanizmów, alokację środków finansowych i procedury działania przedstawiono w rozporządzeniu w sprawie WRF i porozumieniu międzyinstytucjonalnym. Zapewniają one możliwość dostosowania zasobów budżetowych do zmieniających się priorytetów tak, aby każde euro wydano na to, co jest najbardziej potrzebne.

W rocznej nomenklaturze budżetowej i wykonaniu budżetu określono je jako instrumenty szczególne („S”), ponieważ można je uruchomić – zarówno w odniesieniu do środków na zobowiązania, jak i środków na płatności – poza pułapami wydatków przedstawionymi w WRF.

3.3. SZCZEGÓŁOWE DZIAŁY WRF (PROGRAMY)

Działy WRF dzieli się na szczegółowe działy, które odpowiadają głównym programom wydatków (np. „Horyzont 2020”, Erasmus+ itd.). Na tym poziomie programów przyjmuje się bazowe podstawy prawne do wykonania budżetu. Programy są powszechnie stosowaną strukturą służącą do składania sprawozdań z realizacji i wyników. W sprawozdaniach z wykonania budżetu zamieszczono również tabele w podziale na programy (zob. tabele **6.7–6.12** poniżej)

3.4. NextGenerationEU

Dysponując budżetem wynoszącym 421,1 mld EUR przeznaczonym na bezzwrotne wsparcie (dotacje), NGEU ma duży wpływ na poszczególne roczne budżety UE w latach 2021–2026 oraz na ich wykonanie. W 2021 r. kwota ta została w całości zapisana jako środki wynikające z dochodów przeznaczonych na określony cel. Wszystkie zobowiązania dotyczące bezzwrotnego wsparcia zostaną zapisane w budżecie do 31 grudnia 2023 r. i zrealizowane w ramach płatności do 31 grudnia 2026 r., zgodnie z art. 3 ust. 4 i art. 3 ust. 9 rozporządzenia w sprawie EURI²⁵.

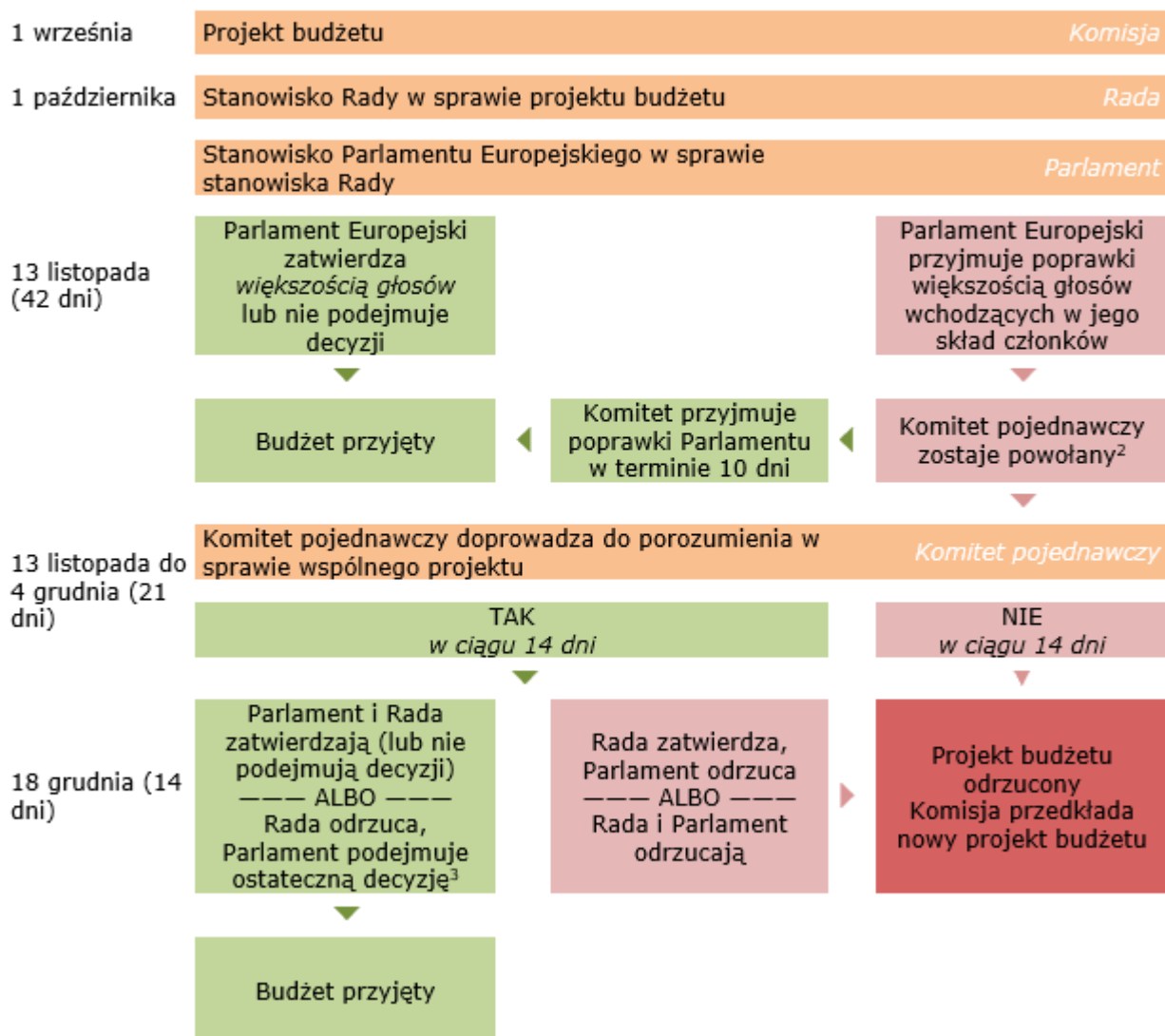
Kompleksowy przegląd NGEU znajduje się w sekcjach **2.2** i **2.3** „Najważniejsze dane finansowe roku”.

²⁵ Rozporządzenie Rady (UE) 2020/2094 z dnia 14 grudnia 2020 r. ustanawiające Instrument Unii Europejskiej na rzecz Odbudowy w celu wsparcia odbudowy w następstwie kryzysu związanego z COVID-19.

3.5. BUDŻET ROCZNY

Procedurę przyjmowania budżetu określono w art. 314 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Na poniższym schemacie przedstawiono terminy oraz etapy przyjmowania budżetu.

Harmonogram wynikający z Traktatu¹

- 1) W praktyce wszystkie trzy instytucje dążą do przedstawienia swoich dokumentów we wcześniejszej części roku, aby usprawnić cały proces.
- 2) W skład komitetu pojednawczego wchodzi członkowie Rady lub ich przedstawiciele oraz taka sama liczba członków reprezentujących Parlament Europejski. Komisja uczestniczy w pracach komitetu pojednawczego i podejmuje wszelkie niezbędne inicjatywy na rzecz zbliżenia stanowisk Parlamentu Europejskiego i Rady.

- 3) Parlament Europejski zatwierdza wspólny projekt, a następnie, w terminie 14 dni od odrzucenia projektu przez Radę, decyduje (większością głosów członków wchodzących w jego skład i trzech piątych oddanych głosów) o potwierdzeniu wszystkich lub niektórych poprawek.

Struktura budżetu obejmuje w przypadku Komisji środki administracyjne i środki operacyjne. Pozostałe instytucje dysponują jedynie środkami administracyjnymi. Ponadto w budżecie występują dwa rodzaje środków: niezróżnicowane i zróżnicowane. Środki niezróżnicowane są wykorzystywane na finansowanie operacji rocznych (zgodnych z zasadą jednoroczności). Środki zróżnicowane zostały wprowadzone w celu pogodzenia zasady jednoroczności z koniecznością zarządzania działaniami wieloletnimi. Środki zróżnicowane dzielą się na środki na zobowiązania i środki na płatności:

- **środki na zobowiązania:** pokrywają łączny koszt zobowiązań prawnych zaciągniętych na bieżący rok budżetowy w odniesieniu do działań realizowanych przez kilka lat. Zobowiązania budżetowe z tytułu działań trwających dłużej niż jeden rok budżetowy można jednak rozłożyć na kilka lat, na roczne raty, o ile przewidziano to w akcie podstawowym;
- **środki na płatności:** pokrywają wydatki wynikające z zobowiązań zaciągniętych w bieżącym roku budżetowym lub we wcześniejszych latach budżetowych.

W sprawozdaniu finansowym rodzaje finansowania dzieli się na dwie główne pozycje:

- środki w ostatecznym przyjętym budżecie oraz
- dodatkowe środki obejmujące:
 - kwoty przeniesione z poprzedniego roku (w rozporządzeniu finansowym zezwala się na ograniczoną liczbę przypadków przeniesienia niewydanych kwot z poprzedniego roku na bieżący rok) oraz
 - dochody przeznaczone na określony cel pochodzące ze zwrotów, wkładów osób trzecich/państw trzecich w programy UE i prace wykonywane na rzecz osób trzecich; przypisuje się je bezpośrednio do odpowiednich linii budżetowych po stronie wydatków i stanowią one trzeci filar finansowania.

Wszystkie rodzaje finansowania tworzą dostępne środki.

3.6. DOCHODY

3.6.1. Dochody z tytułu zasobów własnych

Zdecydowana większość dochodów pochodzi z zasobów własnych, które dzielą się na następujące kategorie:

- 1) tradycyjne zasoby własne (TZW): w 2022 r. stanowiły one około 16 % dochodów z tytułu zasobów własnych.
- 2) zasoby oparte na podatku od wartości dodanej (VAT): w 2022 r. stanowiły one około 13 % dochodów z tytułu zasobów własnych.
- 3) zasoby oparte na odpadach opakowaniowych z tworzyw sztucznych niepoddawanych recyklingowi: w 2022 r. stanowiły one około 4 % dochodów z tytułu zasobów własnych.
- 4) zasoby oparte na dochodzie narodowym brutto (DNB): w 2022 r. stanowiły one około 67 % dochodów z tytułu zasobów własnych.

Decyzja Rady (UE, Euratom) 2020/2053 z dnia 14 grudnia 2020 r. w sprawie systemu zasobów własnych Unii Europejskiej (decyzja w sprawie zasobów własnych z 2020 r.) określa kategorie zasobów własnych oraz metody ich obliczania. Decyzja ta weszła w życie 1 czerwca 2021 r. i była stosowana z mocą wsteczną od 1 stycznia 2021 r.

Zgodnie z decyzją w sprawie zasobów własnych z 2020 r. łączna kwota zasobów własnych przydzielonych Unii na pokrycie rocznych środków na płatności nie powinna przekroczyć 1,40 % sumy DNB wszystkich państw członkowskich. Ponadto decyzją tą upoważniono Komisję wyjątkowo do tymczasowego zaciągnięcia w imieniu Unii pożyczek na rynkach kapitałowych do wysokości 750 mld EUR w cenach z 2018 r. w celu zwalczania skutków pandemii COVID-19 za pośrednictwem narzędzia służącego odbudowie gospodarki NextGenerationEU. Aby pokryć wszystkie zobowiązania wynikające ze wspomnianego zaciągnięcia pożyczek, pułap zasobów własnych na środki na płatności zostanie tymczasowo podwyższony o 0,6 punktu procentowego.

Od 2021 r. „inne przychody” budżetu UE obejmują wkłady finansowe Zjednoczonego Królestwa wynikające z porozumienia finansowego w ramach umowy o wystąpieniu.

3.6.2. Tradycyjne zasoby własne (TZW)

TZW obejmują cła nakładane na przywóz z państw trzecich, które są pobierane przez państwa członkowskie w imieniu UE. Niemniej jednak państwa członkowskie zatrzymują 25 % na pokrycie kosztów poboru. Wszelkie ustalone kwoty TZW należy zapisać na jednym z następujących rachunków prowadzonych przez właściwe organy:

- na rachunku zwyczajnym określonym w art. 6 ust. 3 rozporządzenia Rady (UE, Euratom) nr 609/2014 zapisuje się: wszelkie kwoty odzyskane lub objęte zabezpieczeniem;

- na odrębnym rachunku określonym w tym samym artykule zapisuje się: wszelkie kwoty jeszcze nieodzyskane lub nieobjęte zabezpieczeniem; na rachunku tym mogą też zostać zapisane kwoty objęte zabezpieczeniem, lecz kwestionowane.

Państwa członkowskie muszą zaksięgować TZW na rachunku Komisji za pośrednictwem swojej administracji finansowej lub krajowego banku centralnego najpóźniej w pierwszym dniu roboczym następującym po 19. dniu drugiego miesiąca następującego po miesiącu, w którym ustalono należności (lub odzyskano, w przypadku odrębnego rachunku).

3.6.3. Podatek od wartości dodanej (VAT)

Zasoby własne oparte na VAT oblicza się zgodnie z podstawą opodatkowania VAT w państwach członkowskich. Podstawy VAT zostały w tym celu ujednolicone zgodnie z zasadami UE. Jednolita stawka poboru wynosząca 0,30 % ma zastosowanie do łącznej kwoty wpływów VAT pobieranej przez każde państwo członkowskie za wszystkie dostawy podlegające opodatkowaniu, podzielonej przez średnią ważoną stawkę VAT. Podstawa VAT jest ograniczona do 50 % DNB każdego państwa członkowskiego.

3.6.4. Odpady opakowaniowe z tworzyw sztucznych

Jednolita stawka poboru wynosząca 0,80 EUR za kilogram ma zastosowanie do masy odpadów opakowaniowych z tworzyw sztucznych wytwarzanych w każdym państwie członkowskim, które nie są poddawane recyklingowi. Odpady opakowaniowe z tworzyw sztucznych, które nie zostały poddane recyklingowi w danym roku, oblicza się jako różnicę między wytworzonymi odpadami opakowaniowymi z tworzyw sztucznych a odpadami opakowaniowymi z tworzyw sztucznych poddanymi recyklingowi w tym roku w danym państwie członkowskim. Bułgaria, Czechy, Estonia, Grecja, Hiszpania, Chorwacja, Włochy, Cypr, Łotwa, Litwa, Węgry, Malta, Polska, Portugalia, Rumunia, Słowenia i Słowacja są uprawnione do określonych rocznych obniżek ryczałtowych swoich wkładów w postaci zasobów własnych opartych na odpadach opakowaniowych z tworzyw sztucznych.

3.6.5. Dochód narodowy brutto (DNB)

Zasoby oparte na dochodzie narodowym brutto (DNB) wykorzystywane są do sfinansowania tej części budżetu, która nie jest objęta żadnym innym rodzajem dochodów. DNB każdego państwa członkowskiego obciążone jest jednolitą stawką poboru, ustalaną zgodnie z przepisami UE.

3.6.6. Obniżka brutto

W okresie 2021–2027 następujące państwa członkowskie korzystają z obniżki brutto swoich rocznych wkładów opartych na DNB; 565 mln EUR dla Austrii, 377 mln EUR dla Danii, 3 671 mln EUR dla Niemiec, 1 921 mln EUR dla Niderlandów i 1 069 mln EUR dla Szwecji. Te obniżki brutto są mierzone w cenach z 2020 r. i finansowane przez wszystkie państwa członkowskie.

3.6.7. Korekty zasobów własnych z poprzednich lat budżetowych

Zasoby oparte na VAT i DNB ustala się na podstawie prognoz odpowiednich podstaw sporządzonych w momencie sporządzenia projektu budżetu. Następnie prognozy te koryguje się i aktualizuje w danym roku budżetowym w ramach budżetu korygującego. Komisja wzywa państwa członkowskie do pokrycia, pierwszego dnia roboczego marca trzeciego roku po danym roku budżetowym, różnic między kwotami należnymi od państw członkowskich według rzeczywistej podstawy a kwotami faktycznie zapłaconymi na podstawie (skorygowanych) prognoz, dodatnich lub ujemnych. W ciągu kolejnych czterech lat nadal można wprowadzać korekty do rzeczywistych podstaw VAT i DNB, o ile nie zostaną wydane zastrzeżenia. Zastrzeżenia te stanowią potencjalne roszczenia względem państw członkowskich o niepewnych kwotach, ponieważ nie można dokładnie oszacować ich wpływu finansowego. Kiedy możliwe jest określenie dokładnej kwoty, wzywa się do przekazania odpowiednich zasobów opartych na VAT i DNB w powiązaniu z przeprowadzaniem bilansu VAT i DNB lub wystawia się indywidualne wezwania do wpłacenia środków. Prognozę zasobów własnych opartych na odpadach opakowaniowych z tworzyw sztucznych koryguje się w podobny sposób. Komisja wzywa jednak państwa członkowskie do pokrycia, pierwszego dnia roboczego czerwca trzeciego roku po danym roku budżetowym, różnic między kwotami należnymi od państw członkowskich zgodnie z ich rocznymi sprawozdaniami finansowymi zawierającymi dane dotyczące wyników a kwotami faktycznie zapłaconymi na podstawie (skorygowanych) prognoz, dodatnich lub ujemnych. Korekty rzeczywistych podstaw można nadal wprowadzać w ciągu kolejnych pięciu lat, chyba że zostanie wydane zastrzeżenie.

3.7. OBLICZENIE WYNIKU BUDŻETU

Nadwyżka budżetowa UE zwracana jest państwom członkowskim w następnym roku poprzez odpowiednie pomniejszenie ich kwot należnych za ten rok.

Kwoty zasobów własnych ujęte w sprawozdaniu to kwoty zaksięgowane w ciągu roku na rachunkach otwartych w imieniu Komisji przez rządy państw członkowskich. Dochody obejmują także, w przypadku nadwyżki, wynik budżetu za poprzedni rok budżetowy. Pozostałe dochody ujęte w sprawozdaniu stanowią kwotę faktycznie uzyskaną w ciągu roku.

Do celów obliczenia wyniku budżetu za dany rok przyjęto, że wydatki obejmują płatności zrealizowane ze środków na dany rok oraz wszelkie środki na dany rok przeniesione na rok następny. Płatności zrealizowane ze środków na dany rok oznaczają płatności zrealizowane przez księgowego do dnia 31 grudnia danego roku budżetowego. W przypadku EFRG płatności obejmują płatności zrealizowane przez państwa członkowskie między dniem 16 października roku N-1 a dniem 15 października roku N, pod warunkiem że księgowy został poinformowany o zobowiązaniu i autoryzacji do dnia 31 stycznia roku N+1. Wydatki dotyczące EFRG mogą podlegać decyzji w sprawie zgodności wydanej w wyniku kontroli przeprowadzonych w państwach członkowskich.

Wynik budżetu obejmuje dwa elementy: wynik UE oraz wynik udziału krajów EFTA należących do Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG). Zgodnie z art. 1 ust. 1 rozporządzenia nr 608/2014 określającego środki wykonawcze dotyczące systemu zasobów własnych Unii Europejskiej wynik ten stanowi różnicę pomiędzy:

- łącznymi dochodami otrzymanymi za dany rok budżetowy a
- kwotą płatności dokonanych ze środków na bieżący rok budżetowy, zwiększoną o kwotę środków na ten rok budżetowy przeniesionych na następny rok.

Różnicę tę powiększa się lub pomniejsza o:

- saldo netto anulowanych środków na płatności przeniesionych z ubiegłych lat budżetowych oraz wszelkich płatności, które ze względu na zmiany kursu euro przekraczają środki niezróżnicowane przeniesione z poprzedniego roku budżetowego;
- stan dochodów przeznaczonych na określony cel; oraz
- saldo powstałe z zysków i strat kursowych w ciągu roku budżetowego.

Środki przeniesione z poprzedniego roku budżetowego, które wynikają z wkładów osób trzecich i prac wykonanych na rzecz osób trzecich oraz które z zasady nigdy nie wygasają, ujmuje się jako środki dodatkowe na rok budżetowy. Tłumaczy to różnicę między kwotami przeniesionymi z poprzedniego roku budżetowego ujętymi w sprawozdaniach z wykonania budżetu za rok N a kwotami przeniesionymi na następny rok ujętymi w sprawozdaniach z wykonania budżetu za rok N-1. Środki na zobowiązania ponownie udostępnione w wyniku zwrotu zaliczek nie są uwzględniane przy obliczaniu wyniku budżetu.

Przeniesione środki na płatności obejmują automatyczne przeniesienia i środki przeniesione na mocy decyzji. Anulowane niewykorzystane środki na płatności przeniesione z poprzedniego roku obejmują anulowane środki przeniesione automatycznie lub decyzją.

3.8. UZGODNIENIE WYNIKU EKONOMICZNEGO Z WYNIKIEM BUDŻETU

w mln EUR

	2022	2021
WYNIK EKONOMICZNY ZA ROK	(91 949)	(42 100)
Dochody		
Należności ustalone w bieżącym roku, ale jeszcze niepobrane	(5 978)	(7 068)
Należności ustalone w poprzednich latach i pobrane w bieżącym roku	74 088	64 356
Naliczone przychody (netto)	2 072	(5 434)
	70 182	51 854
Koszty		
Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów (netto)	45 648	53 108
Koszty poprzedniego roku poniesione w bieżącym roku	(2 053)	(1 046)
Efekt netto płatności zaliczkowych	(21 659)	(47 608)
Środki na płatności przeniesione na następny rok	(2 660)	(4 449)
Płatności dokonane z przeniesionych środków i anulowane	3 331	(4 047)
Zmiany stanu rezerw	3 650	1 032
Inne	(2 139)	(3 577)
	24 118	(6 587)
Wynik ekonomiczny agencji i EWWiS w likwidacji	168	61
WYNIK BUDŻETU ZA ROK	2 519	3 230

Zgodnie z rozporządzeniem finansowym wynik ekonomiczny za rok oblicza się w oparciu o zasadę rachunkowości memoriałowej i reguły rachunkowości UE, natomiast wynik budżetu opiera się na zmodyfikowanej metodzie kasowej. Zważywszy że u podstaw wyniku ekonomicznego i wyniku budżetowego leżą te same operacje – z wyjątkiem pozostałych (pozabudżetowych) źródeł przychodów i wydatków agencji oraz EWWiS w likwidacji, które uwzględniono wyłącznie w wyniku ekonomicznym – uzgodnienie wyniku ekonomicznego za dany rok z wynikiem budżetowym za ten rok pełni rolę przydatnej kontroli spójności.

Pozycje uzgadniane – Dochody

Faktyczne dochody budżetowe za dany rok budżetowy odpowiadają dochodom pobranym z tytułu należności ustalonych w ciągu tego roku oraz kwotom pobranym z tytułu należności ustalonych w ubiegłych latach. Dlatego należności ustalone w bieżącym roku, ale jeszcze niepobrane, odlicza się od wyniku ekonomicznego na użytek uzgodnienia, jako że nie są one częścią dochodów budżetowych. Z kolei należności ustalone w poprzednich latach i pobrane w bieżącym roku dolicza się do wyniku ekonomicznego na użytek uzgodnienia.

Na naliczone dochody składają się głównie kwoty dotyczące korekt finansowych, zasobów własnych, odsetek i dywidend. Uwzględnia się jedynie efekt netto, tj. naliczone przychody za bieżący rok pomniejszone o wpływ z tytułu naliczonych przychodów z poprzedniego roku.

Pozycje uzgadniane – Wydatki

Na bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów składają się głównie bierne rozliczenia międzyokresowe dokonane na użytek procedur zakończenia księgowania na koniec roku (tzw. procedur cut-off), tj. wydatki kwalifikowalne poniesione przez beneficjentów środków unijnych, które nie zostały jeszcze zgłoszone Komisji. Uwzględnia się jedynie efekt netto, tj. bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów za bieżący rok pomniejszone o pokryte koszty za poprzedni rok. Płatności dokonane w bieżącym roku powiązane z fakturami ujętymi we wcześniejszych latach stanowią część wydatków budżetowych bieżącego roku i muszą być w związku z tym dodane do wyniku ekonomicznego dla celów uzgodnienia.

Efekt netto płatności zaliczkowych obejmuje (1) nowe kwoty płatności zaliczkowych wypłacone w bieżącym roku i ujęte jako wydatki budżetowe tego roku i (2) rozliczenie płatności zaliczkowych

poprzez zatwierdzenie kosztów kwalifikowalnych w ciągu roku. Te ostatnie stanowią koszt zgodnie z zasadą rachunkowości memoriałowej, jednak koszt ten nie jest ujmowany na kontach budżetowych, jako że płatność początkowych zaliczek została już uwzględniona jako koszt budżetowy w momencie jej dokonania.

Oprócz płatności dokonanych ze środków na dany rok przy obliczaniu wyniku budżetu za ten rok należy uwzględnić także środki na ten rok przeniesione na rok następny (zgodnie z art. 1 ust. 1 rozporządzenia (UE, Euratom) nr 608/2014). To samo podejście stosuje się do płatności budżetowych dokonanych w bieżącym roku ze środków przeniesionych z poprzednich lat oraz anulowania niewykorzystanych środków na płatności.

Zmiany stanu rezerw odnoszą się do szacunków na koniec roku dokonanych na kontach rozliczeń międzyokresowych (głównie świadczenia pracownicze), które nie mają wpływu na konta budżetowe. Pozostałe uzgadniane kwoty obejmują rozmaite elementy, takie jak amortyzacja aktywów, nabycie aktywów, raty leasingowe (część kapitałowa) oraz udziały finansowe, które są różnie traktowane w rachunkowości budżetowej i rachunkowości memoriałowej.

Pozycja uzgadniana – Wynik ekonomiczny agencji i EWWiS w likwidacji

Wynik budżetu na dany rok jest nieskonsolidowaną wartością liczbową i nie obejmuje pozostałych (pozabudżetowych) źródeł dochodów i wydatków skonsolidowanych agencji oraz EWWiS w likwidacji (zob. informacja dodatkowa **6**). Aby uzgodnić wynik ekonomiczny za dany rok – nieskonsolidowaną wartość liczbową obejmującą te kwoty – z wynikiem budżetu ten rok, jako pozycję uzgadnianą przedstawia się cały skonsolidowany wynik ekonomiczny agencji i EWWiS w likwidacji za dany rok.

4. WYKONANIE BUDŻETU UE NA 2022 R.

Informacje dodatkowe na temat wykonania budżetu na 2022 r. w zakresie dochodów i wydatków, zobowiązań pozostających do spłaty oraz wyniku budżetu znajdują się w sekcji 3 „Zestawienie wykonania budżetu” w części „Najważniejsze dane finansowe roku”.

5. WYKONANIE DOCHODÓW BUDŻETOWYCH UE

5.1. ZESTAWIENIE WYKONANIA DOCHODÓW BUDŻETOWYCH UE

w mln EUR

Tytuł	Dochody przewidziane w budżecie		Ustalone należności			Z należności za bieżący rok	Dochody		Wpływy jako % budżetu	Nie-rozliczone
	Pierwotnie przyjęty budżet	Ostateczny przyjęty budżet	Bieżący rok	Przeniesione	Ogółem		Z należności przeniesionych	Ogółem		
	1	2	3	4	5=3+4	6	7	8=6+7	9=8/2	10=5-8
1 Zasoby własne	157 701	153 928	155 083	2 237	157 320	155 073	686	155 758	101 %	1 562
11 – Opłaty wyrównawcze od cukru	0	0	(1)	(0)	(1)	(1)	–	(1)	–	(0)
12 – Cła	17 913	23 765	25 181	2 237	27 419	25 171	686	25 857	109 %	1 562
13 – VAT	19 071	19 714	19 666	–	19 666	19 666	–	19 666	100 %	–
14 – DNB	114 719	104 088	103 880	–	103 880	103 880	–	103 880	100 %	–
16 – Obniżka wkładów opartych na DNB przyznana niektórym państwom członkowskim	–	–	19	–	19	19	–	19	–	–
17 – Odpady opakowaniowe z tworzyw sztucznych	5 997	6 361	6 337	–	6 337	6 337	–	6 337	100 %	–
2 Nadwyżki, salda i dostosowania	0	2 980	3 227	7	3 233	3 227	–	3 227	108 %	7
3 Dochody administracyjne	1 791	1 791	2 581	75	2 656	2 554	53	2 607	146 %	49
4 Dochody finansowe, odsetki za zwłokę i grzywny	115	454	(226)	16 861	16 635	(949)	1 544	596	131 %	16 039
5 Gwarancje budżetowe, operacje zaciągania i udzielania pożyczek	0	0	62 203	–	62 203	62 203	–	62 203	–	–
6 Dochody, wkłady i zwroty związane z politykami Unii	10 997	10 884	20 402	6 287	26 689	14 952	5 922	20 874	192 %	5 815
Ogółem	170 603	170 038	243 269	25 467	268 736	237 059	8 205	245 265	144 %	23 471

6. WYKONANIE WYDATKÓW BUDŻETOWYCH UE

6.1. WRF: STRUKTURA I ZMIANY STANU ŚRODKÓW NA ZOBOWIĄZANIA I ŚRODKÓW NA PŁATNOŚCI

w mln EUR

Dział WRF	Środki na zobowiązania						Środki na płatności					
	Środki budżetowe			Dodatkowe środki			Środki budżetowe			Dodatkowe środki		
	Pierwotnie przyjęty budżet	Budżety korygujące i przesunięcia	Ostateczny przyjęty budżet	Przeniesienia	Dochody przeznaczane na określony cel	Dostępne środki ogółem	Pierwotnie przyjęty budżet	Budżety korygujące i przesunięcia	Ostateczny przyjęty budżet	Przeniesienia	Dochody przeznaczane na określony cel	Dostępne środki ogółem
	1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+10+11
1 Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa	21 775	70	21 845	230	10 995	33 071	21 474	(868)	20 606	147	8 625	29 379
2 Spójność, odporność i wartości	56 039	11 766	67 805	0	257 566	325 372	62 053	1 088	63 140	27	66 487	129 654
2a. Spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna	49 709	11 605	61 314	–	14 754	76 068	56 351	1 259	57 610	3	17 934	75 546
2b. Odporność i wartości	6 330	161	6 491	0	242 812	249 303	5 702	(171)	5 531	25	48 553	54 108
3 Zasoby naturalne i środowisko	56 235	446	56 681	686	17 832	75 200	56 602	(820)	55 782	693	2 797	59 271
w tym: wydatki związane z rynkiem i płatności bezpośrednie	40 369	(0)	40 369	686	632	41 687	40 393	(37)	40 356	687	632	41 674
4 Migracja i zarządzanie granicami	3 091	319	3 410	2	108	3 520	3 078	294	3 373	27	242	3 642
5 Bezpieczeństwo i obrona	1 785	28	1 813	–	38	1 851	1 238	(79)	1 159	5	28	1 192
6 Sąsiedztwo i świat	17 170	500	17 670	2 237	456	20 364	12 916	240	13 156	1 048	698	14 902
7 Europejska administracja publiczna	10 620	163	10 783	22	1 269	12 075	10 620	163	10 783	1 085	1 281	13 149
w tym: wydatki administracyjne instytucji	4 421	64	4 485	22	534	5 041	4 421	64	4 485	695	544	5 724
O Poza WRF	–	–	–	–	6 692	6 692	–	–	–	–	6 830	6 830
S Mechanizmy solidarnościowe w Unii i poza nią (instrumenty szczególne)	2 799	(580)	2 219	1 303	10	3 531	2 623	(583)	2 040	1 303	8	3 351
Ogółem	169 516	12 711	182 227	4 481	294 968	481 676	170 603	(565)	170 038	4 335	86 996	261 370

6.2. WRF: WYKONANIE ŚRODKÓW NA ZOBOWIĄZANIA

w mln EUR

Dział WRF	Dostępne środki ogółem	Zaciągnięte zobowiązania					Środki przeniesione na 2023 r.			Środki wygasające			
		Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków w przeniesionych	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem	%	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów w przeznaczonych na określony cel	Ogółem
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
1 Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa	33 071	21 843	230	5 257	27 330	83 %	–	5 738	5 738	2	–	1	3
2 Spójność, odporność i wartości	325 372	66 644	0	152 263	218 907	67 %	159	105 221	105 381	1 002	–	82	1 084
2a. Spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna	76 068	60 159	–	14 473	74 632	98 %	159	199	359	996	–	82	1 078
2b. Odporność i wartości	249 303	6 485	0	137 790	144 275	58 %	0	105 022	105 022	5	–	1	6
3 Zasoby naturalne i środowisko	75 200	56 070	676	11 396	68 142	91 %	488	6 275	6 763	123	10	161	295
w tym: wydatki związane z rynkiem i płatności bezpośrednie	41 687	39 876	676	629	41 182	99 %	485	2	488	7	10	0	18
4 Migracja i zarządzanie granicami	3 520	3 395	2	50	3 446	98 %	16	58	74	0	–	0	0
5 Bezpieczeństwo i obrona	1 851	1 809	–	30	1 840	99 %	3	7	11	0	–	0	1
6 Sąsiedztwo i świat	20 364	17 633	2 237	283	20 153	99 %	38	173	211	0	0	0	0
7 Europejska administracja publiczna	12 075	10 733	21	911	11 664	97 %	1	358	359	50	1	1	52
w tym: wydatki administracyjne instytucji	5 041	4 445	21	384	4 850	96 %	1	149	150	40	1	0	41
O Poza WRF	6 692	–	–	3 006	3 006	45 %	–	3 686	3 686	–	–	–	–
S Mechanizmy solidarnościowe w Unii i poza nią (instrumenty szczególne)	3 531	1 299	1 303	–	2 602	74 %	746	3	749	173	–	7	180
Ogółem	481 676	179 425	4 469	173 196	357 091	74 %	1 451	121 520	122 971	1 351	12	252	1 614

6.3. WRF: WYKONANIE ŚRODKÓW NA PŁATNOŚCI

w mln EUR

Dział WRF	Dostępne środki ogółem	Dokonane płatności					Środki przeniesione na 2023 r.			Środki wygasające			
		Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków w przeniesionych	Z dochodów w przeznaczonych na określony cel	Ogółem	%	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Z dochodów w przeznaczonych na określony cel	Ogółem	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów w przeznaczonych na określony cel	Ogółem
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
1 Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa	29 379	20 471	132	4 570	25 174	86 %	112	4 052	4 164	23	15	3	41
2 Spójność, odporność i wartości	129 654	63 055	24	63 491	126 570	98 %	76	2 995	3 071	10	3	1	14
2a. Spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna	75 546	57 600	1	15 414	73 015	97 %	3	2 520	2 523	7	2	0	8
2b. Odporność i wartości	54 108	5 455	23	48 077	53 555	99 %	73	475	548	3	2	0	5
3 Zasoby naturalne i środowisko	59 271	55 198	682	2 396	58 276	98 %	493	401	894	91	11	0	102
w tym: wydatki związane z rynkiem i płatności bezpośrednie	41 674	39 846	677	629	41 152	99 %	486	2	488	24	10	0	34
4 Migracja i zarządzanie granicami	3 642	3 292	26	49	3 368	92 %	3	193	196	78	0	0	78
5 Bezpieczeństwo i obrona	1 192	1 130	5	19	1 154	97 %	6	9	15	23	0	0	23
6 Sąsiedztwo i świat	14 902	13 049	1 032	440	14 521	97 %	93	258	352	13	16	0	30
7 Europejska administracja publiczna	13 149	9 832	959	792	11 583	88 %	923	485	1 407	50	105	4	158
w tym: wydatki administracyjne instytucji	5 724	3 870	598	333	4 801	84 %	596	208	805	40	76	3	119
O Poza WRF	6 830	–	–	72	72	1 %	–	6 757	6 757	–	–	–	–
S Mechanizmy solidarnościowe w Unii i poza nią (instrumenty szczególne)	3 351	1 294	1 303	5	2 602	78 %	746	3	749	0	–	–	0
Ogółem	261 370	167 321	4 163	71 837	243 321	93 %	2 452	15 152	17 604	287	151	7	445

6.4. WRF: ZMIANA STANU ZOBOWIĄZAŃ POZOSTAJĄCYCH DO SPŁATY (RAL)

w mln EUR

Dział WRF	Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec poprzedniego roku				Zobowiązania za bieżący rok				Zobowiązani a pozostające do spłaty na koniec roku - ogółem
	Zobowiązania przeniesione z poprzednieg o roku	Umorzenie/ aktualizacja wyceny/ anulowanie	Płatności	Zobowiązani a pozostające do spłaty na koniec roku	Zobowiązani a zaciągnięte w ciągu roku	Płatności	Anulowane zobowiązani a, których nie można przenieść na następne okresy	Zobowiązani a pozostające do spłaty na koniec roku	
	1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	9=4+8
1 Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa	48 717	(733)	(19 163)	28 820	27 330	(6 011)	(10)	21 309	50 130
2 Spójność, odporność i wartości	209 033	(288)	(89 146)	119 599	218 907	(37 423)	(1)	181 482	301 081
2a. Spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna	152 840	(155)	(65 983)	86 703	74 632	(7 032)	(1)	67 599	154 302
2b. Odporność i wartości	56 193	(133)	(23 163)	32 896	144 275	(30 392)	(0)	113 883	146 779
3 Zasoby naturalne i środowisko	43 691	(98)	(16 091)	27 502	68 142	(42 185)	(0)	25 957	53 459
w tym: wydatki związane z rynkiem i płatności bezpośrednie	334	(6)	(118)	210	41 182	(41 034)	–	147	357
4 Migracja i zarządzanie granicami	3 980	(50)	(1 464)	2 465	3 446	(1 903)	–	1 543	4 008
5 Bezpieczeństwo i obrona	2 397	(21)	(769)	1 607	1 840	(385)	(0)	1 455	3 061
6 Sąsiedztwo i świat	32 535	(1 205)	(8 701)	22 629	20 153	(5 820)	(0)	14 333	36 962
7 Europejska administracja publiczna	1 076	(116)	(960)	0	11 664	(10 623)	7	1 048	1 048
w tym: wydatki administracyjne instytucji	684	(86)	(598)	–	4 850	(4 203)	7	654	654
O Poza WRF	147	(9)	(11)	127	3 006	(62)	–	2 944	3 071
S Mechanizmy solidarnościowe w Unii i poza nią (instrumenty szczególne)	–	–	–	–	2 602	(2 602)	–	0	0
Ogółem	341 575	(2 520)	(136 306)	202 749	357 091	(107 015)	(4)	250 071	452 821

6.5. WRF: ZOBOWIĄZANIA POZOSTAJĄCE DO SPŁATY WEDŁUG ROKU POWSTANIA ZOBOWIĄZANIA

	<i>w mln EUR</i>								
	<2016	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Ogółem
1 Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa	634	612	1 364	2 072	5 400	8 895	9 823	21 329	50 130
2 Spójność, odporność i wartości	2 129	528	6 063	8 997	15 494	25 268	61 090	181 512	301 081
3 Zasoby naturalne i środowisko	1 484	1 100	1 017	1 275	2 349	6 638	13 640	25 957	53 459
4 Migracja i zarządzanie granicami	17	26	105	170	559	1 025	562	1 543	4 008
5 Bezpieczeństwo i obrona	28	9	111	134	204	320	801	1 455	3 061
6 Sąsiedztwo i świat	1 152	814	1 365	2 492	3 943	4 452	8 411	14 333	36 962
7 Europejska administracja publiczna	–	–	–	–	0	–	0	1 048	1 048
O Poza WRF	–	–	–	–	–	0	127	2 944	3 071
S Mechanizmy solidarnościowe w Unii i poza nią (instrumenty szczególne)	–	–	–	–	–	–	–	0	0
Ogółem	5 445	3 090	10 025	15 140	27 949	46 599	94 453	250 120	452 821

Powołanie nowej Komisji wiązało się z wewnętrzną reorganizacją służb. Realokacja powiązanych transakcji spowodowała przesunięcie kwoty pozostającej do spłaty pomiędzy latami. Łączna kwota zobowiązań pozostających do spłaty nie ulega zmianie.

6.6. WRF: ZOBOWIĄZANIA POZOSTAJĄCE DO SPŁATY WEDŁUG RODZAJU ŚRODKÓW

w mln EUR

	Ze środków budżetowych					Ze środków wynikających z dochodów przeznaczonych na określony cel					Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec 2022 r. – ogółem
	Zobowiązania przeniesione z 2021 r.	Dostosowania	Zaciągnięte zobowiązania	Dokonane płatności	Kwota pozostała do spłaty	Zobowiązania przeniesione z 2021 r.	Dostosowania	Zaciągnięte zobowiązania	Dokonane płatności	Kwota pozostała do spłaty	
	1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10=6+7+8-9	11=5+10
1 Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa	41 340	(643)	22 073	20 229	42 541	7 377	(100)	5 257	4 945	7 588	50 130
2 Spójność, odporność i wartości	95 569	(263)	66 644	63 014	98 937	113 465	(27)	152 263	63 556	202 144	301 081
2a. Spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna	91 481	(143)	60 159	57 554	93 943	61 360	(13)	14 473	15 461	60 358	154 302
2b. Odporność i wartości	4 088	(120)	6 485	5 460	4 993	52 105	(14)	137 790	48 095	141 786	146 779
3 Zasoby naturalne i środowisko	40 854	(93)	56 746	56 225	41 281	2 837	(5)	11 396	2 051	12 178	53 459
w tym: wydatki związane z rynkiem i płatności bezpośrednie	334	(6)	40 552	40 523	357	–	–	629	629	0	357
4 Migracja i zarządzanie granicami	3 760	(49)	3 397	3 297	3 811	219	(2)	50	71	197	4 008
5 Bezpieczeństwo i obrona	2 364	(21)	1 809	1 128	3 025	33	(0)	30	27	36	3 061
6 Sąsiedztwo i świat	31 666	(1 181)	19 870	14 079	36 275	869	(24)	283	442	687	36 962
7 Europejska administracja publiczna	968	(48)	10 754	10 741	932	107	(60)	911	842	116	1 048
w tym: wydatki administracyjne instytucji	630	(22)	4 465	4 468	606	53	(56)	384	333	48	654
O Poza WRF			–	–	–	147	(9)	3 006	72	3 071	3 071
S Mechanizmy solidarnościowe w Unii i poza nią (instrumenty szczególne)	–	–	2 602	2 602	0						0
Ogółem	216 522	(2 298)	183 894	171 315	226 803	125 053	(227)	173 196	72 005	226 018	452 821

6.7. WRF W UJĘCIU SZCZEGÓŁOWYM: STRUKTURA I ZMIANY STANU ŚRODKÓW NA ZOBOWIĄZANIA I ŚRODKÓW NA PŁATNOŚCI

w mln EUR

Program	Środki na zobowiązania						Środki na płatności					
	Środki budżetowe			Dodatkowe środki			Środki budżetowe			Dodatkowe środki		
	Pierwotnie przyjęty budżet	Budżety korygujące i przesunięcia	Ostateczny przyjęty budżet	Przeniesienia	Dochody przeznaczone na określony cel	Dostępne środki ogółem	Pierwotnie przyjęty budżet	Budżety korygujące i przesunięcia	Ostateczny przyjęty budżet	Przeniesienia	Dochody przeznaczone na określony cel	Dostępne środki ogółem
	1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+10+11
1 „Horyzont Europa”	12 239	1	12 240	230	5 244	17 714	12 559	(439)	12 120	96	5 961	18 178
Euratom	271	(1)	270	–	80	350	314	(44)	270	25	123	417
Eksperymentalny reaktor termojądrowy (ITER)	710	–	710	–	23	733	668	(107)	561	1	51	613
Inne działania	–	–	–	–	690	690	–	–	–	–	371	371
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	17	–	17	–	–	17	16	(8)	9	–	–	9
Fundusz InvestEU	1 197	–	1 197	–	4 677	5 874	1 032	25	1 057	1	1 717	2 775
Instrument „Łącząc Europę” – Transport	1 758	40	1 799	–	17	1 816	1 886	79	1 966	1	19	1 986
Instrument „Łącząc Europę” – Energia	800	(3)	797	–	14	811	589	43	632	1	12	646
Instrument „Łącząc Europę” – Technologie cyfrowe	283	(34)	249	–	2	251	257	(124)	133	1	4	138
„Cyfrowa Europa”	1 248	(15)	1 233	–	31	1 264	849	(83)	766	7	21	794
Agencje zdecentralizowane	192	14	206	–	13	219	192	(1)	191	–	13	204
Inne działania	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	7	–	7	–	0	7	26	(5)	21	–	0	21
Działania w ramach prerogatyw Komisji	24	(1)	22	–	4	26	23	2	25	–	1	26
Jednolity rynek	614	74	688	–	45	733	580	(39)	541	8	57	605
Program UE w zakresie zwalczania nadużyć finansowych	24	–	24	–	1	26	31	(3)	28	–	1	29
Podatki	37	–	37	–	4	41	36	(8)	28	0	4	32
Cła	130	–	130	–	8	139	115	(5)	109	0	8	118
Agencje zdecentralizowane	120	(4)	116	–	12	128	120	(4)	116	–	12	128

Program	Środki na zobowiązania						Środki na płatności					
	Środki budżetowe			Dodatkowe środki			Środki budżetowe			Dodatkowe środki		
	Pierwotnie przyjęty budżet	Budżety korygujące i przesunięcia	Ostateczny przyjęty budżet	Przeniesienia	Dochody przeznaczone na określony cel	Dostępne środki ogółem	Pierwotnie przyjęty budżet	Budżety korygujące i przesunięcia	Ostateczny przyjęty budżet	Przeniesienia	Dochody przeznaczone na określony cel	Dostępne środki ogółem
	1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+10+11
Inne działania	10	(0)	10	–	0	10	9	0	9	–	0	9
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	17	–	17	–	–	17	13	(6)	8	–	–	8
Europejski program kosmiczny	2 008	–	2 008	–	127	2 135	2 088	(135)	1 953	5	248	2 206
Agencje zdecentralizowane	68	–	68	–	2	70	68	(5)	64	–	2	65
Projekty pilotażowe oraz działania przygotowawcze	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ogółem dział 1: Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa	21 775	70	21 845	230	10 995	33 071	21 474	(868)	20 606	147	8 625	29 379
2 Rozwój Regionalny (EFRR)*	30 174	7 255	37 429	–	7 983	45 412	29 597	2 583	32 181	1	11 625	43 807
Fundusz Spójności	4 865	1 581	6 446	–	657	7 102	11 162	(1 675)	9 488	0	745	10 233
Wkład Funduszu Spójności na rzecz instrumentu „Łącząc Europę” – Transport	1 494	–	1 494	–	12	1 507	1 851	–	1 851	–	4	1 855
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	3	–	3	–	0	3	3	(0)	3	–	0	3
Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+)*	13 174	2 769	15 943	–	6 102	22 045	13 736	350	14 087	2	5 559	19 647
Wsparcie dla społeczności Turków cypryjskich	34	–	34	–	1	35	37	6	42	0	0	43
Europejski Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności	119	–	119	–	239 943	240 062	112	(14)	98	2	47 196	47 296
Program „Perykles IV”	1	–	1	–	0	1	1	(0)	1	–	0	1
Plan odbudowy dla Europy	145	(71)	74	–	1	75	145	(71)	74	2	1	76
RescEU	101	253	354	0	1 959	2 313	187	62	249	–	329	578
Program UE dla zdrowia	840	(0)	839	–	22	861	353	(163)	190	4	10	204
Wsparcie w sytuacjach nadzwyczajnych na terenie Unii	–	–	–	–	377	377	8	126	134	–	377	512
Agencje zdecentralizowane	291	(6)	284	–	42	327	276	(6)	270	–	42	311
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	–	–	–	–	–	–	–	1	1	–	–	1
Działania w ramach prerogatyw Komisji	12	2	14	–	–	14	11	2	12	–	–	12

Program	Środki na zobowiązania						Środki na płatności					
	Środki budżetowe			Dodatkowe środki			Środki budżetowe			Dodatkowe środki		
	Pierwotnie przyjęty budżet	Budżety korygujące i przesunięcia	Ostateczny przyjęty budżet	Przeniesienia	Dochody przeznaczone na określony cel	Dostępne środki ogółem	Pierwotnie przyjęty budżet	Budżety korygujące i przesunięcia	Ostateczny przyjęty budżet	Przeniesienia	Dochody przeznaczone na określony cel	Dostępne środki ogółem
	1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+10+11
Zatrudnienie i innowacje społeczne	106	(19)	88	–	11	99	87	(0)	87	2	11	100
Erasmus+	3 402	4	3 406	–	394	3 800	3 301	(20)	3 281	8	519	3 807
Europejski Korpus Solidarności	141	–	141	–	20	161	116	16	132	4	22	158
Kreatywna Europa	407	–	407	–	19	426	400	(88)	313	2	22	337
Sprawiedliwość	44	–	44	–	9	53	38	1	39	1	10	49
Prawa i wartości	215	–	215	–	2	217	170	(17)	154	1	2	157
Agencje zdecentralizowane	246	(2)	245	–	4	249	238	(3)	235	–	4	239
Inne działania	9	–	9	–	3	11	7	(1)	6	–	3	9
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	35	–	35	–	0	36	52	(4)	48	–	0	48
Działania w ramach prerogatyw Komisji	183	–	183	–	5	187	164	1	165	–	4	169
Ogółem dział 2: Spójność, odporność i wartości	56 039	11 766	67 805	0	257 566	325 372	62 053	1 088	63 140	27	66 487	129 654
3 Gwarancje rolne	40 369	0	40 369	686	632	41 687	40 393	(37)	40 356	687	632	41 674
Inne programy dotyczące zasobów naturalnych i środowiska	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich	12 728	–	12 728	–	6 072	18 800	14 680	(775)	13 905	0	1 623	15 528
Gospodarka morską i rybołówstwo	972	162	1 134	–	76	1 210	732	3	736	1	183	919
Rybołówstwo (SFPA i RFMO)	159	0	159	–	–	159	166	(7)	159	–	–	159
Agencje zdecentralizowane	29	–	29	–	1	30	29	–	29	–	1	30
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	1	–	1	–	–	1	6	(1)	5	–	–	5
Działania na rzecz środowiska i klimatu (LIFE)	756	–	756	–	10	765	529	(1)	528	5	8	542
Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji	1 160	283	1 443	–	10 867	12 310	1	0	1	–	175	177
Instrument pożyczkowy w ramach mechanizmu sprawiedliwej transformacji	–	–	–	–	167	167	–	–	–	–	167	167
Agencje zdecentralizowane	54	–	54	–	7	61	54	–	54	–	7	61

Program	Środki na zobowiązania						Środki na płatności					
	Środki budżetowe			Dodatkowe środki			Środki budżetowe			Dodatkowe środki		
	Pierwotnie przyjęty budżet	Budżety korygujące i przesunięcia	Ostateczny przyjęty budżet	Przeniesienia	Dochody przeznaczone na określony cel	Dostępne środki ogółem	Pierwotnie przyjęty budżet	Budżety korygujące i przesunięcia	Ostateczny przyjęty budżet	Przeniesienia	Dochody przeznaczone na określony cel	Dostępne środki ogółem
	1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+10+11
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	8	–	8	–	0	8	11	(2)	9	–	0	9
Ogółem dział 3: Zasoby naturalne i środowisko	56 235	446	56 681	686	17 832	75 200	56 602	(820)	55 782	693	2 797	59 271
4 Azyl, Migracja i Integracja	1 119	279	1 399	2	10	1 411	1 292	194	1 486	26	9	1 521
Agencje zdecentralizowane	154	12	166	–	26	192	154	6	160	–	26	186
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	–	–	–	–	0	0	–	–	–	–	0	0
Zarządzanie granicami (FZZG) – Zarządzanie Granicami i Wizy	671	85	756	–	8	764	511	135	646	1	143	790
Zarządzanie granicami (FZZG) – Sprzęt do kontroli celnej	138	–	138	–	–	138	136	1	137	0	–	137
Agencje zdecentralizowane	1 009	(57)	952	–	64	1 016	986	(42)	944	–	64	1 008
Ogółem dział 4: Migracja i zarządzanie granicami	3 091	319	3 410	2	108	3 520	3 078	294	3 373	27	242	3 642
5 Fundusz Bezpieczeństwa Wewnętrznego (FBW)	227	27	254	–	5	259	241	(28)	213	1	5	219
Likwidacja obiektów jądrowych	99	–	99	–	–	99	40	(3)	37	–	–	37
Bezpieczeństwo jądrowe i likwidacja	44	–	44	–	1	45	65	(24)	41	2	1	44
Agencje zdecentralizowane	216	1	217	–	10	226	216	1	217	–	10	226
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	–	–	–	–	–	–	0	–	0	–	–	0
Działania w ramach prerogatyw Komisji	22	–	22	–	0	22	21	–	21	–	0	21
Europejski Fundusz Obronny (badania)	318	–	318	–	7	326	178	(18)	160	1	4	165
Europejski Fundusz Obronny (działania niezwiązane z badaniami)	627	–	627	–	15	642	379	(23)	356	1	8	364
Mobilność wojskowa	232	–	232	–	–	232	98	16	114	1	–	115
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Ogółem dział 5: Bezpieczeństwo i obrona	1 785	28	1 813	–	38	1 851	1 238	(79)	1 159	5	28	1 192

Program	Środki na zobowiązania						Środki na płatności					
	Środki budżetowe			Dodatkowe środki			Środki budżetowe			Dodatkowe środki		
	Pierwotnie przyjęty budżet	Budżety korygujące i przesunięcia	Ostateczny przyjęty budżet	Przeniesienia	Dochody przeznaczone na określony cel	Dostępne środki ogółem	Pierwotnie przyjęty budżet	Budżety korygujące i przesunięcia	Ostateczny przyjęty budżet	Przeniesienia	Dochody przeznaczone na określony cel	Dostępne środki ogółem
	1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+10+11
6 Sąsiedztwo oraz Współpraca Międzynarodowa i Rozwojowa Instrument na rzecz Bezpieczeństwa Jądrowego (EINS)	12 717	(94)	12 622	1 864	258	14 744	7 892	451	8 343	990	307	9 640
Pomoc humanitarna (HUMA)	39	–	39	0	3	42	33	(16)	16	1	3	20
Wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa (WPZiB)	1 806	636	2 442	39	24	2 505	2 092	306	2 398	45	24	2 467
Kraje i terytoria zamorskie (KTZ)	362	–	362	–	25	387	334	50	384	0	25	409
Inne działania	69	–	69	4	–	73	52	(22)	30	1	–	31
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	72	(22)	50	–	1	51	47	(7)	40	–	1	41
Działania w ramach prerogatyw Komisji	–	–	–	–	–	–	–	0	0	–	–	0
Pomoc Przedakcesyjna (IPA III)	95	–	95	–	1	95	95	(1)	94	–	0	95
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	2 012	(19)	1 992	331	145	2 468	2 372	(521)	1 851	11	338	2 200
Ogółem dział 6: Sąsiedztwo i świat	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7 Świadczenia emerytalno-rentowe pracowników (Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) Parlament Europejski	17 170	500	17 670	2 237	456	20 364	12 916	240	13 156	1 048	698	14 902
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) Rada Europejska i Rada	2 086	77	2 162	–	236	2 398	2 086	77	2 162	–	236	2 398
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) Komisja	11	1	12	–	–	12	11	1	12	–	–	12
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) TSUE	1	–	1	–	–	1	1	–	1	–	–	1
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) Trybunał Obrachunkowy	8	–	8	–	–	8	8	–	8	–	–	8
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich	13	0	13	–	–	13	13	0	13	–	–	13
	6	–	6	–	–	6	6	–	6	–	–	6
	0	0	0	–	–	0	0	0	0	–	–	0

Program	Środki na zobowiązania						Środki na płatności					
	Środki budżetowe			Dodatkowe środki			Środki budżetowe			Dodatkowe środki		
	Pierwotnie przyjęty budżet	Budżety korygujące i przesunięcia	Ostateczny przyjęty budżet	Przeniesienia	Dochody przeznaczone na określony cel	Dostępne środki ogółem	Pierwotnie przyjęty budżet	Budżety korygujące i przesunięcia	Ostateczny przyjęty budżet	Przeniesienia	Dochody przeznaczone na określony cel	Dostępne środki ogółem
	1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+10+11
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) EIOD	0	0	0	–	–	0	0	0	0	–	–	0
Szkoły europejskie	207	9	215	–	25	240	207	9	215	2	25	242
Wynagrodzenia personelu statutowego	2 625	3	2 629	–	91	2 719	2 625	3	2 629	0	91	2 719
Wynagrodzenia personelu zewnętrznego	253	8	261	–	71	332	253	8	261	39	71	371
Członkowie – wynagrodzenia i dodatki	14	1	15	–	0	15	14	1	15	2	0	17
Członkowie – dodatki przejściowe	3	(0)	2	–	–	2	3	(0)	2	–	–	2
Koszty rekrutacji personelu	30	1	31	–	1	33	30	1	31	2	1	35
Zakończenie służby	8	0	9	–	–	9	8	0	9	–	–	9
Koszty szkoleń	18	(0)	17	–	6	23	18	(0)	17	12	6	36
Kwestie socjalne i mobilność	22	(1)	22	–	28	50	22	(1)	22	14	29	64
Technologie informacyjno-komunikacyjne	252	3	255	–	106	362	252	3	255	163	106	525
Czynsze i nabywanie	310	(21)	289	–	49	337	310	(21)	289	18	49	356
Związane z budynkami	106	25	131	–	32	164	106	25	131	51	32	215
Zabezpieczenie	66	(2)	64	–	15	79	66	(2)	64	32	15	111
Podróże służbowe i koszty reprezentacyjne	51	(1)	50	–	4	53	51	(1)	50	12	4	65
Posiedzenia, komitety, konferencje	26	(13)	13	–	2	15	26	(13)	13	4	2	20
Dziennik Urzędowy	3	(1)	2	–	–	2	3	(1)	2	1	–	3
Publikacje	10	3	13	–	3	17	10	3	13	7	3	24
Pozyskiwanie informacji	4	(0)	4	–	0	4	4	(0)	4	2	0	6
Analizy i dochodzenia	4	(1)	3	–	0	3	4	(1)	3	4	0	8
Wyposażenie, pojazdy, meble	17	4	20	–	12	32	17	4	20	13	12	44
Tłumacze zewnętrzni	27	4	31	–	41	72	27	4	31	4	41	76
Pozostałe wydatki administracyjne	18	(1)	17	–	14	31	18	(1)	17	8	14	38

Program	Środki na zobowiązania						Środki na płatności					
	Środki budżetowe			Dodatkowe środki			Środki budżetowe			Dodatkowe środki		
	Pierwotnie przyjęty budżet	Budżety korygujące i przesunięcia	Ostateczny przyjęty budżet	Przeniesienia	Dochody przeznaczone na określony cel	Dostępne środki ogółem	Pierwotnie przyjęty budżet	Budżety korygujące i przesunięcia	Ostateczny przyjęty budżet	Przeniesienia	Dochody przeznaczone na określony cel	Dostępne środki ogółem
	1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+10+11
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	–	–	–	–	–	–	0	(0)	0	–	–	0
Wydatki administracyjne innych instytucji	4 421	64	4 485	22	534	5 041	4 421	64	4 485	695	544	5 724
Ogółem dział 7: Europejska administracja publiczna	10 620	163	10 783	22	1 269	12 075	10 620	163	10 783	1 085	1 281	13 149
O Fundusz innowacyjny	–	–	–	–	6 570	6 570	–	–	–	–	6 705	6 705
Inne działania	–	–	–	–	122	122	–	–	–	–	124	124
Ogółem dział O: Poza WRF	–	–	–	–	6 692	6 692	–	–	–	–	6 830	6 830
S Rezerwa na rzecz solidarności i pomocy nadzwyczajnej (SEAR)	1 299	(580)	718	12	1	732	1 299	(580)	718	12	1	732
Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji (EFG)	201	–	201	–	8	210	25	(2)	23	–	7	30
Pobrexitowa rezerwa dostosowawcza	1 299	–	1 299	1 291	–	2 590	1 299	–	1 299	1 291	–	2 590
Ogółem dział S: Mechanizmy solidarnościowe w Unii i poza nią (instrumenty szczególne)	2 799	(580)	2 219	1 303	10	3 531	2 623	(583)	2 040	1 303	8	3 351
Ogółem	169 516	12 711	182 227	4 481	294 968	481 676	170 603	(565)	170 038	4 335	86 996	261 370

* Ten program WRF obejmuje uzupełniającą pulę środków finansowych z NextGenerationEU na pakiet REACT-EU. Zob. rozdział 1.1 „Wieloletnie ramy finansowe na lata 2021–2027” w informacjach dodatkowych do sprawozdań z wykonania budżetu. W ustępie dotyczącym działu 2 sprecyzowano wkład tego programu WRF do pakietu REACT-EU.

6.8. WRF W UJĘCIU SZCZEGÓŁOWYM: WYKONANIE ŚRODKÓW NA ZOBOWIĄZANIA

w mln EUR

Program	Dostępne środki ogółem	Zaciągnięte zobowiązania					Środki przeniesione na 2023 r.			Środki wygasające			
		Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów w przeznaczonych na określony cel	Ogółem	%	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Z dochodów w przeznaczonych na określony cel	Ogółem	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków w przeniesionych	Z dochodów w przeznaczonych na określony cel	Ogółem
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
1 „Horyzont Europa”	17 714	12 239	230	2 840	15 309	86 %	–	2 404	2 404	1	–	0	1
Euratom	350	270	–	26	296	85 %	–	54	54	–	–	0	0
Eksperymentalny reaktor termojądrowy (ITER)	733	710	–	16	726	99 %	–	7	7	0	–	–	0
Inne działania	690	–	–	61	61	9 %	–	629	629	–	–	–	–
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	17	17	–	–	17	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Fundusz InvestEU	5 874	1 197	–	2 151	3 348	57 %	–	2 526	2 526	0	–	–	0
Instrument „Łącząc Europę” – Transport	1 816	1 799	–	2	1 801	99 %	–	15	15	0	–	–	0
Instrument „Łącząc Europę” – Energia	811	797	–	4	801	99 %	–	10	10	0	–	–	0
Instrument „Łącząc Europę” – Technologie cyfrowe	251	249	–	–	249	99 %	–	2	2	0	–	–	0
„Cyfrowa Europa”	1 264	1 233	–	31	1 264	100 %	–	–	–	0	–	0	0
Agencje zdecentralizowane	219	206	–	10	216	98 %	–	4	4	–	–	–	–
Inne działania	0	0	0	0	0	–	0	0	0	0	0	0	0
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	7	7	–	–	7	97 %	–	0	0	0	–	–	0
Działania w ramach prerogatyw Komisji	26	22	–	3	25	96 %	–	1	1	0	–	–	0
Jednolity rynek	733	688	–	21	709	97 %	–	24	24	0	–	0	0
Program UE w zakresie zwalczania nadużyć finansowych	26	24	–	0	25	96 %	–	1	1	0	–	1	1
Podatki	41	37	–	1	38	93 %	–	3	3	0	–	–	0
Cła	139	130	–	4	134	97 %	–	4	4	0	–	–	0
Agencje zdecentralizowane	128	116	–	7	123	96 %	–	5	5	0	–	–	0

Program	Dostępne środki ogółem	Zaciągnięte zobowiązania					Środki przeniesione na 2023 r.			Środki wygasające			
		Z ostatecz nego przyjęte go budżetu	Ze środków przeniesi onych	Z dochodó w przeznac zonych na określony cel	Ogółem	%	Z ostatecz nego przyjęte go budżetu	Z dochodó w przeznac zonych na określony cel	Ogółem	Z ostatecz nego przyjęte go budżetu	Ze środkó w przenie sionych	Z dochodó w przeznac zonych na określony cel	Ogółem
	1	2	3	4	5=2+3 +4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+ 11+12
Inne działania	10	10	–	0	10	100 %	–	0	0	–	–	–	–
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	17	17	–	–	17	100 %	–	–	–	0	–	–	0
Europejski program kosmiczny	2 135	2 008	–	77	2 086	98 %	–	50	50	–	–	–	–
Agencje zdecentralizowane	70	68	–	2	70	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Projekty pilotażowe oraz działania przygotowawcze	0	0	0	0	0	–	0	0	0	0	0	0	0
Ogółem dział 1: Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa	33 071	21 843	230	5 257	27 330	83 %	–	5 738	5 738	2	–	1	3
2 Rozwój Regionalny (EFRR)*	45 412	36 556	–	7 799	44 355	98 %	151	155	306	722	–	29	751
Fundusz Spójności	7 102	6 220	–	601	6 822	96 %	–	11	11	225	–	44	270
Wkład Funduszu Spójności na rzecz instrumentu „Łącząc Europę” –Transport	1 507	1 494	–	12	1 507	100 %	–	0	0	–	–	0	0
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	3	3	–	–	3	99 %	–	–	–	–	–	0	0
Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+)*	22 045	15 886	–	6 060	21 946	100 %	8	33	41	49	–	9	58
Wsparcie dla społeczności Turków cypryjskich	35	34	–	1	35	100 %	–	0	0	0	–	(0)	0
Europejski Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności	240 062	119	–	136 396	136 515	57 %	–	103 547	103 547	0	–	0	0
Program „Perykles IV”	1	1	–	0	1	97 %	–	0	0	0	–	–	0
Plan odbudowy dla Europy	75	74	–	0	74	99 %	–	1	1	–	–	–	–
RescEU	2 313	354	0	760	1 114	48 %	0	1 198	1 199	0	–	–	0
Program UE dla zdrowia	861	839	–	21	860	100 %	–	1	1	0	–	(0)	0
Wsparcie w sytuacjach nadzwyczajnych na terenie Unii	377	–	–	343	343	91 %	–	35	35	–	–	0	0
Agencje zdecentralizowane	327	284	–	15	299	92 %	–	27	27	–	–	–	–

w mln EUR

Program	Dostępne środki ogółem	Zaciągnięte zobowiązania					Środki przeniesione na 2023 r.			Środki wygasające			
		Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów w przeznaczonych na określony cel	Ogółem	%	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Z dochodów w przeznaczonych na określony cel	Ogółem	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków w przeniesionych	Z dochodów w przeznaczonych na określony cel	Ogółem
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Działania w ramach prerogatyw Komisji	14	13	-	-	13	96 %	-	-	-	1	-	-	1
Zatrudnienie i innowacje społeczne	99	86	-	3	90	90 %	-	7	7	2	-	1	2
Erasmus+	3 800	3 406	-	211	3 617	95 %	-	183	183	-	-	0	0
Europejski Korpus Solidarności	161	141	-	13	155	96 %	-	6	6	-	-	-	-
Kreatywna Europa	426	407	-	13	419	98 %	-	6	6	-	-	-	-
Sprawiedliwość	53	44	-	6	49	94 %	-	3	3	-	-	-	-
Prawa i wartości	217	215	-	1	216	99 %	-	1	1	0	-	-	0
Agencje zdecentralizowane	249	245	-	3	247	99 %	-	2	2	-	-	-	-
Inne działania	11	8	-	1	9	78 %	-	2	2	1	-	-	1
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	36	35	-	-	35	98 %	-	0	0	0	-	-	0
Działania w ramach prerogatyw Komisji	187	181	-	3	184	98 %	-	2	2	2	-	-	2
Ogółem dział 2: Spójność, odporność i wartości	325 372	66 644	0	152 263	218 907	67 %	159	105 221	105 381	1 002	-	82	1 084
3 Gwarancje rolne	41 687	39 876	676	629	41 182	99 %	485	2	488	7	10	0	18
Inne programy dotyczące zasobów naturalnych i środowiska	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0
Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich	18 800	12 728	-	5 689	18 416	98 %	-	222	222	0	-	161	161
Gospodarka morską i rybołówstwo	1 210	1 131	-	75	1 206	100 %	3	1	4	0	-	0	0
Rybołówstwo (SFPA i RFMO)	159	159	-	-	159	100 %	-	-	-	0	-	-	0
Agencje zdecentralizowane	30	29	-	1	29	98 %	-	1	1	-	-	-	-

w mln EUR

Program	Dostępne środki ogółem	Zaciągnięte zobowiązania					Środki przeniesione na 2023 r.			Środki wygasające			
		Z ostatecz nego przyjęte go budżetu	Ze środków przeniesi onych	Z dochodó w przeznac zonych na określony cel	Ogółem	%	Z ostatecz nego przyjęte go budżetu	Z dochodó w przeznac zonych na określony cel	Ogółem	Z ostatecz nego przyjęte go budżetu	Ze środkó w przenie sionych	Z dochodó w przeznac zonych na określony cel	Ogółem
	1	2	3	4	5=2+3 +4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+ 11+12
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	1	1	–	–	1	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Działania na rzecz środowiska i klimatu (LIFE)	765	755	–	3	758	99 %	–	7	7	0	–	0	0
Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji	12 310	1 327	–	4 982	6 309	51 %	–	5 885	5 885	116	–	–	116
Instrument pożyczkowy w ramach mechanizmu sprawiedliwej transformacji	167	–	–	11	11	7 %	–	156	156	–	–	–	–
Agencje zdecentralizowane	61	54	–	7	61	100 %	–	0	0	–	–	0	0
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	8	8	–	–	8	99 %	–	0	0	0	–	–	0
Ogółem dział 3: Zasoby naturalne i środowisko	75 200	56 070	676	11 396	68 142	91 %	488	6 275	6 763	123	10	161	295
4 Azyl, Migracja i Integracja	1 411	1 391	2	9	1 401	99 %	8	2	10	0	–	–	0
Agencje zdecentralizowane	192	166	–	18	184	96 %	–	8	8	–	–	0	0
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	0	–	–	–	–	–	–	0	0	–	–	0	0
Zarządzanie granicami (FZZG) – Zarządzanie Granicami i Wizy	764	748	–	8	756	99 %	8	0	8	0	–	0	0
Zarządzanie granicami (FZZG) – Sprzęt do kontroli celnej	138	138	–	–	138	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Agencje zdecentralizowane	1 016	952	–	16	967	95 %	–	48	48	–	–	0	0
Ogółem dział 4: Migracja i zarządzanie granicami	3 520	3 395	2	50	3 446	98 %	16	58	74	0	–	0	0
5 Fundusz Bezpieczeństwa Wewnętrznego (FBW)	259	251	–	4	255	98 %	3	1	5	0	–	(0)	0
Likwidacja obiektów jądrowych	99	99	–	–	99	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Bezpieczeństwo jądrowe i likwidacja	45	44	–	0	44	99 %	–	0	0	0	–	0	0
Agencje zdecentralizowane	226	217	–	4	221	98 %	–	6	6	–	–	0	0
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–

w mln EUR

Program	Dostępne środki ogółem	Zaciągnięte zobowiązania					%	Środki przeniesione na 2023 r.			Środki wygasające			
		Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów w przeznaczonych na określony cel	Ogółem			Z ostatecznego przyjętego budżetu	Z dochodów w przeznaczonych na określony cel	Ogółem	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków w przeniesionych	Z dochodów w przeznaczonych na określony cel	Ogółem
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1		7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
Działania w ramach prerogatyw Komisji	22	22	–	0	22	99 %		–	0	0	0	–	0	0
Europejski Fundusz Obronny (badania)	326	318	–	7	326	100 %		–	–	–	–	–	–	–
Europejski Fundusz Obronny (działania niezwiązane z badaniami)	642	627	–	15	642	100 %		–	–	–	–	–	–	–
Mobilność wojskowa	232	232	–	–	232	100 %		–	–	–	–	–	–	–
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	–	–	–	–	–	–		–	–	–	–	–	–	–
Ogółem dział 5: Bezpieczeństwo i obrona	1 851	1 809	–	30	1 840	99 %		3	7	11	0	–	0	1
6 Sąsiedztwo oraz Współpraca Międzynarodowa i Rozwojowa	14 744	12 589	1 864	146	14 598	99 %		34	113	146	(0)	0	0	0
Instrument na rzecz Bezpieczeństwa Jądrowego (EINS)	42	39	0	2	41	98 %		0	1	1	(0)	0	–	0
Pomoc humanitarna (HUMA)	2 505	2 442	39	16	2 497	100 %		–	7	7	–	–	–	–
Wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa (WPZiB)	387	362	–	25	387	100 %		–	0	0	0	–	(0)	0
Kraje i terytoria zamorskie (KTZ)	73	68	4	–	72	99 %		1	–	1	(0)	0	–	0
Inne działania	51	50	–	–	50	99 %		–	1	1	0	–	–	0
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	–	–	–	–	–	–		–	–	–	–	–	–	–
Działania w ramach prerogatyw Komisji	95	95	–	0	95	100 %		–	0	0	0	–	–	0
Pomoc Przedakcesyjna (IPA III)	2 468	1 989	331	94	2 413	98 %		4	51	55	(0)	0	–	0
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	0	0	0	0	0	–		0	0	0	0	0	0	0
Ogółem dział 6: Sąsiedztwo i świat	20 364	17 633	2 237	283	20 153	99 %		38	173	211	0	0	0	0
7 Świadczenia emerytalno-rentowe pracowników	2 398	2 162	–	236	2 398	100 %		–	–	–	–	–	–	–

Program	Zaciągnięte zobowiązania						Środki przeniesione na 2023 r.			Środki wygasające			
	Dostępne środki ogółem	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów w przeznaczonych na określony cel	Ogółem	%	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Z dochodów w przeznaczonych na określony cel	Ogółem	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków w przeniesionych	Z dochodów w przeznaczonych na określony cel	Ogółem
1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12	
(Świadczenia emerytalno- rentowe byłych członków) Parlament Europejski	12	12	–	–	12	100 %	–	–	–	–	–	–	–
(Świadczenia emerytalno- rentowe byłych członków) Rada Europejska i Rada	1	1	–	–	1	100 %	–	–	–	–	–	–	–
(Świadczenia emerytalno- rentowe byłych członków) Komisja	8	8	–	–	8	100 %	–	–	–	–	–	–	–
(Świadczenia emerytalno- rentowe byłych członków) TSUE	13	13	–	–	13	100 %	–	–	–	–	–	–	–
(Świadczenia emerytalno- rentowe byłych członków) Trybunał Obrachunkowy	6	6	–	–	6	100 %	–	–	–	–	–	–	–
(Świadczenia emerytalno- rentowe byłych członków) Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich	0	0	–	–	0	100 %	–	–	–	–	–	–	–
(Świadczenia emerytalno- rentowe byłych członków) EIOD	0	0	–	–	0	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Szkoły europejskie	240	215	–	19	235	98 %	–	6	6	0	–	–	0
Wynagrodzenia personelu statutowego	2 719	2 629	–	36	2 665	98 %	–	55	55	0	–	–	0
Wynagrodzenia personelu zewnętrznego	332	253	–	33	286	86 %	–	38	38	8	–	0	8
Członkowie – wynagrodzenia i dodatki	15	15	–	0	15	100 %	–	0	0	0	–	(0)	0
Członkowie – dodatki przejściowe	2	2	–	–	2	100 %	–	–	–	0	–	–	0
Koszty rekrutacji personelu	33	31	–	0	32	97 %	–	1	1	0	–	–	0
Zakończenie służby	9	9	–	–	9	100 %	–	–	–	0	–	–	0
Koszty szkoleń	23	17	–	3	21	89 %	–	2	2	0	–	0	0
Kwestie socjalne i mobilność	50	22	–	17	39	78 %	–	11	11	0	–	0	0

Program	Dostępne środki ogółem	Zaciągnięte zobowiązania					Środki przeniesione na 2023 r.			Środki wygasające			
		Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów w przeznaczonych na określony cel	Ogółem	%	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Z dochodów w przeznaczonych na określony cel	Ogółem	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków w przeniesionych	Z dochodów w przeznaczonych na określony cel	Ogółem
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
Technologie informacyjno-komunikacyjne	362	255	–	59	314	87 %	–	47	47	0	–	0	0
Czynsze i nabywanie	337	289	–	34	323	96 %	–	14	14	0	–	–	0
Związane z budynkami	164	131	–	21	152	93 %	–	12	12	0	–	–	0
Zabezpieczenie	79	64	–	12	76	96 %	–	3	3	0	–	0	0
Podróże służbowe i koszty reprezentacyjne	53	50	–	2	51	96 %	–	2	2	0	–	0	0
Posiedzenia, komitety, konferencje	15	12	–	1	13	86 %	–	1	1	1	–	0	1
Dziennik Urzędowy	2	2	–	–	2	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Publikacje	17	13	–	3	16	95 %	–	1	1	0	–	0	0
Pozyskiwanie informacji	4	4	–	0	4	99 %	–	0	0	0	–	–	0
Analizy i dochodzenia	3	3	–	0	3	96 %	–	0	0	0	–	0	0
Wyposażenie, pojazdy, meble	32	20	–	5	25	79 %	–	7	7	0	–	–	0
Tłumacze zewnętrzni	72	31	–	33	64	89 %	–	8	8	0	–	0	0
Pozostałe wydatki administracyjne	31	17	–	11	28	93 %	–	2	2	0	–	0	0
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Wydatki administracyjne innych instytucji	5 041	4 445	21	384	4 850	96 %	1	149	150	40	1	0	41
Ogółem dział 7: Europejska administracja publiczna	12 075	10 733	21	911	11 664	97 %	1	358	359	50	1	1	52
O Fundusz innowacyjny	6 570	–	–	2 953	2 953	45 %	–	3 617	3 617	–	–	–	–
Inne działania	122	–	–	53	53	43 %	–	69	69	–	–	–	–
Ogółem dział O: Poza WRF	6 692	–	–	3 006	3 006	45 %	–	3 686	3 686	–	–	–	–
S Rezerwa na rzecz solidarności i pomocy nadzwyczajnej (SEAR)	732	18	12	–	30	4 %	700	1	702	–	–	–	–

Program	Dostępne środki ogółem	Zaciągnięte zobowiązania					Środki przeniesione na 2023 r.			Środki wygasające			
		Z ostatecz nego przyjęte go budżetu	Ze środków przeniesi onych	Z dochodó w przeznac zonych na określony cel	Ogółem	%	Z ostatecz nego przyjęte go budżetu	Z dochodó w przeznac zonych na określony cel	Ogółem	Z ostatecz nego przyjęte go budżetu	Ze środkó w przenie sionych	Z dochodó w przeznac zonych na określony cel	Ogółem
	1	2	3	4	5=2+3 +4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+ 11+12
Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji (EFG)	210	28	–	–	28	13 %	–	1	1	173	–	7	180
Pobrewitowa rezerwa dostosowawcza	2 590	1 253	1 291	–	2 544	98 %	46	–	46	–	–	–	–
Ogółem dział S: Mechanizmy solidarnościowe w Unii i poza nią (instrumenty szczególne)	3 531	1 299	1 303	–	2 602	74 %	746	3	749	173	–	7	180
Ogółem	481 676	179 425	4 469	173 196	357 091	74 %	1 451	121 520	122 971	1 351	12	252	1 614

* Ten program WRF obejmuje uzupełniającą pulę środków finansowych z NextGenerationEU na pakiet REACT-EU. Zob. rozdział 1.1 „Wieloletnie ramy finansowe na lata 2021–2027” w informacjach dodatkowych do sprawozdań z wykonania budżetu. W ustępie dotyczącym działu 2 sprecyzowano wkład tego programu WRF do pakietu REACT-EU.

6.9. WRF W UJĘCIU SZCZEGÓŁOWYM: WYKONANIE ŚRODKÓW NA PŁATNOŚCI

w mln EUR

Program		Dokonane płatności						Środki przeniesione na 2023 r.			Środki wygasające			
		Dostępne środki ogółem	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów w przeznaczonych na określony cel	Ogółem	%	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Z dochodów w przeznaczonych na określony cel	Ogółem	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów w przeznaczonych na określony cel	Ogółem
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
1	„Horyzont Europa”	18 178	12 048	87	2 698	14 834	82 %	71	3 260	3 331	1	9	2	12
	Euratom	417	253	21	12	286	68 %	16	111	127	1	4	0	4
	Eksperymentalny reaktor termojądrowy (ITER)	613	560	1	44	605	99 %	1	7	8	0	0	–	0
	Inne działania	371	–	–	64	64	17 %	–	306	306	–	–	–	–
	Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	9	8	–	–	8	90 %	–	–	–	1	–	–	1
	Fundusz InvestEU	2 775	1 057	1	1 605	2 663	96 %	0	112	112	0	–	0	0
	Instrument „Łącząc Europę” – Transport	1 986	1 965	1	8	1 974	99 %	0	11	11	0	0	–	0
	Instrument „Łącząc Europę” – Energia	646	630	1	12	643	100 %	2	0	2	0	0	(0)	0
	Instrument „Łącząc Europę” – Technologie cyfrowe	138	132	1	4	137	99 %	0	1	1	0	0	–	0
	„Cyfrowa Europa”	794	754	7	21	782	98 %	9	–	9	3	0	0	3
	Agencje zdecentralizowane	204	191	–	10	201	98 %	–	4	4	–	–	–	–
	Inne działania	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0
	Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	21	14	–	–	14	67 %	–	0	0	7	–	–	7
	Działania w ramach prerogatyw Komisji	26	24	–	0	25	95 %	–	1	1	0	–	–	0
	Jednolity rynek	605	533	7	19	560	92 %	6	37	43	1	1	0	3

Program	Dostępne środki ogółem	Dokonane płatności					Środki przeniesione na 2023 r.			Środki wygasające			
		Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów w przeznaczonych na określony cel	Ogółem	%	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Z dochodów w przeznaczonych na określony cel	Ogółem	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów w przeznaczonych na określony cel	Ogółem
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
Program UE w zakresie zwalczania nadużyć finansowych	29	22	–	1	23	78 %	–	1	1	6	–	–	6
Podatki	32	27	0	1	28	87 %	0	3	3	1	0	–	1
Cła	118	109	0	4	113	96 %	0	4	4	0	–	–	0
Agencje zdecentralizowane	128	116	–	7	123	96 %	–	5	5	0	–	–	0
Inne działania	9	9	–	0	9	96 %	–	0	0	0	–	–	0
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	8	7	–	–	7	91 %	–	–	–	1	–	–	1
Europejski program kosmiczny	2 206	1 948	5	59	2 012	91 %	5	189	193	0	1	0	1
Agencje zdecentralizowane	65	64	–	2	65	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Projekty pilotażowe oraz działania przygotowawcze	0	0	0	0	0	–	0	0	0	0	0	0	0
Ogółem dział 1: Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa	29 379	20 471	132	4 570	25 174	86 %	112	4 052	4 164	23	15	3	41
2 Rozwój Regionalny (EFRR)*	43 807	32 175	1	10 283	42 459	97 %	1	1 342	1 343	5	0	(0)	5
Fundusz Spójności	10 233	9 487	0	521	10 009	98 %	0	224	224	0	0	–	0
Wkład Funduszu Spójności na rzecz instrumentu „Łącząc Europę” –Transport	1 855	1 851	–	4	1 855	100 %	–	0	0	0	–	0	0
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	3	2	–	0	2	69 %	–	–	–	1	–	–	1

w mln EUR

Program	Dostępne środki ogółem	Dokonane płatności					Środki przeniesione na 2023 r.			Środki wygasające			
		Z ostatecznego przyjętego budżetu	Z środków przeniesionych	Z dochodów w przeznaczonych na określony cel	Ogółem	%	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Z dochodów w przeznaczonych na określony cel	Ogółem	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Z środków przeniesionych	Z dochodów w przeznaczonych na określony cel	Ogółem
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+)*	19 647	14 084	0	4 606	18 690	95 %	2	953	956	0	1	0	1
Wsparcie dla społeczności Turków cypryjskich	43	42	0	0	42	98 %	1	0	1	0	0	0	0
Europejski Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności	47 296	96	1	47 178	47 275	100 %	2	18	20	0	0	0	0
Program „Perykles IV”	1	1	–	0	1	81 %	–	0	0	0	–	–	0
Plan odbudowy dla Europy	76	45	2	0	47	61 %	29	1	30	–	0	–	0
RescEU	578	233	–	320	553	96 %	16	8	25	(0)	–	0	0
Program UE dla zdrowia	204	186	3	9	198	97 %	4	1	4	0	1	0	1
Wsparcie w sytuacjach nadzwyczajnych na terenie Unii	512	134	–	324	458	90 %	–	53	53	0	–	0	0
Agencje zdecentralizowane	311	270	–	15	284	91 %	–	27	27	0	–	–	0
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	1	1	–	–	1	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Działania w ramach prerogatyw Komisji	12	11	–	–	11	95 %	–	–	–	1	–	–	1
Zatrudnienie i innowacje społeczne	100	85	2	4	91	91 %	1	7	9	0	0	0	1
Erasmus+	3 807	3 269	8	198	3 474	91 %	13	321	333	0	0	0	0
Europejski Korpus Solidarności	158	128	4	2	134	84 %	4	21	25	0	0	0	0
Kreatywna Europa	337	310	2	13	325	96 %	2	9	11	(0)	0	0	0
Sprawiedliwość	49	38	1	9	48	97 %	1	1	1	0	0	(0)	0

Program		Dokonane płatności						Środki przeniesione na 2023 r.			Środki wygasające			
		Dostępne środki ogółem	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów w przeznaczonych na określony cel	Ogółem	%	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Z dochodów w przeznaczonych na określony cel	Ogółem	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów w przeznaczonych na określony cel	Ogółem
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
	Prawa i wartości	157	153	1	1	154	98 %	1	1	2	0	0	–	0
	Agencje zdecentralizowane	239	235	–	3	237	99 %	–	2	2	0	–	0	0
	Inne działania	9	6	–	1	7	82 %	–	2	2	0	–	–	0
	Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	48	48	–	–	48	99 %	–	0	0	0	–	–	0
	Działania w ramach prerogatyw Komisji	169	164	–	2	166	98 %	–	3	3	1	–	–	1
	Ogółem dział 2: Spójność, odporność i wartości	129 654	63 055	24	63 491	126 570	98 %	76	2 995	3 071	10	3	1	14
3	Gwarancje rolne	41 674	39 846	677	629	41 152	99 %	486	2	488	24	10	0	34
	Inne programy dotyczące zasobów naturalnych i środowiska	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0
	Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich	15 528	13 839	0	1 406	15 244	98 %	0	217	217	67	0	–	67
	Gospodarka morską i rybołówstwo	919	734	1	183	918	100 %	1	0	1	0	0	(0)	0
	Rybołówstwo (SFPA i RFMO)	159	159	–	–	159	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	Agencje zdecentralizowane	30	29	–	1	29	98 %	–	1	1	–	–	–	–
	Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	5	5	–	–	5	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	Działania na rzecz środowiska i klimatu (LIFE)	542	522	5	3	530	98 %	6	6	12	0	0	0	0
	Fundusz na rzecz	177	1	–	167	169	95 %	–	8	8	–	–	(0)	(0)

w mln EUR

Program		Dokonane płatności					Środki przeniesione na 2023 r.			Środki wygasające				
		Dostępne środki ogółem	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Z środków przeniesionych	Z dochodów w przeznaczonych na określony cel	Ogółem	%	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Z dochodów w przeznaczonych na określony cel	Ogółem	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Z środków przeniesionych	Z dochodów w przeznaczonych na określony cel	Ogółem
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
4	Sprawiedliwej Transformacji Instrument pożyczkowy w ramach mechanizmu sprawiedliwej transformacji	167	–	–	1	1	1 %	–	166	166	–	–	–	–
	Agencje zdecentralizowane	61	54	–	7	61	100 %	–	0	0	–	–	0	0
	Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	9	9	–	–	9	99 %	–	0	0	0	–	–	0
	Ogółem dział 3: Zasoby naturalne i środowisko	59 271	55 198	682	2 396	58 276	98 %	493	401	894	91	11	0	102
	Azyl, Migracja i Integracja	1 521	1 449	25	5	1 480	97 %	2	4	6	35	0	–	36
	Agencje zdecentralizowane	186	148	–	18	166	89 %	–	8	8	12	–	0	12
	Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	0	–	–	–	–	–	–	0	0	–	–	0	0
	Zarządzanie granicami (FZZG) – Zarządzanie Granicami i Wizy	790	630	1	10	641	81 %	1	133	134	15	0	–	15
	Zarządzanie granicami (FZZG) – Sprzęt do kontroli celnej	137	137	0	–	137	100 %	0	–	0	0	–	–	0
	Agencje zdecentralizowane	1 008	928	–	16	944	94 %	–	48	48	16	–	0	16
Ogółem dział 4: Migracja i zarządzanie granicami		3 642	3 292	26	49	3 368	92 %	3	193	196	78	0	0	78
5	Fundusz Bezpieczeństwa Wewnętrznego (FBW)	219	192	1	2	196	89 %	1	3	4	19	0	–	19
	Likwidacja obiektów	37	37	–	–	37	100 %	–	–	–	0	–	–	0

w mln EUR

Program	Dostępne środki ogółem	Dokonane płatności					Środki przeniesione na 2023 r.			Środki wygasające			
		Z ostatecznego przyjętego budżetu	Z środków przeniesionych	Z dochodów w przeznaczonych na określony cel	Ogółem	%	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Z dochodów w przeznaczonych na określony cel	Ogółem	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Z środków przeniesionych	Z dochodów w przeznaczonych na określony cel	Ogółem
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
jądrowych													
Bezpieczeństwo jądrowe i likwidacja	44	39	2	1	41	94 %	2	0	2	0	0	–	1
Agencje zdecentralizowane	226	217	–	4	221	98 %	–	6	6	–	–	0	0
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	0	–	–	–	–	–	–	–	–	0	–	–	0
Działania w ramach prerogatyw Komisji	21	18	–	0	18	87 %	–	0	0	3	–	–	3
Europejski Fundusz Obronny (badania)	165	158	1	4	163	99 %	1	–	1	(0)	0	0	0
Europejski Fundusz Obronny (działania niezwiązane z badaniami)	364	355	1	8	364	100 %	1	–	1	(0)	0	–	0
Mobilność wojskowa	115	114	1	–	114	100 %	0	–	0	0	–	–	0
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Ogółem dział 5: Bezpieczeństwo i obrona	1 192	1 130	5	19	1 154	97 %	6	9	15	23	0	0	23
6 Sąsiedztwo oraz Współpraca Międzynarodowa i Rozwojowa	9 640	8 275	977	149	9 400	98 %	68	159	226	0	13	0	13
Instrument na rzecz Bezpieczeństwa Jądrowego (EINS)	20	16	1	3	19	97 %	1	–	1	0	0	–	0
Pomoc humanitarna (HUMA)	2 467	2 391	45	10	2 446	99 %	7	14	21	(0)	0	–	0
Wspólna polityka zagraniczna	409	383	0	25	408	100 %	0	0	1	0	0	0	0

w mln EUR

Program	Dostępne środki ogółem	Dokonane płatności					Środki przeniesione na 2023 r.			Środki wygasające			
		Z ostatecznego przyjętego budżetu	Z środków przeniesionych	Z dochodów w przeznaczonych na określony cel	Ogółem	%	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Z dochodów w przeznaczonych na określony cel	Ogółem	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Z środków przeniesionych	Z dochodów w przeznaczonych na określony cel	Ogółem
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
i bezpieczeństwa (WPZiB)													
Kraje i terytoria zamorskie (KTZ)	31	29	1	–	30	96 %	1	–	1	0	0	–	0
Inne działania	41	35	–	–	35	84 %	–	1	1	6	–	–	6
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	0	0	–	–	0	66 %	–	–	–	0	–	–	0
Działania w ramach prerogatyw Komisji	95	93	–	0	93	98 %	–	0	0	2	–	–	2
Pomoc Przedakcesyjna (IPA III)	2 200	1 829	8	253	2 090	95 %	17	85	101	6	2	–	8
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	0	0	0	0	0	–	0	0	0	0	0	0	0
Ogółem dział 6:	14 902	13 049	1 032	440	14 521	97 %	93	258	352	13	16	0	30
7 Śiadctwo i świat													
Śiadctwa emerytalno-rentowe pracowników (Śiadctwa emerytalno-rentowe byłych członków) Parlament Europejski (Śiadctwa emerytalno-rentowe byłych członków) Rada Europejska i Rada (Śiadctwa emerytalno-rentowe byłych członków) Komisja (Śiadctwa emerytalno-rentowe byłych członków) TSUE	2 398	2 162	–	236	2 398	100 %	–	0	0	–	–	(0)	(0)
	12	12	–	–	12	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	1	1	–	–	1	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	8	8	–	–	8	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	13	13	–	–	13	100 %	–	–	–	–	–	–	–

Program	Dostępne środki ogółem	Dokonane płatności					Środki przeniesione na 2023 r.			Środki wygasające			
		Z ostatecznego przyjętego budżetu	Z środków przeniesionych	Z dochodów w przeznaczonych na określony cel	Ogółem	%	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Z dochodów w przeznaczonych na określony cel	Ogółem	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Z środków przeniesionych	Z dochodów w przeznaczonych na określony cel	Ogółem
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków)	6	6	–	–	6	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Trybunał Obrachunkowy (Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków)	0	0	–	–	0	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich (Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) EIOD	0	0	–	–	0	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Szkoły europejskie	242	215	2	18	236	97 %	0	6	6	0	–	(0)	0
Wynagrodzenia personelu statutowego	2 719	2 629	–	36	2 665	98 %	0	55	55	0	0	–	0
Wynagrodzenia personelu zewnętrznego	371	210	35	32	277	75 %	42	39	81	8	4	0	13
Członkowie – wynagrodzenia i dodatki	17	15	1	0	16	90 %	0	0	0	0	1	(0)	1
Członkowie – dodatki przejściowe	2	2	–	–	2	100 %	–	–	–	0	–	–	0
Koszty rekrutacji personelu	35	28	2	0	30	87 %	3	1	4	0	0	–	0
Zakończenie służby	9	9	–	–	9	100 %	–	–	–	0	–	–	0
Koszty szkoleń	36	8	11	2	20	57 %	9	4	13	0	2	0	2
Kwestie socjalne i mobilność	64	13	12	10	35	55 %	9	19	27	0	2	0	2
Technologie informacyjno-komunikacyjne	525	129	160	30	319	61 %	126	76	202	0	4	0	4
Czynsze i nabywanie	356	289	18	33	340	95 %	0	16	16	0	0	–	0
Związane z budynkami	215	71	49	12	132	62 %	60	21	81	0	2	–	2

Program		Dokonane płatności						Środki przeniesione na 2023 r.			Środki wygasające			
		Dostępne środki ogółem	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów w przeznaczonych na określony cel	Ogółem	%	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Z dochodów w przeznaczonych na określony cel	Ogółem	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów w przeznaczonych na określony cel	Ogółem
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
	Zabezpieczenie	111	38	30	5	73	66 %	26	11	36	0	1	–	1
	Podróże służbowe i koszty reprezentacyjne	65	38	4	1	44	67 %	11	2	13	0	8	0	8
	Posiedzenia, komitety, konferencje	20	5	1	1	7	36 %	7	2	9	1	3	0	4
	Dziennik Urzędowy	3	2	1	–	2	84 %	0	–	0	–	0	–	0
	Publikacje	24	8	7	2	17	68 %	6	2	8	0	0	0	0
	Pozyskiwanie informacji	6	3	2	0	4	71 %	2	0	2	0	0	–	0
	Analizy i dochodzenia	8	1	4	–	5	63 %	3	0	3	0	0	0	0
	Wyposażenie, pojazdy, meble	44	6	12	3	22	49 %	14	8	22	0	1	–	1
	Tłumacze zewnętrzni	76	27	4	31	63	82 %	4	9	13	0	0	0	1
	Pozostałe wydatki administracyjne	38	12	7	8	27	71 %	5	6	11	0	1	0	1
	Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	0	0	–	–	0	91 %	–	–	–	0	–	–	0
	Wydatki administracyjne innych instytucji	5 724	3 870	598	333	4 801	84 %	596	208	805	40	76	3	119
	Ogółem dział 7: Europejska administracja publiczna	13 149	9 832	959	792	11 583	88 %	923	485	1 407	50	105	4	158
O	Fundusz innowacyjny	6 705	–	–	21	21	0 %	–	6 685	6 685	–	–	–	–
	Inne działania	124	–	–	52	52	42 %	–	72	72	–	–	–	–
	Ogółem dział O: Poza WRF	6 830	–	–	72	72	1 %	–	6 757	6 757	–	–	–	–
S	Rezerwa na rzecz solidarności i pomocy	732	18	12	–	30	4 %	700	1	702	–	–	–	–

w mln EUR

Program	Dostępne środki ogółem	Dokonane płatności					Środki przeniesione na 2023 r.			Środki wygasające			
		Z ostatecznego przyjętego budżetu	Z środków przeniesionych	Z dochodów w przeznaczonych na określony cel	Ogółem	%	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Z dochodów w przeznaczonych na określony cel	Ogółem	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Z środków przeniesionych	Z dochodów w przeznaczonych na określony cel	Ogółem
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
nadzwyczajnej (SEAR)													
Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji (EFG)	30	22	–	5	28	94 %	0	1	2	0	–	–	0
Pobreitowa rezerwa dostosowawcza	2 590	1 253	1 291	–	2 544	98 %	46	–	46	–	–	–	–
Ogółem dział S: Mechanizmy solidarnościowe w Unii i poza nią (instrumenty szczególne)	3 351	1 294	1 303	5	2 602	78 %	746	3	749	0	–	–	0
Ogółem	261 370	167 321	4 163	71 837	243 321	93 %	2 452	15 152	17 604	287	151	7	445

* Ten program WRF obejmuje uzupełniającą pulę środków finansowych z NextGenerationEU na pakiet REACT-EU. Zob. rozdział 1.1 „Wieloletnie ramy finansowe na lata 2021–2027” w informacjach dodatkowych do sprawozdań z wykonania budżetu. W ustępie dotyczącym działu 2 sprecyzowano wkład tego programu WRF do pakietu REACT-EU.

6.10. WRF W UJĘCIU SZCZEGÓŁOWYM: ZMIANA STANU ZOBOWIĄZAŃ POZOSTAJĄCYCH DO SPŁATY (RAL)

w mln EUR

Program	Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec poprzedniego roku			Zobowiązania za bieżący rok					
	Zobowiązania przeniesione z poprzedniego roku	Umorzenie/aktualizacja wyceny/anulowanie	Płatności	Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec roku	Zobowiązania zaciągnięte w ciągu roku	Płatności	Anulowane zobowiązania, których nie można przenieść na następne okresy	Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec roku	Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec roku - ogółem
	1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	9=4+8
1 „Horyzont Europa”	27 571	(385)	(11 472)	15 714	15 309	(3 362)	(9)	11 939	27 653
Euratom	317	(24)	(103)	191	296	(183)	(0)	112	303
Eksperymentalny reaktor termojądrowy (ITER)	1 313	(0)	(518)	795	726	(86)	(1)	639	1 433
Inne działania	106	(8)	(44)	54	61	(20)	–	41	95
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	22	(1)	(8)	13	17	(0)	–	17	30
Fundusz InvestEU	4 053	(30)	(2 368)	1 655	3 348	(295)	–	3 053	4 708
Instrument „Łącząc Europę” – Transport	7 183	(147)	(1 956)	5 079	1 801	(18)	–	1 783	6 862
Instrument „Łącząc Europę” – Energia	3 904	(68)	(640)	3 197	801	(3)	–	798	3 994
Instrument „Łącząc Europę” – Technologie cyfrowe	436	(5)	(133)	298	249	(4)	–	245	543
„Cyfrowa Europa”	1 140	(0)	(523)	616	1 264	(258)	–	1 006	1 622
Agencje zdecentralizowane	36	–	(36)	–	216	(165)	–	51	51
Inne działania	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	52	(1)	(13)	38	7	(2)	–	5	43
Działania w ramach prerogatyw Komisji	41	(2)	(21)	17	25	(3)	–	22	39
Jednolity rynek	950	(54)	(418)	478	709	(141)	(0)	567	1 045
Program UE w zakresie zwalczania nadużyć finansowych	33	(0)	(18)	15	25	(5)	–	19	34
Podatki	33	(1)	(20)	12	38	(8)	–	30	42
Cła	122	(3)	(89)	31	134	(24)	–	110	141
Agencje zdecentralizowane	–	–	–	–	123	(123)	–	0	0

Program	Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec poprzedniego roku				Zobowiązania za bieżący rok				
	Zobowiązania przeniesione z poprzedniego roku	Umorzenie/aktualizacja wyceny/anulowanie	Płatności	Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec roku	Zobowiązania zaciągnięte w ciągu roku	Płatności	Anulowane zobowiązania, których nie można przenieść na następne okresy	Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec roku	Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec roku - ogółem
	1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	9=4+8
Inne działania	6	(0)	(4)	2	10	(5)	–	5	7
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	16	(1)	(7)	8	17	(0)	–	17	25
Europejski program kosmiczny	1 369	(4)	(757)	608	2 086	(1 254)	–	831	1 439
Agencje zdecentralizowane	15	–	(15)	–	70	(50)	–	20	20
Projekty pilotażowe oraz działania przygotowawcze	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ogółem dział 1: Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa	48 717	(733)	(19 163)	28 820	27 330	(6 011)	(10)	21 309	50 130
2 Rozwój Regionalny (EFRR)*	84 149	(86)	(37 813)	46 250	44 355	(4 645)	(0)	39 710	85 960
Fundusz Spójności	18 402	(16)	(9 327)	9 059	6 822	(682)	(0)	6 140	15 198
Wkład Funduszu Spójności na rzecz instrumentu „Łącząc Europę” –Transport	7 026	(29)	(1 844)	5 152	1 507	(11)	–	1 496	6 648
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	7	(1)	(2)	4	3	–	–	3	6
Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+)*	43 257	(23)	(16 996)	26 238	21 946	(1 694)	(0)	20 252	46 489
Wsparcie dla społeczności Turków cypryjskich	117	(2)	(40)	75	35	(3)	(0)	32	107
Europejski Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności	51 801	(4)	(21 231)	30 566	136 515	(26 045)	–	110 470	141 037
Program „Perykles IV”	1	(0)	(0)	1	1	(0)	–	0	1
Plan odbudowy dla Europy	2	(0)	(2)	–	74	(45)	–	29	29
RescEU	596	(8)	(164)	425	1 114	(389)	(0)	725	1 150
Program UE dla zdrowia	412	(11)	(108)	293	860	(90)	–	770	1 063
Wsparcie w sytuacjach nadzwyczajnych na terenie Unii	191	(14)	(135)	43	343	(324)	–	19	62
Agencje zdecentralizowane	20	–	–	20	299	(284)	–	15	35
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	1	(0)	(1)	0	–	–	–	–	0

w mln EUR

Program	Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec poprzedniego roku				Zobowiązania za bieżący rok				
	Zobowiązania przeniesione z poprzedniego roku	Umorzenie/aktualizacja wyceny/anulowanie	Płatności	Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec roku	Zobowiązania zaciągnięte w ciągu roku	Płatności	Anulowane zobowiązania, których nie można przenieść na następne okresy	Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec roku	Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec roku - ogółem
	1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	9=4+8
Działania w ramach prerogatyw Komisji	9	(0)	(7)	1	13	(4)	–	9	10
Zatrudnienie i innowacje społeczne	187	(12)	(73)	102	90	(18)	–	72	174
Erasmus+	1 765	(37)	(887)	840	3 617	(2 587)	–	1 030	1 870
Europejski Korpus Solidarności	148	(3)	(36)	109	155	(98)	–	57	166
Kreatywna Europa	400	(12)	(216)	173	419	(109)	–	310	483
Sprawiedliwość	75	(13)	(20)	41	49	(27)	–	22	63
Prawa i wartości	156	(5)	(73)	78	216	(82)	–	134	213
Agencje zdecentralizowane	33	(2)	(3)	28	247	(235)	–	13	41
Inne działania	10	(0)	(6)	4	9	(1)	–	8	12
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	83	(2)	(47)	34	35	(1)	–	34	68
Działania w ramach prerogatyw Komisji	187	(8)	(115)	63	184	(50)	–	134	197
Ogółem dział 2: Spójność, odporność i wartości	209 033	(288)	(89 146)	119 599	218 907	(37 423)	(1)	181 482	301 081
3 Gwarancje rolne	334	(6)	(118)	210	41 182	(41 034)	–	147	357
Inne programy dotyczące zasobów naturalnych i środowiska	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich	38 215	(17)	(14 599)	23 598	18 416	(645)	(0)	17 771	41 369
Gospodarka morska i rybołówstwo	2 922	(38)	(849)	2 035	1 206	(68)	(0)	1 138	3 173
Rybołówstwo (SFPA i RFMO)	23	–	(14)	10	159	(145)	–	14	24
Agencje zdecentralizowane	–	–	–	–	29	(29)	–	–	–
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	9	(0)	(5)	4	1	–	–	1	5
Działania na rzecz środowiska i klimatu (LIFE)	2 154	(29)	(495)	1 629	758	(34)	–	724	2 353
Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji	8	(5)	(1)	1	6 309	(168)	–	6 142	6 143

w mln EUR

Program	Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec poprzedniego roku				Zobowiązania za bieżący rok				
	Zobowiązani a przeniesione z poprzednie go roku	Umorzenie/ aktualizacja wyceny/ anulowanie	Płatności	Zobowiązani a pozostające do spłaty na koniec roku	Zobowiązani a zaciągnięte w ciągu roku	Płatności	Anulowane zobowiązania , których nie można przenieść na następne okresy	Zobowiązan ia pozostające do spłaty na koniec roku	Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec roku - ogółem
	1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	9=4+8
Instrument pożyczkowy w ramach mechanizmu sprawiedliwej transformacji	–	–	–	–	11	(1)	–	10	10
Agencje zdecentralizowane	3	–	(3)	1	61	(58)	–	3	3
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	24	(2)	(8)	14	8	(1)	–	7	21
Ogółem dział 3: Zasoby naturalne i środowisko	43 691	(98)	(16 091)	27 502	68 142	(42 185)	(0)	25 957	53 459
4 Azyl, Migracja i Integracja	2 363	(19)	(861)	1 482	1 401	(618)	–	783	2 265
Agencje zdecentralizowane	20	(20)	–	–	184	(166)	–	18	18
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	0	(0)	–	–	–	–	–	–	–
Zarządzanie granicami (FZZG) – Zarządzanie Granicami i Wizy	1 141	(11)	(313)	817	756	(329)	–	427	1 244
Zarządzanie granicami (FZZG) – Sprzęt do kontroli celnej	135	–	(63)	72	138	(73)	–	65	137
Agencje zdecentralizowane	321	(0)	(227)	94	967	(717)	–	250	344
Ogółem dział 4: Migracja i zarządzanie granicami	3 980	(50)	(1 464)	2 465	3 446	(1 903)	–	1 543	4 008
5 Fundusz Bezpieczeństwa Wewnętrznego (FBW)	360	(16)	(124)	221	255	(72)	–	183	403
Likwidacja obiektów jądrowych	377	–	(37)	340	99	–	–	99	439
Bezpieczeństwo jądrowe i likwidacja	315	(2)	(35)	278	44	(6)	–	38	316
Agencje zdecentralizowane	0	(0)	–	–	221	(221)	–	–	–
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	1	–	–	1	–	–	–	–	1
Działania w ramach prerogatyw Komisji	24	(2)	(12)	10	22	(7)	–	15	25
Europejski Fundusz Obronny (badania)	329	(0)	(159)	170	326	(4)	(0)	321	492
Europejski Fundusz Obronny (działania niezwiązane z badaniami)	762	(1)	(290)	472	642	(74)	–	568	1 040
Mobilność wojskowa	226	–	(113)	113	232	(1)	–	230	343

Program	Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec poprzedniego roku				Zobowiązania za bieżący rok				
	Zobowiązani a przeniesione z poprzednie go roku	Umorzenie/ aktualizacja wyceny/ anulowanie	Płatności	Zobowiązani a pozostające do spłaty na koniec roku	Zobowiązani a zaciągnięte w ciągu roku	Płatności	Anulowane zobowiązania , których nie można przenieść na następne okresy	Zobowiązan ia pozostające do spłaty na koniec roku	Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec roku - ogółem
	1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	9=4+8
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	2	–	–	2	–	–	–	–	2
Ogółem dział 5: Bezpieczeństwo i obrona	2 397	(21)	(769)	1 607	1 840	(385)	(0)	1 455	3 061
6 Sąsiedztwo oraz Współpraca Międzynarodowa i Rozwojowa	23 453	(1 023)	(6 082)	16 349	14 598	(3 319)	(0)	11 279	27 629
Instrument na rzecz Bezpieczeństwa Jądrowego (EINS)	128	(8)	(17)	103	41	(2)	–	39	142
Pomoc humanitarna (HUMA)	1 084	(7)	(655)	422	2 497	(1 791)	(0)	706	1 128
Wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa (WPZiB)	178	(20)	(79)	79	387	(329)	–	58	136
Kraje i terytoria zamorskie (KTZ)	65	(0)	(29)	36	72	(1)	–	71	107
Inne działania	0	(0)	–	0	50	(35)	–	15	16
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	2	(0)	(0)	1	–	–	–	–	1
Działania w ramach prerogatyw Komisji	154	(8)	(67)	79	95	(26)	–	69	148
Pomoc Przedakcesyjna (IPA III)	7 471	(139)	(1 773)	5 559	2 413	(318)	–	2 096	7 655
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ogółem dział 6: Sąsiedztwo i świat	32 535	(1 205)	(8 701)	22 629	20 153	(5 820)	(0)	14 333	36 962
7 Świadczenia emerytalno-rentowe pracowników	–	–	–	–	2 398	(2 398)	–	0	0
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) Parlament Europejski	–	–	–	–	12	(12)	–	–	–
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) Rada Europejska i Rada	–	–	–	–	1	(1)	–	–	–
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) Komisja	–	–	–	–	8	(8)	–	–	–
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) TSUE	–	–	–	–	13	(13)	–	–	–
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) Trybunał Obrachunkowy	–	–	–	–	6	(6)	–	–	–
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych	–	–	–	–	0	(0)	–	–	–

Program	Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec poprzedniego roku			Zobowiązania za bieżący rok					
	Zobowiązania przeniesione z poprzedniego roku	Umorzenie/aktualizacja wyceny/anulowanie	Płatności	Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec roku	Zobowiązania zaciągnięte w ciągu roku	Płatności	Anulowane zobowiązania, których nie można przenieść na następne okresy	Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec roku	Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec roku - ogółem
	1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	9=4+8
członków) Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich (Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) EIOD	-	-	-	-	0	(0)	-	-	-
Szkoły europejskie	2	-	(2)	-	235	(234)	-	1	1
Wynagrodzenia personelu statutowego	0	(0)	-	-	2 665	(2 665)	(0)	0	0
Wynagrodzenia personelu zewnętrznego	39	(4)	(35)	-	286	(242)	(0)	43	43
Członkowie – wynagrodzenia i dodatki	2	(1)	(1)	-	15	(15)	-	0	0
Członkowie – dodatki przejściowe	-	-	-	-	2	(2)	-	-	-
Koszty rekrutacji personelu	2	(0)	(2)	-	32	(28)	-	4	4
Zakończenie służby	-	-	-	-	9	(9)	-	-	-
Koszty szkoleń	12	(2)	(11)	-	21	(10)	-	11	11
Kwestie socjalne i mobilność	15	(3)	(13)	0	39	(23)	-	16	16
Technologie informacyjno-komunikacyjne	163	(4)	(160)	-	314	(159)	-	155	155
Czynsze i nabywanie	18	(0)	(18)	-	323	(321)	-	2	2
Związane z budynkami	51	(2)	(49)	-	152	(83)	-	69	69
Zabezpieczenie	32	(1)	(30)	-	76	(43)	-	33	33
Podróże służbowe i koszty reprezentacyjne	12	(8)	(4)	-	51	(40)	-	11	11
Posiedzenia, komitety, konferencje	4	(3)	(1)	-	13	(6)	-	7	7
Dziennik Urzędowy	1	(0)	(1)	-	2	(2)	-	0	0
Publikacje	7	(0)	(7)	-	16	(9)	-	7	7
Pozyskiwanie informacji	2	(0)	(2)	-	4	(3)	-	2	2
Analizy i dochodzenia	4	(0)	(4)	-	3	(1)	-	3	3
Wyposażenie, pojazdy, meble	13	(1)	(12)	-	25	(10)	-	15	15

Program	Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec poprzedniego roku				Zobowiązania za bieżący rok				
	Zobowiązania przeniesione z poprzedniego roku	Umorzenie/aktualizacja wyceny/anulowanie	Płatności	Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec roku	Zobowiązania zaciągnięte w ciągu roku	Płatności	Anulowane zobowiązania, których nie można przenieść na następne okresy	Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec roku	Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec roku - ogółem
	1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	9=4+8
Tłumacze zewnętrzni	4	(0)	(4)	–	64	(59)	–	5	5
Pozostałe wydatki administracyjne	8	(1)	(7)	–	28	(20)	–	8	8
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	0	(0)	(0)	0	–	–	–	–	0
Wydatki administracyjne innych instytucji	684	(86)	(598)	–	4 850	(4 203)	7	654	654
Ogółem dział 7: Europejska administracja publiczna	1 076	(116)	(960)	0	11 664	(10 623)	7	1 048	1 048
O Fundusz innowacyjny	138	(3)	(10)	125	2 953	(10)	–	2 943	3 068
Inne działania	8	(7)	(0)	2	53	(52)	–	1	3
Ogółem dział O: Poza WRF	147	(9)	(11)	127	3 006	(62)	–	2 944	3 071
S Rezerwa na rzecz solidarności i pomocy nadzwyczajnej (SEAR)	–	–	–	–	30	(30)	–	–	–
Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji (EFG)	–	–	–	–	28	(28)	–	0	0
Pobrexitowa rezerwa dostosowawcza	–	–	–	–	2 544	(2 544)	–	–	–
Ogółem dział S: Mechanizmy solidarnościowe w Unii i poza nią (instrumenty szczególne)	–	–	–	–	2 602	(2 602)	–	0	0
Ogółem	341 575	(2 520)	(136 306)	202 749	357 091	(107 015)	(4)	250 071	452 821

* Ten program WRF obejmuje uzupełniającą pulę środków finansowych z NextGenerationEU na pakiet REACT-EU. Zob. rozdział 1.1 „Wieloletnie ramy finansowe na lata 2021–2027” w informacjach dodatkowych do sprawozdań z wykonania budżetu. W ustępie dotyczącym działu 2 sprecyzowano wkład tego programu WRF do pakietu REACT-EU.

6.11. WRF W UJĘCIU SZCZEGÓŁOWYM: ZOBOWIĄZANIA POZOSTAJĄCE DO SPŁATY WEDŁUG ROKU POWSTANIA ZOBOWIĄZANIA

w mln EUR									
Program	<2016	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Ogółem
1 „Horyzont Europa”	384	388	716	1 267	2 475	4 668	5 814	11 941	27 653
Euratom	24	3	2	22	32	74	34	112	303
Eksperymentalny reaktor termojądrowy (ITER)	–	–	–	–	–	296	498	639	1 433
Inne działania	0	–	1	6	10	13	24	41	95
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	–	–	0	1	3	2	8	17	30
Fundusz InvestEU	155	98	131	111	157	241	762	3 053	4 708
Instrument „Łącząc Europę” – Transport	6	109	99	308	1 664	1 975	918	1 783	6 862
Instrument „Łącząc Europę” – Energia	35	3	390	270	890	1 057	552	798	3 994
Instrument „Łącząc Europę” – Technologie cyfrowe	2	2	5	24	23	34	208	245	543
„Cyfrowa Europa”	–	–	0	0	0	0	615	1 006	1 622
Agencje zdecentralizowane	–	–	–	–	–	–	–	51	51
Inne działania	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	–	–	–	0	2	22	14	5	43
Działania w ramach prerogatyw Komisji	–	–	–	0	1	2	14	22	39
Jednolity rynek	28	10	20	25	65	96	217	585	1 045
Program UE w zakresie zwalczania nadużyć finansowych	0	–	0	1	1	5	8	19	34
Podatki	–	–	–	0	0	2	10	30	42
Cła	–	–	0	0	0	2	28	110	141
Agencje zdecentralizowane	–	–	–	–	–	–	–	0	0
Inne działania	–	–	–	–	–	–	2	5	7
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	–	–	0	0	1	4	3	17	25
Europejski program kosmiczny	–	–	1	37	74	402	94	831	1 439
Agencje zdecentralizowane	–	–	–	–	–	–	–	20	20
Projekty pilotażowe oraz działania przygotowawcze	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ogółem dział 1: Jednolity rynek, innowacje i gospodarka	634	612	1 364	2 072	5 400	8 895	9 823	21 329	50 130
2 Rozwój Regionalny (EFRR)	1 204	17	3 059	4 663	8 258	14 118	14 931	39 710	85 960
Fundusz Spójności	167	–	1 046	1 594	2 598	2 451	1 203	6 140	15 198
Wkład Funduszu Spójności na rzecz instrumentu „Łącząc	293	355	577	598	1 234	1 600	495	1 496	6 648
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	–	–	0	1	–	2	1	3	6

w mln EUR

Program	<2016	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Ogółem
Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+)	458	135	1 356	2 060	3 147	6 355	12 725	20 252	46 489
Wsparcie dla społeczności Turków cypryjskich	3	14	2	3	11	16	24	32	107
Europejski Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania	–	–	0	0	3	9	30 554	110 470	141 037
Program „Perykles IV”	–	–	–	–	0	0	0	0	1
Plan odbudowy dla Europy	–	–	–	–	–	–	–	29	29
RescEU	–	0	1	2	16	191	215	725	1 150
Program UE dla zdrowia	0	0	2	6	15	22	218	799	1 063
Wsparcie w sytuacjach nadzwyczajnych na terenie Unii	–	–	–	–	–	20	22	19	62
Agencje zdecentralizowane	–	–	1	4	1	4	9	15	35
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	–	0	–	–	–	–	–	–	0
Działania w ramach prerogatyw Komisji	–	–	–	–	0	0	1	9	10
Zatrudnienie i innowacje społeczne	1	1	2	3	19	26	50	72	174
Erasmus+	0	1	1	34	121	312	372	1 030	1 870
Europejski Korpus Solidarności	2	–	0	8	31	36	31	57	166
Kreatywna Europa	–	–	0	5	13	43	111	310	483
Sprawiedliwość	0	–	7	5	6	8	15	22	63
Prawa i wartości	–	4	5	5	9	21	33	134	213
Agencje zdecentralizowane	–	–	–	–	–	1	27	13	41
Inne działania	0	–	–	0	0	1	3	8	12
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	–	0	–	1	5	13	15	34	68
Działania w ramach prerogatyw Komisji	1	0	1	3	7	18	34	134	197
Ogółem dział 2: Spójność, odporność i wartości	2 129	528	6 063	8 997	15 494	25 268	61 090	181 512	301 081
3 Gwarancje rolne	–	–	–	16	39	59	96	147	357
Inne programy dotyczące zasobów naturalnych i środowiska	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich	1 332	1 042	783	784	1 388	5 383	12 887	17 771	41 369
Gospodarka morską i rybołówstwo	56	1	137	174	650	856	163	1 138	3 173
Rybołówstwo (SFPA i RFMO)	–	–	1	–	–	2	7	14	24
Agencje zdecentralizowane	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	–	–	–	1	2	1	–	1	5
Działania na rzecz środowiska i klimatu (LIFE)	96	58	96	300	270	326	484	724	2 353
Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji	–	–	–	–	–	–	1	6 142	6 143
Instrument pożyczkowy w ramach mechanizmu sprawiedliwej	–	–	–	–	–	–	–	10	10
Agencje zdecentralizowane	–	–	–	–	–	–	1	3	3
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	–	0	0	1	0	11	2	7	21
Ogółem dział 3: Zasoby naturalne i środowisko	1 484	1 100	1 017	1 275	2 349	6 638	13 640	25 957	53 459

w mln EUR

Program	<2016	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Ogółem
4 Azyl, Migracja i Integracja	–	17	98	135	316	645	272	783	2 265
Agencje zdecentralizowane	–	–	–	–	–	–	–	18	18
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Zarządzanie granicami (FZZG) – Zarządzanie Granicami i Wizy	17	9	8	36	243	381	124	427	1 244
Zarządzanie granicami (FZZG) – Sprzęt do kontroli celnej	–	–	–	–	–	–	72	65	137
Agencje zdecentralizowane	–	–	–	–	–	–	94	250	344
Ogółem dział 4: Migracja i zarządzanie granicami	17	26	105	170	559	1 025	562	1 543	4 008
5 Fundusz Bezpieczeństwa Wewnętrznego (FBW)	1	1	20	25	47	95	32	183	403
Likwidacja obiektów jądrowych	2	8	63	64	64	66	73	99	439
Bezpieczeństwo jądrowe i likwidacja	25	1	27	44	49	85	48	38	316
Agencje zdecentralizowane	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	–	–	–	–	–	1	–	–	1
Działania w ramach prerogatyw Komisji	0	0	0	0	0	2	6	15	25
Europejski Fundusz Obronny (badania)	–	–	–	–	–	–	170	321	492
Europejski Fundusz Obronny (działania niezwiązane)	–	–	–	–	42	71	359	568	1 040
Mobilność wojskowa	–	–	–	–	–	–	113	230	343
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	–	–	–	0	1	–	–	–	2
Ogółem dział 5: Bezpieczeństwo i obrona	28	9	111	134	204	320	801	1 455	3 061
6 Sąsiedztwo oraz Współpraca Międzynarodowa i Rozwojowa	803	589	1 010	1 757	2 325	3 356	6 509	11 279	27 629
Instrument na rzecz Bezpieczeństwa Jądrowego (EINS)	2	3	8	19	16	25	30	39	142
Pomoc humanitarna (HUMA)	0	0	0	1	26	55	341	706	1 128
Wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa (WPZiB)	–	0	2	2	18	24	33	58	136
Kraje i terytoria zamorskie (KTZ)	–	–	–	–	3	–	33	71	107
Inne działania	–	–	–	–	–	–	0	15	16
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	1	0	0	0	0	–	–	–	1
Działania w ramach prerogatyw Komisji	0	–	1	1	7	25	44	69	148
Pomoc Przedakcesyjna (IPA III)	346	222	343	712	1 549	968	1 421	2 096	7 655
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ogółem dział 6: Sąsiedztwo i świat	1 152	814	1 365	2 492	3 943	4 452	8 411	14 333	36 962
7 Świadczenia emerytalno-rentowe pracowników	–	–	–	–	–	–	–	0	0
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) Parlament	–	–	–	–	–	–	–	–	–
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) Rada	–	–	–	–	–	–	–	–	–
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) Komisja	–	–	–	–	–	–	–	–	–
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) TSUE	–	–	–	–	–	–	–	–	–
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) Trybunał	–	–	–	–	–	–	–	–	–

w mln EUR

Program	<2016	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Ogółem
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) Europejski	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) EIOD	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Szkoły europejskie	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Wynagrodzenia personelu statutowego	-	-	-	-	-	-	-	0	0
Wynagrodzenia personelu zewnętrznego	-	-	-	-	-	-	-	43	43
Członkowie – wynagrodzenia i dodatki	-	-	-	-	-	-	-	0	0
Członkowie – dodatki przejściowe	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Koszty rekrutacji personelu	-	-	-	-	-	-	-	4	4
Zakończenie służby	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Koszty szkoleń	-	-	-	-	-	-	-	11	11
Kwestie socjalne i mobilność	-	-	-	-	-	-	0	16	16
Technologie informacyjno-komunikacyjne	-	-	-	-	-	-	-	155	155
Czynsze i nabywanie	-	-	-	-	-	-	-	2	2
Związane z budynkami	-	-	-	-	-	-	-	69	69
Zabezpieczenie	-	-	-	-	-	-	-	33	33
Podróże służbowe i koszty reprezentacyjne	-	-	-	-	-	-	-	11	11
Posiedzenia, komitety, konferencje	-	-	-	-	-	-	-	7	7
Dziennik Urzędowy	-	-	-	-	-	-	-	0	0
Publikacje	-	-	-	-	-	-	-	7	7
Pozyskiwanie informacji	-	-	-	-	-	-	-	2	2
Analizy i dochodzenia	-	-	-	-	-	-	-	3	3
Wyposażenie, pojazdy, meble	-	-	-	-	-	-	-	15	15
Tłumacze zewnętrzni	-	-	-	-	-	-	-	5	5
Pozostałe wydatki administracyjne	-	-	-	-	-	-	-	8	8
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	-	-	-	-	0	-	-	-	0
Wydatki administracyjne innych instytucji	0	0	0	0	0	0	0	654	654
Ogółem dział 7: Europejska administracja publiczna	-	-	-	-	0	-	0	1 048	1 048
O Fundusz innowacyjny	-	-	-	-	-	-	125	2 943	3 068
Inne działania	-	-	-	-	-	0	2	1	3
Ogółem dział O: Poza WRF	-	-	-	-	-	0	127	2 944	3 071
S Rezerwa na rzecz solidarności i pomocy nadzwyczajnej (SEAR)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji (EFG)	-	-	-	-	-	-	-	0	0
Pobrexitowa rezerwa dostosowawcza	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ogółem dział S: Mechanizmy solidarnościowe w Unii i poza nią	-	-	-	-	-	-	-	0	0
Ogółem	5 445	3 090	10 025	15 140	27 949	46 599	94 453	250 120	452 821

Powołanie nowej Komisji wiązało się z wewnętrzną reorganizacją służb. Realokacja powiązanych transakcji spowodowała przesunięcie kwoty pozostającej do spłaty pomiędzy latami. Łączna kwota zobowiązań pozostających do spłaty nie ulega zmianie.

6.12. WRF W UJĘCIU SZCZEGÓŁOWYM: ZOBOWIĄZANIA POZOSTAJĄCE DO SPŁATY WEDŁUG RODZAJU ŚRODKÓW

w mln EUR

Dział	Ze środków budżetowych					Ze środków wynikających z dochodów przeznaczonych na określony cel					Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec 2022 r. – ogółem
	Zobowiązania przeniesione z 2021 r.	Dostosowania	Zaciągnięte zobowiązania	Dokonane płatności	Kwota pozostała do spłaty	Zobowiązania przeniesione z 2021 r.	Dostosowania	Zaciągnięte zobowiązania	Dokonane płatności	Kwota pozostała do spłaty	
	1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10=6+7+8-9	11=5+10
1 „Horyzont Europa”	22 848	(325)	12 469	12 020	22 971	4 723	(68)	2 840	2 814	4 681	27 653
Euratom	261	(12)	270	273	245	57	(11)	26	12	59	303
Eksperymentalny reaktor termojądrowy (ITER)	1 268	(1)	710	544	1 433	45	–	16	60	0	1 433
Inne działania	0	0	–	–	–	106	(8)	61	64	95	95
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	22	(1)	17	8	30	0	0	0	0	0	30
Fundusz InvestEU	2 006	(28)	1 197	850	2 325	2 048	(2)	2 151	1 813	2 383	4 708
Instrument „Łącząc Europę” – Transport	7 050	(142)	1 799	1 920	6 787	132	(5)	2	54	75	6 862
Instrument „Łącząc Europę” – Energia	3 852	(66)	797	639	3 944	52	(1)	4	5	50	3 994
Instrument „Łącząc Europę” – Technologie cyfrowe	433	(5)	249	136	541	3	(0)	–	1	2	543
„Cyfrowa Europa”	1 109	(0)	1 233	750	1 592	30	(0)	31	32	30	1 622
Agencje zdecentralizowane	36	–	206	192	49	–	–	10	8	1	51
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	52	(1)	7	14	43	0	0	0	0	0	43
Działania w ramach prerogatyw Komisji	36	(2)	22	22	34	5	(0)	3	3	5	39
Jednolity rynek	924	(53)	688	542	1 017	26	(1)	21	18	28	1 045
Program UE w zakresie zwalczania nadużyć finansowych	33	(0)	24	23	34	0	–	0	0	0	34
Podatki	31	(1)	37	27	40	2	(0)	1	1	2	42
Cła	121	(3)	130	111	137	1	(0)	4	2	3	141
Agencje zdecentralizowane	–	–	116	116	–	–	–	7	7	0	0
Inne działania	6	(0)	10	9	7	0	(0)	0	0	–	7

w mln EUR

Dział	Ze środków budżetowych					Ze środków wynikających z dochodów przeznaczonych na określony cel					Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec 2022 r. – ogółem
	Zobowiązania przeniesione z 2021 r.	Dostosowania	Zaciągnięte zobowiązania	Dokonane płatności	Kwota pozostała do spłaty	Zobowiązania przeniesione z 2021 r.	Dostosowania	Zaciągnięte zobowiązania	Dokonane płatności	Kwota pozostała do spłaty	
	1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10=6+7+8-9	11=5+10
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	16	(1)	17	7	25	0	0	0	0	0	25
Europejski program kosmiczny	1 222	(1)	2 008	1 961	1 268	147	(2)	77	50	172	1 439
Agencje zdecentralizowane	15	–	68	65	18	–	–	2	0	2	20
Ogółem dział 1: Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa	41 340	(643)	22 073	20 229	42 541	7 377	(100)	5 257	4 945	7 588	50 130
2 Rozwój Regionalny (EFRR)	49 100	(74)	36 556	31 267	54 315	35 049	(13)	7 799	11 192	31 644	85 960
Fundusz Spójności	13 421	(16)	6 220	9 495	10 130	4 981	(0)	601	514	5 068	15 198
Wkład Funduszu Spójności na rzecz instrumentu „Łącząc Europę” – Transport	7 023	(29)	1 494	1 854	6 634	3	(0)	12	1	14	6 648
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	7	(1)	3	2	6	0	0	0	0	0	6
Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+)	21 930	(23)	15 886	14 936	22 858	21 326	(0)	6 060	3 755	23 631	46 489
Wsparcie dla społeczności Turków cypryjskich	113	(2)	34	40	104	4	(0)	1	2	3	107
Europejski Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności	141	(3)	119	97	160	51 660	(1)	136 396	47 178	140 877	141 037
Program „Perykles IV”	1	(0)	1	1	1	0	–	0	0	0	1
Plan odbudowy dla Europy	2	(0)	74	47	29	–	–	0	0	0	29
RescEU	432	(5)	354	225	557	164	(3)	760	328	593	1 150
Program UE dla zdrowia	402	(10)	839	192	1 039	10	(1)	21	6	24	1 063
Wsparcie w sytuacjach nadzwyczajnych na terenie Unii	191	(14)	–	135	43	0	–	343	324	19	62
Agencje zdecentralizowane	19	–	284	269	34	0	–	15	15	0	35
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	1	(0)	–	1	0	0	0	0	0	0	0
Działania w ramach prerogatyw Komisji	9	(0)	13	11	10	0	(0)	–	0	–	10
Zatrudnienie i innowacje społeczne	180	(12)	86	87	167	7	(0)	3	4	6	174
Erasmus+	1 526	(29)	3 406	3 257	1 646	239	(8)	211	217	225	1 870

w mln EUR

Dział	Ze środków budżetowych					Ze środków wynikających z dochodów przeznaczonych na określony cel					Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec 2022 r. – ogółem
	Zobowiązania przeniesione z 2021 r.	Dostosowania	Zaciągnięte zobowiązania	Dokonane płatności	Kwota pozostała do spłaty	Zobowiązania przeniesione z 2021 r.	Dostosowania	Zaciągnięte zobowiązania	Dokonane płatności	Kwota pozostała do spłaty	
	1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10=6+7+8-9	11=5+10
Europejski Korpus Solidarności	144	(3)	141	133	149	4	(0)	13	1	16	166
Kreatywna Europa	386	(11)	407	313	469	14	(1)	13	12	14	483
Sprawiedliwość	74	(13)	44	44	60	0	(0)	6	3	3	63
Prawa i wartości	156	(5)	215	154	212	1	(0)	1	1	1	213
Agencje zdecentralizowane	31	(1)	245	235	40	1	(1)	3	3	0	41
Inne działania	10	(0)	8	7	11	0	(0)	1	0	1	12
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	83	(2)	35	48	68	0	–	–	–	0	68
Działania w ramach prerogatyw Komisji	186	(8)	181	165	194	1	(0)	3	0	3	197
Ogółem dział 2: Spójność, odporność i wartości	95 569	(263)	66 644	63 014	98 937	113 465	(27)	152 263	63 556	202 144	301 081
3 Gwarancje rolne	334	(6)	40 552	40 523	357	–	–	629	629	0	357
Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich	35 914	(17)	12 728	14 000	34 625	2 300	–	5 689	1 244	6 745	41 369
Gospodarka morska i rybołówstwo	2 397	(38)	1 131	917	2 573	525	(0)	75	0	600	3 173
Rybołówstwo (SFPA i RFMO)	23	–	159	159	24	0	0	0	0	0	24
Agencje zdecentralizowane	–	–	29	29	–	–	–	1	1	–	–
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	9	(0)	1	5	5	0	0	0	0	0	5
Działania na rzecz środowiska i klimatu (LIFE)	2 148	(29)	755	528	2 347	6	(0)	3	2	7	2 353
Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji	3	(1)	1 327	1	1 327	5	(4)	4 982	167	4 816	6 143
Instrument pożyczkowy w ramach mechanizmu sprawiedliwej transformacji	0	0	–	–	–	–	–	11	1	10	10
Agencje zdecentralizowane	3	–	54	54	3	0	–	7	6	0	3
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	24	(2)	8	9	21	0	0	0	0	0	21
Ogółem dział 3: Zasoby naturalne i środowisko	40 854	(93)	56 746	56 225	41 281	2 837	(5)	11 396	2 051	12 178	53 459
4 Azyl, Migracja i Integracja	2 335	(18)	1 393	1 460	2 250	28	(1)	9	19	16	2 265

w mln EUR

Dział	Ze środków budżetowych					Ze środków wynikających z dochodów przeznaczonych na określony cel					Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec 2022 r. – ogółem
	Zobowiązania przeniesione z 2021 r.	Dostosowania	Zaciągnięte zobowiązania	Dokonane płatności	Kwota pozostała do spłaty	Zobowiązania przeniesione z 2021 r.	Dostosowania	Zaciągnięte zobowiązania	Dokonane płatności	Kwota pozostała do spłaty	
	1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10=6+7+8-9	11=5+10
Agencje zdecentralizowane	20	(20)	166	148	18	–	–	18	18	–	18
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	0	(0)	–	–	–	0	0	0	0	0	–
Zarządzanie granicami (FZZG) – Zarządzanie Granicami i Wizy	949	(11)	748	624	1 063	192	(0)	8	18	181	1 244
Zarządzanie granicami (FZZG) – Sprzęt do kontroli celnej	135	–	138	137	137	0	0	0	0	0	137
Agencje zdecentralizowane	321	(0)	952	928	344	0	–	16	16	–	344
Ogółem dział 4: Migracja i zarządzanie granicami	3 760	(49)	3 397	3 297	3 811	219	(2)	50	71	197	4 008
5 Fundusz Bezpieczeństwa Wewnętrznego (FBW)	352	(16)	251	191	396	9	(0)	4	5	8	403
Likwidacja obiektów jądrowych	377	–	99	37	439	0	0	0	0	0	439
Bezpieczeństwo jądrowe i likwidacja	315	(2)	44	41	316	0	–	0	0	0	316
Agencje zdecentralizowane	0	(0)	217	217	–	–	–	4	4	–	–
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	1	–	–	–	1	0	0	0	0	0	1
Działania w ramach prerogatyw Komisji	24	(2)	22	18	25	0	–	0	0	0	25
Europejski Fundusz Obronny (badania)	322	(0)	318	161	479	7	(0)	7	2	12	492
Europejski Fundusz Obronny (działania niezwiązane z badaniami)	746	(1)	627	348	1 024	17	–	15	15	16	1 040
Mobilność wojskowa	226	–	232	114	343	0	0	0	0	0	343
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	2	–	–	–	2	0	0	0	0	0	2
Ogółem dział 5: Bezpieczeństwo i obrona	2 364	(21)	1 809	1 128	3 025	33	(0)	30	27	36	3 061
6 Sąsiedztwo oraz Współpraca Międzynarodowa i Rozwojowa	23 259	(1 004)	14 452	9 285	27 423	194	(18)	146	115	206	27 629
Instrument na rzecz Bezpieczeństwa Jądrowego (EINS)	127	(8)	39	19	139	1	–	2	–	3	142
Pomoc humanitarna (HUMA)	1 052	(3)	2 481	2 418	1 113	31	(4)	16	28	15	1 128

w mln EUR

Dział	Ze środków budżetowych					Ze środków wynikających z dochodów przeznaczonych na określony cel					Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec 2022 r. – ogółem
	Zobowiązania przeniesione z 2021 r.	Dostosowania	Zaciągnięte zobowiązania	Dokonane płatności	Kwota pozostała do spłaty	Zobowiązania przeniesione z 2021 r.	Dostosowania	Zaciągnięte zobowiązania	Dokonane płatności	Kwota pozostała do spłaty	
	1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10=6+7+8-9	11=5+10
Wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa (WPZiB)	146	(20)	362	372	116	32	(0)	25	37	20	136
Kraje i terytoria zamorskie (KTZ)	65	(0)	72	30	107	0	0	0	0	0	107
Inne działania	0	(0)	50	35	16	0	0	0	0	0	16
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	2	(0)	–	0	1	0	0	0	0	0	1
Działania w ramach prerogatyw Komisji	154	(8)	95	92	148	0	–	0	0	0	148
Pomoc Przedakcesyjna (IPA III)	6 860	(138)	2 320	1 829	7 213	610	(1)	94	261	442	7 655
Ogółem dział 6: Sąsiedztwo i świat	31 666	(1 181)	19 870	14 079	36 275	869	(24)	283	442	687	36 962
7 Świadczenia emerytalno-rentowe pracowników	–	–	2 162	2 162	–	–	–	236	236	0	0
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) Parlament Europejski	–	–	12	12	–	0	0	0	0	0	–
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) Rada Europejska i Rada	–	–	1	1	–	0	0	0	0	0	–
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) Komisja	–	–	8	8	–	0	0	0	0	0	–
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) TSUE	–	–	13	13	–	0	0	0	0	0	–
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) Trybunał Obrachunkowy	–	–	6	6	–	0	0	0	0	0	–
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich	–	–	0	0	–	0	0	0	0	0	–
(Świadczenia emerytalno-rentowe byłych członków) EIOD	–	–	0	0	–	0	0	0	0	0	–
Szkoły europejskie	0	–	215	216	0	2	–	19	20	1	1
Wynagrodzenia personelu statutowego	0	(0)	2 629	2 629	0	–	–	36	36	–	0
Wynagrodzenia personelu zewnętrznego	38	(4)	253	244	42	2	(1)	33	33	1	43

w mln EUR

Dział	Ze środków budżetowych					Ze środków wynikających z dochodów przeznaczonych na określony cel					Zobowiązania pozostające do spłaty na koniec 2022 r. – ogółem
	Zobowiązania przeniesione z 2021 r.	Dostosowania	Zaciągnięte zobowiązania	Dokonane płatności	Kwota pozostała do spłaty	Zobowiązania przeniesione z 2021 r.	Dostosowania	Zaciągnięte zobowiązania	Dokonane płatności	Kwota pozostała do spłaty	
	1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10=6+7+8-9	11=5+10
Członkowie – wynagrodzenia i dodatki	2	(1)	15	15	0	–	–	0	0	–	0
Członkowie – dodatki przejściowe	–	–	2	2	–	0	0	0	0	0	–
Koszty rekrutacji personelu	2	(0)	31	30	3	0	–	0	1	0	4
Zakończenie służby	–	–	9	9	–	0	0	0	0	0	–
Koszty szkoleń	11	(2)	17	18	9	1	(0)	3	3	2	11
Kwestie socjalne i mobilność	8	(1)	22	20	9	7	(1)	17	15	8	16
Technologie informacyjno-komunikacyjne	143	(3)	255	269	126	20	(0)	59	50	29	155
Czynsze i nabywanie	18	(0)	289	306	0	0	–	34	33	2	2
Związane z budynkami	39	(2)	131	109	60	12	(0)	21	23	9	69
Zabezpieczenie	28	(1)	64	65	26	4	(0)	12	8	7	33
Podróże służbowe i koszty reprezentacyjne	11	(8)	50	42	11	0	(0)	2	2	0	11
Posiedzenia, komitety, konferencje	3	(3)	12	6	7	1	(0)	1	1	0	7
Dziennik Urzędowy	1	(0)	2	2	0	0	0	0	0	0	0
Publikacje	6	(0)	13	14	6	1	(0)	3	3	1	7
Pozyskiwanie informacji	2	(0)	4	4	2	0	(0)	0	0	0	2
Analizy i dochodzenia	4	(0)	3	5	3	0	–	0	0	0	3
Wyposażenie, pojazdy, meble	11	(1)	20	17	14	2	(0)	5	5	2	15
Tłumacze zewnętrzni	4	(0)	31	31	4	1	(0)	33	32	2	5
Pozostałe wydatki administracyjne	6	(1)	17	18	5	2	(0)	11	9	4	8
Projekty pilotażowe i działania przygotowawcze	0	(0)	–	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki administracyjne innych instytucji	630	(22)	4 465	4 468	606	53	(56)	384	333	48	654
Ogółem dział 7: Europejska administracja publiczna	968	(48)	10 754	10 741	932	107	(60)	911	842	116	1 048
O Fundusz innowacyjny	0	0	–	–	–	138	(3)	2 953	21	3 068	3 068
Inne działania	0	0	–	–	–	8	(7)	53	52	3	3

w mln EUR

Dział	Ze środków budżetowych					Ze środków wynikających z dochodów przeznaczonych na określony cel					Zobowiązani a pozostające do spłaty na koniec 2022 r. – ogółem
	Zobowiązania przeniesione z 2021 r.	Dostosowania	Zaciągnięte zobowiązania	Dokonane płatności	Kwota pozostała do spłaty	Zobowiązania przeniesione z 2021 r.	Dostosowania	Zaciągnięte zobowiązania	Dokonane płatności	Kwota pozostała do spłaty	
	1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10=6+7+8-9	11=5+10
Ogółem dział O: Poza WRF	0	0	–	–	–	147	(9)	3 006	72	3 071	3 071
S Rezerwa na rzecz solidarności i pomocy nadzwyczajnej (SEAR)	–	–	30	30	–	0	0	0	0	0	–
Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji (EFG)	–	–	28	28	0	0	0	0	0	0	0
Pobrewitowa rezerwa dostosowawcza	–	–	2 544	2 544	–	0	0	0	0	0	–
Ogółem dział S: Mechanizmy solidarnościowe w Unii i poza nią (instrumenty szczególne)	–	–	2 602	2 602	0	0	0	0	0	0	0
Ogółem	216 522	(2 298)	183 894	171 315	226 803	125 053	(227)	173 196	72 005	226 018	452 821

7. WYKONANIE BUDŻETU WEDŁUG INSTYTUCJI

7.1. WYKONANIE DOCHODÓW BUDŻETOWYCH

w mln EUR

Instytucja	Dochody przewidziane w budżecie		Ustalone należności			Przychody			Wpływy jako % budżetu	Nie-rozliczone
	Pierwotnie przyjęty budżet	Ostateczny przyjęty budżet	Bieżący rok	Przeniesione	Ogółem	Z należności za bieżący rok	Z należności przeniesionych	Ogółem		
	1	2	3	4	5=3+4	6	7	8=6+7	9=8/2	10=5-8
Parlament Europejski	181	181	236	27	263	234	16	250	138 %	13
Rada Europejska i Rada	61	61	95	2	97	93	1	94	154 %	3
Komisja	170 195	169 630	242 422	25 437	267 859	236 217	8 187	244 404	144 %	23 455
Trybunał Sprawiedliwości	63	63	63	0	63	63	0	63	99 %	0
Trybunał Obrachunkowy	25	25	25	0	25	25	0	25	102 %	0
Komitet Ekonomiczno-Społeczny	13	13	19	0	19	19	0	19	141 %	0
Komitet Regionów	11	11	14	0	14	14	0	14	124 %	–
Rzecznik Praw Obywatelskich	1	1	1	0	1	1	0	1	104 %	–
Europejski Inspektor Ochrony Danych	2	2	2	0	2	2	0	2	100 %	–
Europejska Służba Działań Zewnętrznych	50	50	393	0	393	392	0	392	782 %	1
Ogółem	170 603	170 038	243 269	25 467	268 736	237 059	8 205	245 265	144 %	23 471

Skonsolidowane sprawozdanie z wykonania budżetu ogólnego UE obejmuje, podobnie jak w latach poprzednich, wykonanie budżetu wszystkich instytucji, ponieważ w ramach budżetu UE ustanowione są oddzielne budżety dla poszczególnych instytucji.

Konsolidacja w ramach budżetu UE nie obejmuje budżetu agencji ani wykonania go przez nie; nie jest on również uwzględniony w sprawozdaniach budżetowych UE. Wypłacana agencjom dotacja Komisji jest jednak uwzględniona w budżecie UE. W niniejszej części budżetowej rocznego sprawozdania finansowego wzięto pod uwagę tylko dotację wypłaconą agencjom z budżetu Komisji.

Jeżeli chodzi o ESDZ, należy zauważyć, że oprócz własnego budżetu otrzymuje ona też wkłady od Komisji w wysokości 221,7 mln EUR (w 2021 r.: 193,6 mln EUR) i EFR oraz funduszy powierniczych w wysokości 19,6 mln EUR (w 2021 r.: 18,7 mln EUR). Wkłady te pokrywają koszty personelu Komisji zatrudnionego

w delegaturach finansowanych ze środków EFR i funduszy powierniczych, w tym z dochodów przeznaczonych na określony cel uzyskanych w danym roku z tych wkładów.

7.2. WYKONANIE ŚRODKÓW NA ZOBOWIĄZANIA

w mln EUR

Instytucja	Dostępne środki ogółem	Zaciągnięte zobowiązania					Środki przeniesione na 2023 r.			Środki wygasające			
		Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem	%	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
Parlament Europejski	2 275	2 151	21	45	2 218	97 %	–	46	46	10	1	0	11
Rada Europejska i Rada	683	599	0	43	641	94 %	0	29	29	13	0	0	13
Komisja	476 635	174 981	4 448	172 812	352 241	74 %	1 451	121 371	122 821	1 311	11	252	1 573
Trybunał Sprawiedliwości	469	461	0	1	462	98 %	0	0	0	7	0	0	7
Trybunał Obrachunkowy	162	160	0	0	160	98 %	1	0	1	2	0	0	2
Komitet Ekonomiczno-Społeczny	162	147	0	9	155	96 %	0	1	1	6	0	0	6
Komitet Regionów	113	109	0	2	111	98 %	0	1	1	1	0	0	1
Rzecznik Praw Obywatelskich	12	12	0	–	12	97 %	0	–	–	0	0	–	0
Europejski Inspektor Ochrony Danych	20	20	0	0	20	98 %	0	0	0	0	0	–	0
Europejska Służba Działań Zewnętrznych	1 144	787	–	285	1 072	94 %	0	72	72	0	–	0	0
Ogółem	481 676	179 425	4 469	173 196	357 091	74 %	1 451	121 520	122 971	1 351	12	252	1 614

7.3. WYKONANIE ŚRODKÓW NA PŁATNOŚCI

w mln EUR

Instytucja	Dokonane płatności						Środki przeniesione na 2023 r.			Środki wygasające			
	Dostępne środki ogółem	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem	%	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem	Z ostatecznego przyjętego budżetu	Ze środków przeniesionych	Z dochodów przeznaczonych na określony cel	Ogółem
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13
Parlament Europejski	2 665	1 801	344	42	2 187	82 %	372	57	429	10	37	2	49
Rada Europejska i Rada	745	521	54	41	616	83 %	77	30	107	13	8	1	22
Komisja	255 646	163 451	3 565	71 504	238 520	93 %	1 855	14 944	16 799	247	75	4	326
Trybunał Sprawiedliwości	499	423	26	1	450	90 %	37	0	38	7	4	0	12
Trybunał Obrachunkowy	171	152	8	0	160	94 %	9	0	9	2	0	0	2
Komitet Ekonomiczno-Społeczny	183	134	16	5	155	85 %	12	5	17	6	5	0	11
Komitet Regionów	128	97	12	1	110	86 %	12	1	14	1	3	0	4
Rzecznik Praw Obywatelskich	14	11	2	–	13	93 %	0	–	0	0	0	–	0
Europejski Inspektor Ochrony Danych	21	18	1	0	19	88 %	2	0	2	0	0	–	1
Europejska Służba Działań Zewnętrznych	1 299	713	136	242	1 091	84 %	74	115	189	0	18	0	19
Ogółem	261 370	167 321	4 163	71 837	243 321	93 %	2 452	15 152	17 604	287	151	7	445

8. WYKONANIE BUDŻETÓW AGENCJI

Konsolidacja w ramach budżetu UE jako taka, jak wynika ze sprawozdań przedstawionych poniżej w pkt 8.1 i 8.2, nie obejmuje przychodów ani wydatków agencji. W niniejszej części budżetowej rocznego sprawozdania finansowego wzięto pod uwagę tylko dotację wypłaconą agencjom z budżetu Komisji.

W sprawozdaniach z wykonania budżetu UE uwzględnia się w stosownych przypadkach dotację wypłaconą agencjom z budżetu UE jako środki na zobowiązania i płatności.

W poniższych sprawozdaniach agencji przedstawiono przegląd agencji – zarówno agencji zdecentralizowanych (zwanych także agencjami tradycyjnymi), jak i agencji wykonawczych – oraz ich dochodów (8.1) i wydatków (8.2).

Inne źródła dochodów i związanych z nimi wydatków nie są uwzględniane w sprawozdaniu finansowym z wykonania budżetu UE. Każda agencja przedstawia własny zestaw rocznych sprawozdań finansowych.

8.1. DOCHODY BUDŻETOWE

Agencja	w mln EUR		
	Finansowa nie w ramach	Ostateczny przyjęty budżet	Dochód otrzymany
Agencja ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki	1	25	25
Agencja ds. Zarządzania Operacyjnego Wielkoskalowymi Systemami	4	297	339
Organ Europejskich Regulatorów Łączności Elektronicznej	1	7	8
Wspólnotowy Urząd Ochrony Odmian Roślin	nie	21	18
Europejska Agencja Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy	2b	16	16
Europejski Urząd Wsparcia w dziedzinie Azylu	4	172	175
Europejska Agencja Bezpieczeństwa Lotniczego	1	224	174
Europejski Urząd Nadzoru Bankowego	1	50	51
Europejska Agencja Straży Granicznej i Przybrzeżnej	4	693	705
Europejskie Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób	2b	96	103
Europejskie Centrum Rozwoju Kształcenia Zawodowego	2b	19	18
Europejska Agencja Chemikaliów	1	115	123
Europejska Agencja Wykonawcza ds. Klimatu, Infrastruktury i Środowiska	1, 2a, 3, 5	56	56
Europejska Agencja Wykonawcza ds. Edukacji i Kultury	2b, 6	61	59
Europejska Agencja Środowiska	3	85	81
Europejska Agencja Kontroli Rybołówstwa	3	29	35
Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności	2b	135	135
Europejska Fundacja na rzecz Poprawy Warunków Życia i Pracy	2b	22	22
Europejska Agencja Wykonawcza ds. Zdrowia i Cyfryzacji	1, 2b	42	42
Agencja Wykonawcza Europejskiej Rady ds. Innowacji i ds. MŚP	1, 2a	45	46
Europejski Instytut ds. Równości Kobiet i Mężczyzn	2b	8	8
Europejski Instytut Innowacji i Technologii	1	436	449
Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych	1	35	35
Europejski Urząd ds. Pracy	2b	35	26
Europejska Agencja Bezpieczeństwa Morskiego	1	87	116
Europejska Agencja Leków	2b	422	436
Europejskie Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii	5	18	19
Prokuratura Europejska	2b	108	51
Agencja Wykonawcza Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych	1	59	59
Europejska Agencja Wykonawcza ds. Badań Naukowych	1, 3	99	99
Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych	1	68	68
Europejska Fundacja Kształcenia	2b	22	24
Agencja Unii Europejskiej ds. Współpracy Wymiarów Sprawiedliwości w Sprawach	2b	95	56
Agencja Unii Europejskiej ds. Cyberbezpieczeństwa	1	24	24
Agencja Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Ścigania	5	193	201
Agencja Unii Europejskiej ds. Szkolenia w Dziedzinie Ścigania	5	11	14
Agencja Kolejowa Unii Europejskiej	1	35	35

Agencja Unii Europejskiej ds. Programu Kosmicznego	1	65	1 157
Agencja Praw Podstawowych Unii Europejskiej	2b	26	26
Urząd Unii Europejskiej ds. Własności Intelektualnej	nie	287	304
Wspólne przedsięwzięcie Fusion for Energy	1	605	831
Centrum Tłumaczeń dla Organów Unii Europejskiej	7	50	44
Ogółem		4 997	6 316

w mln EUR

Rodzaj dochodów agencji	Otrzymane kwoty
Dotacja Komisji	3 133
Dochody z opłat	867
Pozostałe dochody	2 316
Ogółem	6 316

8.2. ŚRODKI NA ZOBOWIĄZANIA I ŚRODKI NA PŁATNOŚCI W PODZIALE NA AGENCJE

w mln EUR

Agencja	Środki na zobowiązania		Środki na płatności	
	Dostępne środki ogółem	Zaciągnięte zobowiązania	Dostępne środki ogółem	Dokonane płatności
Agencja ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki	25	25	31	24
Agencja ds. Zarządzania Operacyjnego Wielkoskalowymi Systemami Informatycznymi	378	291	367	268
Organ Europejskich Regulatorów Łączności Elektronicznej	8	8	10	8
Wspólnotowy Urząd Ochrony Odmian Roślin	22	19	21	19
Europejska Agencja Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy	17	16	22	17
Europejski Urząd Wsparcia w dziedzinie Azylu	219	182	207	154
Europejska Agencja Bezpieczeństwa Lotniczego	297	218	310	170
Europejski Urząd Nadzoru Bankowego	51	50	58	51
Europejska Agencja Straży Granicznej i Przybrzeżnej	707	694	956	559
Europejskie Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób	113	103	172	121
Europejskie Centrum Rozwoju Kształcenia Zawodowego	19	19	19	18
Europejska Agencja Chemikaliów	123	118	137	115
Europejska Agencja Wykonawcza ds. Klimatu, Infrastruktury i Środowiska	56	54	59	52
Europejska Agencja Wykonawcza ds. Edukacji i Kultury	59	59	66	59
Europejska Agencja Środowiska	89	72	109	72
Europejska Agencja Kontroli Rybołówstwa	36	31	41	23
Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności	151	151	149	134
Europejska Fundacja na rzecz Poprawy Warunków Życia i Pracy	23	23	27	22
Europejska Agencja Wykonawcza ds. Zdrowia i Cyfryzacji	42	41	47	43
Agencja Wykonawcza Europejskiej Rady ds. Innowacji i ds. MŚP	46	46	49	43
Europejski Instytut ds. Równości Kobiet i Mężczyzn	9	8	11	9
Europejski Instytut Innowacji i Technologii	410	384	454	440
Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych	35	35	42	39
Europejski Urząd ds. Pracy	35	33	39	22
Europejska Agencja Bezpieczeństwa Morskiego	123	109	137	110
Europejska Agencja Leków	452	431	539	410
Europejskie Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii	20	19	21	20
Prokuratura Europejska	51	50	58	45

w mln EUR

Agencja	Środki na zobowiązania		Środki na płatności	
	Dostępne środki ogółem	Zaciągnięte zobowiązania	Dostępne środki ogółem	Dokonane płatności
Agencja Wykonawcza Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych	59	59	62	59
Europejska Agencja Wykonawcza ds. Badań Naukowych	99	98	107	100
Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych	69	67	75	67
Europejska Fundacja Kształcenia	25	23	26	23
Agencja Unii Europejskiej ds. Współpracy Wymiarów Sprawiedliwości w Sprawach Karnych	62	55	67	54
Agencja Unii Europejskiej ds. Cyberbezpieczeństwa	39	39	44	25
Agencja Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Ścigania	210	198	238	188
Agencja Unii Europejskiej ds. Szkolenia w Dziedzinie Ścigania	28	19	31	17
Agencja Kolejowa Unii Europejskiej	39	37	39	35
Agencja Unii Europejskiej ds. Programu Kosmicznego	3 801	645	2 209	1 321
Agencja Praw Podstawowych Unii Europejskiej	26	25	34	26
Urząd Unii Europejskiej ds. Własności Intelektualnej	564	346	585	324
Wspólne przedsięwzięcie Fusion for Energy	981	704	844	766
Centrum Tłumaczeń dla Organów Unii Europejskiej	50	44	54	45
Ogółem	9 667	5 649	8 577	6 119

w mln EUR

Rodzaje wydatków	Środki na zobowiązania		Środki na płatności	
	Dostępne środki ogółem	Zaciągnięte zobowiązania	Dostępne środki ogółem	Dokonane płatności
Koszty administracyjne	512	486	636	458
Koszty operacyjne	7 410	3 452	6 161	3 958
Personel	1 745	1 711	1 780	1 702
Ogółem	9 667	5 649	8 577	6 119

GLOSARIUSZ

Założenia aktuarialne

Założenia stosowane na potrzeby obliczania kosztów przyszłych zdarzeń, które wpływają na zobowiązania emerytalne.

Zyski i straty aktuarialne

W przypadku programu o zdefiniowanym świadczeniu zmiany w deficytach lub nadwyżkach aktuarialnych. Powstają w wyniku różnic między poprzednimi założeniami aktuarialnymi a tym, co faktycznie nastąpiło, oraz w wyniku zmian wprowadzanych w założeniach aktuarialnych.

Środki administracyjne

Środki administracyjne służą do pokrywania bieżących kosztów instytucji i podmiotów (personelu, budynków, wyposażenia biurowego).

Przyjęty budżet

Projekt budżetu staje się przyjętym budżetem, gdy tylko zostanie zatwierdzony przez władzę budżetową i przewodniczący Parlamentu Europejskiego oświadczy, że został ostatecznie przyjęty.

Budżety korygujące

Decyzja przyjęta w trakcie roku budżetowego w celu zmiany (zwiększenia, zmniejszenia, przeniesienia) aspektów przyjętego budżetu na dany rok.

Kwoty, do wniesienia których należy wezwać państwa członkowskie

Są to koszty poniesione w okresie sprawozdawczym, które będą musiały zostać sfinansowane z przyszłych budżetów, tj. przez państwa członkowskie UE. Wynika to ze współlistnienia sprawozdań finansowych opartych na zasadzie memoriałowej i budżetu opartego na ujęciu kasowym.

Roczne sprawozdanie z działalności

Roczne sprawozdania z działalności pokazują wyniki operacji w odniesieniu do m.in. ustalonych celów, powiązanego ryzyka oraz struktury kontroli wewnętrznej. Od budżetu na 2001 r. w przypadku Komisji i budżetu na 2003 r. w przypadku wszystkich instytucji Unii Europejskiej delegowany urzędnik zatwierdzający musi przedłożyć swojej instytucji roczne sprawozdanie z działalności na temat wywiązania się ze swoich obowiązków wraz z informacjami dotyczącymi finansów i zarządzania.

Środki

Środki budżetowe. Budżet obejmuje prognozę zarówno zobowiązań, jak i płatności (płatności na rzecz beneficjentów – w gotówce lub przelewem bankowym). Środki na zobowiązania i płatności często się różnią (środki zróżnicowane), ponieważ zobowiązania dotyczące wieloletnich programów i projektów są zazwyczaj w całości zaciągane w roku, w którym podjęto decyzję w ich sprawie, i są wypłacane przez lata, w miarę realizacji programu i projektu. Środki niezróżnicowane mają zastosowanie do wydatków administracyjnych, wsparcia rynku rolnego i płatności bezpośrednich oraz środków na zobowiązania równych środkom na płatności.

Dochody przeznaczone na określony cel

Dedykowane dochody otrzymane na sfinansowanie określonych pozycji wydatków. Głównym źródłem zewnętrznych dochodów przeznaczonych na określony cel są wkłady finansowe państw trzecich w programy finansowane przez Unię. Głównym źródłem wewnętrznych dochodów przeznaczonych na określony cel są dochody uzyskane od osób trzecich w związku z towarami, usługami lub pracami dostarczonymi na ich żądanie; dochody pochodzące ze zwrotu nienależnie wypłaconych kwot i dochody ze sprzedaży publikacji i filmów.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Wszystkie aktywa finansowe (z wyjątkiem instrumentów pochodnych), które są zgodne z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości Sektora Publicznego, wyceniane według wartości godziwej, w przypadku których zmiany wartości godziwej są ujmowane jako rezerwa w aktywach netto do czasu ich usunięcia z bilansu (lub utraty przez nie wartości).

Linia budżetowa

Jeżeli chodzi o strukturę budżetu, dochody i wydatki przedstawia się w budżecie zgodnie z obowiązującą nomenklaturą nałożoną przez władzę budżetową, która odzwierciedla charakter i cel każdej pozycji. Poszczególne działy (tytuł, rozdział, artykuł lub linia) zawierają oficjalny opis nomenklatury.

Anulowanie środków

Niewykorzystane środki, z których nie można dłużej korzystać.

Przeniesienie środków budżetowych

Wyjątek od zasady jednoroczności w zakresie, w jakim środki, których nie można wykorzystać w danym roku budżetowym, mogą, w ściśle określonych warunkach, zostać przeniesione w celu wykorzystania ich w następnym roku.

Zobowiązanie

Prawne zobowiązanie do zapewnienia środków finansowych pod warunkiem spełnienia określonych warunków. UE zobowiązuje się do zwrotu swojego udziału w kosztach projektu finansowanego przez UE. Dzisiejsze zobowiązania to przyszłe płatności. Dzisiejsze płatności to wcześniejsze zobowiązania.

Środki na zobowiązania

Środki na zobowiązania pokrywają łączny koszt zobowiązań prawnych (umów, umów o udzielenie dotacji/decyzji o udzieleniu dotacji), które można podpisać w bieżącym roku budżetowym.

Koszty bieżącego zatrudnienia

Wzrost zobowiązań programowych wynikających z obsługi w bieżącym roku budżetowym.

Umorzenie

Czynność, wskutek której wcześniejsze zobowiązanie (lub część tego zobowiązania) zostaje anulowane.

Program o zdefiniowanym świadczeniu

System emerytalno-rentowy lub inny system świadczeń emerytalnych, gdy zasady danego systemu określają świadczenia niezależne od wpłacanych składek, a świadczenia nie są bezpośrednio związane z inwestycjami prowadzonymi w ramach systemu. System może być finansowany bądź nie.

Instrumenty pochodne

Instrumenty finansowe, których wartość jest powiązana ze zmianą wartości innego instrumentu finansowego, wskaźnika lub towaru. W przeciwieństwie do posiadacza pierwotnego instrumentu finansowego (np. obligacji skarbowych), który posiada bezwarunkowe prawo do otrzymywania środków pieniężnych (lub innej korzyści ekonomicznej) w przyszłości, posiadacz instrumentu pochodnego posiada tylko warunkowe prawo do otrzymywania takiej korzyści. Przykładowym instrumentem pochodnym jest walutowy kontrakt terminowy typu forward.

Zarządzanie bezpośrednie

Tryb wykonania budżetu. W ramach zarządzania bezpośredniego budżet jest wykonywany bezpośrednio przez służby Komisji, agencje wykonawcze lub fundusze powiernicze.

Stopa dyskontowa

Stopa wykorzystywana do dostosowania wartości pieniądza w czasie. Dyskontowanie jest techniką stosowaną do porównywania kosztów i korzyści występujących w różnych okresach.

Efektywna stopa procentowa

Stopa, która dyskontuje oszacowane przyszłe wpływy gotówkowe lub płatności w ciągu przewidywanego okresu użytkowania aktywów lub zobowiązań finansowych do wartości bilansowej netto składnika aktywów lub zobowiązania.

Aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu

Wszystkie aktywa i zobowiązania finansowe, które są zgodne z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości Sektora Publicznego, wycenione według zamortyzowanego kosztu.

Aktywa lub zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt

Wszystkie aktywa lub zobowiązania finansowe, które są zgodne z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości Sektora Publicznego, wycenione według wartości godziwej, w przypadku których zmiany wartości godziwej są wykazywane jako nadwyżka lub deficyt w danym okresie (tj. instrumenty pochodne).

Korekta finansowa

Korekty finansowe służą do ochrony budżetu UE przed obciążeniem nieprawidłowymi wydatkami. W przypadku wydatków objętych zarządzaniem dzielonym za odzyskanie nieprawidłowych płatności odpowiada przede wszystkim państwo członkowskie.

„Potwierdzona” korekta finansowa została zaakceptowana przez dane państwo członkowskie. „Stwierdzona” korekta finansowa została przyjęta decyzją Komisji i zawsze jest korektą netto, w przypadku której państwo członkowskie ma obowiązek zwrócić nieprawidłowo wykorzystane środki do budżetu UE, co doprowadzi do ostatecznego zmniejszenia puli środków finansowych przyznanych danemu państwu członkowskiemu. Potwierdzone i stwierdzone korekty finansowe opisuje się w niniejszej publikacji jako jedną kategorię.

„Wykonana” korekta finansowa skorygowała odnotowaną nieprawidłowość.

Zarządzanie pośrednie

Tryb wykonania budżetu. W ramach zarządzania pośredniego Komisja powierza zadania związane z wykonaniem budżetu organom przewidzianym prawem UE lub prawem krajowym.

Wstrzymania i zawieszenia

Jeżeli Komisja stwierdzi, na podstawie własnych prac lub informacji przekazanych przez instytucje audytowe, że państwo członkowskie nie usunęło poważnych uchybień w systemach zarządzania i kontroli lub nie skorygowało nieprawidłowych wydatków, które zostały zadeklarowane i poświadczone, może wstrzymać lub zawiesić płatności.

Nieprawidłowość

Nieprawidłowość jest działaniem niezgodnym z obowiązującymi przepisami UE lub przepisami krajowymi, które może niekorzystnie wpłynąć na interesy finansowe UE. Nieprawidłowości, które mogą wynikać z działań beneficjentów ubiegających się o środki finansowe lub organów odpowiedzialnych za dokonywanie płatności. Pojęcie nieprawidłowości jest szersze niż pojęcie nadużycia finansowego, które dotyczy zachowań, które można uznać za czyn zabroniony.

Wygasające środki

Na koniec roku budżetowego niewykorzystane środki zostają anulowane. Wygaśnięcie oznacza unieważnienie całego lub części zezwolenia na ponoszenie wydatków lub zaciąganie zobowiązań, które

jest reprezentowane przez środki. Zgodnie z zasadami finansowymi, które dotyczą wspólnych przedsięwzięć, jedynie w ich przypadku ewentualne niewykorzystane środki mogą zostać ujęte w preliminarzu dochodów i wydatków na następne trzy lata budżetowe (tzw. zasada „N+3”). Zatem niewykorzystane środki na wspólne przedsięwzięcia mogą zostać ponownie uruchomione w roku budżetowym „N+3”.

Zobowiązania pozostające do spłaty

Podobnie jak *zobowiązania RAL* (franc. *Reste à Liquider*) zobowiązania pozostające do spłaty oznaczają kwotę, w przypadku której zobowiązanie budżetowe zostało podjęte, ale kolejne płatności nie zostały jeszcze wykonane. Oznaczają zobowiązania płatnicze UE na przyszłe lata i wynikają bezpośrednio z istnienia programów wieloletnich i rozbieżności między środkami na zobowiązania a środkami na płatności.

Zasoby własne

Główne źródło dochodów dla budżetu UE. Poszczególne kategorie zasobów własnych wymieniono w mającej zastosowanie decyzji w sprawie zasobów własnych (decyzja Rady (UE, Euratom) 2020/2053); są to tradycyjne zasoby własne, zasoby własne oparte na VAT, zasoby oparte na DNB i zasoby własne oparte na odpadach opakowaniowych z tworzyw sztucznych niepoddawanych recyklingowi.

Środki na płatności

Środki na płatności pokrywają wydatki wymagalne w bieżącym roku budżetowym, wynikające z zobowiązań prawnych zaciągniętych w bieżącym roku lub w poprzednich latach.

Płatności zaliczkowe

Płatność mająca na celu zapewnienie beneficjentowi płynności. Może być ona rozbita na szereg transz zgodnie z przepisami danej umowy, decyzji, porozumienia lub podstawowego aktu prawnego. Płatność lub zaliczka musi zostać wykorzystana na cele, na które była przeznaczona, w okresie wskazanym w umowie albo podlega zwrotowi.

Środek zapobiegawczy

Środki zapobiegawcze, którymi dysponuje Komisja w celu ochrony budżetu UE, gdy jest świadoma potencjalnych braków, obejmują zawieszenia i wstrzymania płatności z budżetu UE na rzecz programu operacyjnego.

Zobowiązania RAL (fr. *reste à liquider*)

Podobnie jak *zobowiązania pozostające do spłaty* oznaczają one kwotę, w przypadku której zobowiązanie budżetowe zostało podjęte, ale kolejne płatności nie zostały jeszcze wykonane. Oznaczają zobowiązania płatnicze UE na przyszłe lata i wynikają bezpośrednio z istnienia programów wieloletnich i rozbieżności między środkami na zobowiązania a środkami na płatności.

Zarządzanie dzielone

Tryb wykonania budżetu. W ramach zarządzania dzielonego realizację zadań w zakresie wykonania budżetu powierza się państwom członkowskim. Około trzech czwartych wydatków UE podlega właśnie temu trybowi wykonania budżetu.

Tradycyjne zasoby własne

Tradycyjne zasoby własne zdefiniowano w mającej zastosowanie decyzji w sprawie zasobów własnych (decyzja Rady (UE, Euratom) 2020/2053); obejmują one cła i opłaty wyrównawcze od cukru.

Przeniesienia (między liniami budżetowymi)

Przeniesienia między liniami budżetowymi oznaczają przeniesienie środków z jednej linii budżetowej do drugiej, w trakcie roku budżetowego, i tym samym stanowią wyjątek od budżetowej zasady specyfikacji. Zostały jednak wyraźnie dozwolone w Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej zgodnie z warunkami określonymi w rozporządzeniu finansowym (RF). W rozporządzeniu finansowym określono różne rodzaje przeniesień w zależności od tego, czy odbywają się one między tytułami, rozdziałami, artykułami czy też

działami budżetu, czy też w ich obrębie, oraz w zależności od tego, czy wymagają różnych poziomów autoryzacji.

WYKAZ SKRÓTÓW

AAR	Roczne sprawozdanie z działalności
AC	Zamortyzowany koszt
AFS	Dostępny do sprzedaży
FAMI	Fundusz Azylu, Migracji i Integracji
AOD	Delegowany urzędnik zatwierdzający
ATM	Zarządzanie ruchem lotniczym
BOP	Bilans płatniczy
Fundusz BUFI	Fundusz „grzywien budżetowych”
WPR	Wspólna polityka rolna
CCS LGF	System poręczeń na rzecz sektora kultury i sektora kreatywnego
CEF2	Instrument „Łącząc Europę”
CEF DI	Instrument dłużny instrumentu „Łącząc Europę”
FS	Fundusz Spójności
CIP	Program ramowy na rzecz konkurencyjności i innowacji
COM	Komisja Europejska
COSME	Konkurencyjność przedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw
COSO	Komitety Organizacji Sponsorujących Komisję Treadwaya
CPF	Wspólny fundusz rezerw
RWP	Rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów
CRII+	Inicjatywa inwestycyjna „plus” w odpowiedzi na koronawirusa
D&WM	Likwidacja i gospodarowanie odpadami
EAD	Ekspozycja, której dotyczy niewykonanie zobowiązania
EFRROW	Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich
EFRG	Europejski Fundusz Rolniczy Gwarancji
EAR	Reguła rachunkowości UE
EaSI	Zatrudnienie i innowacje społeczne
EBOR	Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju
ETO	Europejski Trybunał Obrachunkowy
EBC	Europejski Bank Centralny

ECL	Oczekiwane straty kredytowe
ECOFIN	Rada do Spraw Gospodarczych i Finansowych
EWWiS w likwidacji	Europejska Wspólnota Węgla i Stali w likwidacji
EFR	Europejski Fundusz Rozwoju
EDIF	Instrument gwarancyjny dla Bałkanów Zachodnich
EOG	Europejski Obszar Gospodarczy
ESDZ	Europejska Służba Działań Zewnętrznych
EFZR	Europejski Fundusz na rzecz Zrównoważonego Rozwoju
EFSE	Europejski Fundusz na rzecz Europy Południowo-Wschodniej
EFSF	Europejski Instrument Stabilności Finansowej
EFIS	Europejski Fundusz na rzecz Inwestycji Strategicznych
EFSM	Europejski mechanizm stabilizacji finansowej
EFTA	Europejskie Stowarzyszenie Wolnego Handlu
EGNOS	Europejski system wspomagania satelitarnego
EBI	Europejski Bank Inwestycyjny
EFI	Europejski Fundusz Inwestycyjny
ElectriFI	Inicjatywa na rzecz finansowania elektryfikacji
ELM	Upoważnienie EBI do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich
EFMR	Europejski Fundusz Morski i Rybacki
UGW	Unia gospodarcza i walutowa
ENEF	Fundusz rozwoju przedsiębiorczości
ENIF	Fundusz wspierania innowacji w przedsiębiorstwach
ENPI	Europejski Instrument Sąsiedztwa i Partnerstwa
PE	Parlament Europejski
EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
ERI	Inicjatywa EBI na rzecz budowania odporności
ESA	Europejska Agencja Kosmiczna
EFS	Europejski Fundusz Społeczny
EFSI	Europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne
EMS	Europejski Mechanizm Stabilności

ETF	Fundusze inwestycyjne typu ETF
UE	Unia Europejska
EUMETSAT	Europejska Organizacja Eksploatacji Satelitów Meteorologicznych
Euratom	Europejska Wspólnota Energii Atomowej
FGC	Umowa gwarancji finansowej
FIFO	Pierwsze weszło, pierwsze wyszło
FP7	Siódmy program ramowy w zakresie badań i rozwoju technologicznego
RF	Rozporządzenie finansowe UE
FSDA	Omówienie i analiza sprawozdania finansowego
FVNA	Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez aktywa netto/kapitał własny
FVSD	Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt
PKB	Produkt krajowy brutto
DNB	Dochód narodowy brutto
GNSS	Globalny system nawigacji satelitarnej
H2020	„Horyzont 2020”
HLRCP	Polityka wysokiego szczebla w zakresie ryzyka i zapewnienia zgodności z przepisami
IIW	Obszar infrastruktury i innowacji
MFW	Międzynarodowy Fundusz Walutowy
MSRSP	Międzynarodowe Standardy Rachunkowości Sektora Publicznego
IF	Fundusz innowacyjny
IT	Technologia informacyjna
ITER	Międzynarodowy eksperymentalny reaktor termojądrowy
JRC	Wspólne Centrum Badawcze
JU	Wspólne przedsiębiorstwo/przedsięwzięcie
LGD	Strata z tytułu niewykonania zobowiązania
LGF	Instrument gwarancji kredytowych
LGTT	Instrument gwarancji kredytowych dla projektów TEN-T
MAP	Program wieloletni – Program włączenia finansowego skierowany do średnich przedsiębiorstw
MEP	Poseł do Parlamentu Europejskiego
MFA	Pomoc makrofinansowa

WRF	Wieloletnie ramy finansowe
MMF	Fundusz rynku pieniężnego
MMŚP	Mikro- małe i średnie przedsiębiorstwa
ISWMR	Instrument Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej
NGEU	NextGenerationEU
DZW	Decyzja w sprawie systemu zasobów własnych
PBI	Inicjatywa w zakresie obligacji projektowych
PD	Prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania
PF4EE	Instrument finansowania prywatnego na rzecz efektywności energetycznej
PGF	Fundusz gwarancyjny dla uczestników
PPP	Partnerstwo publiczno-prywatne
PSEO	System emerytalno-rentowy urzędników europejskich
RAL	„Reste à Liquider” (zobowiązanie pozostające do spłaty)
RSFF	Mechanizm finansowania oparty na podziale ryzyka
RRF	Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności
RTD	Badania, rozwój technologiczny i demonstracja
S&P	Standard & Poor's Financial Services LLC
SANAD	Fundusz na rzecz mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw w regionie Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej
SAPARD	Specjalny Program Akcesyjny na rzecz Rozwoju Rolnictwa i Obszarów Wiejskich
SEMED	Program włączenia finansowego skierowany do MMŚP w państwach południowego i wschodniego regionu basenu Morza Śródziemnego
SICR	Znaczny wzrost ryzyka kredytowego
SIUGI	Instrument gwarancji nieograniczonych co do kwoty w inicjatywie dotyczącej MŚP
MŚP	Małe i średnie przedsiębiorstwa
SMEW	Segment MŚP (segment małych i średnich przedsiębiorstw)
SURE	Europejski instrument tymczasowego wsparcia w celu zmniejszenia zagrożeń związanych z bezrobociem w sytuacji nadzwyczajnej
TFUE	Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
TZW	Tradycyjne zasoby własne
TRDI	Przełomowy Instrument Rozwoju Obszarów Wiejskich
VAT	Podatek od wartości dodanej